

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER ARAŞTIRMA KÜTÜPHANESİ Y 0820
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMÛASI: İNCELEME-METİN
MESTAP'A GÖRE TASNİF

Yüksek Lisans Tezi

MELEK RÜMEYSA PİŞKİN

AMASYA

2026

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER ARAŞTIRMA KÜTÜPHANESİ Y 0820
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMÛASI: İNCELEME-METİN
MESTAP'A GÖRE TASNİF

Hazırlayan
Melek Rûmeysa PİŞKİN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt İLHAN

AMASYA – 2026

Annem ve Babama...

TEZ ONAY SAYFASI

Melek R meysa P  K N tarafından hazırlanan ‘‘YAPI KRED  SERMET   FTER ARAŞTIRMA K T PHANES  Y 0820 NUMARADA KAYITLI    R MECM ASI: ÖNCELEME-MET N MESTAP'A GÖRE TASN F’’ başlıklı çalışma aşağıdaki jüri tarafından 28/04/2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğı/oyçokluğu ile Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri

 mza

Danışman : Dr.   r. Üyesi Mevlüt  LHAN

.....

 ye : Prof. Dr. Metin HAKVERD O LU

.....

 ye : Doç. Dr. Elif AYAN N ZAM

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen   retim üyelerine ait olduğunu onaylarım. .../.../.....

Doç. Dr. Hadi BELGE
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN SAYFASI

Tezimin içerdiki yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

28/04/2026

Melek Rümeyya PİŞKİN

İmza

ÖZET

YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER ARAŞTIRMA KÜTÜPHANESİ Y 0820 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMÛASI: İNCELEME-METİN MESTAP'A GÖRE TASNİF

Melek Rümeysa PİŞKİN

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Ocak/2026

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt İLHAN

Yazma eser kütüphaneleri, el yazması mecmû'alar bakımından son derece zengin bir koleksiyona sahiptir. Klasik Türk Edebiyatının oluşum ve gelişim sürecini anlamada önemli kaynaklar arasında yer alan mecmû'alar, dönemin edebî zevkini, şiir dolaşımını ve şairler arası etkileşimi yansıtmaları bakımından dikkat çekicidir. Son yıllarda mecmû'alar üzerine yapılan akademik çalışmaların sayısında belirgin bir artış gözlemlenmekle birlikte, bu alandaki araştırmalar henüz istenilen düzeye ulaşabilmiş değildir. Mevcut çalışmaların büyük ölçüde bireysel çabalarla yürütülmesi ve yöntem bakımından dağınık bir görünüm arz etmesi, mecmû'a araştırmalarında ortak bir terminoloji ve sistematik yaklaşımın oluşmasını zorlaştırmaktadır. Bu eksikliği gidermeyi amaçlayan Mecmû'aların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP), mecmû'aların şekil, muhteva ve işlev özelliklerini esas alan standart bir yöntem ortaya koyarak mecmû'a çalışmalarına önemli katkılar sunmaktadır. MESTAP, farklı araştırmalar arasında karşılaştırma yapılabilmesine imkân tanıyan bütüncül bir zemin oluşturması bakımından bu alanda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu çalışmanın konusunu, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi'nde Y 0820 numarada kayıtlı bulunan şiir mecmû'ası oluşturmaktadır. 53 varaktan meydana gelen ve baş kısmının eksik olduğu anlaşılan eser, genel olarak düzenli ve okunaklı bir görünüm arz etmektedir. Kütüphane kayıtlarına göre 200 × 132 mm ölçülerinde olan eserin istinsah tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, içerdiği şairlerin XV. ve XVI. yüzyıllara ait olması, mecmû'anın erken XVI. yüzyılda tertip edilmiş olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte 53a sayfasında yer alan "1229" kaydı ve 48. varaktan itibaren değişen yazı karakteri, mecmû'aya daha sonraki yüzyıllarda ilaveler yapıldığını göstermektedir. Çalışmada öncelikle mecmû'aların klasik Türk edebiyatındaki yeri ve önemi üzerinde durulmuş, ardından incelenen esere dair genel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde eserin transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır ve üçüncü bölümde mecmû'a, MESTAP kriterlerine göre sistematik biçimde

tasnif edilmiştir. Mecnû'ada çok sayıda şaire ait şiirler yer almakta olup toplamda 54 farklı şair tespit edilmiştir. Bu şairler arasında özellikle Camî'î (52 şiir), Necâtî (32 şiir) ve Mesîhî (19 şiir) mecnû'ada en fazla temsil edilen isimlerdir. İncelenen mecnû'anın en dikkat çekici yönlerinden biri, hem tanınmış şairlerin Dîvânlarında yer almayan şiirleri hem de kimliği kesin olarak belirlenemeyen şairlere ait manzumeleri içermesidir. Bu durum, eserin yalnızca mevcut edebî birikimi tekrar eden bir derleme olmadığını; aynı zamanda klasik Türk edebiyatının henüz gün yüzüne çıkarılmamış metinlerini barındıran önemli bir kaynak olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, söz konusu mecnû'ayı bilim dünyasına kazandırmayı ve içerdiği metinler aracılığıyla klasik Türk edebiyatının estetik ve kültürel birikimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mecnû'a, Mestap, Dîvân, Klasik Türk Edebiyatı, XVI. Yüzyıl

ABSTRACT

THE POETRY MECMÛA REGISTERED UNDER NUMBER Y 0820 IN THE YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER RESEARCH LIBRARY: ANALYSIS AND TEXT – CLASSIFICATION ACCORDING TO MESTAP

Melek Rûmeysa PİŞKİN

Amasya University, Institute of Social Science

Department of Turkish Language and Literature, M.A., January/2026

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Mevlüt İLHAN

Manuscript libraries possess an exceptionally rich collection of manuscript anthologies. These anthologies, which serve as important sources for understanding the formation and development of Classical Turkish Literature, are particularly noteworthy for reflecting the literary tastes of the era, the circulation of poetry, and the interactions among poets. Although a significant increase in the number of academic studies on anthologies has been observed in recent years, research in this field has not yet reached the desired level. The fact that existing studies are largely conducted through individual efforts and exhibit a fragmented approach in terms of methodology makes it difficult to establish a common terminology and systematic approach in anthology research. Aimed at addressing this gap, the Systematic Classification of Magazines Project (MESTAP) makes significant contributions to magazine studies by establishing a standardized method based on the form, content, and functional characteristics of magazines. By creating a comprehensive framework that enables comparisons across different studies, MESTAP fills a significant gap in this field. The subject of this study is a collection of poems cataloged as Y 0820 at the Yapı Kredi Sermet Çifter Library. Consisting of 52 folios and apparently missing its opening section, the work generally presents a neat and legible appearance. According to library records, the work measures 200 × 132 mm. Although the exact date of its compilation is unknown, the fact that the poets included date from the 15th and 16th centuries suggests that the anthology may have been compiled as early as the 16th century. However, the “1229” entry on folio 53a and the change in script beginning on folio 48 indicate that additions were made to the manuscript in later centuries. The study first focuses on the place and importance of anthologies in classical Turkish literature, followed by general information about the work under examination. In the second section, a transcribed text of the work has been prepared, and in the third section, the anthology has been systematically classified according to MESTAP criteria. The anthology

contains poems by a large number of poets, with a total of 54 different poets identified. Among these poets, Camî'î (52 poems), Necâtî (32 poems), and Mesîhî (19 poems) are the most frequently represented in the anthology. One of the most striking aspects of the anthology under examination is that it includes both poems not found in the Dîvâns of well-known poets and verses by poets whose identities cannot be definitively determined. This demonstrates that the work is not merely a compilation that repeats the existing literary corpus; it is also an important source containing texts from classical Turkish literature that have not yet been brought to light. This study aims to introduce the aforementioned anthology to the academic community and to contribute to the aesthetic and cultural heritage of classical Turkish literature through the texts it contains.

Keywords: Mecmû'a, MESTAP, Dîvân, Classical Turkish Literature, 16th Century

ÖN SÖZ

Türk Edebiyatı'nda mecmû'a geleneği, kesin bir başlangıç noktasına işaret etmek güç olsa da XV. yüzyıldan itibaren belirginleşmeye başlamış ve Osmanlı edebiyatı içinde özgün bir yer edinmiştir. İlk olarak nazire mecmû'aları adı altında varlık gösteren bu gelenek, zamanla çeşitli metin türlerinin bir araya getirilmesiyle zenginleşmiş ve farklı edebî yaklaşımların izlerini taşıyan bir telif türüne dönüşmüştür. Bu süreçte, mürettibin sanatsal anlayışı ve kişisel zevkleri doğrultusunda şekillenen şiir mecmû'aları, yalnızca dönemin edebî akımlarını değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal yapıyı da yansıtan önemli bir kaynak haline gelmiştir.

Türk edebiyatı açısından mecmû'alar, sadece geçmişin birer arşivleri değil, aynı zamanda geleceğe yönelik birer ışık kaynağıdır. Zira bu eserler, edebiyatın hem bilinen hem de bilinmeyen yönlerini bir araya getirerek zamanın ötesine geçer. Bilinenin şiirlerin yanı sıra bilinen şairlerin bilinmeyen, kaynaklarda geçmeyen şiirlerine şiir mecmû'alarında rastlamak mümkündür. Şiir mecmû'alarının içerdiği metinler, dönemin düşünsel, duygusal ve sanatsal eğilimlerini de barındırır; dolayısıyla bu metinler, yalnızca bir dönemin estetik anlayışını yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda dönemin kültürel kodlarını, toplumsal yapılarını ve edebî ideolojilerini de anlamamıza yardımcı olur.

Yaptığımız bu çalışma Mecmû'aların Sistematik Projesi (MESTAP) kapsamında hazırlanmıştır. Çalışmamızın konusunu Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi y 0820 numaralı mecmû'anın transkripsiyonlu metni ve MESTAP'a göre tasnifi oluşturmaktadır.

Yüksek Lisans eğitimim süresince bilgi ve tecrübesiyle yolumu aydınlatan, her aşamada desteğini ve güvenini hissettiren, her dâim yanımda olan saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt İLHAN'a; lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca akademik gelişime katkıda bulunan, tez hazırlama sürecindeki destek ve teşviklerini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Metin HAKVERDİOĞLU'na; çalışmamın geliştirilmesinde yapıcı eleştirileri, kıymetli görüşleri ve yol gösterici tavsiyeleriyle tezime önemli katkılar sunan jüri üyem kıymetli hocam Doç. Dr. Elif AYAN NİZAM'a şükranlarımı sunarım.

Bu günlere gelmemde emeği geçen, bana her zaman inanan sevgili annem Fatma PİŞKİN'e ve babam Özdemir PİŞKİN'e teşekkür ederim.

Melek Rümeysa PİŞKİN

28/04/2026

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN SAYFASI	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ	1
1. Klasik Türk Edebiyatında Mecmû‘aların Yeri ve Önemi	1
1.1. Mecmû‘aların Sınıflandırılması.....	4
1.2. Mecmû‘aların Önemi.....	5

I. BÖLÜM

1. YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER KÜTÜPHANESİ Y 0820 NUMARALI

MECMÛA’NIN TANITIMI.....	7
1.1. <i>Mecmû ‘a’nın Tavsifi ve Tertip Hususiyetleri</i>	7
1.2. <i>Mecmû ‘a’da Yer Alan Nazım Şekilleri</i>	8
1.3. <i>Mecmû ‘a’da Bulunan Şairlerin Biyografileri</i>	9
1.3.1. Ahmed Paşa (ö.902/1496-97)	10
1.3.2. Aḥmedî (XV.yy.)	10
1.3.3. Âhî (1476-1517).....	11
1.3.4. ‘Atâ (ö. 960/1552).....	11
1.3.5. ‘Azîzî (XVI.yy.).....	11
1.3.6. ‘Amrî (ö. 930/1523/24?)	12
1.3.7. Behîştî (ö.977/1570)	12
1.3.8. Câmî‘î (XVI.yy.).....	12
1.3.9. Cemâlî (XV-XVI.yy.)	13
1.3.10. Emrî (ö. 983/1575).....	13
1.3.11. Faḥrî (ö. 946/1539/40).....	13
1.3.12. Fazlî (ö.971/ 1564)	13
1.3.13. Ferrûḥî (XVI.yy.)	14
1.3.14. Fevrî (ö.978/1571).....	14
1.3.15. Firâḳî	14
1.3.16. Ḥayretî (ö.941/1535)	14
1.3.17. Hilâlî (XVI.yy.).....	14

1.3.18.	Hüsâmî (XV-XVI.yy.).....	15
1.3.19.	İshâk Çelebî (ö.944/1538).....	15
1.3.20.	Kâtibî (XV.-XVI.yy.).....	15
1.3.21.	Qadrî (971/1563).....	15
1.3.22.	Sarıca Kemâl (XV.yy.).....	15
1.3.23.	Qudsî	16
1.3.24.	Lâmi'î Çelebî (878/1472).....	16
1.3.25.	Lâtîfî (d.896/1491-ö.990/1582).....	16
1.3.26.	Me'âlî (d. 895/1490- ö. 943/1535/36).....	16
1.3.27.	Mecnûn (XV-XVI.yy.).....	16
1.3.28.	Mesîhî (ö. 918/1512).....	17
1.3.29.	Mîhrî (ö.920/1514-15).....	17
1.3.30.	Muhibbî (d. 900/1494- ö. 974/1566).....	17
1.3.31.	Necâtî (XV.yy.).....	17
1.3.32.	Nizâmî (d.839/1435-844/1440).....	18
1.3.33.	Niyâzî (XV.yy.).....	18
1.3.34.	Rahîkî (ö.953/1546-47).....	18
1.3.35.	Refîkî (ö. 939/1533/34).....	18
1.3.36.	Revânî (ö.930/1523-24)	19
1.3.37.	Rızâyî (XVI.yy.).....	19
1.3.38.	Rumûzî (XVI.yy.)	19
1.3.39.	Sa'yî (XV.yy.).....	19
1.3.40.	Sâkî (XV.-XVI.yy.).....	19
1.3.41.	Selikî(XVI.yy.).....	20
1.3.42.	Senâî/Senâyî (XVI.yy.)	20
1.3.43.	Şubhî (XVI.yy.).....	20
1.3.44.	Sultân Muşafa (d. 921/1515-ö. 960/1553)	20
1.3.45.	Şûfî (XV.-XVI.yy.)	21
1.3.46.	Şem'î (Prizrenli Şem'î) (ö.936/1529-30)	21
1.3.47.	Ṭâlî'î (ö.925/1519)	21
1.3.48.	‘Ubeydî.....	21
1.3.49.	Uşûlî (ö. 945/1538)	21
1.3.50.	‘Ulûî (XV.-XVI.yy.).....	22
1.3.51.	Vaşfî (XVI.yy.)	22
1.3.52.	Vişâlî (XVI.yy.).....	22
1.3.53.	Taşlıcalı Yahyâ (ö. 990/1582).....	23
1.3.54.	Zâtî (ö. 953/1546).....	23

1.4. <i>Mecmû 'a</i> 'da Yer Alıp Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler.....	25
1.5. <i>Mecmû 'a</i> 'da Yer Alan Vezinler	26
1.6. <i>Mecmû 'a</i> 'da Şiirlerin Başlıklandırılması	27
1.7. Çalışmanın Hazırlanmasında Takip Edilen Yöntem	28
1.8. Mürettib Hakkında Düşünceler	29

II. BÖLÜM

2. Y 0820 NUMARALI MECMÛA'NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ	31
--	----

III. BÖLÜM

3. Y 0820 NUMARALI MECMÛA'NIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ.....	217
SONUÇ	267
KAYNAKÇA.....	269
EKLER.....	273
Ek 1. (15B)	274
Ek 2. (28B)	275
ÖZ GEÇMİŞ	276

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. İncelenen <i>Mecmû'a</i> 'da Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı.....	8
Tablo 2. Şairlerin Tespit Edildikleri Sayfalar	23
Tablo 3. <i>Mecmû'a</i> 'da Yer Alıp Şairlerin Dîvânlarında Bulunmayan Şiirler.....	24
Tablo 4. <i>Mecmû'a</i> 'da Tespit Edilen Şiirlerin Vezinlere Göre Dağılımı.....	26
Tablo 5. Çalışmanın Hazırlanmasında Kullanılan Transkripsiyon Sistemi.....	27

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklama
A.D.	Atâ Dîvânı
A.P.D.	Ahmet Paşa Dîvânı
Ah.D.	Âhî Dîvânı
E.D.	Emrî Dîvânı
G.M.	Güfte Mecmû‘ası
H.	Hicrî
H.D.	Hayretî Dîvânı
İ.D.	İshak Çelebî Dîvânı
K.D.	Sarıca Kemal Dîvânı
K.N.D.	Karamanlı Nizâmî Dîvânı
L.D.	Lâmi‘î Dîvânı
M.	Miladî
M.D.	Mesîhî Dîvânı
M.H.D.	Mihrî Hatun Dîvânı
M.N.	Mecma‘u’n-Nezâ‘ir
N.D.	Necâti Bey Dîvânı
R.D.	Revânî Dîvânı
S.	Sayfa
Ş.D.	Şem‘î Dîvânı
T.D.	Tâlî‘î Dîvânı
T.Ş.	Tezkiretü’ş-Şu‘arâ
U.D.	Usûlî Dîvânı
Ub.D.	Ubeydî Dîvânı
Y.D.	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı
YY.	Yüzyıl
Z.D.	Zâtî Dîvânı

GİRİŞ

Mecmû'a kelimesi, etimolojik olarak Arapça cem'(toplamak, bir araya getirmek) kökünden türemiş olup genel anlamıyla bir araya getirilmiş yazılı metinler bütününe ifade etmektedir (Kut, 1986, s. 170). Kelimenin bu anlam çerçevesi, mecmû'aların mahiyetini ve temel işlevini doğrudan yansıtmaktadır. Zira mecmû'alar, farklı tür ve içerikteki metinlerin belirli bir tercih, ihtiyaç veya amaç doğrultusunda bir araya getirildiği derleme eserlerdir. Bu bakımdan "mecmû'a" kavramı, yalnızca bir kelimenin dilbilimsel kökenine işaret etmekle kalmaz; aynı zamanda belirli bir dönemin edebî, ilmî ve kültürel birikimini muhafaza etme, düzenleme ve aktarma anlayışını da temsil eder.

Bu çalışmanın konusunu, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi'nde Y 0820 numarada kayıtlı bulunan bir şiir Mecmû'ası oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikle mecmû'aların edebiyatımızdaki yeri ve önemi üzerinde durulmuş, ardından incelenen esere dair genel bilgiler sunulmuştur. İkinci bölümde *Mecmû'a*'nın transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise sistematik bir şekilde değerlendirilebilmesi amacıyla MESTAP (Mecmû'a Sistematik Tasnif Projesi) kriterlerine göre tasnifi yapılmıştır.

İncelenen Mecmû'ada yer alan şiirlerin büyük çoğunluğunun XV. ve XVI. yüzyıl şairlerine ait olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, *Mecmû'a*'nın klasik Türk edebiyatının erken dönemlerine ışık tutan önemli bir kaynak olduğunu göstermektedir. Eserde Ahmedî, Azizî, Behiştî, Camî'î, Cemâlî, Emrî, Fahrî, Fazlî, Ferrûhî, Fevrî, Hilâlî, Hüsâmî, Kudsî, Latifî, Me'âlî, Mecnun, Muhibbî, Niyâzî, Rahikî, Refikî, Rızâyî, Rumûzî, Sa'yî, Sâkî, Selikî, Senâî, Subhî, Sultan Mustafa, Sûfî ve Ulvî gibi pek çok şaire ait farklı nazım türlerinde şiirler yer almaktadır. Bu çeşitlilik, *mecmû'a*'nın zengin bir şair kadrosuna ve geniş bir nazım türü yelpazesine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, söz konusu *Mecmû'a*'yı sistematik bir şekilde inceleyerek hem metnin bilim dünyasına kazandırılmasını sağlamayı hem de içerdiği şiirler aracılığıyla klasik Türk edebiyatının estetik ve kültürel birikimine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle çalışmanın, mecmû'a araştırmalarına ve genel olarak klasik Türk edebiyatı incelemelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Klasik Türk Edebiyatında Mecmû'aların Yeri ve Önemi

Klasik Türk edebiyatında mecmû'alar; şiirlerden mensur metinlere, dualardan nasihatnamelere ve tarihî kayıtlara kadar farklı türdeki metinlerin bir araya getirildiği derleme

eserlerdir (Köksal, 2012, s. 409). Bu özellikleriyle mecmû'alar, yalnızca edebî üretimin çeşitliliğini yansıtan metinler bütünü değil, aynı zamanda üretildikleri dönemin ilmî, kültürel ve entelektüel atmosferine ışık tutan kaynaklar olarak da değerlendirilebilir. Muhtevalarında yer alan metinlerin tür, konu ve işlev bakımından çeşitlilik göstermesi, mecmû'aların edebiyat tarihi araştırmalarının yanı sıra dinî, tarihî, sosyal ve kültürel incelemeler açısından da önemli bir kaynak değeri taşıdığını göstermektedir.

Mecmû'alar, çoğu zaman bir kişi ya da belirli bir çevre tarafından; edebî zevk, estetik tercih ve dönemin genel eğilimleri doğrultusunda meydana getirilen özel derleme niteliğindeki eserlerdir (Köksal, 2020, s. 49). Bu özellik, mecmû'aların yalnızca bireysel beğenilerin ürünü olarak değerlendirilmemesi gerektiğini göstermektedir. Zira bu eserler, aynı zamanda ait oldukları dönemin sanat telakkisini, kültürel yönelimlerini ve estetik ölçütlerini yansıtan önemli kaynaklardır. Bu bakımdan her mecmû'a, onu tertip eden şahsın yahut çevrenin edebiyatla kurduğu ilişkinin, şiir zevkinin ve metin tercihinin somut bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Şiir mecmû'aları, başta nazire geleneği olmak üzere, şairlerin aynı vezin ve redif çerçevesinde kaleme aldıkları manzumelerin bir araya getirilmesiyle teşekkül etmiş; böylece hem dönemlerin edebî zevkini yansıtan hem de seçme şiirleri bünyesinde toplayan antolojik karaktere sahip kaynaklar olarak ortaya çıkmıştır. Bu tür mecmû'alar, şairler arası etkileşimin, edebî rekabetin ve estetik anlayışların izlerini taşıdığından, dönemin poetik atmosferini anlamak bakımından önemli birer kaynaktır. Ayrıca, nazire geleneğinin sürekliliğini takip etmek ve şairlerin birbirlerinden nasıl etkilendiklerini görmek açısından da araştırmacılara eşsiz imkânlar sunmaktadır.

Bugünün akademik literatüründe mecmû'alar, edebî, sosyolojik ve kültürel tarih incelemelerinde doğrudan başvuru alan temel kaynaklar arasında kabul edilir. Bu kabul, mecmû'aların yalnızca yazınsal birer belge olmadığını, aynı zamanda toplumun zihniyet dünyasını, bilgi aktarım biçimini ve kültürel sürekliliğini belgeleyen çok katmanlı yapılar olduğunu göstermektedir. Günümüz araştırmacıları, mecmû'alar aracılığıyla hem metinlerin içeriksel analizini yapabilmekte hem de o dönemin sosyal ve kültürel dokusunu yeniden inşa edebilmektedir.

Bununla birlikte, “her mecmû'a sadece içerdiği metinlerle değil, aynı zamanda onu oluşturan kişinin tercihleri, istinsah tarihi, yazı üslubu ve kütüphane kaydı gibi verileriyle de tarihsel bir belge niteliği taşır” (Kurnaz & Aydemir, 2013, ss.51-64). Bu özellikler, mecmû'aların tarihsel, paleografik yönlerden de incelenmesi gerektiğini ortaya koyar. Zira bir mecmû'anın biçimsel özellikleri, istinsah dönemi ve yazı karakteri, bize sadece metnin

kendisini değil, metnin üretim ve dolaşım sürecini de anlatır. Dolayısıyla mecmû'alar, klasik Türk edebiyatının yalnızca edebî değil, aynı zamanda materyal kültürünün de temel belgeleri arasında yer alır.

Mecmû'alar, genel olarak bir ya da birden fazla müellif veya şaire ait farklı tür, şekil ve hacimdeki metinlerin bir araya getirilmesiyle oluşan derleme eserlerdir. Bu metinler dinî, edebî, tarihî veya didaktik nitelik taşıyabildiği gibi manzum ya da mensur biçimde de tertip edilebilmektedir. Nitekim klasik literatürde *mecmûatü'l-ehâdis*, *mecmûa-i fetâvâ*, *mecmûa-i ed'îye*, *mecmûatü'r-resâil*, *mecmûa-i eş'âr*, *mecmûa-i tevârih* ve *mecmûa-i fevâid* gibi farklı isimlerle anılan mecmû'a türleri, bu eserlerin konu ve içerik bakımından oldukça geniş bir çeşitliliğe sahip olduğunu göstermektedir (Uzun, 2003, s. 265). Bu örnekler, mecmû'a kavramının yalnızca edebî bir çerçeveye sınırlı olmadığını; dinî, ilmî ve tarihî içeriklerin de bu başlık altında toplandığını gösterir. Böylece mecmû'alar, Osmanlı döneminde bilgi üretimi ve aktarımının merkezî unsurlarından biri hâline gelmiştir.

Mecmû'alar, başlangıçta cönklerle benzerlik gösteren ve âyet, hadis, fetva, dua, hutbe, şiir, ilahi, şarkı, mektup, latife, lugaz, muamma, ilaç tarifleri, faydalı bilgiler (fevâid), çeşitli notlar, tarihî belge ve kayıtlar (tevârih) gibi farklı türden malzemelerin bir araya getirildiği bir tür not defteri niteliği taşımıştır. Ancak zaman içerisinde bu derleme geleneği daha düzenli ve sistemli bir yapıya kavuşmuş; içerik, tertip ve kullanım amacı bakımından çeşitlenerek farklı türleri bulunan müstakil bir kitap formuna dönüşmüştür (Uzun, 2003, s. 265). Bu dönüşüm, mecmû'aların kişisel bilgi defteri olma niteliğinden çıkarak zamanla daha düzenli, tematik ve sistematik eserler haline geldiğini göstermektedir. Başlangıçta pratik bilgi ve kişisel kayıtları barındıran bu defterler, ilerleyen süreçte hem bilimsel hem de estetik amaçlar taşıyan birer kültürel bellek aracına dönüşmüştür. Bu değişim, klasik dönem Osmanlı toplumunda yazılı kültürün kurumsallaşma süreciyle de doğrudan ilişkilidir.

İncelediğimiz *mecmû'a*, özellikle XVI. yüzyıl klasik Türk edebiyatı sahasında faaliyet göstermiş şairlerin şiirlerini bir araya getiren zengin içerikli bir derleme niteliğindedir. *Mecmû'a*'da ağırlıklı olarak gazel, kaside, murabba gibi nazım şekillerine yer verilmiş; bunun yanı sıra farklı nazım şekilleriyle kaleme alınmış manzumeler de tespit edilmiştir. Bu yönüyle eser, yalnızca belirli bir türü değil, dönemin şiir anlayışını çok yönlü biçimde yansıtan bir seçki sunmaktadır.

Mecmû'a'nın dikkat çeken en önemli özelliklerinden biri, hem edebiyat tarihinde tanınmış şairlere ait olup mevcut Dîvânlarında yer almayan şiirleri hem de kimliği kesin olarak tespit edilemeyen şairlere ait manzumeleri ihtiva etmesidir. Bu durum, söz konusu *mecmû'a*'nın yalnızca bilinen metinleri derleyen bir eser olmadığını; aynı zamanda edebî

geleneğin henüz gün yüzüne çıkarılmamış örneklerini de bünyesinde barındırdığını göstermektedir. Böylece *mecmû'a*, klasik Türk edebiyatının metinler arası dolaşımını, şiirlerin farklı kaynaklardaki varyantlarını ve edebî üretimin yayılım süreçlerini takip etmek açısından önemli veriler sunmaktadır.

1.1. Mecnû'aların Sınıflandırılması

Klasik Türk Edebiyatı'nda mecmû'a birçok farklı konuları içeren yazıları içinde barındıran not defteri olarak karşımıza çıkmakta ve şiir, nazire, dîvân gibi çeşitli mecmû'a türleriyle karşılaşmaktayız. Bu zamana kadar yapılan çalışmalara bakılarak birtakım tasnifler yapılmıştır. Bu tasniflerden bazıları aşağıdaki gibidir:

1-) Ağâh Sırrı Levend'in Tasnifi

- Nazireler mecmû'aları (Mecmu'atü'n- Nezâ'ir)
- Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmû'aları (Mecmu'atü'l-Eş'ar)
- Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar
- Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar
- Tanınmış kişilerce hazırlanmış birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmû'alar (Mecmu'atü'l-Fevâ'id) (Levend, 2008, s.166-174).

2-) Günay Kut'un Tasnifi

- Nazire mecmû'aları,
- Seçme şiir mecmû'aları,
- Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmû'alar,
- Karışık yani manzum ve mensur veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmû'alar,
- Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmû'alar (Kut, 1986, s.170).

3-) Mehmet Gürbüz'ün Tasnifi

- ✓ Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmû'aları,
- ✓ Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmû'aları,
- ✓ Nazire mecmû'aları,
- ✓ Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmû'alar,
- ✓ Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin Dîvânlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmû'alar (Gürbüz, 2012, ss.108-112).

İncelemiş olduğumuz *Mecmû'a* Agâh Sırrı Levend'e göre "meraklılarınca toplanmış birer antoloji niteliğindeki şiir mecmû'aları"; Günay Kut'a göre "seçme şiir mecmû'aları"; Mehmet Gürbüz'e göre "şekil bakımından, farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmû'alar, konusuna göre ise farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmû'alar" sınıfına girmektedir.

1.2. Mecmû'aların Önemi

Mecmû'alar üzerine kapsamlı çalışmalar yürüten ve bu alanda önemli bir girişim olan MESTAP'ı başlatan Prof. Dr. M. Fatih Köksal'a göre, genel olarak mecmû'aları, özel olarak ise şiir mecmû'alarını önemli ve değerli kılan birtakım temel unsurlar bulunmaktadır. Köksal, mecmû'aların edebiyat tarihi, metin neşri, biyografi çalışmaları ve kültür tarihi açısından taşıdığı önemi özet olarak şu şekilde vurgulamaktadır:

İlk olarak mecmû'alar, kaynaklarda adı geçmeyen veya zaman içerisinde unutulmuş şairlerin şiirlerine ulaşma imkânı sunmaktadır. İkinci olarak, mecmû'alarda bilinen şairlerin daha önce tespit edilmemiş, Dîvânlarında yer almayan ya da mevcut kaynaklarda bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür. Üçüncü olarak mecmû'alar, şairlerin Dîvânlarında yer alan şiirlerinin farklı şekillerini ihtiva edebilmektedir. Dördüncü olarak, bazı mecmû'alarda varlığı bilinmeyen yahut varlığından haberdar olunduğu hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle karşılaşılabilir. Beşinci olarak mecmû'alar, klasik Türk edebiyatında bilinmeyen veya çok az kullanılan nazım şekillerini, daha önce örneğine rastlanmamış kafiye tiplerini, farklı bend yapılarını, yeni türleri, edebiyatımızda kullanımına tesadüf edilmemiş aruz kalıplarını ve görsel şiir örneklerini içerebilmektedir. Altıncı olarak mecmû'alarda, zaman zaman şairlerin hayatına dair önemli bilgilere de rastlanabilmektedir. Bu bilgiler, ölüm tarihi bilinmeyen bir şair için yazılmış tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, derkenara kaydedilmiş kısa bir not veya şiir başlığında verilen açıklayıcı bir bilgi biçiminde de ortaya çıkabilmektedir. Bu tür kayıtlar, biyografik çalışmalar açısından son derece kıymetlidir. Yedinci olarak bazı şiir mecmû'alarında farklı şairlere ait şiirler yer almakla birlikte, belirli bir şairin şiirlerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir. Özellikle derleyenin bizzat şair olduğu mecmû'alar hem derleyenin edebî kişiliğini hem de şiir zevkini yansıtmaları bakımından edebiyat araştırmaları için daha değerli kabul edilmektedir. Sekizinci olarak mecmû'alar, çoğu zaman şiir meraklıları ve bir kısmı bizzat şair olan kişiler tarafından tertip edilmiş eserlerdir. Derleyeni belli olan mecmû'alar, yalnızca derleyenin şahsî şiir zevkini değil, aynı zamanda dönemin genel edebî beğenisini yansıtmaları bakımından da

önemli ipuçları sunmaktadır. Dokuzuncu olarak, nazire mecmû‘ası niteliği taşımayan bazı şiir mecmû‘alarında dahi nazire şiirlere rastlanabilmektedir. Bu durum, mecmû‘alar aracılığıyla şairler arasındaki edebî etkileşimin izlenebilmesine imkân sağlamaktadır. Onuncu olarak mecmû‘aların boş sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında, vikaye ve fevaid yapraklarında çeşitli kayıtlar bulunabilmektedir. Bunlar arasında dualar, bitkilerle ilaç yapımına dair tarifler, tılsım, vefk, reml, tefe’ül gibi gizli ilimlere ilişkin notlar, havas türü inanışlara dair bilgiler, tarih kıtaları, müstakil matla ve müfredler yer alabilmektedir. Her ne kadar bu kayıtlar mecmû‘anın asıl konusuyla doğrudan ilgili olmasa da edebiyat araştırmalarının yanı sıra sosyoloji, tarih, antropoloji, dinler tarihi ve halkbilimi gibi farklı disiplinler için de son derece önemli veriler sunmaktadır. Bu bakımdan mecmû‘aların, Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyan çok yönlü kaynaklar olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Son olarak Köksal, bütün bu hususlara rağmen mecmû‘aların tek tek ve birbirinden bağımsız şekilde incelenmesinin yeterli olmadığını vurgulamaktadır. Ona göre önce şiir mecmû‘alarını, ardından edebiyat sahasına giren bütün mecmû‘aları kapsayacak sistemli bir “bilgi bankası” oluşturulması zaruridir. Bu yaklaşım, mecmû‘a çalışmalarının daha bütüncül, karşılaştırmalı ve verimli bir zeminde yürütülmesine imkân sağlayacaktır (Köksal, 2017, s. 138-141).

I. BÖLÜM

1. YAPI KREDİ SERMET ÇİFTER KÜTÜPHANESİ Y 0820 NUMARALI MECMÛA'NIN TANITIMI

1.1. *Mecmû'a*'nın Tavsifi ve Tertip Hususiyetleri

Çalışmamıza konu olan *Mecmû'a*, Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi'nde 0820 numarada kayıtlı bir şiir *Mecmû'ası*dır. Eser 53 varaktan oluşmaktadır. Baştan eksik olduğu anlaşılan *Mecmû'a*, şemseli kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Nestalik yazı ile kaleme alınan *Mecmû'a*'da başlıklar kırmızı mürekkeple, şiirler ise siyah mürekkeple yazılmıştır. *Mecmû'a*'nın (19a) ve (28b) sayfaları mavi mürekkepli ebru desenlidir. Sayfalar genel olarak temiz ve düzenlidir.

Kütüphane kayıtlarına göre *Mecmû'a* 200 × 132 mm boyutlarındadır. *Mecmû'a*'nın istinsah tarihi belirtilmemekle birlikte, içerisinde yer alan şairlerin XV. ve XVI. Yüzyıllarda yaşaması, eserin en erken XVI. yüzyılda istinsah edilmiş olabileceğini düşündürmektedir. *Mecmû'a*'nın 53a sayfasında yer alan "1229" ibaresi, yaklaşık olarak XIX. yüzyıla tekabül etmektedir. Ancak *Mecmû'a*'da 48. varaktan itibaren yazı stilinde belirgin bir değişiklik gözlemlenmektedir. Bu kısımdan önce yer alan şiirler genellikle XVI. yüzyıla aitken, sonraki bölümlerde XVIII. ve XIX. yüzyıla ait eserler bulunmaktadır. Bu durum, söz konusu tarihin *Mecmû'a*'nın tamamına değil, sonraki bölümlerine ait olabileceğini düşündürmektedir.

Mecmû'a'nın içerisinde; Ahmed Paşa, Âhî, Aḥmedî, Atâ, Azîzî, Behîştî, Camî'î, Cemâlî, Emrî, Fahrî, Fazlî, Ferrûhî, Fevrî, Firâkî, Ḥayretî, Hilâlî, Hüsâmî, İshâk, Kadrî, Kâtîbî, Kemâl, Ḳudsî, Lâmî, Latîfî, Me'âlî, Mecnûn, Mesîhî, Mihrî, Muhibbî, Necâtî, Niyâzî, Nizâmî, Rahîkî, Refîkî, Revânî, Rızâyî, Rumûzi, Sa'yî, Selîkî, Senâî, Sûfî, Subhî, Sâki, Sultan Mustafa, Şem'î, Tâli'î, 'Ubeydî, 'Amrî, 'Ulvî, Usûlî, Vafî, Visâlî, Yahyâ, Zâtî gibi 54 farklı şairin şiirleri mevcuttur. *Mecmû'a*'da en fazla şiiri yer alan şairler; Camî'î (52), Necâtî (32) ve Mesîhî (19) sayılabilir. *Mecmû'a*'da 202 gazel, 31 rubai, 30 müfred, 14 murabba, 1 muaşşer, 3 müseddes, 4 muhammes, 2 nazire, 3 terci i bend ve Câmi'î'ye ait olmak üzere 1 kaside bulunmaktadır (Tablo 1). Ayrıca Semaî, Hüseyinî, Nim devr, Çenber başlıklı Türk musikisinin makam ve usul adlarının yer aldığı 32 güfte de mevcuttur.

Yer yer tek, genellikle çift sütun halinde olan sayfalarda çeşitlilik arz etmekle birlikte çoğunlukla 19 satır yer almaktadır. *Mecmû'a*'nın bazı sayfalarının derkenarlarında gazeller bulunmaktadır. Bu gazeller birbirini takip eden birden fazla sayfada yer almaktadır. Ayrıca *Mecmû'a*'da yer alan müfredler de derkenarlarda yerini almaktadır. *Mecmû'a*'da 2b, 10b, 12b

ve 21a sayfalarında yer alan ve yarım kaldığı düşünülen şiirler nedeniyle, bu sayfalardan sonraki varakların kopuk olduğu düşünülmektedir.

1.2. *Mecmû'a*'da Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmû'a'da; kaside, gazel, terci-i bend, muaşşer, muhammes, müseddes, müsemmen ve murabba nazım şekilleri bulunmaktadır. *Mecmû'a*'da toplam 202 gazel, 31 rubai, 30 müfred, 14 murabba, 4 muhammes, 3 terci i bend, 3 müseddes, 2 nazire, 1 muaşşer, 1 müsemmen ve 1 kaside bulunmaktadır.

Yazı sitillerinin son sayfalarda değişmesi ve içeriği bakımından yüzyıl farkının olması sebebiyle iki ayrı mecmuanın bir araya getirilmesi ile oluştuğu düşünülen *Mecmû'a*'da nazım şekillerinin sıralanmasında tam bir düzene sadık kalındığını söylemek pek mümkün değildir. Bir şaire ait gazellerin peş peşe sıralandığı olsa da araya başka şiirler girdikten sonra aynı şairin başka bir şiirine de yer verildiği görülmüştür. *Mecmû'a*'da gazel sayısının fazla olması gazellerin doğal olarak çoğunlukla peş peşe gelmesini sağlasa da gazel aralarında başka nazım şekilleri de yerleştirilmiştir. Buna karşılık müfredlerin çoğunlukla derkenarda yer alması bir tertip tercihi kabul edilebilir. Başka bir mecmua olarak aynı cilt içine sona eklenen varaklar ise bir güfte mecmuası parçası görünümündedir. *Mecmû'a*'da yer alan nazım şekilleri ve sayılarına göre kullanım yoğunlukları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. İncelenen *Mecmû'a*'da Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Sıra	Mahlas	Nazım Şekli	Şiir Sayısı	Sıra	Mahlas	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	Ahmed Paşa	Gazel	4	28	Mihrî Kadıncak	Gazel	1
2	Ahmedî	Müseddes	1	29	Muhibbî	Gazel	2
3	Âhî	Gazel	4	30	Necâtî	Gazel	32
4	'Atâ	Gazel	1	31	Nizâmî	Gazel	2
5	'Azîzî	Murabba'	1	32	Niyâzî	Murabba	1
6	Behiştî	Gazel	2	33	Raḥîkî	Gazel	7
		Gazel	49	34	Refîkî	Gazel	1
7	Câmi'î	Kasîde	1	35	Revânî	Gazel	4
		Terci-i	2	36	Rızâyî	Gazel	1

		Bend					
8	Cemālī	Gazel	2	37	Rumūzī	Gazel	1
9	Emrī	Gazel	2	38	Sa'yī	Gazel	1
10	Faḥrī	Gazel	1	39	Sāki	Gazel	1
11	Fazlī	Murabbaʿ	1	40	Selīkī	Gazel	4
		Müseddes	1				
12	Ferrūḥī	Gazel	1	41	Senāi	Gazel	1
		Müseddes	1	42	Şubḥī	Nazire	1
13	Fevrī	Müsemmen	1	43	Sultān	Murabbaʿ	1
					Muṣṭafā		
14	Firākī	Murabbaʿ	1	44	Şūfī	Gazel	1
		Muhammes	1	45	Şem'ī	Gazel	1
15	Ḥayretī	Gazel	13	46	Ṭālī'ī	Gazel	1
		Murabbaʿ	3	47	ʿUbeydī	Murabbaʿ	1
16	Hilālī	Gazel	2	48	Uşūlī	Gazel	2
17	Hüsāmī	Murabba	1			Muaşşer	1
18	İşḥak	Gazel	8	49	ʿUlvi	Gazel	1
19	Kâtibī	Gazel	1	50	ʿAmrī	Gazel	1
20	Ḳadrī	Nazire	1	51	Vaşfī	Gazel	1
21	Kemāl	Gazel	4	52	Vişālī	Gazel	1
22	Ḳudsī	Gazel	1	53	Yaḥyā	Gazel	12
23	Lāmi'ī	Gazel	1	54	Zātī	Gazel	2
24	Lātīfī	Murabbaʿ	1				
25	Me'ālī	Gazel	1				
26	Mecnūn	Gazel	1				
27	Mesīhi	Gazel	18				
		Murabbaʿ	1				

1.3. *Mecmû'a*'da Bulunan Şairlerin Biyografileri

Tespit edilen şairlerin yaşadıkları dönemler dikkate alındığında *Mecmû'a*'nın ağırlıklı olarak XVI. yüzyıl Osmanlı şiir çevresini yansıttığı görülmektedir. *Mecmû'a*'da yer alan 54 şair/mahlas başlığı içerisinde doğrudan XVI. yüzyıla yerleştirilebilen şair sayısı yaklaşık 29

olup toplamın yaklaşık %53,7'sine karşılık gelmektedir. Bunun yanında hem XV. yüzyılın sonlarında yetişip XVI. yüzyılın ilk yarısında eser veren hem de iki yüzyıl arasında geçiş karakteri taşıyan şairlerin sayısı yaklaşık 17 olup bu grup, toplamın %31,5'ini oluşturmaktadır. Doğrudan XV. yüzyıla ait olarak değerlendirilebilecek Ahmed Paşa, Ahmedî, Sarıca Kemâl, Necâtî, Nizâmî, Niyâzî ve Sa'yî gibi şairlerin sayısı ise 7'dir ve genele oranla %13 düzeyindedir. Yalnızca bir mahlasın döneminin kesin olarak belirlenememesi, *Mecmû'a*'daki şair kadrosunun büyük ölçüde tarihî bakımdan tanımlanabilir olduğunu göstermektedir. Bu dağılım, *Mecmû'a*'nın XV. yüzyıl klasikleşme sürecinden izler taşımakla birlikte asıl yoğunluğunu XVI. yüzyıl ve özellikle XV-XVI. yüzyıl geçiş kuşağı şairleri üzerine kurduğunu göstermektedir. Dolayısıyla eserin, hem erken dönem Osmanlı divan şiiri birikimini hem de XVI. yüzyılda gelişen nazire, gazel ve musammat geleneğini bir arada yansıtan bir şiir mecmû'ası niteliği taşıdığı söylenebilir.

1.3.1. Ahmed Paşa (ö.902/1496-97)

XV. yüzyıl Osmanlı şiirinin en etkili isimlerinden biri olan Ahmed Paşa, Dîvân şiirinin gelişiminde belirleyici bir rol oynamış ve şöhreti Osmanlı coğrafyasını aşarak Orta Asya'ya kadar ulaşmıştır. Etkisi yalnızca kendi dönemiyle sınırlı kalmamış, sonraki yüzyıllarda da devam etmiştir. Şaire "Leylâ vü Mecnûn" mesnevisi atfedilmekle birlikte bu eser günümüze ulaşmamıştır. Günümüze ulaşan tek eseri Dîvân'ıdır (Karabey, 2014). Ahmed Paşa Dîvânı üzerine yapılan en kapsamlı çalışma, Ali Nihat Tarlan tarafından gerçekleştirilmiştir. Tarlan, 1938 yılında ilk akademik incelemelerden birini yapmış, 1966 yılında ise on beş yazma nüshayı karşılaştırarak eserin tenkitli metnini hazırlamıştır. Bunun yanı sıra Zeki Davut Pınar (1938), M. Kemal Özergin (1960), Turgut Karabey (1992), Ali Alparslan (1987), Namık Açığöz (2001), İskender Pala (2005) ve Bilal Kemikli (2010) tarafından Dîvân'dan seçkiler yayımlanmıştır. Ayrıca Harun Tolasa (1973) Dîvânın sistematik tahlilini yapmıştır. (Kadaş, 2021) Daha yakın dönemde ise Sercan Kadaş (2022), eserin bağlamı dizinini hazırlamaya yönelik bir doktora çalışması gerçekleştirmiştir. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan 4 şiiri bulunmaktadır.

1.3.2. Ahmedî (XV.yy.)

Ahmedî'nin hayatına dair bilgiler sınırlı ve yer yer çelişkilidir. Kaynaklarda Germiyanlı veya Sivaslı olduğu yönünde farklı görüşler bulunmakla birlikte, Amasya'da doğmuş olma ihtimali daha güçlü kabul edilmektedir. Eserlerinden hareketle, yalnızca edebî

sahada değil; tıp, astronomi, astroloji, geometri, felsefe ve tarih gibi birçok alanda bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. 1410 yılı sonrasında, ileri yaşlarında Amasya’da vefat ettiği düşünülmektedir. Ahmedî’nin Dîvân’ı başta olmak üzere İskender-nâme, Cemşîd ü Hurşîd ve Tervîhu’l-Ervâh gibi önemli eserleri bulunmaktadır (Kartal, 2015). Şairin Dîvân’ı üzerine çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Yaşar Akdoğan (1979) tarafından transkripsiyon çalışması gerçekleştirilmiş, Melike Erdem Günyüz (2001) eserin tahlilini yapmış ve Emrah Gülüm (2022) tarafından tenkitli basımı yayımlanmıştır. İncelenen *Mecmû’a*’da Müseddes-i Ahmedî başlıklı şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

1.3.3. Âhî (1476-1517)

Asıl adı Hasan olan ve “Benli Hasan” olarak da bilinen Âhî, Niğbolu’nun Tirsinik kasabasında doğmuştur. Doğum tarihi kesin olmamakla birlikte 1473 civarında doğduğu kabul edilmektedir. XVI. yüzyılın ilk çeyreğinde eser veren şair, kaynaklarda sanat yönüyle övgüyle anılmaktadır (Yaman, 2014). Âhî Dîvânı üzerine en kapsamlı çalışma Yalçın Yaman’ın yüksek lisans tezidir. Ayrıca Mustafa S. Kaçalın tarafından yayımlanan bir dîvânı da bulunmaktadır. İncelenen *Mecmû’a*’da dîvânda da yer alan dört şiiri bulunmaktadır.

1.3.4. ‘Atâ (ö. 960/1552)

Doğum yeri ve tarihi kesin olarak bilinmeyen Atâ’nın, kaynakların ortak görüşüne göre Üsküplü olduğu kabul edilmektedir. İran kökenli bir aileden geldiği belirtilmektedir. Şairin Tuhfetü’l-Uşşâk adlı mesnevisi ve bir Dîvân’ı bulunmaktadır. Ancak bazı kaynaklarda bu mesnevinin, İranlı şair Kâtibî’nin eserine nazire olduğu yeterince fark edilmediği için ayrı bir eser gibi değerlendirilmiştir (Çağlar, 2013). Atâ’nın Dîvân’ı üzerine Arife Çağlar (2013) tarafından bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. İncelenen *Mecmû’a*’da dîvânda da yer alan bir şiiri bulunmaktadır.

1.3.5. ‘Azîzî (XVI.yy.)

XVI. yüzyılda aynı mahlası kullanan iki farklı şairin bulunduğu bilinmektedir. Azîzî’nin Dîvân’ı ve İstanbul Şehrengizi üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Mehmet Altınova (2019) Dîvân üzerine bir yüksek lisans tezi hazırlamış; Agâh Sırrı Levend (1958), İstanbul şehrengizini yayımlamıştır. Ayrıca Çetin Derdiyok (1997) Nigârname’nin bir nüshasını tanıtmış, Ülkü Çetinkaya (2014) ise metnin tenkitli neşrini gerçekleştirmiştir. Ersen Ersoy (2012) bazı gazellerini yayımlamış, Ahmet Özkan (2019) ise Dîvân’ın tahlilini

yapmıştır (Altınova, 2019). İncelenen *Mecmû'a*'da bir murabbası bulunmaktadır. Fakat ulaşabildiğimiz kaynaklarda bu murabba yer almamaktadır.

1.3.6. 'Amrî (ö. 930/1523/24?)

'Amrî mahlasıyla şiirler kaleme alan şairin asıl adı Amr'dır. İyi bir eğitim aldığı ve döneminin önde gelen şairleri arasında yer aldığı bilinmektedir (Karakuş, 2018, s. 5). Şairin Dîvân'ı üzerine Zeynep Karakuş (2018) tarafından bir yüksek lisans tezi hazırlanmış, ayrıca Mehmed Çavuşoğlu (1979) tarafından eserin tenkitli metni yayımlanmıştır. Üzerine çalışılan *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan bir gazeli bulunmaktadır.

1.3.7. Behiştî (ö.977/1570)

Behiştî'nin doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte, Hasan Çelebi'nin verdiği bilgiler doğrultusunda yaklaşık 906–907 (1500–1501) yıllarında doğduğu tahmin edilmektedir (Aydemir, 2018). Şairin Dîvân'ı Yaşar Aydemir (2018) tarafından yayımlanmıştır. Ayrıca Emine Boz (2024), Behiştî'nin Dîvân'ında yer almayan şiirler üzerine bir çalışma gerçekleştirmiştir. İncelenen *Mecmû'a*'da iki gazeli bulunan Behiştî'nin bir gazeli dîvânında yer almamaktadır.

1.3.8. Câmî'î (XVI.yy.)

Câmî'î'nin nerede ve ne zaman öldüğü hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak Latîfî'nin şair hakkında kullandığı “Padişahımız devrinde nakl itdi.” ifadesinden Câmî'î'nin, Latîfî Tezkiresi'nin yazıldığı tarih olan 1546 yılından önce öldüğü anlaşılmaktadır. Yine Evliya Çelebi'nin Seyâhat nâme'sindeki şaire ait olan tarih kıt'asının verdiği 946/1539-40 tarihine bakarak Câmî'î'nin bu tarihte hayatta olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda Câmî'î'nin 1539-40 ile 1546 tarihleri arasında öldüğünü söylemek mümkündür. (Kaplan,2018, s.1261). Üzerine çalıştığımız *Mecmû'a*'da kırk dokuz gazeli ve üç kasidesi bulunmaktadır. Mevcut olan kasideler II. Bayezid'in oğlu Manisa valiliği yapmış Şehzade Mahmud'a yazılan medhiye ve mersiye'dir. Hicrî 912/M.1506-1507 yılında vefat eden Şehzade Mahmud'un ölümü üzerine yazdığı mersiye'de aynı zamanda

“*Raḥmetullah 'aleyh bid-devam târiḫi añā*

Raḥmet eyle dāimā yā rahmetellil 'ālemîn”

beyiti ile tarih düşmüştür. Yazdığı bu mersiyeden hareketle çalıştığımız *mecmû'a*'da yer alan Câmî'î'nin Hicrî 912'de hayatta olduğu anlaşılmaktadır.

Yunus Kaplan (2018) “Manisalı Bir XVI. Yüzyıl Dîvân Şairi: Câmî’î ve şiirleri” adlı bildiri yayınlamıştır. Aynı yüzyılda yaşamış olan ve Câmî’î Rûmî ya da Câmî’î Mısırî diye de bilinen Câmî’î’nin dîvânını Kadir Uzun (2019) “Câmî Dîvânı İnceleme-Metin-İndeks” başlıklı bir yüksek lisans tezi olarak hazırlamıştır. İncelenen *mecmû‘a*’da yer alan şiirlerinden Yunus Kaplan’ın yayınladığı eserde yalnızca iki gazeli mevcuttur. Diğer 47 gazel, 1 kasîde ve 2 Terci-i Bend kaynaklarda ulaşılamamıştır. 38b’deki Kasîde-i Câmî’î başlıklı şiiri sonundaki beyiti 41b’deki vasıta beyiti ile aynıdır bu nedenle terci-i bend’in bir bendi olma ihtimali mümkündür.

1.3.9. Cemâlî (XV-XVI.yy.)

Cemâlî mahlasıyla şiir yazan iki farklı şair bulunduğu bilinmektedir. XV. yüzyıl şairi olan Cemâlî’nin Dîvân’ı İ. Çetin Derdiyok (1988) tarafından yayımlanmıştır. Fakat incelenen *Mecmû‘a*’da bu mahlasla yazılan iki gazel dîvânda yer almamaktadır.

1.3.10. Emrî (ö. 983/1575)

Edirne’de doğan Emrî’nin hayatı hakkında sınırlı bilgi bulunmaktadır. Şairin Dîvân’ı ölümünden sonra tertip edilmiş olup oldukça geniş bir şiir külliyyatına sahiptir (Saraç, 2014). Dîvân’ın tenkitli metni M. A. Yekta Saraç (1991) tarafından hazırlanmıştır. İncelenen *Mecmû‘a*’da iki gazeli bulunan Emrî’nin bir gazeli dîvânında yer almamaktadır.

1.3.11. Fahrî (ö. 946/1539/40)

Asıl adı Fahreddin Mehmed olan Fahrî, Trabzon’da doğmuş ve Ece-zâdeler ailesine mensuptur (Köksal, 2013). Şairin şiirleri daha çok nazire mecmû‘a’larında yer almaktadır. İncelenen *Mecmû‘a*’da Fahrî mahlaslı bir gazel mevcuttur fakat taranan şiir mecmû‘alarında yer almamaktadır.

1.3.12. Fazlî (ö.971/ 1564)

Asıl adı Mehmed olan Fazlî’nin İstanbul’da doğduğu ve devlet görevlerinde bulunduğu bilinmektedir (Zavotçu, 2020). Dîvân’ı Mustafa Özkat (2005) tarafından Kara Fazlî Dîvân’ı olarak yayımlanmıştır. İncelenen *Mecmû‘a*’da bir murabbası ve bir müseddesi bulunmaktadır. Dîvânda murabbası yer almamaktadır.

1.3.13. Ferrûhî (XVI.yy.)

XVI. yüzyılda aynı mahlası kullanan birden fazla şair bulunmaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da Ferrûhî mahlasıyla bir gazel yer almakta, ancak bu şiire tezkirelerde veya nazire mecmû'alarında rastlanmamaktadır.

1.3.14. Fevrî (ö.978/1571)

Fevrî, Türkçe, Arapça ve Farsça şiirler yazmış ve hızlı şiir söyleme yeteneğiyle tanınmıştır (Kalpaklı, 2014). Dîvân'ı üzerine Mehmet Kalpaklı (1991) doktora çalışması yapmıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da yer alan bir müseddes ve bir müsemmen başka kaynaklarda bulunmadığı tespit edilmiştir.

1.3.15. Firâkî

İncelenen *Mecmû'a*'da "Firâkî" mahlaslı şaire ait bir murabba ve bir muhammes yer almaktadır. Fakat XVI. Yüzyılda yaşamış olan Firâkî hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamıştır.

1.3.16. Hayretî (ö.941/1535)

Kaynaklarda ismi Mehmed Şah, Mehmed Çelebi ve Baba Hayretî olarak geçer. Tezkirecilerin deyişiyle "şairlerin kaynağı" olarak zikredilen Vardar yenicesinde doğmuştur. Hayatı hakkında kaynaklarda verilen bilgiler oldukça sınırlıdır. Ünlü Mevlevî şeyhi Yusuf-ı Sîneçâk'ın kardeşi olan Hayretî, mutasavvîf bir şair olarak bilinmektedir (Durmuş, 2014). Dîvânı üzerine Mustafa Tatçı (1986), Mehmet Sarı (1986), Mehmet Temizhan (1986), Ahmet Arı (1987), Nihat Toprak (1986), Hikmet Ferudun Güven (1988) çalışmalar yapmıştır. Son olarak Ferhat Musluoğlu (2021) tarafından tenkitli metni yayımlanmıştır. Hayretî'nin bu dîvanda da yer alan on üç gazeli ve üç murabbası incelenen *Mecmû'a*'da da yer almaktadır.

1.3.17. Hilâlî (XVI.yy.)

XVI. yüzyılda aynı mahlası kullanan birden fazla şair bulunduğu bilinmektedir. Bunlar arasında Çağatay sahasında yetişen Hilâlî ile Osmanlı sahasında eser veren iki farklı Hilâlî dikkat çekmektedir. Bu durum, şiirlerin aidiyetini belirlemeyi güçleştirmektedir (Yağmur, 1998, s. 6). Bahri Yağmur (1998), Hilâlî'ye ait şiirlerin büyük ölçüde mecmû'alarda yer aldığını ve müstakil bir Dîvânının bulunmadığını belirtmektedir. İncelenen

Mecmû'a'da yer alan "Hilâlî" mahlaslı iki gazel bulunmaktadır fakat basılı dîvânında yer almamaktadır.

1.3.18. Hüsâmî (XV-XVI.yy.)

XV ve XVI. yüzyıllarda Hüsâmî mahlasıyla şiir yazan birden fazla şair bulunmaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da bu mahlasa ait bir murabba yer almakta, ancak söz konusu şiire tezkireler ve diğer kaynaklarda rastlanmamaktadır.

1.3.19. İshak Çelebî (ö.944/1538)

Üsküp doğumlu olan İshak Çelebî, Osmanlı Rumelisi'nin önemli kültür merkezlerinden birinde yetişmiş ve dönemin dikkat çeken şairlerinden biri olmuştur (Durmuş, 2014). Dîvân'ı Mehmed Çavuşoğlu ve Ali Tanyeri (1990) tarafından yayımlanmış, ayrıca üzerine lisansüstü çalışmalar yapılmıştır (Durmuş, 2022). İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan sekiz gazeli bulunmaktadır.

1.3.20. Kâtibî (XV.-XVI.yy.)

Bu dönemde Kâtibî mahlasıyla şiir yazan iki şair bulunduğu bilinmekle birlikte, bu şairlere ait müstakil bir Dîvân tespit edilememiştir. Şiirlerine daha çok nazire mecmû'alarında rastlanmaktadır. Bu mahlasa ait Pervâne Bey mecmû'asında 31 ve Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 42 adet şiir bulunmaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da bu mahlasla bir gazel mevcuttur fakat taradığımız kaynaklarda tespit edilememiştir.

1.3.21. Kadrî (971/1563)

Şirvanlı olduğu bilinen Kadrî, İstanbul'da bulunduktan sonra Halep'e yerleşmiştir. Hakkında bilgi veren tek kaynak olan Gülşen-i Şu'arâ'da ölüm tarihi belirtilmemekle birlikte 971/1563 yılında hayatta olduğu anlaşılmaktadır (Kaplan, 2020). İncelenen *Mecmû'a*'da naziresi yer almaktadır. Bu nazire iki ayrı sayfada tekrar etmektedir. İlk olarak 13a'da bulunan nazire ilk iki bentinin eksik olduğu görülmektedir aynı nazire 43b'de tam olarak neşredilmiştir. Mustafa Erdoğan'ın, (2000) "Zamâne Şiirleri Yahut Nazîre Muhammesler" adlı makalesinde Kadrî'nin naziresi yer almaktadır.

1.3.22. Sarıca Kemâl (XV.yy.)

Fâtih Sultan Mehmed dönemi şairlerinden olan Sarıca Kemâl, Sarı Kemâl, Sarıca

Kemâl ve Kemâl-i Zerd lakaplarıyla ünlenmiştir. Sarıca Kemâl'in Belâgat-nâme ve Türkçe Dîvânçe adlı iki eseri bulunmaktadır (Kesik, 2013). İncelenen *Mecmû'a*'da Türkçe Dîvânçe'de de yer alan dört gazeli bulunmaktadır.

1.3.23. Kudsî

Bu mahlası kullanan birden fazla şair olduğu bilinmektedir. Ancak bu şairlere ait müstakil bir Dîvân tespit edilememiştir. İncelenen *Mecmû'a*'da yer alan bir gazelin diğer kaynaklarda bulunmadığı görülmektedir.

1.3.24. Lâmi'î Çelebî (878/1472)

Asıl adı Mahmud olan Lâmi'î Çelebî, XV. yüzyıl sonu ile XVI. yüzyıl başlarında yaşamış önemli bir mutasavvıf ve şairdir (Burmaoğlu, 1903). Dîvân'ı üzerine çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Lami'î dîvânı'nı tenkidli metin olarak Hamit Bilen Burmaoğlu (1903) doktora tezi olarak çalışmıştır. Sonraki yıllarda Cihat Ekiz (2019) "Lâmi'î Çelebi Dîvânından seçilen gazellerin şerhi" adında bir yüksek lisans tezi yazmıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânda da yer alan bir gazeli bulunmaktadır.

1.3.25. Lâtîfî (d.896/1491-ö.990/1582)

Kastamonu doğumlu olan Lâtîfî, hem şair hem de tezkire yazarı olarak tanınmaktadır. Mürettep bir Dîvân'ı olduğu bilinmekle birlikte bu eser günümüze ulaşmamıştır (Canım, 2020). Ahmet Sevgi (1987) Lâtîfî ve eserleri üzerine bir doktora tezi hazırlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da Lâtîfî mahlasıyla bir murabba yer almakta, ancak bu şiir mevcut kaynaklarda bulunmamaktadır.

1.3.26. Me'âlî (d. 895/1490- ö. 943/1535/36)

II. Bayezid dönemi âlimlerinden birinin oğlu olan Me'âlî'nin tek eseri Dîvân'ıdır (İsen, 2013). Şairin şiirleri nazire mecmû'alarında da yer almaktadır. Hakan Taş (2015) Me'âlî Dîvânı'nı bir dizin ile birlikte yeniden yayımlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da "Me'âlî" mahlasıyla bir gazel mevcuttur fakat ulaşabildiğimiz kaynaklar içinde yer almamaktadır.

1.3.27. Mecnûn (XV-XVI.yy.)

İncelenen *Mecmû'a*'da "Mecnûn" mahlasıyla bir gazel bulunmaktadır. XV. ve XVI. Yüzyıllara bakıldığında Mecnûn mahlaslı şaire dair yeterli bilgiye ulaşılamamıştır.

1.3.28. Mesîhî (ö. 918/1512)

Dîvân şiirinin gelişme döneminde önemli bir yere sahip olan Mesîhî, rindâne ve âşıkâne tarzıyla tanınmaktadır (Mengi, 2020). Dîvân'ı üzerine çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Yasemin Akbudak'ın (2002) doktora tezinde Mesîhî Dîvânı'nın tahlili yapılmıştır. Ayrıca eserin farklı yönleriyle incelendiği beş yüksek lisans tezi mevcuttur (Batar, 2017; Doğan, 2018; Ekiz, 2019; Madan, 2019; Öge, 2001). Mine Mengi Mesîhî Dîvânını tenkidli metin olarak yayınlamıştır, incelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan on sekiz gazeli ve bir murabbası bulunmaktadır.

1.3.29. Mihrî (ö.920/1514-15)

Mihrî Hatun, Amasya'da yetişmiş önemli bir kadın Dîvân şairidir. Eğitimli bir çevrede yetişmiş ve güçlü bir edebî birikime sahip olmuştur (Arslan, 2014). Dîvân'ı üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Mihrî Hatun'un dîvânı, Mehmet Arslan (2007) tarafından yazma nüshalar esas alınarak hazırlanmış ve Mihrî Hâtun Dîvânı adıyla Amasya Valiliği Yayınları arasında yayımlanmıştır. Metin Hakverdioğlu'nun (2016), "Mihri Hatun'u Anlamak" adlı eseri ve "Mihri Hatun; Hayatı, Sanatı, Dîvânı" (2025) adlı eserleri mevcuttur. İncelenen *Mecmû'a*'da Dîvânında da yer alan bir gazeli bulunmaktadır.

1.3.30. Muhibbî (d. 900/1494- ö. 974/1566)

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası olan Muhibbî, Osmanlı padişahları arasında en güçlü şairlerden biri olarak kabul edilmektedir (Durmaz, 2013). Dîvân'ı üzerine kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Kemal Yavuz ve Orhan Yavuz (2016/2020) tarafından hazırlanan Muhibbî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin), yazma nüshaların tenkitli bir metin hâline getirilmiş baskısıdır. Merve Cin (2021), "Muhibbî Dîvânı (2000 – 2500. Gazeller) (bağlamli dizin ve işlevsel sözlük)" isimli yüksek lisans tezi yayınlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da "Muhibbî" mahlasıyla iki gazel mevcuttur. Bir tanesi dîvânda yer almamaktadır.

1.3.31. Necâtî (XV.yy.)

Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen Necâtî Bey, XV. yüzyılın önemli şairlerinden biridir (Tarlan, 1992). Dîvân'ı üzerine çeşitli neşirler yapılmıştır. Necâtî Bey Dîvânını Ali Nihat Tarlan (1963) neşrini ve Ozan Yılmaz (2015) tıpkıbasım olarak yayınlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânda da yer alan otuz iki gazeli bulunmaktadır.

1.3.32. Nizâmî (d.839/1435-844/1440)

Karamanlı Nizâmî olarak bilinen şair, nazire geleneğinde önemli bir yere sahiptir (Savran, 2020). Dîvân'ı üzerine akademik çalışmalar yapılmıştır. Karamanlı Nizâmî Dîvânını Haluk İpekten (2020) ilk tenkitli metnini yayınlamıştır Baysel Kersu'nun (1992) bir doktora tezi ve Rezzan Somunkıran'ın (1995) dîvân üzerine yaptığı bir yüksek lisans tezi mevcuttur. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan iki gazeli bulunmaktadır.

1.3.33. Niyâzî (XV.yy.)

Niyâzî mahlasıyla şiir yazan birçok şair bulunmakta ve bunların biyografileri zaman zaman karıştırılmaktadır (Savran, 2014). İncelenen *Mecmû'a*'da bu mahlasa ait bir murabba yer almakta olup diğer kaynaklarda bulunmamaktadır.

1.3.34. Rahîkî (ö.953/1546-47)

Rahîkî'nin şiirleri daha çok nazire mecmû'alarında yer almakta olup toplam şiir sayısı sınırlıdır. İsmi kimi kaynaklarda Yûsuf, kimi kaynaklarda Sinân, kimilerinde Yûsuf Sinan olarak geçer. İstanbullu olduğu bilinir. (Köksal,2013) Ömer Zülfe'nin (2009) çalışmasında Rahîkî'nin toplam bilinen şiir sayısı: 23 olarak tespit edilmiştir. Bunlardan 8'i ortak 13'ü Pervâne Bey *Mecmû'ası*'nda, 14'ü Mecma'u'n-Nezâ'ir'de yer almaktadır. Bir kasidesi iki de müfred beyiti vardır. Rahîkî'nin şiirleri hakkında bu zamana kadar yapılan en kapsamlı çalışma Prof. Dr. Ömer Zülfe'nin "Rahikî ve Şiirleri" adlı makalesidir. İncelenen *Mecmû'a*'da Rahîkî'nin yedi gazeli bulunmaktadır. Bunlardan yalnızca bir tanesi, hem Mecma'u'n-Nezâ'ir'de hem de Pervâne Bey *Mecmû'ası*'nda ortak olarak yer almaktadır. Kaynaklarda, Rahîkî mahlaslı başka bir şiire rastlanmamış olup diğer altı gazel, tarafımızca sunulan bildiride gün yüzüne çıkarılmıştır (Pişkin, 2025).

1.3.35. Refîkî (ö. 939/1533/34)

Kaf-zâde Fâizî'ye göre Edirneli, diğer kaynaklara göre Amasyalı olduğu bilinir. Latîfî şairin Dîvân sahibi olduğunu kaydetmektedir. Özellikle terci'-bend türündeki başarısıyla tanınan bir şairdir. Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 58, Pervâne Bey *Mecmû'ası*'nda 48 adet şiiri bulunması, devrinde önde gelen isimlerden olduğunu bizlere gösterir. (Köksal, 2013) İncelenen *Mecmû'a*'da "Refîkî" mahlasıyla bir gazel mevcuttur. Fakat ulaşabildiğimiz kaynaklarda rastlanmamıştır.

1.3.36. Revânî (ö.930/1523-24)

Revânî'nin Edirne veya Vize doğumlu olduğu belirtilmektedir. Eserlerinden Dîvanı ve İşretnâme isimli mesnevisi olduğu bilinir (Avşar, 2017). Dîvanı üzerinde Samiye İnceoğlu (1961), “Revânî Dîvanı, Edisyon Kritik ve Transkripsiyonu” adlı bir mezuniyet çalışması ve Ziya Avşar (1992) “Revânî'nin Hayatı, Sanatı, Eserleri ve 50 Gazelinin Şerhi” isimli bir yüksek lisans tezi yapmıştır. İncelenen *mecmû'a*'da dîvânında da yer alan dört gazeli yer almaktadır.

1.3.37. Rızâyî (XVI.yy.)

XVI. Yüzyılda yaşamış Rızâyî mahlaslı iki şair vardır. Rızâyî, Baba Çelebi'nin “Eğridirli Hacı Kemâl'in Câmi'u'n-Nezâ'irinde dokuz, Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 11 ve Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 13 adet şiiri yer almaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da “Rızâyî” mahlasıyla bir gazel mevcuttur fakat ulaşabildiğimiz kaynaklarda yer almamaktadır.

1.3.38. Rumûzî (XVI.yy.)

XVI. Yüzyılda yaşamış olan Rumûzi mahlasli iki şaire rastlanmıştır. Eserlerine dair yeterli bilgi mevcut değildir. İncelenen *Mecmû'a*'da “Rumûzî” mahlasıyla bir gazeli bulunmaktadır. Fakat taranan nazire mecmû'a'larında bu gazele rastlanmamıştır.

1.3.39. Sa'yî (XV.yy.)

Sa'yi hakkında bilgiler sınırlıdır. Tezkiretü's-şuara'da ismi geçmektedir. Asıl adı Mustafâ olarak bilinir. Latîfî'ye göre İstanbullu, diğer kaynaklara göre Prizrenlidir. Şairin Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 2, Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 6 şiiri yer almaktadır. Hasan Çelebi'nin Tezkiretü's-Şu'ara'sında da adı zikredilmektedir. Günümüze kadar ulaşmış bir dîvanı mevcut değildir. (Köksal, 2013) İncelenen *Mecmû'a*'da bir gazeli bulunmaktadır. Fakat kaynaklarda bu gazeline erişilmemiştir.

1.3.40. Sâkî (XV.-XVI.yy.)

XV. ve XVI. Yüzyılda Sâkî mahlasıyla şiir yazan birden fazla şair bulunmaktadır. Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 10, Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 13 şiir Sâkî mahlasıyla yer almaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da “Sâkî” mahlasıyla bir gazel mevcuttur.

Fakat incelenen kaynaklarda yer almamaktadır.

1.3.41. Selîkî(XVI.yy.)

Selîkî'nin XVI. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı düşünülmektedir (Zülfe, 2009). Şiirleri mecmû'alarda yer almaktadır. Ömer Zülfe (2006) şairin mecmû'alardaki şiirlerini toplayarak yayımlamıştır. Birçok şiir mecmû'asında şiirlerine rastlanan şairin Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 33, Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 40 adet şiiri mevcuttur. İncelenen mecmû'a'da üç gazeli mevcuttur. İki tanesi Zülfe'nin çalışmasında mevcut olup iki tanesi yer almamaktadır vardır.

1.3.42. Senâî/Senâyî (XVI.yy.)

Mahlası Senâî veya Senâyî, ismi de Mehmed olarak kaynaklarda yer alan şairin Kınalı-zade Hasan Çelebi'yle aynı dönemde yaşadığı bilinir (Selçuk, 2014). Canem Çatan'ın (2023) "Senâyî Dîvânı (İnceleme-Metin)" adlı bir yüksek lisans tezi mevcuttur fakat hangi dönemde yaşadığına dair net bir bilgi sunulmamış XVI. ve XVII. Yüzyıllar arasında olduğu belirtilmiştir. İncelenen Mecmû'a'da "Senâî" mahlasıyla bir gazel mevcuttur fakat erişilen kaynaklarda gazel mevcut değildir.

1.3.43. Şubhî (XVI.yy.)

Asıl ismi Mustafa olarak bilinmektedir. Babası Fatih tabiblerindendir. Subhî'nin XVI. yüzyılda kaleme alınan tanınmış nazire mecmularının üçünde de şiirleri yer almaktadır. Eğridirli Hacı Kemâl'in Câmî'u'n-Nezâ'irinde 18, Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 23, Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 36 adet şiiri yer almaktadır (Köksal, 2013). İncelenen Mecmû'a'da bir naziresi bulunmaktadır fakat ulaşabildiğimiz kaynaklarda mevcut değildir.

1.3.44. Sultân Muştafa (d. 921/1515-ö. 960/1553)

Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu olan Şehzâde Mustafa, 921/1515 tarihinde Manisa'da doğmuştur. Şehzâde Mustafa, edebiyatla ilgilenmiş ve şiirler kaleme almıştır Bazı gazellerinde adını, bazılarında ise Muhlisî mahlasını kullanmıştır. İkinci sancağı olan Amasya'da geniş bir edebî çevresi olduğu bilinir. Şikârî, Senâyî, Sürûrî Efendi, Kara Fazlî, Zârî ve Zamânî, Şehzâde Mustafa'nın yanında bulunan şairlerden bazılarıdır (Ördek, 2014). Zahide Efe (2020) "Sultan II. Mustafa için yazılan şiir mecmû'ası" başlıklı bir çalışma yapmıştır. İncelenen Mecmû'a'da "Sultân Muştafa" başlıklı bir murabba bulunmaktadır.

Fakat ulaşabildiğimiz kaynaklarda bu murabbaya rastlanmamıştır.

1.3.45. Şûfî (XV.-XVI.yy.)

Şûfî hakkında biyografik bilgiler sınırlıdır. Şiirlerinin nazire mecmû'alarında yer aldığı bilinmektedir (Kaplan, 2015). İncelenen *Mecmû'a*'da bir gazeli bulunmaktadır. Fakat taranan mecmû'alarda bu şiirine rastlanmamıştır.

1.3.46. Şem'î (Prizrenli Şem'î) (ö.936/1529-30)

Prizrenli olduğu bilinen Şem'î, döneminde tanınmış bir şairdir (Karavelioğlu, 2014). Şem'î'nin ölümü, Meşâirü's-Şuarâ, Tezkire-i Lâtifi ve Tezkire-i Şuarâ-yi Mevleviye'de ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Ayrıca Beyânî ve Şemseddin Sami de ölümünü kısaca anlatmışlardır. Bu, onun daha hayattayken şöhret kazanmış bir şair olduğunu gösterir (Karavelioğlu, 2014). Murat A. Karavelioğlu (2014) dîvânı üzerine çalışma yapmıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan bir gazeli mevcuttur.

1.3.47. Tâli'î (ö.925/1519)

Tâli'î'nin asıl adı kimi kaynaklarda Mehmed kimi kaynaklarda ise Mahmud olarak geçmektedir. Câmi'u'n-Nezâ'ir'de 8, Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde 29 ve Pervâne Bey Mecmû'ası'nda 32 şiiri yer alır. Sedat Kardaş tarafından (2012) Tâli'î'nin Dîvânı üzerine yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan bir gazeli mevcuttur.

1.3.48. 'Ubeydî

Doğum tarihi hakkında net bir bilgiye erişilemeyen Ubeydî'nin Edirneli olduğu bilinmektedir. Ölümü hakkında Hasan Çelebi, Hac görevini yerine getirmek için Mekke'ye gitmiş ve orada vefat ettiğini yazmıştır (Arslan, 2013). Mustafa Fırat Tümer (2009) 'Ubeydî "Dîvânı'nda Dînî ve Tasavvufî Unsurlar" adlı yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Bir diğer çalışma ise 'Ubeydi Dîvânını tenkitli metin olarak Ömer Arslan (2013) yüksek lisans tezi olarak yayınlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan bir murabba'sı bulunmaktadır.

1.3.49. Uşûlî (ö. 945/1538)

Tasavvufî yönüyle tanınan Uşûlî, Yenice-i Vardar'da doğmuştur Asıl adı Abdullah

olan şairin, bazı kaynaklara göre eğitimi tamamladıktan sonra ilmiye mesleğine yönelmek yerine tasavvuf yolunu tercih ettiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda Mısır'a giderek Gülşenî tarikatının kurucusu İbrâhim Gülşenî'ye intisap etmiş, onun vefatına kadar (1534) şeyhinin yanında bulunmuştur. Gülşenî'nin vefatının ardından memleketine dönen Uşûlî, hayatının geri kalan kısmını Gülşenîliği Rumeli'de yaymaya adanmış, bu süreçte akıncı beyleriyle yakın ilişkiler kurarak onlara musâhiplik yapmıştır. Son olarak doğduğu şehir olan Yenice-i Vardar'da vefat etmiştir. Uşûlî'nin başlıca eseri Dîvân'ıdır. Mustafa İsen (2000) tarafından hazırlanan tenkitli neşre göre bu eserde bir mi'râciyye, üç münâcât, bir şehrengiz, dört kaside, on musammat, 147 gazel ve dört kıta yer almaktadır. Şairin Dîvân'ı üzerine ayrıca Ayşe Yaşar (1990) ve Fatma Atıcı (2007) tarafından yüksek lisans düzeyinde akademik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bunların dışında Uşûlî'nin Manzum Hadis Tercümesi ve Yenice Şehrengizi adlı eserleri de bulunmaktadır (Kaya, 2012). İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânında da yer alan iki gazeli ve bir muaşşeri mevcuttur.

1.3.50. 'Ulvî (XV.-XVI.yy.)

Ulvî mahlasıyla şiir yazan birden fazla şair bulunmaktadır. İncelenen *Mecmû'a*'da “‘Ulvî” mahlasıyla bir gazel mevcuttur. Fakat taranan şiir mecmû'alarında ve İsmail Çetin'in (1993) yayınladığı Derzi-zade Ulvi Dîvânı'nda bu gazele rastlanmamıştır.

1.3.51. Vaşfî (XVI.yy.)

Vaşfî, nazire mecmû'alarında sıkça yer alan bir şairdir (Sevim, 1999). Yasemin Sevim (1999) “Vasfî Dîvânı'nın Tahlili” adlı yüksek lisans tezi hazırlamıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da başka kaynaklarda yer almayan bir gazeli mevcuttur.

1.3.52. Vişâlî (XVI.yy.)

Asıl adı İsa olan Vişâlî, XVI. yüzyılın dikkat çeken nazire şairlerinden biridir. Şairin edebî kişiliği özellikle nazire geleneği içerisindeki konumuyla öne çıkmaktadır. Nitekim yapılan son neşirlere göre Vişâlî'nin Dîvân'ında yer alan 197 gazelin 83'ünün nazire olması, onun bu alandaki üretkenliğini açıkça ortaya koymaktadır. Aynı zamanda şairin en çok Ahmed Paşa'nın şiirlerini tanzir ettiği ve bu kapsamda 28 gazel kaleme aldığı tespit edilmiştir (Kesik, 2020). Bu durum, Vişâlî'nin klasik Türk edebiyatı içerisinde hem nazire yazan hem de şiirleri tanzir edilen bir şair olarak çift yönlü bir etkileşim alanına sahip olduğunu göstermektedir. Pervâne Bey *Mecmû'ası* (Gıynaş, 2017)'ndaki 3 zemin şiirine 41 nazire

yazılmıştır. Dîvânı'nın önemli bir bölümü Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Y-0451'de kayıtlı Mecmûa'nın 1b-43a varakları içerisinde yer almaktadır (Kesik, 2021). İncelenen *Mecmû'a*'da "Visālî" mahlasıyla bir gazel mevcuttur. Aydınlı Visâli Dîvanı da dâhil olmak üzere taranan kaynaklarda bu şiire rastlanmamıştır.

1.3.53. Taşlıcalı Yahyâ (ö. 990/1582)

Taşlıcalı Yahyâ, XVI. yüzyıl Osmanlı edebiyatının önde gelen şairlerinden biridir. Doğum tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemekle birlikte, şairin kendi ifadelerinden hareketle Arnavut asıllı olduğu ve Dukagin ailesine mensup bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle Dukaginzâde olarak da anılan Yahyâ, devşirme sistemiyle İstanbul'a getirilmiş ve Acemi Oğlanları Ocağı'nda yetiştirilmiştir (Kaya, 2013) Taşlıcalı Yahyâ, özellikle gazel ve mesnevî türlerinde verdiği eserlerle döneminde büyük bir şöhret kazanmış hem yaşadığı dönemde hem de sonrasında kaleme alınan tezkirelerde sanatı ve şahsiyeti övgüyle anılmıştır. Şairin en önemli eserleri arasında Dîvân'ı ve mesnevilerinden oluşan hamse yer almaktadır. Bunun yanı sıra Edirne ve İstanbul şehrengizleri de onun edebî üretiminin önemli parçalarıdır. Sümeyye İnce Sinan (2005) "Taşlıcalı Yahyâ Bey Divânı'ndaki Soyut Kavramlar" isimli yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Mehmed Çavuşoğlu (1977), Dîvân'ın mevcut on üç nüshanın altı nüsha üzerinden Yahyâ Dîvânı'nı yayıma hazırlamıştır. Eser üzerine daha sonra bazı mecmû'alardan yeni eserler ekleyerek Esra Bozyiğit (2021) bir doktora çalışması yapmıştır. İncelenen *Mecmû'a*'da dîvânda da yer alan on iki gazeli bulunmaktadır.

1.3.54. Zâtî (ö. 953/1546)

XVI. yüzyılın en üretken ve etkili şairlerinden biri olan Zâtî, Balıkesir'de doğmuştur. Kaynaklarda şairin asıl adı konusunda farklı görüşler bulunmakta; Sehî ve Latîfî Bahşî, Kınalızâde İvaz, Âlî Mustafa Efendi ise Satı veya Satılmış isimlerini zikretmektedir. Ancak Uzunçarşılı, Âşık Çelebi'nin aktardığı bilgiyi esas alarak şairin asıl adının İvaz olduğunu kabul etmektedir. Doğum tarihi ise ebced hesabına göre 876/1471 olarak belirlenmektedir. Zâtî, özellikle rindâne üslubuyla tanınmakta ve şiirlerinde bu tavrı ön plana çıkarmaktadır. Döneminin hemen bütün tezkire yazarları tarafından övgüyle anılan şair, geniş bir edebî üretime sahiptir. Başlıca eserleri arasında Dîvân, Şem' u Pervâne, Letâîf ve Edirne Şehrengizi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bazı kaynaklarda Ahmed ü Mahmûd, Ferruhnâme, Siyer-i Nebî, Mevlid ve Fâl-ı Kur'ân gibi eserler de ona atfedilmektedir (Coşkun, 2013) Zâtî Dîvânı üzerine yapılan çalışmalar oldukça kapsamlıdır. Ali Nihad Tarlan (1967–1970), eserin tenkitli

metnini iki cilt hâlinde yayımlamış; Mehmed Çavuşoğlu ve M. Ali Tanyeri (1987) üçüncü cildi hazırlamıştır. Bunun yanı sıra Orhan Kurtoğlu (1996), Zâtî'nin gazeller dışındaki şiirleri üzerine bir çalışma yapmış; Vildan Serdaroğlu (2006), Pervin Çapan (2008), İbrahim Sona (2022) ve Ayşegül Mine Yeşiloğlu (2010) gibi araştırmacılar da şairin Dîvân'ı üzerine çeşitli akademik incelemeler gerçekleştirmiştir. İncelenen *Mecmû'a*'da Dîvân'ında da yer alan iki gazeli mevcuttur.

Tablo 2. Şairlerin Tespit Edildikleri Sayfalar

Mahlas	Sayfa numaraları	Mahlas	Sayfa numaraları
Ahmed Paşa	6b,7a,17b, 43a	Mihri	26a
Ahmedî	12a	Muhibbî	23a, 25a
Âhî	23a, 26a, 30b, 47a	Necâtî	7a, 7b, 8a, 26b, 27a, 27b, 28a, 28b, 29a, 29b, 30a, 30b, 31a, 31b, 36a, 43a, 47b
‘Atâ	13a	Nizâmî	37b, 45a
‘Azîzî	44a	Niyâzî	42b
Behiştî	8b, 13b	Rahîkî	5b, 6a, 6b, 14b
Câmi‘î	9a, 9b, 10a, 10b, 16a, 16b, 17a, 17b, 19a, 19b, 20a, 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 38a, 38b, 39a, 39b, 40a, 40b	Refikî	13b
Cemâlî	15a	Revânî	9a, 19b, 25a
Emrî	37b, 44b	Rızâyî	24a
Fahrî	25b	Rumûzî	37a
Fazlî	14a, 35b	Sa‘yî	44b
Ferrûhî	24a	Sâkî	8b
Fevrî	35a, 42a	Selîkî	36b, 37a, 37b, 47b
Firâkî	42b, 43b	Senâî	2b
Hayretî	23a, 43a	Şubhî	28a
Hilâlî	36b	Sultân Muştafâ	18b
Hüsâmî	25b	Şûfî	13b
İshak	24b, 25a, 37a, 45b, 46a, 46b	Şem‘î	23b
Kâtibî	45a	Ṭâlî‘î	45b
Kadrî	13a, 43b	‘Ubeydî	26a

Kemāl	14a, 14b, 15a	Uşulî	11a, 11b, 24b
Ḳudsî	23b	‘Ulî	24b
Lâmi‘î	8b	‘Amrî	46b
Lâtîfî	47a	Vaşfî	47a
Me‘âlî	24a	Vişâlî	7a
Mecnûn	13a	Yaḥyâ	1a, 1b, 2a, 2b, 5a, 38a
Mesîhî	31b, 32a, 32b, 33a, 33b, 34a, 34b	Zâtî	8a, 8b

1.4. *Mecmû‘a’da Yer Alıp Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler*

İncelediğimiz *Mecmû‘a’da* tespit edilen şiirler şairlerin dîvânlarında veya çalışılan tezlerde yer aldığı gibi başka kaynaklarda tespit edilemeyen şiirler de yer almaktadır. Tespit edilen şiirler ve yer aldıkları sayfa numaraları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. *Mecmû‘a’da Yer Alıp Şairlerin Divanlarında Bulunmayan Şiirler*

Mahlas	Nazım Şekli/Sayısı	Sayfa numarası
Ahmedî	Müseddes/1	12a
Azîzî	Murabba/1	44a
Behîştî	Gazel/1	13b
Câmi‘î	Gazel/47 Kaside/1 Terci-i bend/2	9a, 9b, 10a, 10b, 16a, 16b, 17a, 17b, 19a, 19b, 20a, 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 38a, 38b, 39a, 39b, 40a,
Cemâlî	Gazel/2	15a
Emrî	Gazel/2	37b, 44b
Fahrî	Gazel/1	25b
Fazlî	Murabba/1	14a
Ferruhî	Gazel/1	24a
Fevrî	Müsemmen/1 Müseddes/1	35a, 42a
Firâkî	Murabba/1 Muhammes/1	42b, 43b
Hilâlî	Gazel/2	36b
Hüsâmî	Murabba/1	25b

Kâtîbî	Gazel/1	45a
Kudsî	Gazel/1	23b
Latîfî	Murabba/1	47a
Me'âlî	Gazel/1	24a
Mecnun	Gazel/1	13a
Muhibbî	Gazel/1	25a
Niyâzî	Murabba/1	42b
Rahîkî	Gazel/6	5b, 6a, 6b, 14b
Refîkî	Gazel/1	13b
Rızâyî	Gazel/1	24a
Rûmûzî	Gazel/1	37a
Sâ'yî	Gazel/1	44b
Sâkî	Gazel/1	8b
Selîkî	Gazel/2	37a,37b
Senâî	Gazel/1	2b
Subhî	Nazire/1	28a
Sultan Mustafâ	Murabba/1	18b
Sûfî	Gazel/1	13b
Ulvî	Gazel/1	24b
Visâlî	Gazel/1	7a

1.5. *Mecmû'a*'da Yer Alan Vezinler

Aruz vezni, Klasik Türk şiirinde şiirin ritim ve ahengini kuran temel unsurların başında gelir. Çapan (2008, s.64), “vezin olmadan, klasik bir metni tam olarak hissedebilme şansına sahip olamayız. Çünkü şiirin nerelerden bölümleneceği, bize karşımızdaki metinde belirtilmemiştir. Aruzu, sadece bir ahenk unsuru olarak görmemeli, aynı zamanda şiiri doğru okuma ve anlama unsuru olarak da kabul etmeliyiz” diyerek aruz vezninin ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır. *Mecmû'a*'da yer alan şiirler aruz vezni ile kaleme alınmış olup en fazla kullanılan kalıbın “Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün” olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen vezinlerin kullanım sıklıkları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Mecmû'a*'da Tespit Edilen Şiirlerin Vezinlere Göre Dağılımı

Vezin	Sayı
Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	136
Mef' ülü/Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün	31
Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün	28
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	27
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Fe' ülün	26
Mef' ülü/Mefā' ilü/Mefā' ilü/Fe' ülün	21
Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	10
Mef' ülü/Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün	6
Mefā' ilün/Fe' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün	5
Mef' ülü/Fā' ilātün/Mef' ülü/Fā' ilātün	4
Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün	2
Fe' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün	2
Fā' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün	1
Müfte' ilün/Müfte' ilün/Fā' ilün	1
Mef' ülü/Fā' ilātün/ Mef' ülü/Fā' ilün	1
Mef' ülü/Mefā' ilün/Mef' ülü/Mefā' ilün	1
Mefā' ilün/Mefā' ilün/ Fe' ilün	1
Mefā' ilün/Mefā' ilün	1
Toplam	304

1.6. *Mecmû'a*'da Şiirlerin Başlıklandırılması

Mecmû'a'da şiirlere çoğunlukla isim verildiği ve başlıkların kırmızı mürekkeple yazıldığı görülmektedir. Bu konuda bir düzen takip eden mürettip, başlıklarda çoğunlukla şairin adı ve şiirin nazım şeklini kullanmıştır. Örneğin Necâtî Bey'e ait bir gazele “Gazel-i Necâtî” şeklinde isim vererek hem şair hem de nazım şeklinin başlıkta kullanıldığı görülmektedir. Aynı şairin aynı nazım şekli ile devam eden şiirlerinde ise “velehû”, “velehû eyzan” başlıklarının tercih edildiği görülmüş olup 13 şiirde şairin isminin devamında Farsça “buyurur, söyler” manasında “fermâyed” ifadesi ile başlıklandırılması dikkat çekmektedir. Çoğu nazım şeklinde şairin ismini başlıkta görsek de müfredlerde şair ismi başlıkta yer almamakta olup sadece “müfred” yazılmıştır.

1.7. Çalışmanın Hazırlanmasında Takip Edilen Yöntem

Çalışmanın birinci bölümünde mecmû'alar hakkında genel bilgiler verilmiş, bu türün Klasik Türk edebiyatı içerisindeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. Devamında incelediğimiz *Mecmû'a* hakkında tespitler yer almaktadır. İkinci bölümde transkripsiyonlu metni verilmiştir. Üçüncü bölümde ise incelemeye konu olan *Mecmû'a* muhtevası ve tertip özellikleri değerlendirilerek MESTAP sistemine göre ayrıntılı biçimde tasnif edilmiştir.

Metnin kuruluşunda yazma eserdeki sıra esas alınmış; şiirlerin beyit ve tertip düzenine müdahale edilmemiştir. Şiir başlıkları ile şair mahlasları koyu biçimde gösterilmiştir. Şiirlerin vezinleri başlıkların hemen altında parantez içinde ve italik olarak verilmiştir. Anlam ve vezin gereği yapılan metin tamirleri köşeli parantez [] içinde gösterilmiş; vezin bakımından fazlalık olduğu düşünülen unsurlar < > işaretiyle belirtilmiştir. Okunamayan kelimeler (...) ile ifade edilmiştir.

Metnin transkripsiyonunda yazım birliğini sağlamak amacıyla farklı şekillerde yazılabilen kelimelerde tek bir imla tercih edilmiş; Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında genel kabul görmüş transkripsiyon esasları dikkate alınmıştır. Mürettibin bazı kelimelerde harf kullanımında tutarsız davrandığı görülmüş; bu durumlarda kelimelerin doğru şekilleri esas alınmıştır. Ayrıca mürettip, tamlama “ى”lerini yazıda çoğunlukla göstermiş; “ki” bağlacını yazarken “ى” yerine “ى” harfini kullanmıştır. Metnin yazımında kullanılan transkripsiyon sistemi Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Çalışmanın Hazırlanmasında Kullanılan Transkripsiyon Sistemi

Küçük Harf	Büyük Harf	Simge
ā	Ā	آ
ç	Ç	چ
ş	Ş	ش
h	H	ح
h	H	خ
z	Z	ذ
ş	Ş	ص
z	Z	ض
ţ	Ṭ	ط
z	Z	ظ

ع	ع	ع
غ	ğ	غ
ق	Q	ق
ك	Ñ	ك
و	Ū	و
ى	Y. Ī	ى

MESTAP tablosu hazırlanırken sistematik bir tasnif yöntemi izlenmiştir. Buna göre *Mecmû'a*'da yer alan manzum ürünler, her satırda bir şiir gösterilecek şekilde tabloya aktarılmıştır. Tablo, her bir şiire ilişkin temel bibliyografik ve metinsel bilgileri ihtiva eden sekiz sütundan oluşmaktadır. Birinci sütunda şiirin bulunduğu sayfa/varak numarası, ikinci sütunda şairin mahlası, üçüncü sütunda matla beyti (bendi), dördüncü sütunda makta beyti veya bendi, beşinci sütunda nazım şekli/birimi, altıncı sütunda nazım türü, yedinci sütunda vezin bilgisi ve sekizinci sütunda ise şiir ve şaire dair açıklayıcı notlar yer almaktadır. Bu son sütunda, şiire veya şaire ilişkin özel durumlar ile belirtilmiştir.

İncelenen *Mecmû'a*'da mensur kısımlara rastlanmadığından, MESTAP tablosu yalnızca manzum metinler esas alınarak oluşturulmuştur. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise *Mecmû'a*'nın transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir. Ayrıca derkenarlarda bulunan şiirler, sayfa düzeni ve metin bütünlüğünün bozulmaması amacıyla ana metin akışı içerisinde değil, metnin sonunda gösterilmiştir.

1.8. Mürettib Hakkında Düşünceler

Mecmû'a'nın mürettibi hakkında doğrudan bilgi veren herhangi bir kayda ulaşılamamıştır. Bununla birlikte eserde yer alan şiirlerin konu, nazım şekli ve şair kadrosu bakımından çeşitliliği, mürettibin edebî zevkine dair bazı değerlendirmeler yapmayı mümkün kılmaktadır. *Mecmû'ada* aşk temalı gazellerin belirgin bir yer tuttuğu görülmekle birlikte, padişahlara sunulmuş medhiye, mersiye ve farklı nazım şekilleriyle kaleme alınmış manzumeler de yer almaktadır. Bu durum, mürettibin belirli bir tür ya da konuyla sınırlı kalmadığını göstermektedir. Metinler arasında yapılan karşılaştırmalarda tespit edilen nüsha farklılıkları, şiirlerin doğrudan yazılı bir kaynaktan aktarılmadığı, aksine sözlü dolaşım yoluyla derlenmiş olabileceği ihtimalini düşündürmektedir. Bu bağlamda, mürettibin şiirleri duyduğu şekliyle kaydetmiş olabileceği değerlendirilmesi yapılabilir. *Mecmû'ada* toplam 54 farklı şaire ait şiirin bulunması, eserin zengin bir içerik sunduğunu ortaya koymaktadır.

Şairler arasında özellikle Câmî'î ve Taşlıcalı Yahyâ'ya ait şiirlerin sayıca öne çıkması, mürettibin bu şairlere özel bir ilgi duyduğunu ya da söz konusu şairlerin şiirlerinin dönem içerisinde daha yaygın bir dolaşıma sahip olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, *Mecmû'a*'nın farklı şair ve türleri bir araya getiren yapısı, mürettibin şiirle yakından ilgili bir çevrede bulunduğunu ve dönemin edebî birikimini yansıtan kapsamlı bir derleme oluşturma eğiliminde olduğunu söylemek mümkündür.

II. BÖLÜM

2. Y 0820 NUMARALI MECMÛA’NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

[1a]

Ġazel-i Yahyā

(Mef‘ülü/Fā’ilātü/Mefā’ilü/Fā’ilün)

“Derdā ki aldı ayagımı Sākī eccl
Gel ey ṭabībim ayrılacak demler oldu gel

Kaşr-ı memātuma şanasın nerdibāndur
Sīnem kemiklerine nazar eyle fi’l-meşel

Bayrām günü seyre çıkup gelsen¹ ey nigār
Gülşende her nihāl üzre vermez şabāya el

Deryā ḥarāmi gibi soya serv-i nāzumı²
Çekdi kenāra koçd[1] miyānın güzel güzel

Dünyā metā‘-ı ‘ayn-ı ziyāndur ne fāyide
Yahyā alur göziyle aña bakma gel”³

Velehū

(Mef‘ülü/Fā’ilātü/Mefā’ilü/Fā’ilün)

“Her kim ki gördi nāzile ol serv dalını
Cān gülşeninde dikdi maḥabbet nihālını

Ferhād ser-güzeştini benden su’āl idüñ
Bī-çārenüñ bilür yine bī-çāre ḥālını

Ey mäh-çehre ‘ālemi dīvāne eyledüñ

¹ gelsen: gitsen, Y.D.

² serv-i nāzımı: serv-ḳaddümü, Y.D.

³ (Çavuşoğlu, 2023, s.366)

Gösterme bāri kimseye aşuñ hilālını

Cānum o dem yirine gelür ey Mesīh-leb

Gelseñ mezārūm üstine şalını şalını

Eşk-i revānumıla ile aña vireyin cevāb

Her kim iderse fenn-i belānuñ su’ālını

Beytüm gibi yaasını āk itsün işiden

Muṭrib terāne bağla bu avlūñ maālını

Cānlar virürdi olmaga **Yahyā** kuluñ şehā

Eglence ılmasaydı vişālūñ hayālını”⁴

Velehū

(*Mef‘ūlū/Fā‘ilātū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn*)

“Dīzār Hāı görmege ten müsteḥā degül”⁵

Görüp işiden anı bu göz bu ula degül

Dīvāne gibi kendüyi bilmezlere uyup

Gitme yabāña Ka‘be-i maşūd ırā degül

Zāhirde alma bāṭınıle āşinālı it

Zīkr eyleyen İlāhī ü dildür tuta degül”⁶

Gel gel kitāb-ı vaḥdeti eyle muṭāla‘a

Anuñ içinde iki cihān bir varā degül

[1b]

Bir ten mi var ki ‘aş ile urbānuñ olmaya

Bir cān mı var ki rüz-ı vişāle ada degül

⁴ (avuşolu, 2023, s.483)

⁵ dīzār Hāı görmege ten müsteḥā degül: ten gözi Hāı görmege hergiz eḥā degül, Y.D.

⁶ Mürettip mısraları ters yazmıştır ve bunu işaretle belirtmiştir, işarete uygun yazılmıştır.

Yahyā kimüñ ki gönli ide mā-hevāya⁷ meyl
Da‘vā-yı ‘aşk iderse eger söz Hāk degül”⁸

Velehū

(Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün)

“N’ola ben kurd seversem xanı anuñ gibi yār
Seveni öldürür ol koyun ala gözl[ü] nigār

Hey meded qurda sözüm var yine Ya‘qūb gibi
Bu gönül Yūsufını eyleyeyin istifsār⁹

At Meydānına gelmez yüzini göremezüz
‘Acebā kurduñ çarşuda ne işi var¹⁰

Biz kurduñ ‘aşkıyuz biz kapunuñ kullarıyuz
Bizi ol şāha ne lāzım geçe her dem ağıyār

Ne mübārek sefer olur bu sefer ey **Yahyā**¹¹
Gözüme hālet-i nez‘de görense o nigār^{12,13}

Velehū

(Mef‘ülü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

“‘Aşk ehliyüz yoğ olsa ne var¹⁴ cümle varumuz
Bād-ı maḥabbetile tağıldı gubārumuz

Dīdār-ı yāra akdı revān şu gibi gönül
Rāh-ı fenāda qalmadı hergīz qarārumuz

⁷ māhevāya: māsiva, Y.D.

⁸ (Çavuşoğlu, 2023, s.364)

⁹ Bu gönül Yūsufını eyleyeyin istifsar: Gönülümün Yūsufını eyleyeyin istifsar, Y.D.

¹⁰ ‘Aceba kurduñ çarşuda ne işi var: ‘Aceb olmaya ki o kurduñ ovada ne işi var, Y.D.

¹¹ Yahyā: Yahyānuñ, D.

¹² Gözüme hālet-i nez‘de görünsen o nigār: Cān virürken görineydi gözüne ol dildār, Y.D.

¹³ (Çavuşoğlu, 2023, s.276)

¹⁴ ne var:n’ola, Y.D.

Yollarda alur atı izi gibi gzlerm
Gese¹⁵ semend-i nzile ol ehsvrumuz¹⁶

ayne-i ruında¹⁷ degl zlflle ‘arak
‘Aks iderdi¹⁸ anda dd-ı dil-i pr-rrumuz

Yahy helk iderse eger tg¹⁹-i gmzesi
Derd ehline nin ola seng-i mezrumuz²⁰

Veleh

(F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iln)

“Blbl-i bg-ı belg tdur zebnı Amedn
ems iinde mmdr gy dehnı Amedn

Bu gnller tatnn sltn[1] olsa yiridr
‘Ar-ı ‘l zredr zr meknı Amedn

Gnl alaklıgn idp ‘ka virr selm
Sidreden a‘l iken serv-i revnı Amedn

Hsn  hlkile aa cd u sedur r Yr
Gr nice ‘l durur ‘lemd nı Amedn

[2a]

Minnet ol Allah[a]²¹ ey **Yahy** keml-i ltfile
Dostlugna yaratmşdur cihnı Amedn²²

¹⁵ gese:gitse, Y.D.

¹⁶ Mehmed avuoqlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahy Bey Divnı*’nda bu beyit 146 numaralı baka bir gazelde yazılıdır.

¹⁷ Mrettip ru kelimesinde uzun “u” kullanmştır.

¹⁸ iderdi:urdu, Y.D.

¹⁹ tg:tr, Y.D.

²⁰ (avuoqlu, 2023, s.338)

²¹ Allah[a]: Mennna, Y.D.

²² (avuoqlu, 2023, s.350)

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Cān virürken hañcerüñden şun baña bir pāre şu

Hālet-i nez‘ üzre ğāyet h‘ oş gelür bīmāra şu

Hasret-i dīzāruñile ağlamakdan rüz u şeb

Gözüme ‘ayn-ı hayātuñ²³ indi cānā kara şu

Geçse peykānuñ gönülden arturur efgānumı

Nāle vü feryād²⁴ ider toķındığınca nāra şu

Şuya konmış aķ gül şanur gören anı hemān

Girüben deryāya ger gelse miyānı yāra şu²⁵

Zerre-veş ‘aķluñ perīşān itme şun‘-ı Hāķķa bak

Gün gibi mir‘āt-ı²⁶ ‘ibretdür ulu‘l-ebsāra şu

Hayme vü şahrgāh şāhı bir örümcek ağıdır

Gevherī tācı muraşsa‘ didigüñ bir pāre şu²⁷

Şafha-i eş‘āra altunlu cedveller gerek²⁸

Aķsa ey **Yahyā** virür zīnet çü her gülzāra şu”²⁹

Velehū

(Mef‘ülü/Fā ‘ilātü/Mefā ‘ilü/Fā ‘ilün)

“Aġyārdan görüp yine hālī cihānı ben

Pehlūya çekdüm ol şanem-i mihribānı ben

²³ gözüme ‘ayn-ı hayātuñ: ‘Aynına Āb-ı Hayātun, Y.D.

²⁴ nāle vü feryād: Nāleler peyda, Y.D.

²⁵ Mehmed Çavuşoġlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyā Bey Dīvāmı* ’nda bu beyit yoktur.

²⁶ mir‘āt-ı: mirşād-ı, Y.D.

²⁷ Mehmed Çavuşoġlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyā Bey Dīvāmı* ’nda bu beyit yoktur.

²⁸ şafha-i eş‘āra altunlu cedveller gerek: lāciverdi cedvel eyle şafha-i dīvānuna, Y.D.

²⁹ (Çavuşoġlu, 2023, s.420)

Ebrûsı gibi egri hayâl itmeñüz baña³⁰
Toğrulugıla sevdüm o serv-i revânı ben

İrdüm hümâ-yı himmetile âsitânına³¹
Yapdum felekler üzre yine âşiyân ben³²

Ne nâzûklık ile öpmişidüm düşde leblerin³³
Havfile cānum ağzuma geldi uyanuban³⁴

Yahyâ nigârsuz neme yarar benüm cihân
Bir dağı görsem iki olur bu cihânı ben”³⁵

Velehû

(Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün)

Teraḥḥum eylemez dil-ber meded senden meded senden
Eserki ḥālîmi kâfir meded senden meded senden

Düşerdi gerdenim bende gönül oldu aña bende
Didüm râzı³⁶ kılp ben de meded senden meded senden

Gelür ‘aşk içre çok demler gözümnden aḳardı şular
Vaṭan kıldı dili ḡamlar meded senden meded senden

[2b]

Göyündürdi beni ḡayret kimesne eylemez şefḳat
Ne müşkil-kârimiş kırḳda meded senden meded senden

³⁰ baña: benî, Y.D.

³¹ âsitânına: âsitânma, Y.D.

³² Mehmed Çavuşoğlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı*’nda 4. beyittir.

³³ Mısra vezne uymamaktadır.

³⁴ Mehmed Çavuşoğlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı*’nda 3. beyittir.

³⁵ (Çavuşoğlu, 2023, s.392)

³⁶ Mürettip “z” harfiyle yazmıştır.

Ġazel-i Senāi

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Sālimi feryādıla tutdı figānı bülbulün

Zāhir oldı nāleden rāzı nihānı bülbulün

Gülşen içre her gice gül hasretinden şubha dek

Meş'al itdi yer yer āh[1] āsumānı bülbulün³⁷

Gül niçe hayrān olup ğonce tebessüm itmesün

Ġonceler üstünde ditrer görse cānı bülbulün

Ġonceler ağzına dil uzatdığuçün nāle-veş

Oldı şirin ter-makāl içre ziyānı bülbulün

Gülşen içre kerem olup medh okudukça ğonceye

Yolunup feryād ider tırmaz dehānı bülbulün

Sakınasuñ dāmenün ey gül sakına senden hārdan³⁸

Yohsa bir koxmağıla olmaz ziyānı bülbulün

Ġonceler sevmekde māhir oldığıçün dāima

Gülsitān içinde oldı āşiyānı bülbulün

Yılta bir kez derd-i hasretten kamu 'āşıqlara

Āh-u zār u nāle oldı armāġanı bülbulün

Ey şabā yār dolaşup pejmürde itme gülleri

Gülşeni vuşlatda az olup zamanı bülbulün

Aĝlariseñ bülbul-i şeydā içün ağla kim

Cevr-i hārile kurudı tende cānı bülbulün

³⁷ Mısra vezne uymamaktadır.

³⁸ Mısra vezne uymamaktadır.

Ey **Senāyī** gülşen-i ‘ālemde gül çokdur velī
Tāze bir ter goncedur şāhı cihānı bülbulūñ

Ġazel-i Yahyā

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

“Sāde pehlūya dirīgā ol şanem kıyıl degül
Kimsenūñ maḳsūdı yanında anuñ ḥāşıl degül

‘Ālem-i fānīde ref‘ itdi ḥicābum ‘aşḳ-ı dost
Gözūme gönölüm gibi kevn ü mekān māyil³⁹ degül

Bilmedi keyfiyyet-i esrārını ‘āşıqlaruñ
Cām-ı ‘aşḳile şu kim ser-mest ü lā-ya‘kıl degül

Dād-ı⁴⁰ ḥayretde ey Leylī-şıfat her rüz [u] şeb
Ḥālet-i ‘aşḳile Mecnūn olmayan ‘āḳıl degül”⁴¹

[3a]

[Rubāiyyât]

1

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Sevdiğümi ‘arz iderim heç baña virmez cevāb
Ayrılıḳda ben gedānuñ ciğeri oldı kebāb
Dimez iseñ ol mehin evşāfını baña eger
Tutdığını cānuñ adını bilüriben āfitāb

2

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Şehr içinde sevdiğim ben bendenūñ bir kızdır
Ağır altunıla tatarisen ucızdır
Vaşlına irmek içün sen zār zār ağlayuben

³⁹ māyil: ḥāyil, Y.D.

⁴⁰ dād-ı: vādī-i, Y.D.

⁴¹ (Çavuşoğlu, 2023, s.364)

Yoluna cânlar virüp tutdığağñ balkızıdır

3

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Lebleri mül dişleri dürr meh-cebîn

Bu fenâ dünyâda birdir ol hemîn

Cân u dilden isteyuben tutduğñ

Bu arada âdıdurur yâsemîn

4

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Sevdiğñ senñ güzel cinsî midür

Cinnî midir ol perî insî midür

Gice gündüz dâ'ima arayuben

Tutduğñ yoğsa senñ şemsî midür

5

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Gice vü gündüz demâdem ağlarım ben zâr zâr

'Aşk baħrine düşüben bulmadım hiç ben kenâr

Ger şorarsan ben gedânın tuttuğñı sen ey yâr

Gözlerimñ nûrı gönlümñ sürûrı lâlezâr

6

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Key şakın sevdüceğñi eylemesün il şikâr

Yoğsa gizli râz mı itdüm hemândem âşikâr

Nâzenînler arasında ihtiyâr eyleyüben

Adile dirler senñ tutdığağña dil-şikâr

7

[3b]

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Şanmañuz 'âmâde siz maksûd olan mihr-i nesdür

Kimse hiç yokdur anı bilmeklige bir megesdür
 Kimdurur diyü şorasañ a güzel maksûduñı
 Bu güzeller arasında tutdıcaguñ nefesdür

8

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Dā'imā dil-hestelerüñ işi āh [u] vāhdur
 'Āşıq-ı şādıklarauñ çağırdığı Allāhdur
 Nāzenīnler hūblar içre senüñ ey mehlikā
 Tutduğuñ senüñ burada ad fahrī şāhdur

9

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Benüm çok sevdigüm bir dil-rübādur
 Yolında cānumı virmek devādur
 Senüñ cān u gönülden tutdıcagun
 Güzeli gözli şīrīn sözli hümādır

10

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bendesı olmuşidim ben bu begüñ haylī zamān
 Gözlerime hiç görünmen dir benüm işbu cihān
 Tutduğuñ nasıl efendidür aña şorarısañ
 Kendü ra'nā bir kimesnedür anuñ adı Cihān

11

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Yolına cānlar virüp sevdüceguñ bir rūhdur
 Nāzenīnler arasında dā'imā ol şūhdur
 Bu arada şorarısañ adını sen ol mehüñ
 Tutduğuñ cān u gönülde sen gülüñ gül-rūhdur

12

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Gice gündüz ağlayuben itdigüm āh [u] enīn
 Ol melek yüzli nigāruñ ben elinde eglerin
 Tutdığuñı kimdurur bilmeklik isterseñ eger
 Dil-rubālar arasında nāzenīndür nāzenīn

13

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bilmezen cānānumuñ göñli benüm mermer midür
 Benzemek rengi benüm aşfer mi yā aḥmer midür

[4a]

Dil-rubālar arasında sen şehi arayuben
 Tutdığun senüñ burada yohsa gül-aḥmer midür

14

Şehr içinde sevdigüñ bir ḥ'oş endām mıdur
 Şīvelüce nazlıca bir dilārā mıdur
 ... beni arayup tıdıcığuñ a güzel
 Hūblar içre senüñ yohsa gül endām mıdur

15

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Dostlar sevdüceğümüñ kaşları çatma tırur
 Kirpiği oklarıyla ol hemān atma tırur
 Nāzenīnler pādişāhlar begler içre arayup
 Tıtdığuñ senüñ burada a begüm Faṭma tırur

16

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Göñlüme gelen benüm siz şanmañuz kim Zāhide
 Gice gündüz ağlarım ben āhile hem vāh ide
 Yoḳlayuben aradığuñ bu güzeller içre sen
 Tıtdığuñ senüñ burada 'ābidedür 'ābide

17

Yā Allāh diyübeni başlayalum bir işe
 Bir ehl adam gerek ma‘rifet geçen işe
 Şehr içre arayup güzeller içinde seni
 Cān u gönülden senüñ tutduğuñ güzel ‘Āiše

18

Söyledigün sözcegiz bilmem netice midür
 Severin dediceğuñ ‘aceb Hâtice midür
 Güzeller içre senüñ nazluca şīvelüce
 Şor beni tutduğuñ yoḥsa Hâtice midür

19

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)
 Gāh giderin gāh dönüben bakaın ben kerīme
 Lūtf it Allāh severiseñ kimse koma yerüme
 Dostum sen pādişāhlar begler içre arayub
 Tıtuđuñ senüñ burada kerīmedür kerīme

[4b]

20

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)
 Gözlerimden tūr olalı benüm ol serv-i revān
 Rūz u şeb ben ağlamağdan ḥālī olmazam bir an
 Dīl-rubālar içre bir bir isteyüben arayup
 Tıtuđuñ ol güzelüñ adıdurur genc-i nihān

21

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)
 Ol melek yüzli elinden eyledigüm āh [u] zār
 Yokdurur ağlamamağa ihtiyārım her nehār
 Kim durur diyü şorarsanız adını ol mehüñ
 Nāzenīnler pādişāhı adıdurur gül-‘izār

22

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Gelün inşâf idün yâran severseniz şol Allah[1]
 Hiç ola mı ki sevmemek güzeller içre ol şāhı
 Şol evvel ki bu mışra'ı oğudum tutduğun tıydum
 Seviben tutduğun senün burada adıdur Māhī

23

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Terk iderem yoluna ben başımı ol rūḥdur
 Bunca dil-berler içinde cümlesinde şūḥdur
 Bu efendī cān u dilden tutdıcaguñı senün
 Yañlışı tutmadıgise bilürem ol rūḥdur

24

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Yemek ü içmek gerekmez baña dünyada ğıdā
 Ḥānumānumı yolında eyleridim ben fedā
 Cānıla başı daḥı yolında ḳodum ben gedā
 Tutduğum benüm çıḳarsa dostlar ger cān fedā

25

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Sıgındum dostlar ben ol kerīme
 Bölīgi gelmeye hiç yād yerime
 Gice gündüz gezüben artıguñ
 Bulundı bu aralıkda raḥīme

26

[5a]*(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)*

Gice gündüz inleyüben eylerem āhile vāh
 Ne güzel yaratmış anı dostlar ol pādīşāh
 Şol senün göñlinde tutducağın ben bilürem

Ṭutduğıñ bu canlar içre addurur ‘ayn-ı şāh

27

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ülün)

Deli gönlüm idemez bir dem ārām

... neyleyim kılmam hiç ārām

Adın şorar isenüz ger siz anuñ

Güzel gözlü şirin sözlü dil-ārām

28

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Gāh gāhi itdigüm cāna ... zevkidür

Böyle mecnūn oldıgum ben ...anuñ ‘avkıdur

Nazlılar nāzenīnler arasında yoqlayup

Ṭutduğun māhuñ adı bu aralıkda şevkıdür

29

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

Olursan dem-be-dem ‘ömrüm er ezeller ile mihmān

Bu dünyāda bulımadum anı koçmaklığa imkān

Egerçi çokdurur cānım güzeller bu şehir iç[in]de

Senüñ ṭutduğunu bildim buralıkda adı rızvān

30

Ne ḥ’oşca yaratmış a güzel seni ol Allāh

Seni sevenüñ işleri oldı āhla hem vāh

Hiç saña bedel dünyede yoqdur a güzel şāh

Ṭutduğun adını bilür hele kamu şāh

31

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Ağlarisen dembedem ben bendeñi idüp cefā

Nice bir eglerisen ben derdmendi kıl vefā

Görüben ben aşıkuñ cānı dağı kılsun şafā

Ṭutduğun adı burada pür cefādur pür cefā

Ġazel-i Yahyā

(Fe ‘ilātün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ilün)

“Mihr⁴² şubḥ gibi ol şādık

Ola dırsen yüzün aḳ alnuñ aḳık

Böyledür böyle cihanın cāmı⁴³

Kimi ma ‘şūḳ olur kimi ‘āşık⁴⁴

Beg kılıdur o dil-ber ammā kim

Aña begler kul olmağa lāyık

Olmasun ğırre ḥüsnine ol māh

Yaraşur gerçi aña ğarrālık⁴⁵

[5b]

İçeli cām-ı ‘aşḳ-ı yā...⁴⁶

Kimse **Yahyāyı** görmedi ayık⁴⁷

Velehū

(Mef‘ülü/Fā ‘ilātü/Mefā ‘ilü/Fā ‘ilün)

“Çözüp saçını⁴⁸ ey meh-i nā-mihribān çeng

Bezmünde kıldı muṭrıb elinden fiğān çeng

Evtārı şeklidür aña gūyā dehr kafes

Beñzer ki oldı tūṭı-i şırīn-zebān çeng

⁴² mihr: mihr ile, Y.D.

⁴³ cāmı: ḥālī, Y.D.

⁴⁴ Mehmed Çavuşoğlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

⁴⁵ Mehmed Çavuşoğlu tarafından hazırlanan *Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

⁴⁶ yā...: Lemyezeli, Y.D.

⁴⁷ (Çavuşoğlu, 2023, s.346)

⁴⁸ saçını: saçmı, Y.D.

Derdüñle pîr olup iki kat old[u] kâmeti
Geçmek diler ‘adem kapusından hemân çeng

Deyr-i felekde zehresi çāk ola Zührenüñ
Alsa eline ol şanem-i dil-sitân çeng

‘Uşşâkdan şadâ ile **Yahyâ** figân idüp
Bu şi‘ri her maqâmda oğur revân çeng”⁴⁹

Ġazel-i Raḥîkî

(Fe ‘ilâtün/Fe ‘ilâtün/Fe ‘ilâtün/Fe ‘ilün)

Ey gönül bûlbûli sen bir gülî nâzik bedenüñ
Yeridir ḥâr cefâ üzre kalursuñ vaṭanuñ

Yâr-ı tıgıla şehîd olduğıña maḥşerde
Lâle-veş ide şehâdet saña kanlu kefenüñ

Göñlümüz rûşen ider ḥadd ü ḥayâl-i leb-i yâr
Câm-ı mey şem‘ imiş gûşe-yi beytü’l-ḥazenüñ

Korqaram kâmetüñüñ yâdına kan ağlamağa
Kara balçıkda kıala ayağı serv-i çemenüñ

Kûh-ı miḥnetde o sengin dem-içün kesdigi taş
Ḥâliyâ alınına yazulmuş kûh-kenüñ

Ḥüblar nâzıla ey şûfî bize kendülerin
Sevdirürler gücile ne şuçı vardır sözüñ

Ger **Raḥîkî** kimüñ âşüftesidür dirler-ise
Cân u dilden senüñ ey şûḥ-ı sitemkâr senüñ

⁴⁹ (Çavuşoğlu, 2023, s.350)

Velehū Eyzan

(Mef'ūlū/Fā'ilātū/Mefā'ilū Fā'ilūn)

Ƙol Ƙol uzandı kākūl-i cānān bölük bölük

Yer yer çözüldü zūlf-i perīṣān bölük bölük

Bağı ruḥunda ol yüz-i gül zīnet eylemiş

Top top benefşe vü gül ü reyḥān bölük bölük

Müjgānlarını şaf şaf eylemiş göz deger baña

Yer yok yüzünde senin peykān bölük bölük

[6a]

Ḥālūñ ki çekdi 'asker-i hindū alāy alāy

Düşer derüme fitne-i üftān bölük bölük

Bend itdi ƙılıca cānımı zūlfūñ gere gere

Ṭolaşd[1] ƙara boynuma şa'bān bölük bölük

Her dem **Rahīķī** ƙanlu yaşıñdan biter senüñ

Şaḥn-ı çemende lāle-i nu'mān bölük bölük

Velehū

(Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilūn)

Yol mıdır meyl eylemek dünyāya dil-ber var-iken

'aşƙ gibi ƙişiye 'ālemde rehber var-iken

Ey kemān ebru ƙuluñdan dirīğ itme var gümān

Ġamzeñ oƙlarını göndersinde yer var-iken

Neylesün pervāne şem'i ey çerāğım adını

Ruḥlaruñ gibi senüñ şem'-i münevver var-iken

Saña baş egmez ƙurı kisvetle şūfī rind olan

Pāk meşreb gül gibi tur alender var-iken

‘ arif olan la‘le meyl itmez **Rahik** dnyede
Drr-i nazmu gibi bir pkize gevher vr-iken

Veleh

(F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iln)

Ainlık isteyen sen zlim b-dtdan⁵⁰

Yd olur dillerde air anu adı ytdan

B-vef dnyya benzer hsn-i dil-ber b-arr
Kimseler mihr ummasnlar bu hrb-btdan

am degil akndım zlfn hevdan dil-ber
aknır her kii ‘mr-i hsln btdan

Gide tşdan nak gtmeye rn t hşr’dek
‘ arz rengi hyli hır ferhtdan

Kimse ‘a baa ilter mi **Rahik** sa‘yla
an‘at- stddan grmek gerek sttdan

Veleh

(F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iltn/F ‘iln)

Nr- amda dil aan derdle ate-nk olur

Germ olur snem tenevvr⁵¹ gzlerm am-nk olur

Dmeni valua irmezse elem ey one leb
Dest-i hsretle kerbn- hytum k olur

⁵⁰ Mecmuada kafiyeyi oluturan harf “ت” (te) ile gsterilmi. Aslında “د” (dal) ile yazılması gereken ilgili kelimeler yazmada olduu ekilleriyle “ت” (te) ile gsterilmitir.

⁵¹ Yazmada “tenevvr snem” eklinde olan ifade vezin gerei “snem tenevvr” eklinde okunmutur.

[6b]

Müntehâdır sidreden def atde bildüm ben senün
Eşigind[e] her ki ey serv-i revân hâk olur

Âh kim âhım duḡânı dem olur ey mah-rû
Asûmân-ı göklere bu per perî eflâk olur

Çün vişâl<i> ummaz<ız> **Rahîkî** ğam yemez hicrândan
Pâkpâz-ı aşk olan pes yâ niçün ğam-nâk olur

Velehû

(Fe ilâtün/Fe ilâtün/Fe ilâtün/Fe ilün)

Toğrulan sînemize nâvek-i bîgân ancak
Bağrımız gonce gibi yine tolu kan ancak

Beni sensiz görücek diye kamu derd ehli
Bugün ol aşık-ı şeydâ yine bî-cân ancak

Beni sensiz görücek diye kamu derd ehli
Bugün ol aşık-ı şeydâ yine bî-cân ancak

... gibi sînemde mu'în görünen
Kırlu yaşımı müjem pençe-i mercân ancak

Bilmezem neydüğünü kûy-ı habibümde benüm
Bu gice şubḡa deġin nâle vü efgân ancak

Çemen-i câme geyüp saḡn-ı çemende yine âh
Şalınan gül gibi ol serv-i hırâmân ancak

Ey **Rahîkî** okıyup şî'rûnî meclisde bugün
Diye her hüsrev-i hûbân be bu Selmân ancak

Ġazel-i Aḡmed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Ca‘d-i zülfün kim aşıldı⁵² dilārām üstüne

Misk-i⁵³ heykel taqdı bir serv-i gül-endām üstüne

Ḥüsñ hıl‘at kim giyilmiş kaddüne ey serv-i nāz

Ol kabā key yaraşur ki⁵⁴ sen dil-arām üstüne

Çin-i zülfünden nigār el virdi tā kim yüzüne

Did[i] Rūmdan gālib leşker çıkar Şām üstüne⁵⁵

Ḥāl-i sevdāsında gönüm düşdi zülf-i bendine

Murg-i miskindir düşer dāne görüp dām üstüne⁵⁶

Cām-ı la‘l-i yārdan şūfi neden pervāz ider

Kim bucağda cān virür bir sırçadan cām üstüne⁵⁷

Ḥ‘oş düşüpdür ḥaṭṭ-ı reyhanında⁵⁸ miskīn beñlerün

Gerçi kim ḥaṭṭātlar nokta kıomaz lām üstüne⁵⁹

Yazmazam parmaklar vaşında sözün **Aḥmedün**

Ḳorḳarum kâğıd yanar od düşer aḳlām üstüne”⁶⁰

[7a]

Velehū

(Mef‘ulü/Fā ‘ilātü/Mefā ‘ilü/Fā ‘ilün)

“Biçtim kabāyı medḥ[i] çü dil-dārım üstüne

Zöhre terāne bağladı eş‘arım üstüne

⁵² aşıldı: aşıldı, A.P.D.

⁵³ misk: müşg, A.P.D.

⁵⁴ yaraşur ki: yaraşıptır, A.P.D.

⁵⁵ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 4. beyittir.

⁵⁶ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 5. beyittir.

⁵⁷ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 3. beyittir.

⁵⁸ ḥaṭṭ-ı reyhanında: zülf-i reyhanında, A.P.D.

⁵⁹ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 7. beyittir.

⁶⁰ (Tarlan, 1992, s.252)

Şundı elin ‘amāmeme şandım ki dest-i dost
Bir taze deste gül kodı destārım üstüne

Cānā gözüne hāy⁶¹ de ki ser-mest-i nāz idüp⁶²
Ġavġalar etmesün dil-i bīmarım üstüne

Ol serve karşı āh idemez bağ-bān-ı dil
Yāvuz yel esdüġün dilemez yārim üstüne⁶³

Dil müşterisi cān şatup almazdı derdiñi
Dellāl-ı dīde gelmese bāzarum üstüne⁶⁴

Boynunda⁶⁵ zülf görünce ser-keşlik itdigüm⁶⁶
Atdı kemendi ol büt-i ‘ayyārım üstüne⁶⁷

Didüm bu ne ħaţdır⁶⁸ didi ġüftārın **Aĥmedüñ**
Miskile yazdım uş gül-i ruĥsārım üstüne^{69,70}

Ġazel-i Vişālī

(*Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

Bülbül şadāsı şaldı yine bağ-ı zemzeme
Ĥoş gör bahārı uymaz imiş ħünkü demdeme

Fırşat variken elde gelüñ cām içelüm
Görmezsın ki ne ile derbān-ı ‘ākibet ceme

⁶¹ hāy: hey, A.P.D.

⁶² idüp:olup, A.P.D.

⁶³ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 6. beyittir.

⁶⁴ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 8. beyittir.

⁶⁵ boynunda: hindü-yi, A.P.D.

⁶⁶ itdigüm: etti kim, A.P.D.

⁶⁷ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 9. beyittir.

⁶⁸ bu ne ħaţdır: bu ĥāt nedir

⁶⁹ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 11. beyittir.

⁷⁰ (Tarlan, 1992, s.60)

Cân meyyitine rahmet ola didi gözlerüm
Bâṭın<dur>dı cismümün kefenün âb-ı zemzeme

Gitmek diler koyup eşigün cennetin rakīb
Gitsün giderse ṭurmadı başı cehenneme

Seyyah-ı ‘âlem olalı şî‘ri Vişāl[i]nün
Avāze-i cemālünî neşr itdi ‘âleme

Ġazel-i Necâtî

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Yār işigidür bu güvāya⁷¹ menzil-i me’vā bu gün
Yārile ṭursun ṭurursa dostlar dünyā bu gün

Bu bahār⁷²ile behişt-i cāvidān oldı cihān
Ey ‘aceb n’içün ḥelāl olmaz mey-i şaḥbā bu gün⁷³

Nicesüne⁷⁴ gün gibi ḥüsnün cihān-gīr olmasun
Hep senüñdür ‘âlem içinde olan ğavgā bu gün⁷⁵

Sen melek-sīmāya cān⁷⁶ virdüğümü ‘ayb eyleme⁷⁷
Yirde buldı gökde isterken seni ‘İsā bu gün⁷⁸

[7b]

Şūfî yarın ilte mi elümi alup⁷⁹ cennete
Çok görür⁸⁰ cānāneler işigini baña bu gün⁸¹

⁷¹ güvāya: gedaya, N.D.

⁷² bu bahar:nev bahar, N.D.

⁷³ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 3. beyittir.

⁷⁴ nicesüne: başlamışdur, N.D.

⁷⁵ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 4.beyittir.

⁷⁶ cān: canlar, N.D.

⁷⁷ eyleme: itme kim, N.D.

⁷⁸ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 6. beyittir.

⁷⁹ elümi alup: alıp elimi

⁸⁰ görür: gören, N.D.

⁸¹ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 2. beyittir.

Ḥecrũñile yiryüzünde ağlarum şol deñli kim
İki gözimçün toköz oldu yedi deryā bu gün⁸²

Ey **Necātī** ḥaṇçer-i ḥũn-rĩz-i yāre teşneyüz
Şudan artuķ nesne çekmez göñlimüz kaṭ‘a bu gün”⁸³

Velehũ

(Fā‘ilātũn/Fā‘ilātũn/Fā‘ilātũn/Fā‘ilũn)

“Ḥāk-i pāyuñ tũtiyāyı dide-i ḥũn-bār imiş
Ḥamdũlillāh kim görecek gözlerimüz var imiş

Neylesũn gül-zārı ‘āşık gül‘izār olmayacak⁸⁴
Bũstan-ı cennete şũret viren dĩzār imiş

Bir benisemde gerekmez kimse yār olduğun
Ey gül-i pākize damen dimesinler yār imiş⁸⁵

Tıflıken bir bũsen azırganırdık cānā āh
Ey diriĖā bilmedik bāzarlık bāzar imiş⁸⁶

Kendũye⁸⁷ görmez **Necātī** bũsenin⁸⁸ lāyık velĩ
Ey lebi sũkker ne çare cāndur⁸⁹ umār imiş”⁹⁰

Velehũ

(Fe‘ilātũn/Fe‘ilātũn/Fe‘ilātũn/Fe‘ilũn)

“Nola dökũlse yaşıım çeşme-i ḥayvān degil‘a
Yere geçsũn nideyin dirliğũm andan degil‘a

⁸² Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necātī Bey Dīvānı*’nda 5. beyittir.

⁸³ (Tarlan,1992, s.341)

⁸⁴ gül‘izār olmayacak: olmayınca gül‘izār, N.D.

⁸⁵ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necātī Bey Dīvānı*’nda 4. beyittir.

⁸⁶ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necātī Bey Dīvānı*’nda 3. beyittir.

⁸⁷ kendũye: buseni, N.D.

⁸⁸ bũseni: kendiye, N.D.

⁸⁹ cāndur: cān durur, N.D.

⁹⁰ (Tarlan,1992, s.262)

Beni ier diyü bilsem niye sevmez şüfi
Meydir arada miza‘ etdigimüz kāmı degil’a⁹¹

Beni⁹² esirge seni cān ele girmezde diler⁹³
Cāniümü am yemezem cānına cānān degil’a

Bakmayam zıll-i⁹⁴ Şafāhānā iki gözimün
Ayauñ tozu gibi derdime dermān degil’a⁹⁵

Vā‘izā nār ‘āzabıyla ki orutma bizi
Şol cehennem dedigüñ ateş-i hicrān degil’a

Ey **Necātī** gü imiş ‘āşık terk itmeyi yār
Bedene ru vedā‘ eylemek asān degil’a’’⁹⁶

Velehū

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

“‘Aşk ile bīdāruñım şanma ki hālīm var benim
Göñlüm gözüm⁹⁷ açıkdır feth-i bābım var benim

[8a]

Hūr-<i>le⁹⁸ rızvānı añup urma atımda vā‘izā
Ġayrı dil-berde⁹⁹ bilürsen ictinābum var benüm

Nāşihā o maşşeri añma yañıldırsan beni
Şol ara zülfiyle yārıñ hesābım var benüm

⁹¹ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 3. beyittir.

⁹² beni: hāy, N.D.

⁹³ girmezde diler: girmez derler, N.D.

⁹⁴ zıll-i: kuhl-i, N.D.

⁹⁵ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı*’nda 3. beyittir.

⁹⁶ (Tarlan,1992, s.373)

⁹⁷ göñlüm gözüm: gözüm ü gönlüm, N.D.

⁹⁸ hūriyle: hūr-ı, N.D.

⁹⁹ dilberde: dilberden, N.D.

Sîne hâli çeşm-i dil giryân ü büryân gel berü
Hem ortağum hem şarābum hem kebābum var benüm¹⁰⁰

Ey **Necātî** umarum cennette yārın yer bulam
Der-geh-i ‘ālīye çünkim intisābum var benüm”¹⁰¹

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Küh-ken aňlar ki Ferhād¹⁰² itdi Şîrîn adına
Sikke-i mermerde kazdı aferîn üstādına

Cür ‘a-i cām-ı maḥābbet kân behāmızdır bizüm
İçelüm şol ğamzesi hun-rîz olanuñ yādına

Halkla¹⁰³ tatlu dirilsün kimseyi incitmesün¹⁰⁴
İşlesün şîrîn lebün her ne sığarsa adına¹⁰⁵¹⁰⁶

İşigünde¹⁰⁷ şubḥ olunca uludum itler gibi
İtlerün irişdi¹⁰⁸ ben bîçārenün feryādına¹⁰⁹

Tevbeden zāhid **Necātî** gibi andan yurdun el¹¹⁰
Gülşenün bir dem ayak¹¹¹ başsañ behişt-abādına”¹¹²

¹⁰⁰ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* ’nda 5. beyittir.

¹⁰¹ (Tarlan,1992, s.311)

¹⁰² ferhād: ferhādliklar, N.D.

¹⁰³ halkla: halk ile, N.D.

¹⁰⁴ incitmesün: acıtmazsun, N.D.

¹⁰⁵ adına: tadına, N.D.

¹⁰⁶ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* ’nda 4. beyittir.

¹⁰⁷ işigünde: eşigünde, N.D.

¹⁰⁸ itlerün irişdi: ermedi bir kimsene N.D.

¹⁰⁹ Ali Nihat tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* ’nda 3. Beyittir.

¹¹⁰ tevbeden zāhid Necātî gibi andan yurdun: sufi andak tevbeden yurdun Necātî gibi el, N.D.

¹¹¹ bir dem ayak: bir kez kadem, N.D.

¹¹² (Tarlan,1992, s.387)

Ġazel-i Zātī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Şevkle¹¹³ bir gün eger kim ol kamer-ţal‘at baña

Gösterürse yüzini yüz gösterür devlet baña

Şöyle mest itdi şarāb-ı mihri ol māhuñ beni

Maşşeri tıydurmaya¹¹⁴ gibi bu keyfiyyet baña

Derdle¹¹⁵ ah itdügümce inleşürler tağlar

Sākiyā ‘aşkuñ şarābı virdi bir hālet baña

Ṭakatüm yok tırmağa bir dem ayağum üstine

Sākiyā¹¹⁶ derdün içürmişdir ‘aceb şerbet baña

‘Ayn-ı vaşla çāre yok göstermege ben teşneye

Bilmezem Zātī ne virdi alıma furkat baña”

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Her gice bu cāyi rüşen eylemekdür niyyetün

Meh gibi her-cāyisin bildük senün māhiyyetün

Ey perī her-cāyilukdan şöyle şavkuñ var senün

Şem‘i olurduñ elünden gelse cem‘iyyetün

[8b]

Dostum ehl-i vilāyet itse bāri Ḥaḳ seni

‘Ālemi bir demde seyrān eylemekdür niyyetün¹¹⁷

Almaz anı eline destünden alursa ayağ¹¹⁸

Geçdük andan fāriğ ol tıtdı ḥalīlüm ni‘metün

¹¹³ şevkle: şevk ile, D.

¹¹⁴ tıydurmaya: tıyurmaya, D.

¹¹⁵ derdle: derd ile, D.

¹¹⁶ sākiyā: sāki-i, D.

¹¹⁷ niyyetün: himmetün, Z.D.

¹¹⁸ almaz anı eline destünden alursa ayağ: almazam Āb-ı Ḥayāt olursa destünden ayağ, Z.D.

Minnet itme **Zātîyi** öldürürüm bir gün diyü¹¹⁹
Fürkât anı öldürür yanuñda kalsun minnetüñ

Ġazel-i Behiştî

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Yār-ı [bī] pervā dırīgā guşşadan hālīm hārāb
Sevmesün ‘ālemde kimse dil-beri ‘ālī-cenāb

Hışm ider yalvardığımca nāz ider itsem niyāz
İltifāt itmez sözime¹²⁰ diñlemez virmez cevāb

Biz de inşāf idelüm yār olduğıçün neylesün
Zerre-i nāçizden ‘ār itmesün mi āfitāb¹²¹

Mihnet oklarından oldı çeşm-i evkārım kafes
Her tarafından murğ-ı cānım çıkmāğa eyler şitāb¹²²

Şem ‘-veş ol şāh-ı hubān dön yakār pervānesin
Ey **Behiştî** beglere cā’iz degülmiş intisāb¹²³

Ġazel-i Lāmi ‘

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“N’ola nāz itsen baña servi revānumsın benüm
Cānum alsañ ğam degül çün dil-sitānımsın benüm

Yüzüm üzre pāyuña şu gibi düşem ğam degül¹²⁴
Nāz ile reftār ider¹²⁵ serv-i revānumsın benüm

¹¹⁹ Zātî öldürürüm bir gün diyü: tıgun ile Zātî yi öldürmegi, Z.D.

¹²⁰ sözime: sözimi, D.

¹²¹ Mecma‘u’n-Nezâ’ir’de 4. beyittir.

¹²² Mecma‘u’n-Nezâ’ir’de 6. beyittir.

¹²³ (Köksal, 2017, s.201)

¹²⁴ pāyuñ şu gibi düşem ğam degül: su gibi nola düşüb payun öpem, L.D.

¹²⁵ nāz ile reftār ider: ey boyışah-ı gülüm, L.D.

Sensüz itmez bir nefes ey derd ü ğam gönlüm karar
Var-ise bu hasta cismüm içre cānumsın benüm¹²⁶

Tag urursın kalb-i çarha benzer ey hürşid ü mäh
Şu 'le-i āh-ı dil-i āteş feşānumsın benüm

Varduğumca kūyına tutup çekersin dāmenüm
Ey sek-i cānāne candan mihribānumsın benüm¹²⁷

Ser-te ser¹²⁸ ey kıssa-i Mecnūn seni gūş eyledüm
Ol saçı leylī ğamından mı dāstānumsın benüm

Cānımuñ köynüklerüñ hāl-i lebinden sor göñül
Lāmi 'ı demek ne hācet rāz-dānumsın benüm”¹²⁹

Ġazel-i Şākī

(Mef'ūlü/Fā 'ilātü/Mefā 'ilü/Fā 'ilün)

Lāle lebüñ şafāsına elde ayak tutar
Nergisle gül çemende saña göz kulak tutar

[9a]

Sen serv-i kıddüñ ayağıña etmege nişār
Güller elinde la 'lle lü 'lü' tabak tutar

Ġamzeñle çeşmüñi gören iderek sāfinūn
Bir müstaddir elinde yalıncağ bıçak tutar

'Aks-i hilāli düşse şuya dir gören anı
Peyk-i revāna benzer elinde nacak tutar

¹²⁶ Hamit Bilen Burmaoğlu tarafından hazırlanan *Lāmi Çelebi Dīvânı* 'nda 4. beyittir.

¹²⁷ Hamit Bilen Burmaoğlu tarafından hazırlanan *Lāmi Çelebi Dīvânı* 'nda 3. beyittir.

¹²⁸ ser-te ser: ser-be ser, L.D.

¹²⁹ (Burmaoğlu, 1983, s.284)

Şākī rakībe şunma ayağı döker yere
Ne tutsa ol eli kuruyı şulağ tutar

Ġazel-i Revānī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“İyd-ı vaşla kim¹³⁰ irişsem ġam yimezdüm cāniçün
Bu meşeldir didiler¹³¹ erkek kuzu¹³² kurbāniçün

Leblerüñ Nüşinrevān zülfüñ turur zencīr-i ‘adl
Kimse dimez zulme māyıl sen şeh-i hūbāniçün

Ad[i]çün ölmüşleri ihyā ider ‘İsī gibi¹³³
Her kişi cānlar virür ‘ālemde ad ü şāniçün

Sen kamer-ruhsārçün hercāī dirlerse n’ola
İnce¹³⁴ sözler söylenür hurşīd-i nūr-efşāniçün

Dostlar görsün **Revānī**nüñ bu ġarrā nazmını
Bir yeñi üslūb peydā eylemiş yārāniçün”¹³⁵

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Şu¹³⁶ gönül şol tıflı kim kūççek¹³⁷ domurcak çağıdur
Dağı ol açılmağu bir tāze gül yaprağıdur

Bilmezem ben neyledüm şol gamze-i hūn-rīzūñe
Kim bizümle dostum kanlu bıçağlı yağıdur

¹³⁰ vaşla kim: vasluña, R.D.

¹³¹ meşeldir didiler: meşel meşhurdur, R.D.

¹³² kuzu: koyun, R.D.

¹³³ gibi: lebüñ, R.D.

¹³⁴ ince: anca, R.D.

¹³⁵ (Avşar, 2017, s.331)

¹³⁶ şu: sev, R.D.

¹³⁷ kūççek: kūçekdür, R.D.

Yıkma gönüm türbesin zulmüñle ey sultān-ı hüsñ
Dur¹³⁸ bakma aña dervīşlerüñ ocağıdur

Tüp olup yatur ‘izārında nigāruñ kāküli
Şu içinde güyiyā konmış benefşe bağıdur

Başına and içseler her dem ‘aceb mi hūblar
Çün **Revānī** bendeñ ey dil-ber ayak toprağıdur”¹³⁹

Ġazel-i Cāmi‘ī

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Bāğ-ı cennettür cemālün rūhlaruñ gül-zār aña
Kim olupdır şad hezārān bülbul ü gül-zār aña

Kaşruñ altında gözümün yaşın ey hūr-sirişt
Dir gören *cennātin teciṛi taḥtiḥāl enḥār*¹⁴⁰ aña

[9b]

Ey yüzi gül ḥaṭṭ-ı sebzün içre la‘lün güyiyā
Bir muṭarrā ağaçdur miskīn olupdır ḥaṭa aña

Büy vaşlından naşīb isterseñ ol gül yüzlünün
Şubḥ dem bülbul gibi feryād idüb yalvar aña

Cāmi‘īnün ağzına şeker koyar şīrīn lebün
Ṭatlu ṭatlu sögdügünce ol şeker güftār aña

Velehū

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Ey müferriḥ leb ırakdan mest ḥayrānın saña

¹³⁸ dur: ḥar, R.D.

¹³⁹ (Avşar, 2017, s.204)

¹⁴⁰ “... içinden ırmaklar akan cennet” Bakara 2/25

Gülşen-i hüsnüñde bülbül gibi giryânın saña

‘İd-gâh ka‘be-i kūyuñda kırbân olduğum
Her kaçan görsem hilâl ebruñı kırbânın saña

Her ne vechile dilersem ğamzeñ öldürsün beni
Doğmazam vallâhi şâhım ben de kırbânım saña

Pâdişâhım ben gedâyı hıdmete eyle kabûl
Bir gice kelpüñ gibi kūyuñda mihmânın saña

Kimi hâl [ü] hadd kimi çeşm ebrü güzel
Câmi‘ıym ben hemân yoluñda hayrânın saña

Velehü

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

“Naķş-ı dil-keş kim yazar naķķāş-ı kudret kaş aña
Kaldı hayrân şad-hezârân Mânî-i nâķķāş aña

Ruĥlaruñ biñ âfitâbuñ tâbın almaz zerreye
Kaşlaruñ yüz biñ hilâl olursa egmez baş aña¹⁴¹

Ĥaţţ-ı reyĥanuñla la‘lün şevķine kim cân vire
‘Âķibet îmânla Kıur’an olur yoldaş aña¹⁴²

Âsitânın devlet-i sultân-ı ĥübânundur kapuñ¹⁴³
Kırpügüm cârü[b] gözüm saķķā yüzüm ferrâş aña¹⁴⁴

Bezm-i gamda muţrib-i âhum terâne başlasa
Nâle-i dil-süzüm eyler **Câmi**‘î ferdâş aña”¹⁴⁵

¹⁴¹ Makalede 3. beyittir.

¹⁴² Makalede 4. beyittir.

¹⁴³ ĥübânundur kapuñ: ĥübân Yusûfuñ,

¹⁴⁴ Makalede 2. beyittir.

Velehū

(*Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün*)

Ḳāmetüñ ṭübā didüm güldi nevā

Tā tef-i ğaybīden ider müntehā

Saňa Yūsuf dağı i[de]rdi eṣer

Ey güzeller ṣāh[1] bu ḥüsn-i behā

Kirpigüñ oğında cān viren ṣehīd

Buse-i la 'lūnden olur ḳan bahā

[10a]

Dūd-ı Ahmed'den ḳaçarsa sünbülüñ

Ġam degil ḳorḳar bulutdan ejdehā

Cāmi' bir zerre ḥāk-i pāyüñi

On sekiz biñ 'āleme virmez bahā

Velehū

(*Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün*)

“Gözlerüñ 'āşıḳlar öldürmek idüpdür¹⁴⁶ ḥū saňa

Kim yalvar dāḥı neler olur der ol cāzu saňa

Bir gice aḡşamlasañ ey māh-ı nev didüm didi

Māh-ı nev bedr olmadın¹⁴⁷ aḡşamlamaz yā ḥū saňa

Görmedüm bir zerre denlü mihrüñi bu derdile

Can özenmekden hilāle döndü ey meh-rū saňa¹⁴⁸

¹⁴⁵ (Kaplan, 2018, s.1264)

¹⁴⁶ idüpdür: olupdur,

¹⁴⁷ olmadın: olmasa,

¹⁴⁸ Makalede 4. beyittir.

Tîr-i ğamzeñ cānuma kıast itdüĝiñden iñlerem
‘Ākıbet kıurbān olurın ey kemān-ebrū saña¹⁴⁹

‘İd-i vuslatda elin öpmek dilerdüm leblerin
Şundı eydür **Cāmi’i** bayrāmlık olsun bu saña’’¹⁵⁰

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Her cihetden cehdle sa’y eyledüm çün ey taḃīb
Ben gedāya olmadı vaşluñ zekātından naşīb

Redd idüb ğamzeñ beni ki tîriñe ḥaṇçer çeker
Ṭurmasun mı ey güzeller şāh[ı] şehrinde ğarīb

Büse ‘ahd eyler lebün ṭurmaz dehānuñ āh kim
Yoķ yire öldür hemān cānum benüm ol dil ğarīb

Ol şeh-i ḥübān senün şekl-i kıabīḥinden kıaçar
Kim seni ana gücile gökçeklenür sen ey raķīb

Gün yüzüñsüz **Cāmi’i** bir laḥza ārām eylemez
Eglenimez gülsitān olmazsa cānā ‘andelīb

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

İḥtiyācuñ yoķ baña cümle cihān kıuldur saña
Tengri birdür dostum dünyāda bir sensin baña

Külbe-i aḥzānda senden ayru ey Yūsuf cemāl
Gitdi nūr-ı dīde-i Ya ‘ķüb dilden rūşenā

¹⁴⁹ Makalede 3. beyittir.

¹⁵⁰ (Kaplan, 2018, s.1264)

Meclis-i 'işretde sen ağyarıla ol şād kām
Genc-i Һasretde belā-yı miһnete ben müptelā

Ey güneş Һaldum ayakda sāye şāl ben Һāke kim
Rūşen olur zerre nūr-ı mihrile ey mehlikā

[10b]

Gül yüzüñsüz **Cāmi'**inüñ nālişin ider gören
Bülbül-i dil-Һastedür olmış gülistāndan cüdā

Velehū

(*Mef'ūlū/Fā'ilātū/Mefā'ilū/Fā'ilün*)

Güller bitürdi tāze bahāra 'izār dost
Yā rabb hemişe Һaram ola nev-bahār dost

Cān gülşenine sünbül reyhānıla şeref
Virdi şafāyı zülf-i Һatt-ı misk-bār dost

Yüz biñ cihāna virmezidim olsa ger baña
Bir dem 'ināyet nazarı i'tibār dost

Bir cān mālikin bu cihān içre ol daһı
Lāyık degil ki eyleyem anı nişār dost

Dāim ola ki **Cāmi'** dil Һasteye şifā
Virdi seһerde būy-ı nesīm diyār dost

Velehū

(*Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ülün*)

Cemālūñ bāğıdur eglencem ey dost
Yanağıñ gül tutağıñ gonçem ey dost

Maһalle-şādda nemdür eşk-i çeşmüm
Biri ardum birisi öncem ey dost

Belüm ğam bükdi boynum burdı hicrân
Nerîmân burmaziken pençem ey dost

Dinî yok kâfire virmesün Allah
Firâkuñda benüm işkencem ey dost

Eglenmez **Câmi**‘înüñ gönli sensiz
Hemân sensin benüm eglencem ey dost

Velehû

(*Mefâ ‘îlün/Mefâ ‘îlün/Fe ‘ûlün*)

Güzeller şâh[ı] itmezseñ baña dâd
İderin ben kıyâmet günü feryâd

Lebüñ derdinde cân virsem ‘aceb mı
Ğam-ı şîrîn içün cân virdi ferhâd

Baña şākird olamaz ‘aşk içinde
Egerçi oldu mecnûn ‘aşka üstâd

Ėuluñ tonı gerekdür ey sehî kıadd
Cihân servini zîrâ itdüñ azâd

Gel ey ĥurşîde bir zerre mihr it
Kim olsun **Câmi**‘î benden ferihşâd

[11a]

(*Mefâ ‘îlün/Mefâ ‘îlün/Mefâ ‘îlün/Mefâ ‘îlün*)

Geçürsen bî-vefâ ‘ömrüñi bir laḥza tırımazsın
Gidersem görmeden hergiz vefânı vâ benim ‘ömrüm

Bu kıadd u zülûfle cânım dilersen daḥı ‘âlemde
Gel âh virdim dönüp hergiz dimezem lâ benim ‘ömrüm

Ne var geldiyse ھاٲٲٲٲ üſenme dide-i terden
Yazılmış da yoyılmış yok bilürsen a benim ‘ömrüm

Kayırmaz dil-ber öldünſe **Muhibbî** kuluñ ağılatma
Şakın vallah şakaluña güldi dünyā benüm ‘ömrüm

Mu‘aşşer-i Uşulî Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Şükr Hakkı kim yine bir meh-likādur sevdüğüm
Nurdur başdan başa ſems-i zuhādur sevdüğüm
Sāyesinde pādiſāhum bir hümādur sevdüğüm
Serv-kaç maḥbublarda müntehādur sevdüğüm
Ya Ḥasan yāhud Ḥüseyn-i Kerbelādur sevdüğüm
Laḥmüke laḥmi ‘Aliyyü’l-Murtaẓādur sevdüğüm
Sûre-i¹⁵¹ rahman ‘ale’l-‘arş istevādur sevdüğüm
Kıble ḥakkı Ka‘be-i ehl-i şafādur sevdüğüm
Ḥāşā li’llāh dostlar nûr-ı Ḥudādur sevdüğüm
Deyr-i dilde bir pût-i lu‘bet-nümādur sevdüğüm¹⁵²

Ben Muhammed ümmetiyem Muştafādur sevdüğüm

‘Aşk odından düd-ı āhum çarḥ-ı mīyānı geçer
Çeşmümüñ merdümeleri bahri vü deryâyı geçer
Şûretüñ naḫşıyla ṭab‘um bu heyûlâyı geçer
Bu deli gönlüm levend oldu vü şeydâyı geçer
Başına ‘aşkuñ hevâsı düşdi sevdâyı geçer
‘Ālem-i fikretde ‘aklüm gerçi ḥod-râyı geçer
‘Aşk bâzârında cānum ḥayli rüsvâyı geçer
Bir pûta¹⁵³ yüz urdı gönlüm şimdi tersâyı geçer

¹⁵¹ sûre-i: suret-i, U.D.

¹⁵² Ḥāşā li’llāh dostlar nûr-ı Ḥudādur sevdüğüm
Deyr-i dilde bir pût-i lu‘bet-nümādur sevdüğüm:
Deyr-i dilde bir bût-i lu‘bet-nümādur sevdüğüm
Ḥāşā li’llāh dostlar nûr-ı Ḥudādur sevdüğüm, U.D.

Cān virür la' lūñ şarābına Mesīhāyı geçer
Kimi 'İsayı bu halkuñ kimi Mūsīyi geçer¹⁵⁴

Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafādur sevdüğüm

Bir gedā-yı bī-nevāyam tāt u efser sevmezem
Kūyuñı tutdum vaṭan mülk-i Sikender sevmezem
Ayağuñ toprağı besdür āb-ı kevser sevmezem
Ḥāk-i pāyuñ ḥ'oş gelür 'aynuma 'anber sevmezem

[11b]

Bülbül-i bāğ-ı cemālem vird-i aḥmer sevmezem
Gökden inerse bugün māt-ı münevver sevmezem¹⁵⁵
Ger gelürse kapuma ḥurşīd-i ḥāver sevmezem
Öldürürlerse beni hercāyī dil-ber sevmezem
Baña ol şāhum gerek daḥı güzeller sevmezem
Āfitāb olursa andan bir ḡayri dil-ber sevmezem¹⁵⁶

Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafādur sevdüğüm

¹⁵³ pūta: būte, U.D.

¹⁵⁴ Cān virür la' lūñ şarābına Mesīhāyı geçer
Kimi 'İsayı bu halkuñ kimi Mūsīyi geçer:
Kimi 'İsayı bu halkuñ kimi Mūsīyi geçer
Cān virür la' lūñ şarābına Mesīhāyı geçer, U.D.

¹⁵⁵ Bülbül-i bāğ-ı cemālem vird-i aḥmer sevmezem
Gökden inerse bugün māt-ı münevver sevmezem:
Gökden inerse bugün māt-ı münevver sevmezem
Bülbül-i bāğ-ı cemālem vird-i aḥmer sevmezem, U.D.

¹⁵⁶ Ger gelürse kapuma ḥurşīd-i ḥāver sevmezem
Öldürürlerse beni hercāyī dilber sevmezem

Baña ol şāhum gerek daḥı güzeller sevmezem
Āfitāb olursa andan bir ḡayri dilber sevmezem:
Ger gelürse kapuma ḥurşīd-i ḥāver sevmezem
Āfitāb olursa da bir ḡayri dilber sevmezem

Öldürürlerse beni hercāyī kāfir sevmezem
Baña ol şāhum gerek daḥı güzeller sevmezem, U.D.

Һamdü li'llāh kim yine Һüsnuñ tecellāsındayam
 On sekiz biñ 'ālemüñ dāim temāşasındayam
 Һaḵ Te'ālānuñ bugün firdevs-i a'lāsındayam
 Sen beni bāzār-ı dehrüñ şanma ğavġāsındayam
 Āşinā-yı dürr-i pākem 'aşḵ deryāsındayam
 Göñlümüñ buldum murādını tesellāsındayam
 Sehm-i a'lā gözlerüm ḳadḥ-ı mu'allāsındayam
 Ka'be-i maḵşūda irdüm şevḵ şahrāsındayam¹⁵⁷
 Bir güzeller şāhınuñ dāim¹⁵⁸ temāşasındayam¹⁵⁹
 Bu cihānuñ ne vezīrinde ne paşasındayam

Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafādur sevdüğüm

Murġ-ı cāna 'aşḵ odından āşiyān itdüm yine
 Ol cenāhı yanmışuñ yiriñ cinān itdüm yine
 Bu delü göñlümi rüsvā-yı cihān itdüm yine
 Gice gündüz hem-demüm āh u fiġān itdüm yine
 Şoldurup bāġ-ı vücūdumı ḥazān itdüm yine
 Tīġ-i ḥasretle yüregüm tolu ḵan itdüm yine
 Tır-i miḥnetle büküp ḵaddüm kemān itdüm yine
 Ey **Uşūlī** ol şehüñ ismin beyān itdüm yine
 Ayaġı topraġına derdüm 'ıyān itdüm yine
 Gün gibi fāş eyleyüp derdüm 'ıyān itdüm yine

¹⁵⁷ Һaḵ Te'ālānuñ bugün firdevs-i a'lāsındayam
 Sen beni bāzār-ı dehrüñ şanma ğavġāsındayam

Āşinā-yı dürr-i pākem ıṣḵ deryāsındayam
 Göñlümüñ buldum murādını tesellāsındayam
 Sehm-i a'lā gözlerüm ḵadḥ-ı mu'allāsındayam
 Ka'be-i maḵşūda irdüm şevḵ şahrāsındayam:
 Һaḵ Teālānuñ bugün firdevs-i alāsındayam
 Sehm-i alā gözlerüm ḵadḥ-ı muallāsındayam

Āşinā-yı dürr-i pākem ıṣḵ deryāsındayam
 Sen beni bāzār-ı dehrüñ şanma ğavġāsındayam

Kabe-i maḵşūda irdüm şevḵ şahrāsındayam
 Göñlümüñ buldum murādını tesellāsındayam, U.D.

¹⁵⁸ dāim: her dem, U.D.

¹⁵⁹ temāşasındayam: temennāsındayam, U.D.

Ben Muhammed ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm”¹⁶⁰

Muhammes Güfte

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Bir yaña cevır ü cefâ vü bir yaña zecr ü elem

Bir yaña derd ü belâ vü bir yaña hecr ü sitem

Qıldılar târ ecille dil mülküñi şehr-i ‘adem

Hâne-i dilde ider cebrile da‘vâ-yı kadem

[12a]

Gâh firqat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam

Şûretüñ naqşın görüp çıkmaz göñül puthânededen

Câm-ı la‘lûñ şevkine dil gitmedi meyhânededen

Eksik olmaz âh kim her dem velî dîvânededen

Mest-i ‘aşk oldum göñül ol nergîs-i mestânededen

Gâh firqat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam

Hem-rehümdür ğurbet içre her nefes âhum benüm

Devletüñde koma tenhâ bendeñi şâhum benüm

Şal ‘adem mülkine ben mehcûr Allâhum benüm

Kim tarîk-i ‘aşk içinde olur hem-râhum benüm

Gâh firqat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam

Zerrece mehr itmeyen ol mâh tâbandur baña

Kim kazâyı dehr anuñ cevriile zindândur baña

Firqât [u]vuşlat hayâlûñ birle mihmândur baña

Her gice tâ şubha dek ğurbetde mihmândur baña

Gâh firqat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam

Vâde-i sînemde rûhı leşker-i hicrân olur

¹⁶⁰ (İsen, 2020, s.121)

Gelmesün şabrum benüm dil-ḥānesi vīrān olur
 Bir dem içre gerçi kim dil tahtına sultān olur
 Cān u dil mülki başumdan ‘ākibet nālān olur
 Gāh firḳat gāh miḥnet gāh ḥasret gāh ḡam

Müseddes-i Aḥmedi

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

Ey şīr-i ḥaḳḳ ki ism-i şerīfün durur ‘Alī
 Kevşer şarābı saḳsıdur himmetün eli
 Selmāna virdi añdıḡı dem deste-i güli
 Evrād idindi ismün her mü’ min ü velī
Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed ‘ūke kulle hemmin ve ḡammin seyencelī

Şehd-i ‘ulūme ḳāp olur şāh-ı murtaẓā
 Zevcū’l-betül şāhib-i esrār hel etā

[12b]

Kān-ı seḡā vü ma‘deni sırr u menba‘-ı şafā
 Ḥaḳḳ-ı Ḥüseyn ü Ḥasan ḥüsn-i vech-i Muştafā
Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed ‘ūke kulle hemmin ve ḡammin seyencelī

Şāh-ı şu‘ā-ı şa‘şā‘-ı şems zevālimīnin
 Baḡ-ı behişt ḳāmetidür servi nārven
 Şebbū-yı ... bendesidür nāfe-i ḡoten
 Zātı ‘Alī vü resmi velī ismile Ḥasan
Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed ‘ūke kulle hemmin ve ḡammin seyencelī

Ol nūr-ı ‘ayn-ı Aḥmed-i muḡtār bā-şafā
 Ol yādigār ḡaydar-ı kerrār-ı lāfetā
 Oldur diyār-ı vaḡdete hādī-i reh-nümā
 Ya‘nī Ḥüseyn-i şāh şehīdin Kerbelā

Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke kulle hemmin ve ğammin seyencelī

Nesl-i resūl zübde-i evlād-ı tayyibīn
 Deryā-yı ‘ilm ü mahrem sırr-ı gevher-i yakīn
 Zāt-ı şerīf ḥazret-i sultān-ı müttakīn
 Īmān-ı dīne zīnet ol zeyne’l-‘ābidīn
Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke kulle hemmin ve ğammin seyencelī

Mihr-i münīr zerresidür cümle evliyā
 Baḥr-ı şehāba gevherdür rūḥ etkīyā
 Ḥāki mezār cevherdür ehl-i kimyā
 Bāķır olursa ismi n’ola ķaderdür u‘lā
Yā mazharal ‘acāib, ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke kulle hemmin ve ğammin seyencelī

[13a]

[Muḥammes-i Kadrī]

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

Derd ü belā zebānumı lāl eylemek neden
 Ben mur[ı] ẓa‘ifī pāymāl[i] eylemek neden
 Kāşdum budur ki fikr-i muḥāl eylemek neden
 Nādānlarile ceng ü cidāl eylemek neden
 Gördüñ zamāne uymadı sen uy zamāneye

Dil virme ey nigār iñen ‘izz ü nāza gel
 Ta‘n itme āh-ı ‘āşıkā āhen-güzāra gel
 Ger ihtirām iderse felek ihtirāza gel
 Devrān çü nāza başladı sen niyāza gel
 Gördüñ zamāne uymadı sen uy zamāneye

Ey dil hevā-yı nefsile gel ittiḥādı ko
 ‘Ömrüñ eşāşı şudur aña i‘timādı ko

Ḳadrī bu rūzgāra mūrīd ol murādı ko
 Ahvāl böyledür güce görme ‘ınadı ko
 Gördüñ zamāne uymadı sen uy zamāneye

Ġazel-i Mecnūn

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Halk-ı ‘ālem bildi hep şūrīde vü şeydālığım
 Tām-ı kūy celā minnet görüp rüsvālığım

Yoğ olup bir zerre kalmasun vücūdumda eșer
 Çünkü ister ol seher bī-mihr tā beydālığım

Ġuşşa vü ğam rahm idüp yār oldı ben divāneye
 ... fırkatde göricek ey perī tenhālığım

Bir[i] kūhsāra biri şahrāya düşdi vehm idüb
 Göricek ferhād mecnūn hüsrev şeydālığım

Şā‘iri **Mecnūna** gelseydi iderdim biñ suāl
 Şol kadardır ‘ilm-i ‘aşk-ı yarda dānālığım

Ġazel-i ‘Aṭā fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Beñzeyimez serv-i bālā kaddüñe reftārsuz
 Öykünimez şehd ü şekker la’lüne güftārsuz

Zülfün olmasa yüzde nola ey hūrī-şıfat
 Cennetün gül-zārını dirler ki olur hārsuz

Seyr-i kūyuñda murādım vaşl-ı rüyuñdur hemīn
 Dostum cennet gerekmez ‘āşıka dīzārsuz

[13b]

Cānla göñlümü alup kıldı çünkim tār-mār

Dāhı ne dirlik baña ol zülf-ü ‘anber-bārsuz

Gül gözüñ¹⁶¹ şevkiyle yāreñ naleler eyler ‘Aṭā
Mevsim-i gülde yaraşmaz bülbül āh u zārsuz^{162,163}

Ġazel-i Refikī Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātü/ Fā ‘ilün)

Ey şabā var hālimi ol ruhları gül-zāra di
Zār idüb ben bülbülün meyl itmesün hāra di

Ol kıyāmet hüsüne iken bugün mağrūr olup
Yārını idüp ferāmüş uymasun agyāra di

Baña virsen acı diller tek raķīb¹⁶⁴ nāzile
Söylesen tatlu tatlu ol şeker güftāra di

Derd-i hicranda düşüp hāl olmadın bir kez dahı
Hālını ben hāstanuñ ol gözleri bīmāra di

Her kişiyе dostuñ virme cemālinden haber
Bu sözi dirseñ **Refikī** tālib-i dīdāra di

Ġazel-i Behiştī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Gördüğümce yüzünde ṭurra-i ṭarrārını
Şanırım zeyn eylemiş sünbül adım gül-zārını

Nokṭa diyü nāmede naķş eyledim ...
Tā bir çāre yāruñ görmege dīzārını

¹⁶¹ gözüñ: yüzü, A.D.

¹⁶² bülbül āh u zārsuz: ola bülbül zarsuz, A.D.

¹⁶³ (Çağlar, 2013, s.236)

¹⁶⁴ raķīb kelimesi ters bir şekilde yazılmıştır.

Ƙanımı içüp neden ol gönçe leb inkār ider
Ben hoz aldım Һandesinde ağzınıñ ikrārını

Dil-ber i‘ sī nefes nefes ƞabībī cānu dil
Şormaya bir gün niçün raħm itmeyüp ƞullarını

Bu **Behiştī** ‘āşık-ı üftādeñi yād itmedüñ
Hey vefāsız unudup dahı yār her-gīz yārını

Ġazel-i Şūfī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Merħabāsı olmayıcaƞ aşınālıƞdan n’olar
A benüm çok sevdiğim bu bī-vefālıƞdan n’olar

Dil ele almyaca ƞ dildārlıƞ lāyık değıl
Dil-nüvāz olmazsa dil-ber dil-rubālıƞdan nolar

Mülki Һüsne zıllileserverlik olmaya sezā
‘Adl-i şefƞat olmayacaƞ pādışāhlıƞdan n’olar

Bir nigāruñ ƞaşları ƞaƞına ƞılmazsa sücüd
Ehl-i perhīzīm demekle pārsālıƞdan nolar

[14a]

Meblağ men‘ eyleme **Şūfī** şerābı nā beden
Bu şafādan müncebir sen keħūdālıƞdan nolar

Murabba‘-ı Fazlī fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Gülşen-i nāz içre bir servi dil-ārāsın begüm
Ƙāmeti bālā ile ƞūbadan a‘lāsın begüm
Müntehāsın müntehā bī-miğl-i hemtāsın begüm
Vird-i zībāsın efendim server‘anāsın begüm

Yoluña canlar feda bir bî-bedel cānānesin
 Mısr-ı hūsn içre nazīrūñ yok şeh-i ferzānesin
 Hakk budur Yūsuf gibi ‘ālemdesin bir dānesin
 Vird-i zībāsın efendim server‘anāsın begüm

Her şeb encümden hezārānı göz açub bu çarh-ı pīr
 Cümle etrāfa olurken nazar ey mihr-i münīr
 Görmedi māh cemālūñ haqqıçün saña nazīr
 Vird-i zībāsın efendim server‘anāsın begüm

Kullaruñdur hublar sen cümle sene şāhsın
 Maḡharı nūru Muḡammed maḡharı Allahsın
 Evc-i burç hūsn ü behcetde mūnevver māhsın
 Vird-i zībāsın efendim server‘anāsın begüm

Gülşen-i ‘ālemde gerçi gonçeler çokdur şehā
 Bir senūñ gibi mutarra tāze gül yokdur şehā
 Her niçe vaşf eylese hūsnūñ **Fazlī** artıkdır şehā
 Vird-i zībāsın efendim server‘anāsın begüm

Ġazel-i Kemāl

(Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilūn)

“Maḡla‘-ı hūrşīd hāverdūr girībānuñ senūñ
 Maḡṭa‘-ı rehdūr ser-i zūlf-ü perīşānuñ senūñ

Dilde tutmuşdum leb-i la‘lūñ didi bir ḡayb-dān
 Hey ḡarīb aḡzuñdadır şimdi çıkār cānuñ senūñ

Zulmile çāk eyledi zūlf-i¹⁶⁵ perīşānuñ beni
 Girmeye mi elūme maḡşerde dāmānuñ senūñ

Lāciverdī müşkile mecmū‘asına hūsnūñ

¹⁶⁵ zūlf-i: zūlfūñ, K.D.

Saçdı bir¹⁶⁶ tāvus-ı zülf-i ‘anber-efşānuñ senüñ

Ruḥları¹⁶⁷ yāruñ kamerden ḥub ögmişsin **Kemāl**

Berg-i gülden itdiler evrāk-ı dīvānuñ senüñ”¹⁶⁸

[14b]

Velehū Eyzan

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Ğuşsa-i ‘aşkuñla şu göñlüm kayğıludur dostum

Derd-i dermān ile bu sīnem töludur dostum

Nev-cevānsın ihtirāz it eşk-i çeşmümden kim ol

Niçe merdümle alubdur kanlu şudur dostum

Zülf-i ‘anber buñı ḥabs itmegil e gūşuñda kim

Nāfe-i Çini kılan āvāre budur dostum

Yaşumuñ sensiz dile¹⁶⁹ gitdüğini görmiş bu dem

Cān daḥı gitmek diler bir dem tırudur dostum

Ḳanını tā kim **Kemālün** yire dökdüñ bī-günāh

Ḥançerüñ utandığından şürḥ-i rūdur dostum”¹⁷⁰

Velehū Eyzan

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Benden örter yüzini ğamze ḳalur düşmenüme

Gözlerüm bağlayuben ḥançer urur gerdenüme

Varayın kūyına derdi yüze nān eyleyeyin

Ola kim itleri anuñ yapışa dāmenüme

¹⁶⁶ bir: per, K.D

¹⁶⁷ ruḥları: ruḥların, K.D.

¹⁶⁸ (Walsh, s. 422)

¹⁶⁹ sensiz dile: serv dile, K.D.

¹⁷⁰ (Walsh, s.425)

Derd-i¹⁷¹ pür-süzümü gör yād-ı ruḥ-ı zülfüñle
Küre-i nāra çıkub od bırağur ḥirmenüme

Rüşen idi gönül āyinesi ḥattuñ geleli
Āh kim ird[i] i 'zār¹⁷² āyine-i rüşenime

Bilmedüñ kadrini ey dost **Kemālūñ** diyesin
Gelmedi bülbül anuñ gibi benüm gülşenime”¹⁷³

Ġazel-i Raḥīkī

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

'Ārızuñ şevkiyle sīnem lü'lü'-i ter gösterür
Kalb-i 'uşşākı ruḥun şem' i münevver gösterür

Geldigince çeşme ḥālūñ hayālī ey perī
Gör ne merdüm zülfdür eşkim aña yer gösterür

Şu gibi şāfiyiken gönülüm ... senüñ
Yir[e] geçsün āteş-i miḥnet mükedder gösterür

Çeşm bed def'ine yakdıkça sīnen gice māh
Her siḥir micmir-i pervīze āzer gösterür

Zerre deñlü maḥvolur miskīn **Raḥīkī** derd-mend
Her kaçankim gün yüzün ol şem' ḥaver gösterür

[15a]

Ġazel-i Cemālī

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

'aşk odına yanmağı öñdin dile pervāneden

¹⁷¹ Derd-i: dūd-ı, K.D.

¹⁷² i 'zār: ġubār, K.D.

¹⁷³ (Walsh, s.428)

‘Āşıka ma ‘şūqçün cān virmegi pervāneden

Zāhidā ma ‘zūr tūt āşıqlaruñ ef‘ālini
İsteme āyıklararuñ ef‘ālini mestāneden

Her oğul kim almadı ħubb-ı ilāhīden naşīb
Atalardan ħ̣oş meşeldir toğmayaydı anadan

Bir kadeḥ meyḥāne ‘aşkından içen cāmı mūdām
Zevk idüb dilden kodı ...her meyḥāneden

Ey **Cemālī** itme zinhār ehl-i ḥāle kıl ü kāl
Mürde-dil olma şaķın merdümlük al merdāneden

Velehū

(*Mef‘ūlū/Mefā‘lū/Mefā‘lū/Fe‘ūlūn*)

Ol kām-ı kerem cāna cefā kılsa vefādır
Lūtf eyleyüben kahr ide ger ‘ayn-ı şafādır

Bīmārı tımār idüben çün vire derdın
Bī-çāre gönül ḥastasına maḥzı şifādır

Dil şıḥḥat çün derdın umar ehl-i maḥabbet
Kim cāna şifā olduğı bī-reyb-i ḥafādır

Var umma vefā virme gönül dünyeye ey dil
Rūşenmi diñle ‘āķile kim var cefādır

Gel imdi dürüş şaflığa yaşdanma **Cemālī**
Fikr eyle ecel yaşadığını kim be-ķafadır

Ġazel-i Kemāl

(Mef‘ūlū/Mefā‘ilū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn)

“Bir ay oldu¹⁷⁴ görünmedi ol yār-ı cānumuz

Kalmadı anı görmeyeli yarı cānumuz

Yā yāri görürem yā nişānetini¹⁷⁵ hāliyā

Hayr ola yine depreşür ancak nişānumuz

Ağz[ı] var ola diyü iderdük gümān kamu

Virdük selāmı almadı gitdi gümānumuz

Hicrānı hikāyetin yazarız biz daḥi eger

Tiğünle ger olursa kalem üstühānumuz

Şimşir-i ‘aşk ile şehīd olavuz **Kemāl**

Hācetiñi cihān olsa ḥākdānumuz”¹⁷⁶

[15b]

afitāb	yāsemin	şemsī	fahri	‘āişe
yāsemin	balkıs	lālezār	hümāyūn	ḥatice
lālezār	herebān/hüryan/cerryan	dil-şikār	ceryan	kerime
lāleruḥ	gülrūḥ	nüfse	gülrūḥ	genc-i nihān
nüfse	dil-şikār	nāzenīn	nāzenīn	‘ābide
hümāyun	nüfse	māhī	gül-i aḥmer	māhī
gülrūḥ	gülenda[m]	gül-i ahmer	fāṭma	lāleruḥ
gül-i ahmer	fāṭma	fāṭma	gülendām	cānfedā
pür cefā	kerīme	gülendām	cān fedā	rahime
fāṭma	ḥatice	genç-i nihān	rahime	‘aynī

¹⁷⁴ ay oldu: aydır, K.D.

¹⁷⁵ nişānetini: nişanını, K.D.

¹⁷⁶ (Walsh, s. 420)

‘āiše	āynī	lāleruḥ	āynī	dilārām
kerīme	dilārām	şevķī	dilārām	şevķī
raḥime	ķamerşāh	rızvān	şevķī	rızvān
rızvān	pürcefā	ķamerşāh	rızvān	ķamerşāh
dilārām	māhī	pürcefā	ķamerşāh	pircefā
göl‘izar	lāleruḥ	gölizar	pürcefā	göl‘izār

[16a]

Velehū

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātün/Mef‘ūlü/Fā‘ilātün)

Ehl-i niyāza kūyuñ beytü’l-ḥarām olupdur

Miḥrābı kaşuñ oldı çeşmüñ imām olupdur

Devr-i rūḥuñda māhuñ ey māh çarḥı ...

Devrān senüñdür anuñ devri tamām olupdur

Her gice şubḥ deñlü sen māh gözlemekden

İki gözüm gözime uyku ḥarām olupdur

Bağdād ...e eşkim demle olursa cāyız

Kim adıla maḥalleñ darü’s-selām olupdur

Ey ḥüsrev-i cihān baḥt-ı şirīn lebüñ ḥadīs

Ağzında **Cāmi’**ñüñ ḥayrū’s-selām olupdur

Velehū

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Ādeme cümle cihānuñ lezzetinden cān lezīz

Cāna şordum ben anı ider baña cānān lezīz

Ṭatlusun ser tā ķādem illā ki baña cümleden

Can şirīn gibidir ol la‘l-i şeker-i şān lezīz

Lütf u kahrūñ ‘āşıkı ağıyāra h̃oşdur h̃oş gelir
Kāfire tīrān-ı islām ehline īmān lezīz

Nergisi mestūñ tenviri ğamda cān biryānını
Yā ğamdan olmasunki olmaz yanacak biryān lezīz

Vird ü zillet **Cāmi‘ī** vasfuñda cānā şī‘rine
Mustafa vaşfinda söyler nitekim ... lezīz

Velehū

(Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilūn)

Rūz-ı ‘ıyd oldı hilāl ebrū güneş ruhsāralar
Gün gibi zerrīn libāsı giydi ol meh-pāreler

Zeyn olupdur āsumān gibi zemīn ‘ıyd-ġāh
Devr idüp seyrān ider ile gün seyyāreler

Her biri bir şem‘-i rūşen oldılar pervāne-veş
Odlara yansa gerekdir ‘āşık-ı bī-çāreler

Her güneş ruhsāranuñ hūsnin temāşā kılmağa
Zār sergerdān tolanur zerre-veş avāreler

Ġamzeler tıgın yāreler her biri ‘āşıkıların
Cāmi‘ī kurbān idüp toprağa kıranan kıralar

[16b]

Velehū

(Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilātūn/Fā ‘ilūn)

‘Aqlumı sevdā-yı zūlfūñ tār-mār
Eyledi göñlümü kıldı bī-karār

Ayaġuñā düşdügüm ‘ayb eyleme

Hakk bilür yokdur elimde ihtiyār

Gönlüm almağıla çeşmüñ olmadı
Şimdi can almak diler hey gamze-kār

Can u dil mülkini ma‘mūr eyledi
Olalı cānā hayālūñ şehriyār

Cāmi‘ī dervīşüñe gamzeñ çeker
Āh şehim hem didigünce zülfıkār

Velehū

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātün/Mef‘ūlü/Fā‘ilātün)

Cān tūtisi tudağıñ vaşfin yerse şekker
Tā kim cemālūñ aña āyinedir münevver

Māhuñ yūzi kızardı sen māh öykünelden
Reşküñden oda yandı görd[ü] yüzüñ hāver

Sidre boyuñ önünde nahluñ idi mükerrrem
Şīrīn lebūñ katın sükker idi mükerrer

‘Ālem mu‘aţţar oldu benzer ki nāfe açdı
Yazar hūsn içinde ol sünbülü mu‘anber

Şevkine la‘l yārūñ kūyında cān virirseñ
Ey **Cāmi‘ī** içersin cennetde āb-ı kevşer

Müfred

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Haţţ ü haddūñ āyeti kıur‘an yazar
Yākut-ı hoķķadan dürr-i ‘aden şatar

Velehū*(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)*

Haṭṭ ü ḥaddüñ âyeti kūr'an yazar

Nüşa-i ğubār eyledi reyḥān yazar

Ḥüsn-i berātına saçdı müşkile

Ḥubları sulṭān diyü 'unvān yazar

Naḳş-ı rūḥuñ resmini naḳḳāş-ı dil

Can evine yazsa gülistān yazar

Sidre boyuñ tūba yazar defteri

Gül yanāğuñ ravza-i rızvān yazar

[17a]**Cāmi'**īye bülbul-i gūyā deyin

La'l-i lebūñ ğonçe-i ḥandān yazar

Velehū*(Mef'ūlü/Fā 'ilātü/Mefā 'ilü/Fā 'ilün)*

Yazar ḥüsn-i cānda lebleri misk-i ḥoten şatar

Yāḳutı ḥoḳḳadan lebi dürr-i aden şatar

Cān meclisine zülfüñle 'ārīzuñ gelüp

Sünbül birisi biri gül nesterīn şatar

Bir kez ayağuñ öpmege cān al didim didi

Götür ayağı yūri var anı elin şatar

Can ḥastasına zerre kadar gül şeker didim

Bir yār etdi şol gül nāzik beden şatar

Gözedür raḳībi **Cāmi'ī** vir yok behāya kim

Gezdirmeyince merkebi ādem neden şatar

Velehū

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Gülistān-ı cemālūñde açılmış kırmızı güller

Demidir başlasın şimden geri feryāda bülbüller

Meded taraf-ı külāhıñdan çıkarma kākülūñ ol dem

Aşar bir kılda biñ 'āşıkıları ol kanlu kāküller

Çıkar kāküllerūñ dostuma ölürse ölsün 'āşıklar

Ruħuñ bağında tek bitsün yine reyḥān sünbüller

Simāt-ı bezm-i ḥüsnūñde saçılmış ḥaddūñe ḥālūñ

Yaraşur hun vaşluñda pilav üstünde fülfüller

Açıldı **Cāmi'ī** bezmi şafāda gül gibi sāgar

Kim atsun bülbüli bülbul gibi feryād ğulguller

Velehū

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Miyānuñ vardığında nazar var

Nazar itdüm nişan ancak kemer var

Müjeñ okunda ey kāşı kemānım

Derūnumda benüm görsen neler var

Baṇa tenimūñ lebi la'lün o gereken

Söze tutmak ki ağızımda şeker var

Nişār içün yüzimile gözümde

Ayağıñ toprağına sīm ü zer var

Civānsın **Cāmi'ī** pīrūñ duāsın

Ṭaḳın ḳulāğıña şāhım gevher var

[17b]

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Gül gerekmez 'aşıka cānā cemālün gül yeter

Ağlasun bülbül gibi 'aşıklarun sen gül yeter

Gönlüm almaz ruğundan sünbül getürse hür-'ın

Neylerin ol zülf-i müşk-efşān baña sünbül yeter

Gülsitānı hüsnüne hācet degildir 'andelīb

'Aşık-ı şūrīde dil ol gülşene bülbül yeter

İstemez gönlüm şarāb-ı pür humārı sākiyā

Bezm-i 'aşkıñda baña ol la'l-i gülgün mül yeter

Güller ile **Cāmi'** yürütdi sāgir meclisi

Bülbül anda bülbülinün etdigi gülgül yeter

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bir perī gördüm bugün hamām içinde cāme yur

Şahn-ı hamām sendesi ... kıla ...yur

Ol gül-endām gül şuyun ... şöyle dökdüğüm

Tā ebed şimden gerü hāmmām yüzün anuñla yur

Dirildikce kerem olub hamamda ol sīmin-beden

Her 'arķ ol sīm-ber üstine efşān itdi der

Biz harāretten tutuşduk şevkle hamamda

Külhana düşdi raķībi sever didük dağı o şerr

Ol perīye çok ezilme **Cāmi'** sabun gibi

Yüzün ağ olsun deriñ yüzün ayağına sür

Ġazel-i Aḥmed

(*Mef‘ūlū/Fā‘ilātū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn*)

“Efkār-ı ‘aşkuñıla dil-efgārınım senüñ
Dermānda kim¹⁷⁷ ki derde giriftāruñum senüñ

Sevmek seni günah isa aş zülfüñle beni
Başdan ayağa deñlü¹⁷⁸ günah-gārınım senüñ

Bīmarın öldürücü dil ü cān ṭābībsin
Öldür beni ki derd ile bīmārınım senüñ¹⁷⁹

Ne māhsın ki cān alalı müşterī gözün
Bāzār-ı mihr içinde ḥaridārınım senüñ¹⁸⁰

Yār **Aḥmedī** görüb dedi ey ‘andelīb-i mest
Zārīliğ eyle ṭurma ki gül-zārınım senüñ^{181,182}

[18a]

...

(*Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilūn*)

Gelmeye dirsən dilā göñlüñ dünyānuñ ġamı
Koyuben ādem yerine olma Türküñ hemdemi
Kadd olursa sā‘ati vü ‘ıyd olursa her demi
Türk eger molla şeved hergiz ne kerd ü ādemī

Türk işi olunca olur tezvīrdir her dem işi
(Edmiğānın?) almaya ‘ālemde Türküñ bir kişi
Baḥşışi Türküñ cümle baḥşışi
Türk eger molla şeved hergiz ne kerd ü ādemī

¹⁷⁷ dermānda kim: dermāndeyin, A.P.D.

¹⁷⁸ deñlü: dek çü, A.P.D.

¹⁷⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 4. beyittir.

¹⁸⁰ D Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 5. beyittir.

¹⁸¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* ’nda 8. beyittir.

¹⁸² (Tarlan, 1992, s.191)

Eyü gündür meylere eyler taşavvurdan ziyān
 Düşmen uykusun virir anlara çakal her zaman
 Manşiba irüşmeden ulumağa başlar hemān
 Türk eger molla şeved hergiz ne kerd ü ādemī

Yoğdurur Türküñ sebāhisinde endām u uşul
 Kavluñ olursa boyun kıılma kabıñda sen kabul
 Her ne deñlü fāzıl olur iseler ğāyet vuşul
 Türk eger molla şeved hergiz ne kerd ü ādemī

Kölenüñ şofusı Türküñ ‘avāmisi sevilür
 Dāima kişi-i laz kendüyi bir ādem şanur
 Māteğaddemden bu söz **Yahyā** meşelidir söylenür
 Türk eger molla şeved hergiz ne kerd ü ādemī

Ahmak oldur ki dünyā için ğam çeker
 Kim bilür kim kim kazana kim yiye

[18b]

Murabba‘-ı Sultān Muştafā

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Çünkü ‘azm itdün şehā Tahmās-ı evbāş üstüne
 Rāfıziler başı ol bī-dīn-i kallāş üstüne
 Benan ... emrine nedir baş üstüne
 Şal beni bir güşeden şāhım kıızıl baş üstüne

Ak livā başına tursun sedd-i İskender gibi
 Gireyin ben karşıña meydāna şir-i ner gibi
 Demlerim a‘dāya şunsun heft-i ser-āzer gibi
 Şal beni bir güşeden şāhım kıızıl baş üstüne

Na‘ra urub rezme at şalsam katı lerzān olur
 Gümleye güm güm felek hayli ‘aceb peymān olur

... tãhmas ser-gerdãn olur
 Şal beni bir gũşeden şāhım kıızıl bāş üstüne

Başdan ey sultān-ı berr ü bahr u şāh-ı şark u ğarb
 Ben tũrurken sen ne la‘zım eylemeñ eliñ ħarab
 Sāye şal tahtına otur ‘āleme ey zıll-ı Rab
 Şal beni bir gũşeden şāhım kıızıl bāş üstüne

Nũh siper olsa siper eyleyemez neyrim benũm
 Dũşmenidir bāç alur neyr-i şimşirim benũm
 Devletũnde mĩr-i mĩrān yeridũr yerim benũm
 Şal beni bir gũşeden şāhım kıızıl bāş üstüne

Her ne tali‘se İlāhĩ ol görũr elbette ser
 Tõğmadan ħalmadı ölmekden dahĩ ħalmaz kul er
 Şāhı sensin dem be demsiñ meydāna izħār teber
 Şal beni bir gũşeden şāhım kıızıl bāş üstüne

Ġazel¹⁸³

(Fā ‘ilātũn/Fā ‘ilātũn/Fā ‘ilātũn/Fā ‘ilũn)

Āh kim seyr itmedi ol şuħu yār aġyārsız
 Şāh gül gibi şalındıkça şalınmaz ħārsız

Leblerin bĩ derde şunar ‘āşkı yād eylemez
 Şanma şerbet içũrũr bĩmar ħor tımarsız

Yāriçũn dũnyāda dinden geçer kim budur ‘aşk
 Din [ũ] dũnyāsız olurlar olmazlar yārsız

Murabba‘

(8’li Hece Ölçüsü)

Her seħerlerde esen yel

¹⁸³ Sayfa kenarında yatay biçimde yazılıdır.

Essün elümden ne gelür
 Hasret bıçağı bağrumı
 Kessün elümden ne gelür

Seher vaktin girdim bağa
 Deli oldum düşdüm tağa
 Yārum benümle merhabā
 İtmezse elümden ne gelür

Ben iderem şol yārime
 Gözleri benzer şāhine
 D...ler duymaz āhıma
 Duymazsa elümden ne gelür

Yārimüñ kaşları kara
 Ayurur<lar>sa nedir çāre
 Cigercigüm yāre yāre
 Olsun elümden ne gelür

--

Müfred

Muḥabbeddir ‘ālemüñ ḥālī be hey yār
 Sīminüñ ... berķ kemīnüñ dār

[19a]

Ġazel-i Cāmi‘ī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Ne kadar var-ise it cānıma cevır ü sitemüñ
 Söylesinler şanma dünyede lütf u keremüñ

Ben ölücek bu gül üstüne koyalar yüzümü
 Bir dem ola ki kadem basa mübārek kademüñ

Ser-be-ser cümle cihān derdlilere olur devā
 Virmezen tanrı ḥāķķı zerre kadar derd [ü] gamuñ,

Cānıma mihr ü vefā zevk ü şafādır şanmā
Ne kadar olsa baña miḥnet cev̄r ü elemüñ

Sa'y ider dergehi ki **Cāmi'ī** itmeye tavāf
Ka'bedür ... aña şerefehullāh ḥaremüñ

Velehū

(Mefā'īlün/Mefā'īlün/Fe'ūlün)

Cihānı yaqdu feryādıla bülbul
Gülün dir bezme geldi mevsimi gül

Oqur bülbul hezārān dāsitanı
Açıldı şādiden göñlü güler gül

Zehī mecliski bülbüldür ğazel ḥūn
Zehī şöḥbetki güldür sāğar-ı mül

Müşerref itdi bir meh-pāre bezmi
Getürdi ruḥları gül zūlfı sünbül

Zehī dem **Cāmi'ī**nüñ devr-i gülde
Olupdur bülbulü bezminde bülbul

Velehū

(Mefā'īlün/Mefā'īlün/Fe'ūlün)

Selām virsem olur ol ğonçe epsem
Selām almağa ḥod yok zerrece fem

Selām almazısa olsun selāmet
Selām virince bāri tursa bir dem

Selāmında kuluñ 'ār itme lütf it
Selām ḥaḳdır ey sulṭān-ı 'ālem

Selām virmez güzeller çok cihanda
Selām olsun sañā vallahu a‘lem

Selām virmez gedāya ol cihān-sāh
Gedāsın **Cāmi‘ī** dervişsin epsem

[19b]

Gazel-i Revānī

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün*)

“Bahār oldu yine lāle ile cām aldı rindāne
Benefşe şeb-külāhını kıvırmışdur levendāne

Murabba‘lar geyüp şūfī müselles nūş ider t̤āyīm¹⁸⁴
Geçüp mey-hāne şadrında oturmuşdur emīrāne¹⁸⁵

Habāb-ı mey gibi zāhid şarāba vireli t̤ācını
İçer rind-i cihān olmuş gezer mey-hāne mey-hāne¹⁸⁶

Ṭutup¹⁸⁷ meclisde dildārı güç ile b̤usesin alur
...¹⁸⁸ bi’llāhi ey sākī harāmīliğı peymāne

Revānī kıoma elden ‘ārifiseñ¹⁸⁹ hātem-i cāmı
Bilürsin kalmamışdur[çün]¹⁹⁰ cihān mülki Süleymāna”¹⁹¹

...

Müfred

‘Ālemin zevkı şafāsın ...
Pāk ... ancak fevri ğavğa çeker

¹⁸⁴ t̤āyīm: dāyım, R.D.

¹⁸⁵ Ziya Avşar tarafından hazırlanan *Revānī Divānı*’nda 4. beyittir.

¹⁸⁶ Ziya Avşar tarafından hazırlanan *Revānī Divānı*’nda 2. beyittir.

¹⁸⁷ ṭutup: dutup, R.D.

¹⁸⁸ ... : kıosun, R.D.

¹⁸⁹ kıoma elden ‘ārifiseñ: ‘ārif ol elden düşürme, R.D.

¹⁹⁰ kalmamışdur: kalmamışdur [çün] Dîvānda çün kelimesi vardır vezin gereğı parantez içinde yazıldı.

¹⁹¹ (Avşar, 2017, s.393)

Ġazel-i Cāmi'ī

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Kaşlaruñ fikri yazar ey zülf cim ü ağzı mim
Muşhafı cān üzre bismillaḥirraḥmanirraḥīm

Yāri görmezsem bugün yāren gerekmez ḥuri-'ın
Hergiz adın añmayam estağfurullahü'l-'azīm

Farq olmazdı miyānuñ koçmasa belüñ kemer
Nuṭkuñ olmasa bilinmezdi dehānuñ ḥaqq 'alīm

Minberi şāh üzre komaz kaddüñe eyler du'ā
Sen bu sırru sakla dir bād-ı ḥazandan yā kerim

Eşiğinde ey melek cān virdi buldı **Cāmi'ī**
Hem ḥayāt-ı cāvidānı hem ravza-i dārü'n-na'īm

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Niçe bir yalvarayın ol güzel<leri> mestāne ben
Cānımı al ey ecel kıydım bu tatlu cana ben

Çāre yokdur dostlar ölümüñden özge derdüme
Uğradım zīrā bugün ol āfet-i devrāna ben

Sen tırurken mehlikālar içre ey Yūsuf cemāl
Çıkmazam gelse kapuya Yūsufi ken'āna ben

Zerre deñlü mihrini gördüm ben ol meh-pāre
Ben hilāl oldum toluşdum ol meh-i tābana ben

Gördüm ol dil-ber yeter la'linden aldım būseler
İmdi anı **Cāmi'ī** göz göre girdim kana ben

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bir oñulmaz derde uğradım baña şimden gerü
Dünyede ölmekden özge yok devā şimden gerü

[20a]

Çäre yokdur bu 'alī kânunla kılsa 'ilāç
Derdime olmaz 'ilācından devā şimden gerü

Dünyede derdüñle oldu dostum dirlik haram
Ahret haqqın helal itsen baña şimden gerü

Bunca yıldır hastayın yād itmeden öldürdü ğam
Bāri bir gün rūhuma eyle du'ā şimden gerü

Mülk fānidir beķāya **Cāmi'** eyler sefer
Elvedā' ey bī-vefā dünyā saña şimden gerü

Velehū

(Fe 'ilātün/Fe 'ilātün/Fe 'ilātün/Fe 'ilün)

Seyreder sebzde cānān yine yārānlar- ile
Yaraşur serv-i revān serv-i hırāmānlarile

Tağıdup ruğlarınıñ üstüne kāküllerini
Zeyn ider gülşen anı sünbül reyhanlarile

Devr-i güldür getir ey sākī gül çehre şarāb
İçelim mest olalım nergīs-i mestānlarile

Başlayalım söze bülbül gibi feryād idelim
Gülelim açılalım ğonce-i handanlarile

Vaşf-ı hüsnuñle cihānı tutdur sa'd gibi

Cāmi‘inūñ ğazeliyyāt-ı gülistānlarile

Velehū

(*Mefā ‘lün/Mefā ‘lün/Fe ‘ülün*)

Olur mı devr-i gülde cāme tövbe

Kim ider bāde-i gül-fāme tövbe

Havās-ı şoĥbet ĥaş oldı maĥşūs

Virirler nehy içün her ‘āme tövbe

Bahar eyyāmdır pend itme zāhid

Ki şıkmaz şimdiki eyyāma tövbe

Olup ĥumĥānede mest-i ĥarābāt

İderüz ‘ār nengi nāme tövbe

Çemende sākī gül-ruĥlar andan

İder mi **Cāmi‘**i hiç cāme tövbe

Velehū

(*Mef‘ülü/ Mefā ‘lū /Mefā ‘lū/Fe ‘ülün*)

Ĥurşīd-i cihān ĥüsn-i cihān tapuña bende

Tübā boyuña ravzada ĥulserv-i çemende

Ĥanı ĥurudı çīn-i şacıñuñ kışşa serinden

Şerĥ eyleyicek bād-ı şabā misk-i ĥotende

[20b]

Şarraf-ı cihān görmedi ey h^ce-i devrān

Lū’lū’ -i dişine benzeye bir dürr-i ‘adende

Bezmünde buĥur eylemege ‘ūdile ‘anber

Od urduĥumuñ vird-i ğamuñ cānu dile mecmer tende

Nüş eyleyelüm **Cāmi'ī** gül-bāde-i gülrenk
 Bir sākī-i gül çehrile bezm-i çemende

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Dostum biñ can fedā bir kez yanağūñ öpmege
 On sekiz biñ 'ālemi virdim tutağūñ öpmege

Çeşme-i hayvān içinde cismedeñ āb-ı hayāt
 Yüz sürer ey Hızırhattı yire ayağūñ öpmege

La'l-i cān bahşini öpdürdün nigāruñ sağıre
 Bizde el öpdük senün sākī ayağūñ öpmege

Tiz tut ey kaşab hūnı ğamzeñ alsun cānımı
 Teşnedir hun çeker zīra bıçağūñ öpmege

Cāmi'īnün cānu bir kılıca kılupdur dostum
 Şalınur zülfün gibi bir kez ayağūñ öpmege

Velehū

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Yañağūñ bize cānā gül getürdi
 Letāfet virdi la'lün mül getürdi

Mua'ttar eyledi cān bezmin ey dostum
 Mu'anber kākülün sünbül getürdi

Gözün tirinün için etmek efsün
 Lebün şekker benün fülful getürdi

Gözün kaşuñ belālıyız belālı
 Benüm başuma şol kākül getürdi

Figān itmege cānı **Cāmi‘īn**ün
Ruḥuñ gül-zārına bülbul getürdi

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Quvvet-i cāndır sākiyā şol la‘l-nāb kırmızı
Şun berü nüş idelim cām şarāb kırmızı

Görünür zülf rūḥuñ taraf-ı külāhında nitekim
Gök kenārında siyāhıla sehāb kırmızı

Fıkr-i zülfüñ alnuma her dem kara yazı yazar
Sarḥla eşkim çeker her faşl bābı kırmızı

[21a]

Nice ser-mest olmasun çeşmüñ ki her dem nüş ider
Hun dilden mi cigerden yir kebābı kırmızı

Cāmi‘ī bu itmek ister dirildikce ‘ārzuñ
Can bağışlar canlara bŷy-ı gülāb kırmızı

Velehū

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

Yol ŷzre gördüm ol rūḥ-ı revānım benden incindi
İlāhi bilmezen nitdim ben aña nemden incindi

Yüzün döndürdi hışım itdi baña yok yerlere yāri
Günāhım neydüğün bilsem disem ben andan incindi

‘Acep gāmdan kaçır didim didi bir ehl-i dil yārān
Gönŷlden sevdigim gerçek bilŷpdür andan incindi

Bulam yāren kıyāmetde seni ben dergehi ḥaḳḳda
Bugün yerden göge deñlü dil ŷ can senden incindi

Yetişdi **Cāmi'ī** nez'e yetiş gel ey řabīb can
 şarabı la'lüñ içür gül bu güldi ğamze incindi

Velehū

(Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün)

Geldi kāfir keşi çekdi ğamzeñ çekdi tięi şatı'ı
 Aldı can mülkin serārser kimdir anuñ māni'i

Kirpigüñ řařuñ gözüñ ğamzeñ beladır 'āşıķa
 Can řurbañ eylemekdir ol belānuñ dafi'i

Mezhebi 'aşķ içre can virmek devadır 'āşıķa
 Gerçi anı ne şanifi hükmi ider ne řāfi'i

Cān helāk oldı ten-i ħicrūñle nef' itmez 'ilācı
 Ey řabībim şerbet-i la'lüñden ancaķ Nāfi'i

Dün gice koynunda miħmān oldı ol mehpārenüñ
 Ölmeden kendü yere ... gördi **Cāmi'ī**

Velehū

(Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün)

Yakduñ ey řūħı cefā piște cefāıla beni
 Añmazın zerre ķadar miħr ü vefāile beni

Yā gelüp buse didim ķorķarın ey ķāř-ı kemān
 Öldürür ğamzelerüñ oķu řaťāile beni

Dil-berā yār olalı cānıma cevrişe cefā
 Görmedi ehl-i řafā ehl-i řafāile beni

Cān virirken sır köyünde söğe ağzıma yār
 Cennete dāħil ider şayr-ı du'āile beni

[21b]

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bir varakdır gül yanağında gülsitān Ahmedüñ
Bir sebakdır gülşen hüsünde bostān Aḥmedüñ

Merve haqqı Ka' beye varmışca bulurdum sevāb
Bir gice ölsem ser-i kūyunda mihmān Aḥmedüñ

Nāzile seyr itdi gence-i gülsitānda yaraşur
Kul olursa kaddüne servi hırāmān Aḥmedüñ

Gül yüzünden ayru her şeb hasretle şubḥa dek
Eylerin bülbül lebi derdinden efgān Aḥmedüñ

Dehr içinde **Cāmi'ī** her dil-berün bir devri vār
Dil-rubālar arasında şimdi devrān Aḥmedüñ

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Ey dilinde neydeyin şimdi seni neyleyen āh
Öldürürse gerek tīg-ı cefāile sefer-şāh

Can hastası bu sözleri çün benden işitdi
Şabr itdi aña did[i] tevekkeltü 'alellah

Hüsünüñ güneşi toğdu güneş irdi zevāle
Ebrularıñı gördü hilāl itdi evzen māh

Devlet benim ey mihr cihān zerre mişāli
Sürsem yüzüñi eşigiñe 'aczile her gāh

Ġamzeñ okuna cān vireyin **Cāmi'ī** öldü
Sen çok yaşa 'ömrüñ uzun eylesün Allah

Velehū

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Yaturdum künc-i hasretde sağırden geldi Seydahmed

Yüzüm üzre kadem başdı sa'adet şaldı Seydahmed

Şınuğ gönlüm bulub ahvālimi biñ luṭfla şordu

Başımı zillet türābından dizine aldı Seydahmed

Çü gördü intizārile bedende kılca kılmış cān

Ta'accüb itdi barmağın ısırdı kaldı Seydahmed

Şu deñlü merḥamet itdi beni şādīden ağlatdı

Gelüp şefkatin ile yaşımı sildi Seydahmed

Getürdi Cāmi'ī kalbe şafālar cāna ne şihhatler

Seferden çok şükür sağ u selāmet geldi Seydahmed

Velehū**[22a]**

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bağ-ı ḥüsnünden nişandur duṣah-ı rıẓvān hemi

Cur'adır cām-ı lebünden çeşme-i ḥayvān hemi

Şem derr gökde hilāl ebrūlarıñdan mäh-ı nev

Zerredir şems ruḥuñdan mihr-i nur-efşān hemi

Büy-ı zülfünden mu'ttardır meşam 'aql u dil

Şem ' ḥüsnünden münevver oldu bezmi cān hemi

Sidre ḳaddūñ bendesidür tūvba-yı serv-i revān

Kākülün efkendesidir sünbül-i reyḥān hemi

Derdkeş 'āşıqlara sır defter oldu Cāmi'ī

Bī-vefā dil-berlere sen bī-vefā sulṭān hemi

Velehū

(*Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün//Fā 'ilün*)

Nuṭḡ-ı la'inden ... cānıma cān isterin

'Āşık-ı dil ḡastayın derdüme dermān isterin

Ey göñül ḡak olmayan mevtāya cān virmez göñül

Ol sebebden ben seni ḡākile yeksān isterin

İçdi la'lüñ ḡanımı emsem dīdem suñdı baña

Hey begüm incinmesin ben ḡanludan ḡan isterin

Yār-ı aşḡdan mekteb ḡüsnüñden almaḡa sebaḡ

Gül yüzünden tıfl-ı cān içün ḡülsitān isterin

Didi ateş-bāz āhuñ küllerinden **Cāmi'ī**

Meclisi şevḡimde yanmaḡa kül-i ateşān isterin

Velehū

(*Mef'ūlü/Fā 'ilātün/Mef'ūlü/Fā 'ilātün*)

Bülbül gibi fiḡānım derdile yana yana

Ṭutdı cihānı irmez gül yüzlü büstāna

Hicrūñ ḡikāyetinüñ biñde birini bu dil

Şerḡ eyleseydi gelmez ḡaşre deḡin beyāna

Can aldı tīr-i ḡamzeñ ḡaşuñ kemānile

İçdi ḡarāmī çeşmüñ ḡanımı ḡana ḡana

Didimki āsitaniñ öpmege el irişmez

Didi var ebleh olma el irmez āsumāna

Āhından ey yüzi gül incinme **Cāmi'ī**nüñ

Bülbül şadāsı revnaḡ virmez mi ḡülsitāna

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bülbülü şūrideyin ah[u] fiğānım var benüm

Görmesün hergiz hazān bir būstānım var benüm

Bülbül-i can gül yüzünde her seher alur sebak

Mekteb-i hüsnünde bir ẖoş gülsitānım var benüm

[22b]

Şerh it ey cān bülbülü derdinden ol gül yüzlünüñ

Diñlesünler şad hezārān gülistānım var benüm

Bezm-i canda söylese söz yerine dürrler döker

Bir şekker leb tutar şirīn zebānım var benüm

Cāmi' devrān içinde devletü iqbālile

İnşallah pir ola bir nev-civānum var benüm

Velehū

(Mef'ūlü/Fā 'ilātün/Mef'ūlü/Fā 'ilātün)

Bir talda iki güldür gūya bu iki cānān

Bağ-ı cemāl içinde seyyidile Süleymān

Ol iki cazu gözler gönlüm ayırdı benden

Sihrile 'aqlum aldı eyledi denk-i hayrān

Mülk-i vücūdu aldı hüküm eyler ol iki şāh

Cān kişverine seydī dil mülkine Süleymān

Gül gibi ağzın açmaz ol iki gonce tanımaz

Bülbül gibi ben öldüm ötmekden āh u efgān

Derdine **Cāmi'** inüñ seyd devālar itmez

Çok sevdiğim Süleymān sen bār[i] eyle dermān

Velehū*(Fā 'ilātün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)*

Seni ey cān cāna göndereyin

Gelberü bu sitāna göndereyin

Habs-i tenden bugün ḥalāṣ ideyin

Bizim bāḡ-ı cenāna göndereyin

Nāme virüb firāḡ-ı ḥāsretimi

Yazayın yana yana göndereyin

Sür yüzüñ eşigine 'izzetinle

Bir ulu āsitāna göndereyin

Raḥm ide şāyed ola **Cāmi'**īye

Yār-i nā-mihribāna göndereyin

Velehū*(Fā 'ilātün/Mefā 'ilün/Fe 'ilün)*

Mihr burcu bahā Ḥasan Çelebi

Māh-ı lüṭf-u vefā Ḥasan Çelebi

Serv ḡaddüñe toḡrusun diyelüm

Sidreden müntehā Ḥasan Çelebi

Pür-belāsın ki derd-i 'aşḡuñla

Eyledüñ müptelā Ḥasan Çelebi

[23a]

Derd-i cāna ṭabīb lāl-i lebüñ

İtse n'ola devā Ḥasan Çelebi

Cān-ı dilden yoluñda ḥebā mu'iniñ

Can olsun fedā Ḥasan Çelebi

Ġazel-i Muhibbî Fermāyed

(Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün)

“Delinibdür ġam-[ı] müjeñle yürek

Biraz qaşı yā okuñ çekerek

Seyr-i bostan ide benümle o mäh

Felege dimezem ‘aceb mi kelek¹⁹²

Redd ider kapusunda aġlarısam

İġitlige dağı sitäre gerek¹⁹³

Hayfdır kullaruñı çignetme

Şehsüvāram atıñ başın çekerek^{194,195}

İy **Muhibbî** tākīk-i nazmumdan

‘Akd-ı pervīne tab‘um aşdı elek

Ġazel-i Āhî

(Mef‘ülü/Fā ‘ilātü/Mefā ‘ilü/Fā ‘ilün)

İziñ tozına herk¹⁹⁶ senüñ müşterî ise

Qana boyansun iki gözümüñ biri ise

Gel beñzeriyle söyle eyā ħ^āce-i cemāl

Cān ile buseñi alalum beñzeri ise

Yetmez mi egnüme bir iken¹⁹⁷ kürk-i nāfe-vār

Maqşūd eger sarılacak bir deri ise

¹⁹² Kemal Yavuz tarafından hazırlanan *Muhibbî Dîvânı*’nda 3. beyittir.

¹⁹³ Kemal Yavuz tarafından hazırlanan *Muhibbî Dîvânı*’nda 4. beyittir.

¹⁹⁴ Kemal Yavuz tarafından hazırlanan *Muhibbî Dîvânı*’nda 2. beyittir.

¹⁹⁵ (Yavuz&Yavuz, 2016, s.978)

¹⁹⁶ herk: kühl, Ah.D.

¹⁹⁷ iken: iki, Ah.D.

Meydān-ı ‘aşka kim kōdı bu kanlu yaşları
İşbu ehl-i ‘aşk eger serseri ise

İki gözümçün Āhī izün tozını senün
Virmez iki cihāna eger cevheri ise¹⁹⁸

Ġazel -i Ĥayretī

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ülün)

“Ayağün toprağı ser-tācımızdur
Eşigün ‘arşumuz mi ‘rācumuzdur

Bulaldan ‘aşkuñ gencīnesini
Kamu mīr ü gedā muhtācumuzdur

Geçürdün āh oğın üç kāt felekden¹⁹⁹
Bu nüh şīşe bizüm umacumuzdur

Nece olsun gönül mülki ‘imāret
Ĥarāmī gözlerün yağmacımızdur

[23b]

Ĥarābāt erlerinün hāk-i pāyı
Bizüm ey **Ĥayretī** ser-tācımızdur”²⁰⁰

Velehū

(Fā ‘ilātün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ilün)

Fülk-i dīl çıkımadan kenāra dağı
Mevc-i ġam şaldı bir diyāra dağı

Fürkāt öldürmeden görme derdim
Gitdi şimden gerü çare dağı

¹⁹⁸ (Kaçalın, ty., s.69)

¹⁹⁹ āh oğın üç kāt felekden: geçürüz āhumuz oğın felekden H.D.

²⁰⁰ (Musluoğlu, 2022, s.341)

Beni ey felek ‘aşkında öldür
Müptelâ itme bir nigâra dahı

Ğaražuñ cansa gel al kırtar
Borcumuz var mı intizâra dahı

Baňa cevır itse vechi var ol yâr
N’oldı bilsem bu ruzgâra dahı

Hey ne müşkül nihân güzel sevmek
Vazgelmek güç eşkâra dahı

Ölmeden özge ‘aşka yok çâre
Kimse etmez bu derde çâre dahı

Ğazel-i Kıdsî

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

Bende şabr u tākāt u dil-berde şefkāt yok mudur
Yâ ilâhi miḥnet ü hicre nihâyet yok mudur

Bir kadeḥ mey bir kişi başına sultân ider
Câm-ı meyde zâhidâ billah ḥalet yok mudur

Saňa her ‘âşık olanlar böyle olur mu nâ-murâd
Yoksa ben oñmadığıñ başında devlet yok mudur

Miḥnet ü afet olurmuş ‘aşkuñ eğlencesi
Göñlümüz eglenmege şunda bir afet yok mudur

Pâdişahım **Kıdsî** ben bilmezem kimdür dime
Bendelerdir dergâhıdır emrile hizmet yok mudur

Ğazel-i Şem‘î

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

“Kopdu meydān-ı vefāda iki serv-i dil-rubā

Birinūñ Aḥmeddür adı birisiniñ Muştafa

Gün yüzünūñ āyetin ve’ş-şems²⁰¹ okurduk²⁰² Aḥmedūñ

Muştafānıñ zūlf²⁰³ vel’leyldir²⁰⁴ alnı ve’żzuḥā²⁰⁵

Aḥmedūñ ‘ıyd-ı vişāli ‘āşıkuñ mi‘rācıdur

Kaşları şakku’l-kamerdür Muştafa nūr-ı Hüdā

[24a]

Muştafānıñ leblerinden söz yirine cān yağar

Aḥmedūñ şırın lebinden irişür cāne ğıdā²⁰⁶

Laḥmüke laḥmi²⁰⁷ geçermiş ol iki meh-pāreler

Yā ilāhi birbirinden eyleme hergiz²⁰⁸ cüdā

Aḥmedūñ yolında Şem‘ī vāruñı eyle sebīl²⁰⁹

Muştafa ‘aşkına ammā cānuñı eyle fedā²¹⁰

Ġazel-i Me‘ālī

(Fā‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün)

Eyle cāna vefā efendicigim

Niçe cevır ü cefā efendicigim

Ten nedir seniñçün olmaya ḥāk

Yoluna cān fedā efendicigim

²⁰¹ eş-Şems 91/1: “Andolsun güneşe...”

²⁰² okurduk: okurlar, Ş.D.

²⁰³ zūlf: zūlfidür, Ş.D.

²⁰⁴ el-Leyl 92/1: “Andolsun (...) geceye”

²⁰⁵ ed-Duhā 93/1: “Andolsun kuşluk vaktine”

²⁰⁶ ğıdā: şifā, Ş.D.

²⁰⁷ Laḥmüke laḥmi: Etim etinden: Sen benden, ben sendenim.

²⁰⁸ hergiz: anı, Ş.D.

²⁰⁹ sebīl: nişār, Ş.D.

²¹⁰ (Karavelioğlu, 2014, s.133)

Ka‘be ھاqqı qabul ideydin eger
Kul olurđum saňa efendicigim

Derdüñile yalancı dünyāda
Hastayın dāimā efendicigim

Sorarsıñ **Me‘ālīniñ** hālīn
Devletüñe du‘ā efendicigim

Ġazel-i Rızāyī

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Fürqatüñ odı uraldan yüregimde tağlar
Olur her bir pāresi sīnemde yüz biñ tağlar

Ġam bucağında işidib ھاşretinden nālīmī
Tağ taşlar acıyub ben ھاsta içün ağlar

Fürkata şabr etmeyüb kıldıkça ‘āzm-ı sefer
Zülf-i miskinüñ kemendi yollarımı bağlar

Gice gündüz fürkat ü derd ü ġamuñda ey şanem
Her yaña seylāb olur eşk-i revānım çağlar

Ey **Rızāyī** hicr-i dil-berden görecek hālīmī
Raħm idüb ağlar benümçün ھاsta ile sağlar

Ġazel-i Ferrūhī

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Hicrle öldüm yoluñda bī-vefāsın bī-vefā
Kimseye ھاyrıñ toqunmaz pür-cefāsın pür-cefā

Gāh ‘aşq gāh şīve gah cevır gāh nāz
Başdan ayağa ey afet pür-belāsın pür-belā

Görelî kıaddüñ çenār elinden kıodı serkeşligi
Rastı ey sidre kıāmet mūntehasın mūntehā

[24b]

Ben kıuluña pādişāhım itme gel bīgānelik
Kim ezelden sen benümle āşınāsın āşinā

Ferrūhi dünyāyı şanur bī-vefā ancaķ hemīn
Sende dünyā gibi çün bī-vefāsın bī-vefā

Ġazel-i ‘Ulvī

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

Dil-i dermānda gibi ‘aşķla bīmār oldum
Yā ilāhi ne ‘aceb derde giriftār oldum

Hālet-i mevt olursa nola efķār dilūñ
Hançer-i ğamze-i yārıla zūlfikār oldum

Kalmadu nāle vü zāra nideyin bende mecāl
Kendü cānımdan efendi hele bızār oldum

Göze göstermez olupdur ben ol ğonçe dehen
Cism... meger kim gözine hār oldum

‘Ulvīyā fūrķate şaldı beni bīçāre idüb
Dil-i bīçāre gibi hicrile nāçar oldum

Ġazel-i Usūlī

(*Mefā ‘lün/Mefā ‘lün/Mefā ‘lün/Mefā ‘lün*)

“Yaraşmaz saña ağyār ile gel yār olma sultānum
Gül-i bāğ-ı cinānsın hem-dem-i hār olma sultānum

Bozulmaz²¹¹ naķş mermerde ki düşmez her göñül derde
Yığitsen degme nā-merde ʔaleb-kār olma sulṭānum

Boyuñ servine irmez el saña el şunmasun engel
Olur olmaz pelīde gel hevādār olma sulṭānum²¹²

Şalup bu hūsn-i zībāyı biraķduñ şehre ğavgāyı
Kul itdūñ cümle dünyāyı ʔama-kār olma sulṭānum²¹³

Saña ey māh-ı tābende kiçi ulu sana bende²¹⁴
Şaķın nā-gāh bir bende giriftār olma sulṭānum

Biraz ğayret gerek erde koşulma degme nā-merde
Muḥibden ğayri bir ferde vefādār olma sulṭānum

Cemālūñ döndi ğülzāra şaķın yüz virme her hāra
Yazuķdur bülbul-i zāra dil-āzār olma sulṭānum

Bugün nūr-ı ilāhīsin **Uşūl**inūñ penāhısın
Güzeller pādīşāhısın cefākār olma sulṭānum²¹⁵

Ġazel-i İshak

(*Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün*)

“Kişinūñ bir vefā ehli mülāyim dil-beri olsa
Cefā vü cevır [ü] miḥnetden²¹⁶ bu ğamgīn dil berī olsa

[25a]

Seher vaķtinde rindāne vefā ḥammāmına düşsek
Hemān tenhāca ḥalvetde ben olsam ol perī olsa

²¹¹ bozulmaz: yazılmaz, U.D.

²¹² Mustafa İsen tarafından hazırlanan *Usûlî Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

²¹³ Mustafa İsen tarafından hazırlanan *Usûlî Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

²¹⁴ kiçi ulu sana bende: geçinür her kişi bende, U.D.

²¹⁵ (İsen, 2020, s.247)

²¹⁶ cefā vü cevır [ü] miḥnetden: belā vü derd ü ḥasretten, İ.D.

Hevāyī düşdi dil tıflı gelinmez²¹⁷ zülf-i dil-berden
Anı naqd eylemek yegdür hemân bir müşteri olsa²¹⁸

Metā‘-ı vaşl-ı dildāra ħarīdār olmağa n’eydi
Kişinüñ mey gibi elde muḳavvim cevheri olsa²¹⁹

Lebūñden buse alduḳca²²⁰ ḳo sögsin ağzuña **İşhāk**
Ki senbuse lezīz olur be-ḡāyet sükkerī olsa²²¹

Ġazel-i Muḥibbī

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Cur‘a-yi la‘l-i lebūñden eylerim nüş iy şanem
Oldum tā ḥaşr olunca mest ü ser-ḥ’oş iy şanem

Dostum zülfüñ hevāsıyla ḳaçan āh eylesem
Mevc urur deryāleyin eyler göñül cüş iy şanem

Ḥākipāyüne varıcaḳ cān u dil etdim nişar
Dergih-i şāh varılmaz el boş çün iy şanem²²²

Nitekim gül diñlemez bülbüllerin efgānını
Eylemezsen sen dahı feryādımı güş iy şanem

Gülşen-i ḥüsnünde ḳılsun bu **Muḥibbī** nāleler
Vaḳt-i gülde ‘andelīb olur mı ḥāmuş iy şanem

²¹⁷ gelinmez: kesilmez, İ.D.

²¹⁸ Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı*’nda 4. beyittir.

²¹⁹ Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı*’nda 3. beyittir.

²²⁰ alduḳca: olduḳça, İ.D.

²²¹ (Keklik, 2014, s.292)

²²² Mecmuada 3. beyitin ikinci mısrası ile 4. beyitin ikinci mısrasının yerleri ok işaretiyle yer değiştirilmesi belirtilmiştir. Ona uygun yazılmıştır.

Ġazel-i İshāk

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

“Yüzi gülse gülistānıñ²²³ açılsa nev-bahār olsa

Teferrüc itmege gitsek ben olsam ol nigār olsa

Ol serv-i ser-firāz ile şalınmak²²⁴ şahn-ı gülşende

Gāh güftār gāh reftār gāh buse kinār olsa²²⁵

Dil ü cān terk idüp ‘aşkı yolında ölmege n’eydi

Şu gönlümden geçen gibi benüm bir gamze-kār²²⁶ olsa

Güzel öpmek güzel kucmak degül mi didüğüñ **İshāk**

Göreydüñ şöhet-i²²⁷ baht u sa‘ādet baña yār olsa²²⁸

Ġazel-i Revāni

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Āşinālık senüñile ezelidür ezelī

Bize nāz itme öñünde be güzeller güzeli

Mey içe içe surāhī virdi boğazı²²⁹ ele

Ṭutdılar sāğarı bulandı²³⁰ kızıl kanda eli

Sakın aldanma göñül vā‘izüñ uçurmasına²³¹

Kaçan olur ki mülk²³² nigāruñ bedeli

²²³ yüzi gülse gülistānıñ: gülistānuñ yüzi gülse, İ.D.

²²⁴ şalınmak: şalınşak, İ.D.

²²⁵ gāh güftār gāh reftār gāh buse kinār olsa: gehī reftār u geh eş‘ār u geh buse kinār olsa, İ.D.

²²⁶ gamze-kār: gül-‘izār, İ.D.

²²⁷ şöhet-i: devleti, İ.D.

²²⁸ (Keklik, 2014, s.311)

²²⁹ virdi boğazı: boğazı virdi, R.D.

²³⁰ bulandı: boyandı, R.D.

²³¹ uçurmasına: uçurmasıdur, R.D.

²³² mülk: melek, R.D.

[25b]

Ağlamakdan nice olurdı ḥarābat ehli
 Zühdi şūfinūñ eger olmaya²³³ idi ‘ameli

Nazmuña ḥūblarun ağzı şuyı aḳsa²³⁴ nola
 Çün **Revānī** baña²³⁵ bir buseye dir her ḡazeli”²³⁶

Ġazel-i Fahrī

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Ey lebi can baḥş-ı ‘ālem cāna benzetdim seni
 Kim mesiḥ-i ḡānisin cānāna benzetdim seni

Leblerüñ dār-ı ‘āşināsın şorduğum ḥikmet bu kim
 Ey tabīb-i cān u dil loḳmana benzedtim seni

Pençe-i reşkde cānā mār-ı zūlfüñ görelî
 Ejdehā şayd eylemiş arşlana benzetdim seni

Bir muşavver nursun ey şem‘ meclis-i nāmîle bu
 Meclis içre sîm ten-i ‘uryāna benzetdim seni

Ol hilāl ebrū nigāruñ kūyuna **Fahrī** yetiş
 Ka‘bede maḳbûl olan ḳurbāna benzetdim seni

Murabba‘-ı Zibā Güft Hüsāmī

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün*)

Olup yadile hem sāye açılmasun gülistānım
 Beni bülbul gibi ağlatmasun ol vird-i ḥandānım
 Revān idüp almasun gözüm yaşını bostānım
 Şakınsun bād-ı āhımdan benüm serv-i ḥıramānım

²³³ olmaya: olmasa, R.D.

²³⁴ aḳsa: akarsa, R.D.

²³⁵ baña: saña, R.D.

²³⁶ (Avşar, 2017, s.478)

Alup yanına ağyārı teferrüç itmesün bağı
 Kosun mı şöhetin her dem gidersin elden ayağı
 Benüm bağruma urmasun gamile lāle-veş tağı
 Şakınsun bād-ı ahımdan benüm serv-i hıramānım

Beni ‘aşkıla dīvāne idelden ol perī-zādem
 Ser-i kūyunda gūş urmaz yetişdi göge feryādım
 Hevā-dil bī-ķayd olup çemende serv-i azādım
 Şakınsun bād-ı ahımdan benüm serv-i hıramānım

Hevādār olalı dilden ben ol serv-i ser-firāza
 Çemendedūd-ı ahımdan dikildi serviler tāze
 Fiğān bülbülü cānım cihāna şaldı āvāze
 Şakınsun bād-ı ahımdan benüm serv-i hıramānım

Odur hüsñile ‘ālemde güzellik mülkinüñ şāhı
 Yeter zulm eyledi bir dem nola ‘adl itse billāh
 Felekde yerde kalmazdı **Hüsāmī** ‘āşıkuñ āhı
 Şakınsun bād ahımdan benüm serv-i hıramānım

[26a]

Murabba‘-ı ‘Ubeydī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“‘Āşıķa rahm itmekde iy dil-i sengin ķaba²³⁷

Göñlüñe sen yārsun göñlüñ daķı yarıdır saña²³⁸

Taşlarıla döğünüp dirsem n’ola vā-ķasretā

Yārıma cānıma hāy hāy sulţānuma

Taş ķayaya rāst geldim n’eyleyem ben müptelā

²³⁷ ķaba: ķava, Ub.D.

²³⁸ göñlüñe sen yārsun göñlüñ daķı yarıdır saña: göñlüñe sen yārsun hem yārdur göñlüñ saña, Ub.D.

Başuma yaıkdurdu dostum²³⁹ miḥnetüñ seng-i²⁴⁰ elem
 Şimdi taş altındadır iki elüm iy bî-kerem
 Bir yaña sen cevır idersin bir yaña gönüñ sitem
 Yārıma cānıma hāy hāy sulṭānuma
 Taş kayaya rāst geldüm n'eyleyem ben mübtelā

Ġayrıya gönüñ senüñ luṭf u 'aṭālar kılmada
 Taş kayasın bu 'Ubeydīye vefālar²⁴¹ kılmada
 Düşmenüñ gönliyle bir olduñ cefālar²⁴² kılmada
 Yārıma cānıma hāy hāy sulṭānuma
 Taş kayaya rāst geldüm n'eyleyem ben mübtelā²⁴³

Ġazel-i Mihr-i Qadıncaḳ

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

“Kıl naşihat dostum çeşmüñe lillah²⁴⁴ 'aşkına
 Bî-günah ḳan itmesün hay hay²⁴⁵ billāh 'aşkına

Ol cefā-ḥū yārüme yā Rabb sen inşāf vir
 'Āşık u ṣabit²⁴⁶ ḳadimler itdüġi āh 'aşkına

Mısr-ı ḥüsnüñ Yūsufi dil-ḥastedir bir cur'a şun
 La'lüñ ābından zenaḥdānuñdaki çāh 'aşkına

Ḳalmışam hecrüñ muḡaylānında yol vir 'āşık²⁴⁷
 Ka'be-i ḥüsnüñe²⁴⁸ varan dostum rāh 'aşkına

²³⁹ dostum: dest-i, Ub.D.

²⁴⁰ seng-i: senüñ, Ub.D.

²⁴¹ vefālar: cefalar, Ub.D.

²⁴² gönliyle bir olduñ cefalar: gönline yir itdün vefālar, Ub.D.

²⁴³ (Arslan, 2013, s.271)

²⁴⁴ lillah: Allah, M.H.D.

²⁴⁵ hay hay: hey hey, M.H.D.

²⁴⁶ ṣabit: şadık, M.H.D.

²⁴⁷ 'āşık: aşkıña, M.H.D.

²⁴⁸ ḥüsnüñe: vasluña, M.H.D.

Mihri'yi cevruñle cānā āhır öldürseñ gerek
Bāri tiz öldür belādan²⁴⁹ kırtar Allah 'āşkına"²⁵⁰

Ġazel-i Āhī

(*Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün*)

“Kime feryād ideyin nāle vü efğānumdan
Kime kan ağlayayın dīde-i giryānumdan

Dil tennūrında ciger yandığı yetmez midi kim
Yedi derdile beni bu²⁵¹ dahı biryānumdan

[26b]

Beslesem hūn-ı cigerle n'ola göz yaşlarını
Ki²⁵² ciger-güşelerümdür ki gelür cānumdan

Sīneye çekdi deyü tırūñi ey kaşı kemān
Yaralar ağız üşürdi baña her yanumdan

Saña maḥlaş yeter **Āhī** kim eder aduñı yād
Her ġazelkim okına defter ü dīvānumdan"²⁵³

Ġazel-i Necātī

(*Mef'ūlü/Fā' ilātü/Mef'āilü/Fā' ilün*)

“Çün nev-bahar-ı nevbet-i²⁵⁴ Şāh-ı cihān ola
Pīr-i za'if olanlar içerse cevān ola

Sāķi düşerse sāğara 'aksi 'izārınıñ
Hūrşid-i bī-zevāl mey-i erguvān ola²⁵⁵

²⁴⁹ belādan: cefadan, M.H.D.

²⁵⁰ (Arslan,2018, s.136)

²⁵¹ bu: ġam, Ah.D.

²⁵² ki: çü, Ah.D.

²⁵³ (Kaçalın, ty., s.41)

²⁵⁴ nevbet-i: devlet-i, N.D.

²⁵⁵ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda mecmû'ada yazan birinci beyitin ikinci mısrasıyla ikinci beyitin ikinci mısrasının yerleri tam tersidir.

Bir bûsesine cān virüp²⁵⁶ almak olur veli
 Bir²⁵⁷ dil-rübāya istemeziz kim ziyān ola

‘Āşıkıların çoğ olduğun az görme dostum
 Bulamayasın isteyesin²⁵⁸ bir zamān ola

Düşmen **Necâtî**le bir olmaz ‘ale’l-ḥuşuş
 Ben zülfünün efgendes²⁵⁹ ol bir fülān ola’’²⁶⁰

Velehū Eyzan

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Sīnem üzre zāhm-ı ğamzeñ rāhat-i cāndır baña
 Ğamzeñ oklarıyla ölmek ḥāb-ı yārāndır²⁶¹ baña

Yüreğimi sineden yarıp çıkarsunlar benim
 Kim ğam-ı tiriñle ol bir kanlu peykāndır baña²⁶²

Ey karañu gecelerde gezdiğim men‘ eyleyen
 Berķ-i āh-ı tāb-nākım māh-ı tābāndır baña²⁶³

Nāfe vermiş²⁶⁴ zülf-i ‘anber-bār-ı dil-ber var iken
 ‘Ālem içre müşk adı bir kuru bühtāndır baña

İçmeyeliden kuruduk²⁶⁵ mu nice oldum bilmezem
 Sāf [ü] pāk āb-ı revānlar kıp kızıl kandır baña²⁶⁶

²⁵⁶ virüp: verip, N.D.

²⁵⁷ bir: ol, N.D.

²⁵⁸ isteyesin: çok isteyesin, N.D.

²⁵⁹ efgendes: figendisi, N.D.

²⁶⁰ (Tarlan, 1992, s.159)

²⁶¹ yārāndır:barandır, N.D.

²⁶² Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 7. beyittir.

²⁶³ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

²⁶⁴ vermiş: dermiş, N.D.

²⁶⁵ kuruduk: kudurduk, N.D.

²⁶⁶ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 6. beyittir.

Her kişiniñ zulmüne sultān olanlar dād ider
Baña kim dād ide iden zulmü sultāndur baña²⁶⁷

Dem-be-dem hāsıdleriñ tan‘ı oğun men‘ etmeğe
Tāğ-ı hasret²⁶⁸ sīnemiñ üstünde kalkandır baña²⁶⁹

Buldı her pūr²⁷⁰ şeyde zihnim gevher-i ma‘ni-i hāş
Değme bir katre **Necâtî** bahır-i ‘ummāndır baña”²⁷¹

Velehū Eyzan

[27a]

(Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün)

“Eğer itmez nidelim āh-ı seher-gāh saña
Meger inşaf vire dostum Allah saña

H‘oş olur şöhet-i mey gecede meh-tāb olıcak
Nūr saç meclise gel kim demişiz māh²⁷² saña

Nidelim dehr²⁷³ şunarsa saña şerbet baña zehr
Bu ciḥān böyle olur gāh baña gāh saña

Göz yaşı encümeni rehber edinmezse eğer
Şeb-i gamda iremez ‘āşık-ı güm-rāh saña²⁷⁴

Levh-i çehremde okumağa hikāyāt-ı gamı
Geceler şubḥa değin şem‘ tutar māh saña²⁷⁵

²⁶⁷ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda a 3. beyittir.

²⁶⁸ hasret: miḥnet, N.D.

²⁶⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

²⁷⁰ pūr: bir, N.D.

²⁷¹ (Tarlan, 1992, s.154)

²⁷² māh: āh, N.D.

²⁷³ dehr: devr, N.D.

²⁷⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

²⁷⁵ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

Gice gelmeyeceğin şöhbete ey dil bilüriz
Hele var gör ki ne yüzden toğar ol mäh saña

Ey **Necâtî** taş iken lâ‘l ide hürşîd bigi
Bir nazar eyler ise himmetile Şâh saña”²⁷⁶

Velehû

(Mef‘ûlû/Mefâ‘lû/Mefâ‘lû/Fe‘ûlûn)

“‘Āşıkıñı öldürmege²⁷⁷ sende mürüvvet
Aḥsend²⁷⁸ senüñ bāzuna kollaruña kuvvet

Dāim baña cevır ile cefādır işiñ ammā
Şimdengerü it²⁷⁹ mihr ü vefā kār-nübüvvet²⁸⁰²⁸¹

Rahm eyleyüben dār-ı şifāsında ḥabibim²⁸²
Nafi‘ diyü²⁸³ içirdi bu divāneye şerbet²⁸⁴

Ḥışmile nazar eyleyüben²⁸⁵ āşüftene ki her dem
Öldürmege kaşd itme behey gözleri āfet

Cānına cezā eyleyin²⁸⁶ der imiş ol yār
Andan ne gelürse görürem cānıma minnet

Kaddim bükülüp çenge döner sīnem olur def
Ağyarile ol mäh²⁸⁷ kaçan kim ide şöhbet”²⁸⁸

²⁷⁶ (Tarlan, 1992, s.151)

²⁷⁷ ‘āşıkıñı öldürmege: ‘āşıkların öldürmek ise, N.D.

²⁷⁸ aḥsend: taḥsin, N.D.

²⁷⁹ it: kıl, N.D.

²⁸⁰ kār-nübüvvet: kār-be-nevbet, N.D.

²⁸¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

²⁸² ḥabibim: tabibim, N.D.

²⁸³ diyü: deyi, N.D.

²⁸⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

²⁸⁵ eyleyüben: eyleyip, N.D.

²⁸⁶ cezā eyleyin: cezālar edeyim, N.D.

Velehū Eyzan*(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)*“Ey cemālün²⁸⁹ ferruḥ-i ferḥunde-zāt

Bir güzelsin ‘ömr gibi bī-sebāt

Būsen ölünce baña dirlik yeter

Dostum ‘ömre sürer²⁹⁰ āb-ı hayāt

Şehleri māt etmek için zūlf-i dost

Ruḥları açmazda²⁹¹ kuvveti iki kat

Padişāhım boynu baḡlu kuluñum

Dile öldür dile şakla dile şat

[27b]Şöhreti ...²⁹² gözet satrenci kim

Şehden ayruḡa gelür mi şāh-māt

Bir havāyi aḡ güvercindir²⁹³ uçar

Nāme dil-berden yaña büküp kanat

Bir iş eyle ańılasın dünyede

Ey **Necātī** fā ‘ilātün fā ‘ilāt’’²⁹⁴**Velehū Eyzan***(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)*

“Ben gedāyem pādişāhımdır nemed

Ḥar zahmından penāhımdır nemed

²⁸⁷ māh: yār, N.D.²⁸⁸ (Tarlan, 1992, s.165)²⁸⁹ cemālün: cemāl-i, N.D.²⁹⁰ dostum ‘ömre sürer: ömre sürer dostum, N.D.²⁹¹ ruḥları açmazda: ruḥların açmaza kodu, N.D.²⁹² Şöhreti ...: Şöhret āfetdir, N.D.²⁹³ güvercindir: gögercindir, N.D.²⁹⁴ (Tarlan, 1992, s.162)

Cānımile başımı saklamağa
Hem libās vü²⁹⁵ hem külāhımdır nemed

Şāf şaqlar göñlümün āyīnesin
Māni ‘-i jengār-ı āhımdır nemed

Meskenet toprağına her şubḥ [u] şām
Döşenipdir secde-gāhımdır nemed

Bir kılile her yaña yider beni
Devletimdir ‘izz ü cāhımdır nemed

Ölür isem ben yolunda²⁹⁶ dönmezem
Menzil-i ma ‘şūka rāhımdır nemed

Gerçi kim küstaḥlık çok kılmaşam
Ey **Necātī** ‘izz-ü hā^hımdır²⁹⁷ nemed”²⁹⁸

Velehū

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

“Şol kara ḥālün zenahdānında ey ḥurşid-ḥad
Bir ḥabeşdir Mışr zindanında maḥbus-ı ebed

Mim ağzuñ dal zülfün cānım u ‘ömrüm durur
Hey elā gözlüm meded şol mim ü dālīñden meded

Kılletimden añlamañ peşmine-püş olduğumu
Zeng-i ğamdan göñlümün āyīnesin şaqlar nemed

²⁹⁵ libās vü: libasım, N.D.

²⁹⁶ yolunda: bu yoldan, N.D.

²⁹⁷ ‘izz-ü hā^hımdır: ‘ömr-hāhımdır, N.D.

²⁹⁸ (Tarlan, 1992, s.171)

Ey gönül bir sen degilsin yalıñuz ‘aşka esir²⁹⁹

Bu cihanda bu belādan kırtulamaz hiç aḥad

Her kişi bir mesned ile irişür bir devlete

Pādiřāhım eşi tırur³⁰⁰ **Necāti**'ye sened’’³⁰¹

Velehū

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

“Eşiğinden gider oldu dil-i āvāre meded

Dostlar olmaya mı bu ğama bir çāre meded

[28a]

Derdim ol deñlü değıdir ola şerbetle ‘ilac

Beni size gerek ise meded ol yara meded

Ey ḥarım-i ḥaremün dār-ı řifā her derde

Şerbet-i vařlıñā³⁰² eriř dil-i bīmāra meded

Nār-ı³⁰³ ḥasretler ile yağdı beni bu mihr-i³⁰⁴ firāk

Serv-i nāz olmaz-ise sāye-i dīvāra meded

Zār zār ağılamağa ḥasta **Necāti** ḥālin

Dil-i ğam-dīde ile dīde-i ḥūn-bāra meded’’³⁰⁵

Velehū

(*Mef‘ūlü/Mefā ‘ilün/Mef‘ūlü/Mefā ‘ilün*)

“Lā ‘l-i ğüher-engizin şekker-şiken olmuşdur

Ğisū-yi dil-āvizīñ misk-i ḥoten³⁰⁶ olmuřdur

²⁹⁹ yalıñuz ‘aşka esir: derd-i yāre mübtela, N.D.

³⁰⁰ eşi tırur: eşiğın oldu, N.D.

³⁰¹ (Tarlan, 1992, s.172)

³⁰² vařlıñā: vaşl ile, N.D.

³⁰³ nār-ı: tāb-ı, N.D.

³⁰⁴ mihr-i: nār-ı, N.D.

³⁰⁵ (Tarlan, 1992, s.171)

³⁰⁶ misk-i ḥoten: müşğ-i ḥuten, N.D.

Yā Rab ne cemāl olur bu çihre ki müştāki
‘Iyd āb gibi dāim her merd ü zen olmuşdur

Bayrām-ı³⁰⁷ visālînde şalınmağa ‘āşıklar
Meydān-ı³⁰⁸ cemālînde zülfüñ resen olmuşdur

Hāl-i ruḥu dil-dāruñ şol³⁰⁹ bir kara kulluḳcu
Bu³¹⁰ Mıṣra ‘aziz olmak yā Rab neden olmuşdur

Husrev ideli himmet bîçāre **Necātî**'ye
Şeyḫî gibi eş‘aruñ ḫūb ü ḥasen olmuşdur”³¹¹

Velehū

(*Mef‘ūlü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ūlün*)

“Ben ḥaste için la‘li leb-i gül-şekerüñ var
Ben müflis için zer kemeri sîm-beriñ var

Bir daḫi benüm sencileyin pādişehim yok
Ey dost senüñ nice benüm gibilerüñ var

Ağyār diken gibidir andan üzülürseñ
Ey gonce-dehen gül gibi baş üzre yerüñ var

Nergīs gibi göz dikmişdim izi tozuna
Bir kez dimediñ³¹² sūḫte senüñ ḥaḳḳ-ı naḫaruñ var

Ey dil yā ser-i zülfi çeker ya şu ya toprak
Bāri hele yār eşiğine seniñ³¹³ bir çekerüñ var

³⁰⁷ bayrām-ı: meydān-ı, N.D.

³⁰⁸ meydān-ı: bāyram-ı, N.D.

³⁰⁹ şol: hod, N.D.

³¹⁰ bu: şol, N.D.

³¹¹ (Tarlan, 1992, s.232)

³¹² dimediñ: demedi, N.D.

³¹³ seniñ: bu kelime dīvānda yazılmamıştır.

Dedim ki müjeñ tırine sīnem siper olsun
Taḥsinler idüp dedi **Necātī** cigerüñ var”³¹⁴

Nazire-i Şubḥī

(*Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün*)

Ben ‘āşıkı dil ḥaste içün la‘l terk var
Ben müflis-i bī-māya içün zer kemerüñ var

[28b]

Yok ḥāk-i derk gibi benüm bu ... penāhım
Avāre senüñ nice benüm gibilerüñ var

İmdi lebi la‘l şeker bādem bī-‘anber
Bir kez dimedi ... ḥaqqı naḫaruñ var

Ey ḥāk dürr-i dest şaḫın ḳonma...
Kim müşki gubārı gibi baş üzre seng var

Gāh koyun atı çeker gāh raḫibiñ çeker ey gül
Bāri dürri dil-dāra hele bir cigerüñ var

Āhuñdan ide tır görüp çarḫ seherde
Ḳuvvet ḳoluña didiki **Şubḥī** cigerüñ var

Ġazel-i Necātī

(*Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün*)

“Ḳocmağa el vermeyen serv-i dil- arādan nolur
A benüm çok sevdiğim ḳuru temāşādan nolur

Başdan ayağa günāḥ olursa düşmez üstüme³¹⁵
Sağlu şollu şalınan zülf-i semen-sādan nolur

³¹⁴ (Tarlan, 1992, s.184)

³¹⁵ üstüme: boynuma, N.D.

Māni‘ olma o alınsın cānile dil boynua³¹⁶

Ol sevād-ı āmdır bir iki şeydādan n olur

Geldi aı-ı mşg-bārın kıl vefā dedim dedi

Da‘vi-i tezvirde bātıl temennādan n olur

nk bir gece avuşmaz sen meh-i bī-mihrile

Yere gesn nedeyim eşk-i şureyyādan n olur

Rind-i ser-meste naşihat alk içinde eyleme

Vā‘izā hşyār iseñ soħbetde ğavğadan n olur

Vākı‘ ayla bağlayamazsın **Necātī**’nin gözn

Düşn ise ayr ola şfi bu r’yādan n olur”³¹⁷

[29a]

Veleh

(*Mef‘l/Mefā‘l/Mefā‘l/Fe‘ln*)

“aı-ı ruh-i yār ehl-i muħabbet ecelidir

āfıl yrme a gözn gn gecelidir

Nergis gözne öykneli addne şimşād

Bağın bu görr göz ve ol tutar elidir

Yazıldı atuñ zre iki urra-i meftl

Gyā ki ğubār stne reyħān-ı saılıdır³¹⁸

Görp³¹⁹ yzn cmle melekler diye Allah

Bu ħsn iyesi şāh gzeller gzelidir

³¹⁶ boynuna: zlfñe, N.D

³¹⁷ (Tarlan, 1992, s.222)

³¹⁸ saılıdır: celidir, N.D.

³¹⁹ görp: görse, N.D.

Ey dost bu günlük yâınlık değiliz biz
Şol ‘aşka fedâ cān ü gönül³²⁰ kim ezelidir

Şüfi ki bugün çāresi yok kara başına
Heyhāt ki bī-fāide zühd ü ‘amelidir

Maḥbub u meye tevbe kıoyam³²¹ dirse **Necātī**
İnanmayasız sözüne zīrā ki delidir”³²²

Velehū

(*Mef‘ūlü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ūlün*)

“Cedvelden iñen çıkma ki pergāra çekerler
Tıoıru yoluna gitmeyiñi dāra çekerler

Gāfil yürüme ayağı tozunda gözün aç
K’ol sürmeyi şol dide-i bīdāra çekerler

Āşüfteler ol ğamze-i ḥūn-rīziñ elinden³²³
Ḥañcerler ile sīnelere yāre çekerler

Gül devri tırur ğonce-leb ü hokka deben
Terk eyler isen bādeyi esrāra çekerler

Şimşād şalınmağda elim var demesin kim
Güzeller anı şīve-i reftāra çekerler

Bülbül çağırır şalar elin tırura-i şimşād
‘Āķilleri hep cānib-i gül-zāra çekerler

³²⁰ gönül: cihān, N.D.

³²¹ tevbe kıoyam: tevbeliyem, N.D.

³²² (Tarlan, 1992, s.196)

³²³ elinden: ucundan, N.D.

Gül devri тұrur ğonce-leb ü ğoққа dehenler
Terk eyler iseñ bāde-yi esrāra çekerler

Gül Yūsuf³²⁴ devriñde güzellik şatamaz hiç
Gün başına bir gerçi ki bāzāra çekerler

Gül devri тұrur sarĥoş ol utanma **Necātī**
Ħaclet raқamın çehre-i şeyāde³²⁵ çekerler”³²⁶

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Ol peri perçemlerinden çeñgine çevġān alur
Her kimiñle ĥüsn topun oynaya meydān alur

[29b]

Nūş ider bġānelerle Rum ili toluların
Āşinālar bezm-i ġamda cān verüben cān alur

Bülbülün āhından almaz ol gül-i ra’ nā diriġ
Ħüsnüne maġrur olup çok nāle vü efġān alur

Derd-mend olanlarıñdır devlet-i dārüşşifā
Ħanķı bī-devletdir ol kim derd kor dermān alur

Rūzigāra idemezsın yār sen benden cūdā
Fāriġ ol ey müdde’i cāmı veren sultān alur

Gerçi şaf çekdi **Necātī** ‘aķl [ü] nāmuş u şalaĥ
Ġamze-i sāķī bu resme düşmeni āsān alur”³²⁷

³²⁴ Yūsuf: Yusufu, N.D.

³²⁵ çehre-i şeyāde: cebhe-i hûş-yāra, N.D.

³²⁶ (Tarlan, 1992, s.192)

³²⁷ (Tarlan, 1992, s.174)

Velehū

(Mef'ūlū/Fā'ilātū/Mefā'ilū/Fā'ilūn)

“Şol 'āşıkın ki dil-ber-i zibā cemālī var
Şādolsun ol hemīşe ki dünyāca malı var

Ahşama dek maḥalleñi ṭolanır āfitāb
Her kim görürse der ki şunuñ bir zevālī var³²⁸

Luṭf eyle ey tabīb buyur zaḥmeti götür
Dil derd-mendiniñ bugün ayruksı ḥālī var³²⁹

Gün yüzünle mäh-ı felek karşılaşmadı³³⁰
Eksikliğin bilürleriñ³³¹ olsun kemālī var

Gāh³³² dehānıñ aldı ele³³³ geh miyānını
Giñe³³⁴ Necātī uñmadığın ne ḥayālī var³³⁵

Velehū

(Fe'ilātūn/Fe'ilātūn/Fe'ilātūn/Fe'ilūn)

“Göñül öğrendi ğam beyt-i ḥazenden çıkmaz
Degme bir nesne ile kişi vatandaşan çıkmaz

Serv ser-keş dirilüb³³⁶ aşırı güzeller līk³³⁷
Cānı yokdur bir ayak³³⁸ şahn-ı çemenden çıkmaz³³⁹

³²⁸ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

³²⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

³³⁰ gün yüzünle mäh-ı felek karşılaşmadı: bedr-i münir gün yüzüne karşı gelmedi, N.D.

³³¹ bilürleriñ: bilenlerin, N.D.

³³² gāh: gāhi, N.D.

³³³ ele: dile, N.D.

³³⁴ giñe: yine, N.D.

³³⁵ (Tarlan, 1992, s.210)

³³⁶ dirilüb: dirilir, N.D.

³³⁷ līk: līkin, N.D.

³³⁸ ayak: adım, N.D.

³³⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

Nā-resīdem severem diyene tınmaz gūyā
Dür ‘adenden gelemmez nāfe hutenden çıkmaz³⁴⁰

Dil Halīli eşigin Ka‘besini terk idemez
Men ‘ider hubb-ı vaṭan Veys ẓarenden çıkmaz³⁴¹

Çokdan ölürdü bu **Necātī** derd ile³⁴² ammā
Ẓa‘f³⁴³ gālib oluben³⁴⁴ cān bedenden çıkmaz³⁴⁵

Velehū

(Mef‘ūlū/Mefā‘ilū/Mefā‘ilū/Fe‘ūlūn)

“Ey rind-i ḥarābāt bize ‘ār gerekmez
Mest-i ‘aşk³⁴⁶ olana inkār gerekmez

[30a]

Zülfi ḥaberin bād-ı şabādan ne şorarsın
Bir misk adın³⁴⁷ bilmeğe ‘atṭār gerekmez

Ol serv-i revān³⁴⁸ bahşile ‘İsi-i zamānsın
Kapuñda senüñ nāle-i bīmār gerekmez

Tenhā şalın ey dost sen aġyārı nidersin
Cennet gülüne bilmesin³⁴⁹ ḥār gerekmez

Olma³⁵⁰ yalıñuz diyü **Necātī**’ye ulaşmañ³⁵¹
Bu ‘aşk ṭariķinde hevā-dār gerekmez³⁵²

³⁴⁰ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* ’nda 5. beyittir.

³⁴¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* ’nda 2. beyittir.

³⁴² bu Necâtî derd ile: bu derd ile Necâtî, N.D.

³⁴³ ẓa‘f: ẓa‘fî, D.

³⁴⁴ gālib oluben: gālibdir, N.D.

³⁴⁵ (Tarlan, 1992, s.254)

³⁴⁶ mest-i ‘aşk: mest-i mey-i aşk, N.D.

³⁴⁷ adın: adını, N.D.

³⁴⁸ serv-i revān: lā‘l-i revān, N.D.

³⁴⁹ gülüne bilmesin: gülünün bilesine, N.D.

³⁵⁰ olma: öle, N.D.

³⁵¹ ulaşmañ: uşanman, N.D.

Velehū

“Yine derd ile bir āh eyledim ʔoldu ciḥān āteş
Felek bir ʔasa dönmüşdür kim ola dermiyān ateş³⁵³

Yeter pehlivān efğan ile ey bülbül ciḥandır bu³⁵⁴
Kimine nār³⁵⁵ olur gülşen³⁵⁶ kimine gülistān ateş³⁵⁷

Ġam u ġuşşa üşüp gönlüm evin yıkarlar anıñçün³⁵⁸
Kim eṭṭāfa sirāyet idüp itme ne ziyan ateş³⁵⁹³⁶⁰

‘ Aceb midir naşihat eyledikçe inlese gönlüm
Bilürsin üstüne şū seperler ider³⁶¹ fiğān ateş³⁶²

Necâtî dili zehir laḥza bir dildār şevḳine³⁶³
Şanasın Bursa şehridir ki yaḳar her zaman ateş³⁶⁴

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Tutalım ol zülf ‘anber misk efşān bŷy imiş³⁶⁵
Ey gönül lāzim degil kim diyesin iş büyümiş

Devr-i ḥüsnünde ʔatı bimār olupdur gözleriñ
Hind[ū]-yi bed-mesti gör yatmış güneste uyumuş

³⁵² (Tarlan, 1992, s.246)

³⁵³ Divānda yer alan 251 numaralı gazelin ilk beyitidir, daha sonra 250 numaralı gazelden devam etmiştir.

³⁵⁴ yeter pehlivān efğan ile ey bülbül ciḥandır bu: gerek ağla gerekse gül ciḥān farîğdir ey bülbül, D.

³⁵⁵ nār: ateş, N.D.

³⁵⁶ gülşen: gül, N.D.

³⁵⁷ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

³⁵⁸ yıkarlar anıñçün: yıkıkları budur, N.D.

³⁵⁹ sirāyet idüp itme ne ziyan ateş: ulaşmaya derunumda yanan ateş, N.D.

³⁶⁰ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

³⁶¹ seperler ider: serpseler eyler, N.D.

³⁶² Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

³⁶³ Necâtî dili zehir laḥza bir dildār şevḳine: Necâtî gönlünü her dem eder bir lāle-ruh yağma, N.D.

³⁶⁴ (Tarlan, 1992, s.263)

³⁶⁵ ‘anber misk efşān bŷy imiş: müsğ-efşān ü anber-bŷyumus, N.D.

Ƙanlu peykānuñ ciger biryānların yer dostum
Beñzinüñ kızardığın şimdi bildim o imiş

Gah³⁶⁶ gözümde bulunur gāhi gönülde gizlenür
Ėamze-i ĥün-rizi bir sihr-āferin cāzu imiş

Bağladı gönlün **Necâtî** zülfünüñ zencirine
İşidenler didiler kim ol kişi uşlu imiş”³⁶⁷

Velehū

(Mef‘ūlü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ūlün)

“Yak[l]aş Ƙuluña³⁶⁸ cevır ü cefā eyleme çokluk
Ey māh yaraşmaz güneşe ide şovukluk

Aç gün yüzünü aç ki yaşım yağmuru diñsün
Şāyed³⁶⁹ ki gözümüz göre bir pāre açıklık³⁷⁰

[30b]

Gül ruhlarıñuñ şevķi yüzüm³⁷¹ Ƙana boyadı
Olur çü bahār ire³⁷² şularda bulanıklık³⁷³

Biñ sihr ider nağmede bülbul gül açılmaz
Bād-ı seher itdi meger ortada şavukluk³⁷⁴

Can virdi Ƙad ü zülfüne dil mekteb-i Ėamda
Gūyā ki elif lāma çıƘup itdi Ƙonukluk³⁷⁵

³⁶⁶ gah: geh, N.D.

³⁶⁷ (Tarlan, 1992, s.262)

³⁶⁸ yak[l]aş: göster yüzünü, N.D.

³⁶⁹ şāyed: şayir, N.D.

³⁷⁰ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

³⁷¹ yüzüm: yaşım, N.D.

³⁷² ire: erse, N.D.

³⁷³ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

³⁷⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

³⁷⁵ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

Ağzuñla bilüñ guşşasıdr haşşamız ancak
Varise naşib olur ezelden bize yokluk³⁷⁶

Ėamzeñ der imis hecrden ağladı **Necāti**
Ol kāfir[i] görince³⁷⁷ virir kana tanıklık³⁷⁸

Velehū

(*Mef'ūlū/Mefā'īlū/Mefā'īlū/Fe'ūlūn*)

Ki nāzik olur güzelce cānāna şarılmağ
Yok çāre lebūñ öpmege cānāna şarılmağ

H'oşdur şanma leb-ber-leb sīne-be-sīne
Bir sīm beden dil-bere rindane şarılmağ

Sen cāna şarılmazdım eyā ruḥ u revānım
Şāni' -i ezelī olmasa ten cāna şarılmağ

Göñül düşeliden resen-i zūlf ü nigāra
Cānım diler ol dil-ber-i cānāna şarılmağ

Rūz olmasa şubḥdañ ey dil-ber fettān
'Uryān oluben sen gül-i ḥandāna şarılmağ

Ėazel-i Āhī

(*Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilūn*)

“Yerde kıalmaz ateş-i āh-ı seḥergāhum benüm
Tıkınur çarḥuñna bir gün ey felek āhum benüm

³⁷⁶ Ağzuñla bilüñ guşşasıdr haşşamız ancak
Varise naşib olur ezelden bize yokluk:
Fikr-i dehenin gönlümü zūlfüne düsürdü
Küfre iledir derler idi ādemi yokluk, N.D.

³⁷⁷ görince: gör nice, N.D.

³⁷⁸ (Tarlan, 1992, s.276)

Sāye-veş üftāde kullardan yanuñca kimse yok
Gün gibi³⁷⁹ tenhā yürürsin ey yūzi māhum benüm

Ḳandasın ey meh ki her gün mihr kūyuñ³⁸⁰ şevḳine
Çarḫı tokuz tolanur āh-ı sehergāhum benüm

Ṭūr-ı Mūsā tuymadı³⁸¹ envār-ı ḥüsnüñ tābına
Hey ne taşdan yüregüm var imiş Allāh’um benüm

Odlara yan Āhī kim odlara yakduñ ‘ālemi
Odlara yansun göreyin nāle vü āhum benüm”³⁸²

Ġazel-i Necātī

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Yine ferzāne gönül ‘aşḳile bī-hūs olsun
Yine divānelere cām-ı belā nūş olsun

[31a]

Çekeyin sīnemüñ üstüne elifler tā kim
Geceler ḳadd-i ḥayāline der-āguş olsun

Ey muşavvir eger ol yār idersen taşvir
Serv-ḳad ḡonce dehen sīm benāguş olsun

Sen güzelden beni men’ itme zihī zulm-i şariḥ
Devr-i gülde diyeler bülbüle ḥāmūş olsun

İtinüm sürme ṭapuñdan³⁸³ didim ol yār dedi
İtim olmağı saña göstereyin oş olsun

³⁷⁹ gibi: gün, Ah.D.

³⁸⁰ kūyuñ: rüyün, Ah.D.

³⁸¹ tuymadı: döymedi, Ah.D.

³⁸² (Kaçalın, ty., s.33)

³⁸³ ṭapuñdan: kapından, N.D.

Bir ayak şun beri ey şākī eliñden içelüm

Bir nefes guşsa-i encām ferāmūş olsun

Ehl-i dilden çü cihān boş olusardır yārān³⁸⁴

Benden ol pīre-zen-i dehr bu gün boş olsun

Ey **Necātī** ya sa‘ādet günesi çesm-i ümd

Pertev-i mihr-i ruḥuñdan nice bir yoş olsun”³⁸⁵

Velehū

(*Mef‘ūlū/Mefā‘ilū/Mefā‘ilū/Fe‘ūlūn*)

“Fūrkat odına yakma³⁸⁶ beni ey māh esirge

Çıkdı felege āh-ı seher-gāh esirge

Ey gözlerimüñ aydını ey necm-i sa‘ādet

Zulmetde ıalıpdu dil-i güm-rāh esirge

Hecrile yaşım yerde gözüm gökde ıalupdu

Ey yeri göğü yaradan Allah esirge

Her şām [ü] seher³⁸⁷ Ka‘be eşüğüñe çekilür

Bu ıafile-i āh-ı seher-gāh esirge³⁸⁸

Hey derdüñle bir gün ölür ḥasta **Necātī**

Gāh cevır [ü] cefā eylerisen gāh esirge”³⁸⁹

Velehū

(*Mef‘ūlū/Mefā‘ilū/Mefā‘ilū/Fe‘ūlūn*)

“Sevdi yine dil cān ile cānān olacağı

Bī-çāre bilür derdine dermān olacağı

³⁸⁴ yārān: yarın, N.D.

³⁸⁵ (Tarlan, 1992, s.342)

³⁸⁶ odına yakma: şebine düşmüşüm, N.D.

³⁸⁷ her şām [ü] seher: bir hacet için, N.D.

³⁸⁸ bu ıafile-i āh-ı seher-gāh esirge: her şām ü seher ıafile-i āh esirge, N.D.

³⁸⁹ (Tarlan, 1992, s.380)

Dil leblerinüñ şevkiyle düşdü şarāba
Sāki içelüm al bir³⁹⁰ şol kân olacağı³⁹¹

Gün yüz tülū‘ eyleyicek şubh-ı şafādan
Bes bellü idi āfet-i devrān olacağı³⁹²

Dil zülfüne toluşdu didim nāzile didi
Beñzer ki yine geldi perīşān olacağı

Genc-i ruḥı katında gönül ḥālını añma
Billāhi **Necātī** ko şu vīrān olacağı”³⁹³

[31b]

Velehū

(Mef‘ūlü/Fā/ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

“Şol bī-vefā ki cevır ile terk itdi yārını

Ger ḥüsn iline şāh ise terk et diyārını

İziñ tozına dökdüm ve³⁹⁴ saçdım gözüm yaşın

Ṭālib gibi ki ḥarç ide iksire varını

‘Ādet budur ki yazıla gülşen kenārına³⁹⁵

Ḥaṭ tutsa nola şafḥa-i ḥüsnüñ kenārını³⁹⁶

Nergis çemende gözün açup gördigin³⁹⁷

Ḳaddün katında añmadı servi³⁹⁸ çınārını³⁹⁹

³⁹⁰ al bir: sun beri, N.D.

³⁹¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

³⁹² Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 2. beyittir.

³⁹³ (Tarlan, 1992, s.419)

³⁹⁴ ve: ü, N.D.

³⁹⁵ gülşen kenārına: yanlış kenāreye, N.D.

³⁹⁶ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

³⁹⁷ gördigin: gördüğün anar, N.D.

³⁹⁸ servi: serv ü, N.D.

³⁹⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 6. beyittir.

Bir sîm ten firâkına ölen **Necâtî**nüñ
Billahi mermerile yapasız mezârını”⁴⁰⁰

Ġazel-i Mesîhî

(*Mef‘ûlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

“Gerçi ‘arûs-ı zülfüñ hüsünüñ⁴⁰¹ niķāb olur
Korķum budur ki arada dāim hicāb olur

Ĥaţţ-ı lebûñle irdi yine cānuma ġubār
Her ķanda ise fitneye bā‘is şarāb olur

Meh-pāreler tûrur n’ola tıfl ise ĥûblar
Her zamān ile yine bir āfitāb olur⁴⁰²

Dīvār-ı ķaşrı şemsesidür āfitāb-ı ķarĥ
Ol şehriyār-ı ĥüsn ne ‘ālî-cenāb olur

Dirler **Mesîhî** vaşluña irişse kūyuña
Bilür ki Ka‘be içre du‘ā müstecāb olur”⁴⁰³

Velehû

(*Mef‘ûlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

“Başum diyār-ı ġamda bela kūhsārıdur
İki gözüm bi-‘aynihi anuñ pıñarıdur

Dīvār çekdi ĥaţţı vü top oldı ‘ārzı⁴⁰⁴
Dīzār-ı⁴⁰⁵ yāra burc-ı melāĥat ĥişārıdur

Zünnār-ı ‘aşķı bilüñe kim baġladı dise⁴⁰⁶
Deyr-i cihānda bir şanemüñ yādigārıdur

⁴⁰⁰ (Tarlan, 1992, s.421)

⁴⁰¹ zülfüñ hüsünüñ: ĥüsünüñ zülfüñ, M.D.

⁴⁰² her zamān ile yine bir āfitāb olur: her birisi zamān ile bir āfitāb olur, M.D.

⁴⁰³ (Mengi, 2020, s.142)

⁴⁰⁴ ‘ārzı: ġabġabı, M.D.

⁴⁰⁵ dīzār-ı: didār-ı, M.D.

⁴⁰⁶ dise: disen, M.D.

Mecnûn alalı başına mürğ âşiyânını
Dîvânelik vilâyetinüñ pādîşâhıdur⁴⁰⁷

Beytin⁴⁰⁸ ocağına şu koyan cümle şâ‘irüñ
Cânâ **Mesîhî**nüñ ğazel-i âb-dârıdur⁴⁰⁹

Velehû

[32a]

(*Mefâ‘tün/Mefâ‘tün/Fe‘ülün*)

“Baña dil-dâr ‘arz-ı kâmet eyler
Kulına gör ne ‘âlî himmet eyler

Maḥabbet muḥkem olsun diyü hicrân
Vücūdum riştesin iki kat eyler

Bu iki meşk-i pür-eşk ile çeşmüm
Kapuña şu taşıyup hizmet eyler

Raḳîbüñ⁴¹⁰ adı gelse nāmem içre
Kalem yazmaz mürekkeb ğılzet eyler

Lebüñ dirgürmege cânlar virürken
Gözüñ katlûme her dem niyyet eyler

Mesîhî ‘arzû-yı kûy-ı dil-dâr
Seni öñ soñra ehl-i cennet eyler⁴¹¹

Velehû

(*Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün*)

“Bâğa çün seyr eyleyüp ol sâye-i kâmet düşer
Serv ü şimşâd u çenâruñ cânına ḥayret düşer

⁴⁰⁷ pādîşâhıdur: tâc-dârıdur, M.D.

⁴⁰⁸ beytin: beyti, M.D.

⁴⁰⁹ (Mengi, 2020, s.146)

⁴¹⁰ raḳîbüñ: raḳîb, M.D.

⁴¹¹ (Mengi, 2020, s.157)

Sensüzün ger cennet içinde göreler hālūmi
Dūzaḥ içre cānına kāfirlerūñ şefkat düşer

Hüsnuñi yazmağa naḳḳāş ālet alduḳça ele
Yazamaz bir ḥarfını ditrer eli ālet düşer

Gice meh-tābān güñdüz beñzi uçduḡı bu kim
Düñle ile ḳapuñı gezmek aña tōhmet düşer

Raḥmet itmek istedüḡince **Mesīḥīye** ḳaşuñ
Rāh-ı⁴¹² raḥmet üzre hālūñ noḳta ḳor zaḥmet düşer”⁴¹³

Velehū

(*Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

“Āhū gözūñ ki nāz ile biñ ...⁴¹⁴ öldürür
Her bir nazarda ḥalkı hem oḡşar hem öldürür

Zülfüñ meger ki şaḳlayup ide mu‘āvenet
Kim başa baş olunca beni perçem öldürür

Kūyuñ yolında bulduḡın āhum ider helāk
Ka‘be yolında nitekim bād-ı sem öldürür

Hey derdmend dir güreyin mi seni didūñ
Bunuñ gibi laṭīfeyi ḳo ādem öldürür

Büseñle cān virürsen önüñde ölenler
Bu şīven ey perī daḡı çok ādem öldürür

⁴¹² rāh-ı: rā-yı, M.D.

⁴¹³ (Mengi, 2020, s.167)

⁴¹⁴ biñ...: bin ādem, M.D.

Nic'ideyin **Mesîhî** ben ol zâlim ile kim
 Tınmazsam añmaz ol beni söylersem öldürür"⁴¹⁵

[32b]

Velehû

(*Mefâ 'îlün/Mefâ 'îlün/Mefâ 'îlün/Mefâ 'îlün*)

“Çü 'arz-ı kâmet ide yâr kimdür ki⁴¹⁶ türâb olmaz
 Cihân içre ne qalur kim kıyâmetde türâb⁴¹⁷ olmaz

Kaçan bilseñ gerek 'aşıklarun hâlin çü 'aşkun yok
 Benüm cânım yanup yakılmayınca gül gül-âb olmaz

Maḥabbetden cemâlüne ne nokşân irişür ey meh
 Havâ çün hâ'il-i ferr-i şucâc-ı âfîtab olmaz

Didüm kapuñda yaşumuñ şümârı var mı ey meh-rû
 Didi kim gökdeki yılduzlara hergiz hesâb olmaz

Mesîhîye çü vaşl olduñ aña gel cevri çok itme
 Şefâ'at olana hergiz ayrılık disen kim⁴¹⁸ 'azâb olmaz"⁴¹⁹

Velehû

(*Mef'ûlü/Fâ 'ilâtü/Mefâ 'îlü/Fâ 'îlün*)

“Ayb itme şûfî meykede oldıysa yirümüz
 İrşadı bize böylece eyledi pîrümüz

Şehründe kim tıururdu senün ey qaşı kemân
 Peykân-ı tîrün olmasa ger ilişirümüz

⁴¹⁵ (Mengi, 2020, s.175)

⁴¹⁶ ki: kim, M.D.

⁴¹⁷ türâb: yebâb, M.D.

⁴¹⁸ hergiz ayrılık disen: ayruk bilürsin, M.D.

⁴¹⁹ (Mengi, 2020, s.157)

İklim-i ‘aşk içinde n’ola beglik eylesek
Kim şağlu şollu derd ü gamuñdur vezîrümüz

Zeyn olduğu gice gice bu sîne-i felek
Encüm degül ki zâhir olur zaħm-ı tîrümüz

Zülfin getürse yüzine incinme ey **Mesîh**
Bizden hicâb eyler o bedr-i münîrümüz”⁴²⁰

Velehû

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

“Sâgarından çeşmümüñ akar dem-â-dem kanlu yaş
La ‘l-i mey-günüñ hayâlin kılmağ için halka fâş

Ger göre Ferhâd sen Şîrîn-leb için hâlümü
Âşiyâb-veş dökine eline alup⁴²¹ iki taş

Her ne ‘âşık kim sefer ide ‘adem eṭrâfına
Tîrûñi rehber idinüp zaħmunı idindi baş

An gerek maḥbûbda k’anı el üzre tuta halk
Yohsa bir hâtemde dahı bulınur göz ile kaç

Ger şanâi ‘ şatmasam şî ‘r içre olmazdı⁴²² diri
Lâ-cerem şan‘at gerekdür kılmağa kesb-i ma‘âş

Ger bu defterden **Mesîhî** gide gelmez mişli hîç
Yirine ol deñlü yazılmaz olıcağ haṭ tıraş”⁴²³

⁴²⁰ (Mengi, 2020, s.181)

⁴²¹ eline alup: alıp eline, M.D.

⁴²² olmazdı: olmazdım, M.D.

⁴²³ (Mengi, 2020, s.185)

[33a]

Velehū

(*Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün*)

“Leb-i la 'lün gibi bir tūṭi-i şekker-feşānum yok
Ser-i zūlfūn⁴²⁴ siyāhı gibi 'ömr-i cāvidānum yok

Ta 'accüb iderem⁴²⁵ nice bulur beni ğam u miḥnet
Benüm ḥod za 'ıfden mülk-ı vücūd içre nişānum yok

Nicesi şermsār olmayayın ben itlerūnden kim
Ölürsem anlara lāyık tenümde üstühvānum yok

Nice kez ğayret itdüm firākuñla⁴²⁶ geçe 'ömrüm
Yine bir dem lebūnden ayru dirilmege cānum yok

Mesihī bir gün ey dil-ber ölür yoluñda gerçekden
İnan vallāhi billāhi vü tallāhi yalanum yok”⁴²⁷

Velehū

(*Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün*)

“Ben saña bülbul baña sen gül-şen ol
Ko beni ağlayayın sen gül-şen ol

Taň degül ḥālūñ ḥarāb olsa göñül
Saña kim dir genc-i ḥüsne mesken ol

Didüm arada ben ü sen olmasa
Didi ayruḳ böyle dime sen sen ol

⁴²⁴ zūlfūn: zūlf-i, M.D.

⁴²⁵ iderem: eylerem, M.D.

⁴²⁶ itdüm firākunla: itdüm kim firākunla, M.D.

⁴²⁷ (Mengi, 2020, s.195)

Vaşl olurken yār ile gören beni⁴²⁸
 Şöyle zann eyler ki ol ben ü⁴²⁹ ben ol

Ey **Mesīhī** gevhere yok müşteri
 Sen gerek deryā gerekse ma‘den ol’’⁴³⁰

Velehū

(*Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün*)

“Çekerdüm her ne kim kılsañ baña cev̄ ü cefā ‘ömrüm
 Egerçi⁴³¹ ‘ākıbet bilsem kılacagūñ vefā ‘ömrüm

Şafā-yı ‘ayş u nūş içre benümle hem-dem idüñ dün
 Ne oldı saña kim düşdü bugün benden cüdā ‘ömrüm

Seni ben bir gün öldürem diyüben va‘deler virdüñ
 N’ola n’ola bu sözüñi şaķın unutma hā ‘ömrüm

Firāķuñ içre ḥayliden gelüb⁴³² cānlar çekişürdüm
 Kıo gitsün ol dile⁴³³ ehlen ve sehlen merḥabā ‘ömrüm

Mesīhī ḥaste-dil yāruñ vişāliyle ḳavī iken
 Didürme şoñra yā Rabbi aña vā ḥasretā ‘ömrüm’’⁴³⁴

[33b]

Velehū

(*Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün/Fe ‘ūlün*)

“Ne gizlersin şaķuñ būyını bizden
 Şehā umduğumuz bu mıydı sizden

⁴²⁸ beni: bizi, M.D.

⁴²⁹ ben ü: ben ven, M.D.

⁴³⁰ (Mengi, 2020, s.213)

⁴³¹ egerçi: eger kim, M.D.

⁴³² gelüb: beri, M.D.

⁴³³ dile: hele, M.D.

⁴³⁴ (Mengi, 2020, s.222)

Didüm bāda dehān-ı yār içün rāz
 Haber ışmarladum aña ağızdan

Seni özler⁴³⁵ yürirken⁴³⁶ yollar üzre
 Haber şorduk řabāya yoldan izden

Peşimandur meger zühbine şufi
 Ki şaldurmaz başın bu çift⁴³⁷ dizden

Raķıbe bilmezüz n’itdük **Mesihī**
 Ki hiç ayrılmaz anuñ gözi bizden”⁴³⁸

Velehū

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘lün/Fe ‘ülün*)

“Nigāruñ alnına kıblem didüm dün
 Didi yüzüme dirsın ırte bir gün

Nice devletlü başdur çarh yā Rab
 Ki her gün toğar anuñ başına gün⁴³⁹

Benüm nālem gelür halka temāřa
 Bize yas-ısa⁴⁴⁰ ayruqlara düğün

Yetiř ruhsārına iriřmedin hať⁴⁴¹
 İgen eglenme kim gicelüdür gün

Didüm gün yüzüñi görsem n’olaydı
Mesihī didi günüñ toğru olur⁴⁴² ol gün”⁴⁴³

⁴³⁵ özler: izler, M.D.

⁴³⁶ yürirken: yürürmüş, M.D.

⁴³⁷ çift: bucakda, M.D.

⁴³⁸ (Mengi, 2020, s.227)

⁴³⁹ gün: her gün, M.D.

⁴⁴⁰ yas-ısa: mātemdür, M.D.

⁴⁴¹ hať: zülf, M.D.

Velehū

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

Rüy-ı dil-dāra nazar eyle ki devletdür bu

Kime yüz tutar ise ulu sa‘ādetdür bu

Cān bağışlar söze geldükçe lebūñ hasta dile⁴⁴⁴

Ey tabīb dilü cān söyle⁴⁴⁵ ne hikmetdür bu

Dökülür kaddini gördükçe nücūm-ı eşkūm

Serv-şadler çoğ olur katı kıyāmetdür bu

Şafha-ı hüsnüñe hat geldüğine incinme

Hüsnūñ⁴⁴⁶ ey dost güzelligüñe hüccetdür bu

Olma her hāra muşāhib ruh-ı rengīn ile kim

Reng ü bŷ ile bezenmiş gül-i cennetdür bu

Micmer-i sīnede kim yandı sipend-i dil ü cān

Bir perī da‘vetine ‘ıtr-ı maḥabbetdür bu

[34a]

Zaḥm urmağa **Mesīḥī**ye gelürken tīrūñ

Cānı karşı çıkuban didi ne rahmetdür bu

Velehū

(*Mefā ‘lün/Mefā ‘lün/Fe ‘ülün*)

“Çü vaşl olmadı yāruñ sīnesīne

Qo gitsün yana yana sīnesīne⁴⁴⁷

⁴⁴² Mesīḥī didi günūñ toğru olur: didi günūñ Mesīḥī olur, M.D.

⁴⁴³ (Mengi, 2020, s.227)

⁴⁴⁴ lebūñ hasta dile: marīz-i ‘ışka, M.D.

⁴⁴⁵ ey tabīb dilü cān söyle: şoralum gel tudağından ki, M.D.

⁴⁴⁶ hüsnūñ: yine, M.D.

⁴⁴⁷ sīnesīne: söyne söyne, M.D.

‘Iyān olalı ruhsāruñda ḥaṭṭuñ
Ġubār irdi gönül āyīnesine

Muẓaffer mārduṛ zülf-i siyāhuñ
Ki mālīkdür ruḥuñ gencīnesine

Zücācı gön̄lümün ol ḳalb-i sengün⁴⁴⁸
Ne luṭfina doyar ne kīnesine

Şaçuñ⁴⁴⁹ beñzedügiçün tolaşur
Mesīḥī zāhidün peşmīnesine”⁴⁵⁰

Velehū

(*Mef‘ūlü/Fā‘ilātün/Mef‘ūlü/Fā‘ilātün*)

“Süz ile āh ideydüm ḥadden eger ziyāde
Ḳuşlar kebāb olurdı döne döne havāda

Ferzāne idüm evvel sen şāḥ öñinde rūḥum
... dehr⁴⁵¹ āḫir sürdi baña piyāde

İḳbāl lā-beḳādur ‘aksinde⁴⁵² şūretün gör
Mersūmdur bu ma‘nā cām-ı cihān-nümāda

Çeke çeke ḡamını ḳaddüm kemāna döndi
Āh ol ḳaşı hilalüm⁴⁵³ itdi beni kepāde

Ta‘līm-i ‘aşḳ ideydüm Ferhāda ger **Mesīḥī**
Ḳomazdı iki taşḫı ṭaḡlarda⁴⁵⁴ bir arada”⁴⁵⁵

⁴⁴⁸ ḳalb-i sengün: seng-ḳalbün, M.D.

⁴⁴⁹ saçuñ: saçuña, M.D.

⁴⁵⁰ (Mengi, 2020, s.254)

⁴⁵¹ ... dehr: nerrād-ı dehr, M.D.

⁴⁵² ‘aksinde: aksini, M.D.

⁴⁵³ hilalüm: kemānum, D.

⁴⁵⁴ ṭaḡlarda: ‘ālemde, D.

⁴⁵⁵ (Mengi, 2020, s.268)

Velehū

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

“Yāra bir tuhfē kanı medḥ u ṣenādan ğayrı

Aña lāyık nem ola ḥayr du ‘ādan ğayrı

‘Aşk ile ‘āleme rüsvā ideyin ḥūbları

Baña anlar ne ider cevır ü cefādan ğayrı

Baña göstermedi bir kimse dem-i fırkatde

Dostluḡ yüzlerini ey dost belādan ğayrı

Ḥūblar senden alur fenn-i melāḥatde sebāk

Nesne yok bilmedüğüñ mihr ü vefādan ğayrı

Virdi ğarḡ-āba gözüm yaşı vücūdum şehrin

Baña mesken komadı kūy-ı fenādan ğayrı

[34b]

Nazmīle ḥüsnüñü ḥ’oş kıldı edā ile Mesīḥ

Daḥı şı ‘rūñ nesi var ḥüsn-i edādan ğayrı”⁴⁵⁶

Velehū

(*Mef‘ūlü/Mefā ‘ilü/Mefā ‘ilü/Fe ‘ülün*)

“Her dem güzelüm ğamzeñ ider cāna cefāyı

Zülfüñ getürür başuma her laḥza belāyı

Āyīne ‘aceb mi yüzüñe olsa muḡābil

Çok yüz gören ider şanemā terk-i ḥayāyı

Meyden kızarup ‘arż-ı cemāl eyledi dil-dār

Gösterdi şafaḡdan şanasın şems ziyāyı

⁴⁵⁶ (Mengi, 2020, s.299)

Gönlüm yine Mecnûn oluban tağlara düşdi

Ey gözleri âhû seni arayı arayı

Öldüreceğin ‘aşk **Mesîhî**yi bilürdüm

Çokdan okımışdum güzelim⁴⁵⁷ ben bu du‘āyî’’⁴⁵⁸

Murabba‘ Velehû

(Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün)

“Mey-i yâkûtile gel cānı ferah-nāk idelüm

Bezmümüz bir mehile gayret-i eflāk idelüm

Meyi ef‘ā-yı ğam u ğuşşaya tiryāk idelüm

Mest-i lâ-ya‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

Derelüm Edrinenüñ ğonce-ı h‘oş-bûlarını

Jâlelü gül gibi çaķ şol yüzi şulularını

Nüş idüb bunlarile Rûmili tolularını

Mest-i lâ-ya‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

Halkâ-i bezm-i⁴⁵⁹ meyi dâne vü dām eyleyelüm

Gözi âhûları kendümüze rām eyleyelüm

Fevt-i ‘işretleri⁴⁶⁰ hep şimdi temām eyleyelüm

Mest-i lâ-ya‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

Zâhidüñ havfı murād⁴⁶¹ ise biz andan geçelüm

Cennete dönmişken gülşene toĝru kaçalum

Cāna cān katmaĝa ĝāh öpüşelüm ĝāh içelüm

Mest-i lâ-ya‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

‘Ömrümüz ger ire nevrüzile bayrāma deĝin

Muttaşıl nüş idelüm yine bu eyyāma deĝin

⁴⁵⁷ güzelim: sanemā, M.D.

⁴⁵⁸ (Mengi, 2020, s.300)

⁴⁵⁹ halkâ-i bezm-i: nuql ile cām-ı, D.

⁴⁶⁰ ‘işretleri: olan ‘işreti, D.

⁴⁶¹ murād: şırāt, M.D.

Giceden⁴⁶² şubha degin şubuhdan⁴⁶³ ahşāma degin
Mest-i lā-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm

[35a]

Ey **Mesīhī** yūri biz kūy muğāna geçelüm
Varalum sāğar ile kan yalaşup rāz açalum
Her nemüz var ise cur‘a gibi döküp saçalum
Mest-i lā-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm’’⁴⁶⁴

Fevrī Fermāyed

(Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün)

Mekān-ı meclisi miḥnet muḥabbet yār cānımdır
Peri rū dil-berüm sākī ḥayālī dāstānımdır
Elifler şem‘ şevkim sīnem altun şem‘ dānımdır
N’ola ger guşsa vü ğam-ı dağ derd-i ‘aşk nānımdır
Kebābım bağımuñ yaşı rebāb-ı āh-u fīğanumdur
Dili pür hun şurāhī dīde cām guşsa dānemdir
Şerābı bezm-i ğamda eşk-i çeşm hūn-feşānımdur
Mey-i ḥamrā diyü nūş etdügüm hep kendi kanımdur

Muḥābbet şāhım kūy-ı fenā cāy-ı sūkūnumdur
Başımda tāt-ı zerrīn ateş-i ah-ı derūnumdur
Şafaqla atlas gerdun libas-ı lāle-gūnumdur
Öñümce tuğ-ı āhım ğam yolunda reh ğavğamdır
Sipāh-ı eşk āhımla kamu yer gök zebūnumdur
Ġayrı vü ra‘d-ı miḥnet na‘ra-i ṭabl-ü cünūnumdur
Şehī eşkim belā şehri otāğı bī-sütūnumdur
Sehāb-ı ğam başım üzre mu‘allağ-ı sayebanımdır

Göreliden sen gözi katil dehānı āb-ı ḥayvānı
Komadım bir nefes öldüm dirildim āb-ı ḥayvānı

⁴⁶² giceden: giceler, M.D.

⁴⁶³ şubuhdan: şubh içüp, M.D.

⁴⁶⁴ (Mengi, 2020, s.216)

Belā-yı hicrle çok demler ağıdı bagrımañ kanı
 Velîkin itmedüñ hergiz tabîbim derde dermānı
 Kapuñda vircek āhır belāya hicrile cānı
 Maḥalleñde bulub cānā ten bî-can ‘üryānı
 ... kūyuñ bu cismi ta‘ma itdi şanma dendānı
 Dehānında görünen dize dize üstühānumdır

[35b]

Münevverdir rūhuñ ey meh çerāğı şems-i rüşenden
 Velî miqdār-ı zerre görmedim mihr-i vefāsından
 Firākuñda gönül kırtulmadı feryād-ı āhından
 Cemālūñsüz cihānı neylerim geçdim bu meskenden
 Rūhuñ fikri uşandırdı beni ey gül bu gülşeñden
 Dehānuñ hicri aldı cānımı hem leb-i tenden
 ‘Adem mülkine gitdim kalmadı nām-u nişān benden
 İşidilen benüm şimdi hemān āh u fiğānımdır

Kılup gerdün baña bir gözleri āhu çün cevri
 Çü bildüm tavr-ı vaşlından cezā itmek tırur tavrı
 Kemālî dahı ben dahı çü aldım destime fevrî
 Görünen encümi şanmañ felek gül-zārınuñ nûrı
 Müşebbek eyledim tîre tutup ben sîne-i devri
 Şikār itdüm felekler tosunı gibi nice sevri
 Felekde gördüğün kıvsi ... şanma ey **Fevrî**
 Hızā aḥzenüñ endāz-ı ‘aşkıñ cerr aşılıñ kemānımdır

Müseddes-i Fazlî Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“‘Aşkuña basdum kadem elḥāmdülillahi’l-kerīm

اهدنا يا ايها الهادي صراط المستقيم

Aḥsen-î takvānı Hakkın okur táb‘ım selīm
 Muşhafı ḥüsnünde ruḥsāruñı cennātü’n-na‘ım
 Ey cemālūñ ayeti ‘unvān-ı dīvān-ı kadīm
 Kaşlaruñ tuğrası bismillahirrahmānirrahim

Vādi-i ‘aşkıñda itdim gözlerüm yaşın nehr
 Yār bildim ben seni vü mā- ‘adāy derd ü kahr
 Ola tiryak olsa senden ğayr-ı dil-ber baña zehr
 Yok durur mislün velikin bu ‘aceb ey hūn-ı dehr
 Seni bu hūsnile görürken hevādan şeyhī şehir
 Tevbe ‘arz eyler baña estağfurullahü’l- ‘azīm

[36a]

Dil virüp mīm ü femine ol lebi peymānenün
 Alma āhın ki şaķın ben ‘āşıkı dīvānenün
 Ol elif-veş kıddine meyl eyleyüb cānānenün
 ‘Aşkına bel bağlayub ol gözleri mestānenün
 Lām-ı zūlf-i ser-nigūn naķşına ol dūr-dānenün
 Ey raķīb el şunma kim لا تقربو امال البيت

Ben kime teşbih idem sen māhı ey mehlikā
 Mihr-ise hūsnünşe farkı var ānuñ beyne’s-semā
 Bāğ-ı ‘ālem içre bir gül-ruķ nazir olmaz saña
 Yok durur mislün cihānda hāşılı hergiz şehā
 Nāfe-i Çinī şaçuñdan kışşadır ammā Hıtā
 Nergis-i şehla gözünden şehadır ammā sakīm

Şāh-ı ‘aşkıñ çarķa dikdüm dūd-ı āhumdan ‘ālem
 ‘Ālem-i ‘aşķ içre oldum ‘aşķla şāhım ‘ālem
 Eyleyüb hem şöhetüm her rüz u şeb derd-ü elem
 Bezm-i fūrķātde idüb cismüm dem-ā-dem cām-ı cem
 Görseñ ey dil-ber ki sensüz nice mey ‘ıyş eylerem
 Eşķ sākī āh muṭrib ñale hem-dem ğam nedīm

Sevdi biñ cānile dil ol dil-ber-i meh-manzarı
 Kim anuñ mihr-i ruķına halk kızgın müşteri
 Terk ider āhır reh-i ‘aşķında bu cān u seri
 Fazlī gibi olup ol şāh-ı cihānuñ çākeri
 Ğuşsa vü derdile pūr-nemdür nizāmī gözleri

Ṭotalı dilde maḳām ol ḳaşları nūn aḡzı mīm”⁴⁶⁵

Ġazel Lā Nazır Güfte Necātī

(Mef‘ūlū/Fā‘ilātū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn)

“Çarḥuñ güneş egerçi ki görki güvencidür

Kūyuñda ḳapu ḳapu gezer bir dilencidür

Kirpiklerüñ ḥayāli bu mecrūḥ sīnede

Ey ḳaşları kemān uvacıḳ ḳara şancıdur⁴⁶⁶

[36b]

Kimden ṭutar imiş yüzünüñ ḳarasın raḳīb

Kendüsi itdi kime ne kendi ḳazancıdur⁴⁶⁷

Dün gördü cür‘a dökdüğümi pīr-i meykede

Bugün beni onarmayan anuñ ilencidür⁴⁶⁸

Servi **Necātī** ḳaddüñe beñzer dedi ise

Luṭf it sen aña ḳalma ki şā‘ir yalancıdur^{469,470}

Ġazel-i Hilālī

(Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilūn)

Ṭaḡıdub ruḥsārı üzre zūlf-i dılzār-ı şabā

Zeyn idüb sünbüller ile çünki gül-zār-ı şabā

İrmesün diyü vefā bu ‘āşık-ı şeydālara

Sem‘ine yārūñ irmez ... zār-ı şabā

⁴⁶⁵ (Özkat, 2005, s.260)

⁴⁶⁶ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

⁴⁶⁷ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

⁴⁶⁸ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 6. beyittir.

⁴⁶⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 7. beyittir.

⁴⁷⁰ (Tarlan, 1992, s.190)

Küh-ı şahrâda ferhâd-veş mecnûn vār
Baş açık dīvâne olmuş terk idüp ‘âr-ı şabā

Korkmayup hâkdan varır dildāra nā-mahrem dimez
Kāfir olur tek kuşatsan zülf-i dildār-ı sabā

Ey **Hilālī** irmekçün bûy-ı zülf-i dil-berûñ
Çârşû-yı ‘aşk içre irse ‘attār-ı şabā

Velehû

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Derd-mend oldı gönül dermāna olmaz aşinā
Bu belā-yı miñnete dīvān olmaz aşinā

Zecr-i hicrānı çeküp bunca belāya şabr ider
Cānını terk eyleyüb cānāna olmaz aşinā

Hiç musāhip mi olam ol pādişāh-ı hüsne ben
Her gedā çünkim varup sultāna olmaz aşinā

Yār ola iblis rakībe diyü korkardım velī
Ol melek manzur tûrur şeytāna olmaz aşinā

Halk-ı insān gerçikim hüsni cemāl içre perī
Anuñiçün ey **Hilāl** insāna olmaz aşinā

Gazel-i Selikī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“‘Aşkım cāna beni mani‘ itme la‘li nā-beden
Ey tabībim hasta-i men‘ etmek olmaz ābdan

Nālem uyutmaz cihān halkını her şeb āh kim
Dīde-i bahtım uyanmağa meded yok hū ābdan

Şevk-i mihrûnden beni meşhûr-ı âfâk eyleyen
Zerreler peydâ olur hurşîd-i ‘âlem-tâbdan’’⁴⁷¹

[37a]

Gördü mescitde kaşın mihrâbını kıblem ...
Döndü senden yaña döndürdü yüzün mihrabdan

Ey **Selîkî** cümle lezzât-ı cihândan geçmişem
Geçmedüm ammâ ki mahbûb u şarâb-ı nâbdan’’⁴⁷²

Ġazel-i Rumûzî

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

Hakk baña göstermesün gül yüzlü cânân acısın
Öleyin anuñ yolunda baña ol cân acısın

Şol kadar ağlayayın hasretde kaldım âh kim
Hâlimi gören benüm kâfir müselmân acısın

Sen zamâne <zamâne> yūsûfî derdinden olursam helâk
Kendü derdinden geçüb Ya ‘kub-ı ken ‘ân acısın

Kara çullar giyüben başım dögeyin taşıla
Tağılır gögsün geçürsen bahr-ı ‘ummân acısın

Ey **Rumûzî** bir ğazeldi okudukça gâh gâh
Oķısınlar derdile meclisde yârân acısın

Ġazel-i İshâķ

(Mef‘ûlü/Mefâ ‘ilü/Mefâ ‘tü/Fe ‘ülün)

“Günden güne ol gonçe-dehen hûb olacaķdur
Devrân gibi pür-fitne vü âşûb olacaķdur

⁴⁷¹ (Zülfe, 2009, s.240)

⁴⁷² (Zülfe, 2009, s.240)

Meydān-ı maḥabbetde yine bir pula biñ baş
Çevgān-ı ser-i zūlfine hep top olacaḳdur

Ol la‘l-i Mesīhā-yı⁴⁷³ gördün mi anuñ⁴⁷⁴ var
Bir bñsesi biñ cān gibi mergüb olacaḳdur

Bir yer var imiş dil-beri ‘āşık-küş olurmuş
İshāḳ yñri gidelüm varsa Üsküb olacaḳdur”⁴⁷⁵

Ġazel-i Selīḳī Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Raḥmet kıl derd-i ‘aşḳuñdan zebün olmuşlara
Ḳanlar aḡlatma ḡamuñdañ baḡrı ḥün olmuşlara

Cāme gibi zār-ı giryān eyleme gel şefḳat it
Şol mezellet şafḡa senden her nigün olmuşlara

Ġayrılaramaḡrüm ḡarīm vaşla raḡmüñ yok mıdur
Güşe-i ḡarmānda cānā ḡaddünün olmuşlara

Ḳanda baḡsa zār olur ol dil hemān ḡayri leb
Şol ruḡsār gele yaşı lāle gün olmuşlara

[37b]

Ey ṭabīb-i cān u dil raḡm it **Selīḳī** ḡastaña
Eşḳüñ dār’ül-şināsīdür cünün olmuşlara

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Pādişāḡım devletüñde ‘ālemüñ sultānıyım
Kim senüñ gibi nigāruñ zār-ı ser-gerdānıyım

⁴⁷³ Mesīhā-yı: Mesīhā-demi, İ.D.

⁴⁷⁴ anuñ: k’anuñ, İ.D.

⁴⁷⁵ (Keklik, 2014, s.173)

Qara qara oldı sīnem taşlarile döğmeden
Ey gözi āhū bugün görüben belā qaplanıyım

Döne döne ağlayup yaş dökdüm tolab-veş
Büstān kūy yārūñ zār-ı ser-gerdānıyım

Didi dil-ber sen diyār-ı ‘aşqa şāh ol ...
‘Āşq-ı dil hastenūñ cānı içine cānıma

Qulların qurbān idermiş ol şeh-i ebrū kemān
Ey **Selīkī** ben dahı anda kulu qurbānıyım

Ġazel-i Emrī

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ülün*)

Cihān dil-berleri cānlar qaparlar
Yıkarlar gönlümüzi gāh yaparlar

‘Aceb bu varmayañ dil-berlik yolında
Görürler ‘āşıkı yoldan şaparlar

Görüp meydān-ı ‘uşşāk arasında
Semendi nāzı her yaña çaparlar

Pūta tapmağı şüret idinürler
İki ‘āleme kamu aña taparlar

Seni sevmez diyü **Emrīnūñ** a ‘dā
Yakarlar gönlüñi bühtān yaparlar

Ġazel-i Nizāmī

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ülün*)

“Baña yār itdi derd ü miḥneti yār
Baña yār itdüğini itmez ağıyār

Neden bî-mihrsin dirsem ider hışm
Baña bilsem neden hışm eyler ol yār

İnanmaz miḥneti geçdi⁴⁷⁶ raḳībūñ
‘Azāb hışm eyler kāfır⁴⁷⁷ inkār

Didüm ayaḡuña düşmek olur mı
Te’ emmül itdi bir dem didi duşvār

Nizāmī çeşm ü zülfüñi yād idicek
Olur kendü perīşān gönli bīmār⁴⁷⁸

[38a]

Ġazel-i Yahyā

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

“Üstüme⁴⁷⁹ geldi uyurken gice ol bedr-i tamām
Şaņasın meyyit namāzın kılmāğa oldu imām

Ölmiş idüm ol kıyāmet eyledi iḫyā beni
Ya’nī uyurken uyandurdu idüp feth-i kelām

Āfitāb ile kırān itdi nücüm-ı devletüm
Dün gice ḳadre yetişdüm⁴⁸⁰ nitekim māh-ı şıyām

Fürḳatinüñ derdi çok ammā zamānı az olur
Ol⁴⁸¹ ḡayāl-i ḡāba beñzer ‘ālem-i vuşlat müdām⁴⁸²

⁴⁷⁶ miḥneti geçdi: miḥnet-i hecre, K.N.D.

⁴⁷⁷ hışm eyler kāfır: ḡaşre kāfır eyler, K.N.D.

⁴⁷⁸ (İpekten, 2020, s.132)

⁴⁷⁹ üstüme: yanuma, Y.D.

⁴⁸⁰ yetişdüm: irişdüm, Y.D.

⁴⁸¹ ol: bir, Y.D.

⁴⁸² müdām: tamām, Y.D.

‘Ayn-ı cānı hāb-ı ğafletden açuḳ tut ...⁴⁸³

Tā ki ey **Yahyā** saña luṭf ide Ḥayy-i lā-yenām”⁴⁸⁴

Murabba‘-ı Zībā

Beni ol şāh-ı cihān eyledi merdūd ebed
Kim ḳabul eyleye ol ḳuluñı sultān ide redd
Bir zamān eylerdi ḥālime aḡyār ḥased
Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded

Şimdiki hūblara hiç ‘āşık-ı şādık yaramaz
Derd-i hicrāna devā olmadı ḥālīm yaramaz
Ġayrı maḥbūba ḡōñül virmege ḡōñlüm veremez
Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded
Merḥabā eyler īşār ile ol māh-liḳa
İller mihr-ü vefā ḳıldı baña cev-r-ü cefā
Şimdi yerden ḡöge dek ḡulm meriḥ oldu baña
Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded

Māh-rūlar ne cefā ḳıldı biz[e] ḳılmadılar
Ramażān āy ki ḳadrümüzi bilmediler
Dest-i lūṭfıla ḡözümün yaşını silmediler
Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded

Aḡladuḡum bu ki ben ḳulunı ol şāh-ı ḡüzīn
Ḳıldı bīmār beni ‘āşıklar arasında ḥazīn
Elem olmaz ki irem dāmen dildāra yaḳīn
Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded

⁴⁸³ ...: dāyimā, Y.D.

⁴⁸⁴ (Çavuşoğlu, 2023, s.369)

Kaşide-i Cāmi'î⁴⁸⁵

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bu zamān içre vefā yok gördi ol şāh-ı zemīn

Rıhlet eyledi cihāndan rahtını derd-i hemīn

[38b]

Bir beķāya göçdü kim yokdur fenāsı tā ebed

Çondu bir menzilde kim cümle hatırlardan emīn

Bu beķāya vardı kim rūh-u muķaddesdir muķīm

Bir meķāna irdi kim rūh-u Muḥammeddir meķīn

Mesken-i dārū'l-fenāda gülşeni pūr ḥārdı

Oldu 'ukbāda maķāmı ravza-i ḥuld-ı berīn

Bir niķāh cennet içinde kenārı selsebīl

Hemdemi vildān ḡilmān hem-niştini ḥūr-ı 'īn

Rūh-u Aḥmeddir muşāhib 'ıyş 'ışretür müdām

Āb-ı kevşer bādedir sākī emirü'l-mü'minīn

Az eger çok her ne kim cürm itdi cümle 'afv idüb

Tańrı ḥ'oşnud oldu ve rāzı şefi'u'l-müzbinīn

Rūh- u pakine anıñ hem cümle īmān ehliniñ

İrelim ḥ'oş raḥmetallah 'aleyhim ecma'īn

Raḥmetullah 'aleyh bid-devam tāriḥi añā

Raḥmet eyle dāimā yā rahmetellil 'ālemīn

⁴⁸⁵ Kaşide-i Cāmi'î başlıklı bu şiir kasıdeye benzemektedir. Ancak sonunda yer alan

“Server-i evlād-ı 'osmān ḥüsrev ü Maḥmūda ḥayf

Virmedi devrān-ı merdān ırmedi maķşūda ḥayf”

beyiti 40b'de yer alan terci-i bend'in vasita beyiti ile aynıdır. Bu nedenle terci-i bend'in bir bendi olma ihtimali mümkündür.

Raḥmetüñ deryāsına müstağraḳ olsun tā ebed
Cami'ī dervīş deldeşik 'āsīdir hemīñ

Baḥr-i raḥmetden Allahım zerrece eksilmeye
Cümle 'āleme ğarḳ olursa evvelin aḫirin

Gitdi ol mağfūr merḥūm ... içre şād-kām
Kaldı kullar ḥasretile dār-ı miḥnetde ḥazīn

Bu muşībet añ[1]lur döndükçe devr-i rûzgār
Söylenür devrān içinde bu ḥaber tā yevmiddīn

Server-i evlād-ı 'osmān ḥüsrev ü Maḥmūda ḥayf
Virmedi devrān-ı merdān irmedi maḳşūda ḥayf

Cān u dilden günde yüz biñ kez selām olsun añā
Sen yetişdür rûh-ı pākine anıñ yā rabbenā

Velehū

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fa 'ilün)

La'l-i cān baḥşuñ ki dirler çeşme-i ḥayvān añā
Āb-ı ḥayvān olmasa mey itmez idi cān añā

Bāğ-ı cennetdir yanağın cūy-ı kevşerdir lebüñ
Kāmetüñ tūbā yüzüñ gül sūnbülüñ reyḥān añā

Fıkr-i esrār u ḥaṭṭ-ı sebzüñ ḥayāline göñül
Düşdüğünce ey ... leb ḳalır ḥayrān añā

[39a]

Ḥeste dil cān virmeden gel ey ṭabīb-i cān yetiş
La'l-i cān baḥşinde eyle varise dermān añā

Niçe yüz biñ 'āşıkuñ kanın içipdür la'l-i dost
Kim emerse **Cāmi'ī** vallāhi düşmez kan aña

Velehū

(*Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ülün*)

Yañaguñ ravza-i rızvandır ey dūst
Tuṭaguñ çeşme-i ḥayvandır ey dūst

Boyuñ tūbā büyüñdür verd-i nesrīn
Gözüñ nergis saçıñ reyḥandır ey dūst

Nice cān vermeyen ğamzeñ oқundan
Yüregüm toptolu bī-gānedür ey dūst

Leb-i la'lüñ gözümnden dūr olaldan
Cihān cümle gözüme қandır ey dūst

Yoluñda **Cāmi'ī** ölünmez dimişler
Senüñ başın içün yalandır ey dūst

Velehū

(*Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün*)

Ey perī merdümlük it bir gice gel sīnemde yāt
Dirgürüp ben ölmişi lūtf ile cānı cāna қāt

Hāk-i pāyüñ koyma ağıyaruñ gözine rāyegān
İki gözüm nūr baña her birin biñ cāna şāt

Gözlerüñ kanım içer mi ğamze-i ḥunrīz ile
Sende fīkr it görelim iki қаsuñ birini қāt

Çok şükürler kaçdı senden ey melek şeytān raқīb
La'net oқı cānına ardınca nice biñ biñ taşlar at

Diş bilermiş üstühân almağā kūyındān raķīb

Cāmi‘ī sende ol itiñ kardeşī başını kat

Velehū

(*Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ulün*)

Raķībūñ ölmüş ey dil haķķa minnet

Oķı ol bu leheb üstüne tebbet

Sa‘ādet buldı baķtı kāmuranuñ

Aradan gitdi çün ol bī-sa‘ādet

Didüm cānāna şāğ ol gitmiş aģyār

Didi bir kelp idi cānına la‘net

Getür şākī yine cām şafā baķş

Dem-i şādi gelüp gitdi kaşāvet

[39b]

Şükür kı l **Cāmi‘ī** haķ rüz kıldı

Saņa yārile bī aģyār şöhet

Kaşīde

(*Mef‘ulü/Fā‘ilātün/Mef‘ulü/Fā‘ilātün*)

Ey hüsrev-i muzaffer sultān-ı heft kişver

Devlet başında efser devlet kapuñda çāker

Mihr-i sipihr-i devlet māl-ı semā-yı rıf‘at

Şehinşāh-ı mükerrrem şehzāde-i muzaffer

Devlet-i serīr üzre İskender-i zamān sen

Ednā kuluñ kapuñda fağfür-ı çīn-i kayşer

Şahñ-ı zemīnde tahtuñ şakf-ı semā hemdem

Fevķ-i felekde tahtuñ ‘arş-ı ‘azīm hemser

Evc-i felekde nāmuñ kerre beyān tesbiḥ
Burc-ı şerefde necmüñ mihri le māh aḥter

Ḳadrüñ düninde buldı bir şem-i şu‘le mehtāb
‘İydın gününde aldı bir zerre nūr-ı ḥāver

Fikrüñ taḥayyülâtı esrār ğayba mazḥar
‘Akluñ taşavvurâtı cümle ‘ulūma muşaddar

‘Ahdüñ vefasıyla bāğ-ı zamana ḥürrem
‘Adlüñ ziyāsı ile iki cihān münevver

Lütfüñ nesimi irse dārü’n-ne‘am ola nār
Ḳahruñ odı yetişse ḥuşk ola ḥavş-ı kevser

Ebrü-yı ser ü devlet ḳavsiñ önünde ḳurbān
Zülf-i cemāl-i nuşret ḥışmuñ okuna şehper

Āhınuñ zerrem iderseñ ey ḥüsrev-i cihānuñ
Olmaz sañā bir ebru-sām ...

Na‘ruñ ünin işitdi şayd şıḳār iderken
Göklere kaçdı ḳasver yerlere geçdi ejder

Āheng-i bezm iderseñ bezmiñde zehr-i sākī
Bāde şafaḳ sürāḫı pervīn māh sāğar

Ḥātem-i şehīdir ammā bu şāh-ı kân-ı eltāf
Ḥātem gibi ḥezārān bezminde ḳul bağışlar

Şehzāde-i cihānuñ Maḥmūd şāh-ı ‘ādil
Bir nurdur mücessem bir rûḥdur muşavver

Yedinci gökde keyvân-ı hağdan ider temennâ
Olmağa dergehiñde hatimlerüñe çâker

Bir habs bir sa‘âdet naşib eyledi temâmet
Sen şâh cümle mülki ey şâh-ı heft kişver

[40a]

Eyyâm-ı devletüñde kim saña olsa düşmen
Behrâm-ı çarh-ı necm boynuna çala hañçer

Gün eşkiñ öpelden fer buldı oldu rüşen
İksir hâk-i pâyıñ sürdi yüzine cevher

Bezmüñ muğannîsinüñ şavtını gökde nâhid
İşitdi çengi alub ta‘lime gelmek ister

Tıtdı kalem ‘attâr-ı desin şâh yazdı menşûr
Gördi olur müsellemler dünyâ saña serâser

Meh şevk bezm ‘ıydıñ işitdi âsumândan
Kerem oldu cûşa geldi aldı eline sâğar

Nevrûz rûz-ı ‘ıydın olsun hemîşe hürrem
Ey âfitâb devlet döndükçe yedi ahter

‘İzzet-i serây içre ‘izzetle ol mu‘azzez
Devlet-i serîr üzre dâratla muķârrer

Mâķşûdı **Câmi‘î**nüñ dergâha geldigüñden
Devletlü hâkipâyüñ başına ide efser

Eyyâm devletüne eyle şehüñ du‘âlar
Ey dil dilersen ola maķşûd ricâ müyesser

Medhine şehir-i yârın yok sende çün liyâkat
Devlet du ‘âsın eyle diliñde bār-ı ezber

‘Ömrüni pāyidār yā rabb bu şehir-i yāruñ
Turdıkça şahın-ı seylü döndükçe çarh ...

Rubā ‘ī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Fānidür dünyâyı dūn itme fenāya i ‘tibār
Ne beķā var kimseye bu mülk içinde ne qarār
Ādem ü Havvâyı bākī kılmağı ol cihān
Gitdi varup Sikender kılmağı Efrāsiyāb

Rubā ‘ī

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Feūlün)

Eger yārim benümle yār olursa
Ne ğam baña cihān aġyār olursa
Baña yārim gerek ğayrı gerekmez
Cihān başdan bāş dil-dār olursa

Müfred

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

Şabāya hālim ‘arz idüb seherde bir gün āh itdim
Ne yüzün döndürür baña şanasın biñ günah itdim

[40b]

Kaşide-i Cāmi ‘ī⁴⁸⁶

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘litātün/Fā ‘ilün)

Fānidir dünyā-yı dūn itme fenāya i ‘tibār
Ne beķā var kimseye bu mülk içinde ne qarār

⁴⁸⁶ Başlık kasîde olarak yazılsa da nazım şekli olarak bu bir terci-i bend’dir.

Âdem ü Havvâyı bākī kılmadı işbu cihān
Aḥmed-i muḥtāra āḥir oldu mı gör pāyidār

Gitdü vārīb Sikender kalmadı Efrāsiyāb
Güstehem göçdi ve dürdi raḥtını sam süvār

Günde biñ behmen yuṭdu bu ejdehā-yı dehr i dūn
Her gice biñ ḥüsrevüñ taḥtını eyler tār u mār

Var mı bir dem ki muşāyibden emīn ola zamān
Laḥza mı vār fitneden ḥālī ola bu rūzgār

Nāgehān bu dehr pūr ḳahr u sipihkini mihr
Bir muşībet eyledi ‘ālem içinde āşikār

Bir civānı baḥt yaḳdı taḥtdan bu pīrezen
Heybetinden dītrer idi rüstem isfendiyyār

İftihār-ı ‘ālī ‘Osmān Ḥazret-i Maḥmud Şāh
Tāc [u] taḥt [u] salṭanat terk itdi ol şehr-i yār

Şol ḳadar ardınca feryād itdi ḳullar dönmedi
Gitdi tenhā olmadı imāndan özge kimse yār

Bād-ı feryādı figān ile yıḳıldı her mekān
Ateş-i āḥ firāḳıyla tutuşdı her diyār

On sekiz biñ ‘ālemiñ ḥalkı figānile diriğ
Eyleyüp derdile bu beyti okurlar zār zār

Ḥazret -i evlādı Oşman Ḥüsrev-i Maḥmud ḥayf
Virmedi devrān muradın irmedi maḳşūd ḥayf

Göklere yerden erişdi nâle vü efgân dirig
 Dûd- ı âhile tutuldu mihr-i nurefşân dirig

Cümle yıldızlar yere düşdü semadan ser-nigün
 Bu nuhûsetden husûf oldu meh-i tâbân dirig

Burç-ı devletde şeref bulmuş bir mihr-i münîr
 Nâgehân vir bu çarh-ı gerdan dirig

Gün gibi dün âsumân-ı devlete sultâniken
 Zerre-veş oldu bugün toprağıla yeksân dirig

Şarkâ garba ‘adl ile hüküm ider iken nâgehân
 Hâbse girdi hükmile ol dâver dâverân dirig

Kanı mâl-u memleket yâ tac[u] taht-ı salâtanat
 Bulmadu añlar bu derdüñ derdine dermân dirig

[41a]

Kanı ol sultân oğullar gün gibi handân-iken
 Bâğ-ı gamda oldular bülbül gibi nâlân dirig

Taş alup göğsün dögerdi her emîr her vezîr
 Baş açup kullar dir-idi kân-ı ol sultân dirig

Bu muşîbetden felekde bedr-i tām oldu helāk
 Bu harâretten güneş itdi ciger büryân dirig

Gökyüzünde ağladı bu mâteme kerb..
 Yeryüzünde didi feryādıla ins ü cân dirig

Dünye durdukça bu derd için figân ide zamân
 Haşr olunca bu firākçün diye devrân dirig

Server-i evlād-ı ‘Oṣman Ḥazreti Maḥmuda ḥayf
Virmedi devrān murādın irmedi maḥşūda hayf

Ḳan-ı ol şāh başdan ayağa muşavver cān-idi
Ağzın aşsa her sözi biñ çeşme-i ḥayvān-idi

Ḳan-ı ol ḥüsrevki bezminden umardı cām-ı cem
Ḳan-ı ol rüstem ki rezminden cihān destān-idi

Salṭanat tahtında olmuşdu Süleymān zamān
Memleket zabt itmedi İskender ü devrān-idi

Salṭanat gitdi elinden erte ḵaldı memleket
Uğradı bir derde kim ‘ālemde bī-dermān-idi

Ḥükm iderdi dün süleymān tahtına gördüm bugün
Taht üzre her gedānıñ ḥükmüne fermān-idi

Gördü bu aḥvāl-i ‘ālem ḥalk bir gözden dirig
Eyledi kim velvele senden cihān lerzān idi

Şan kıyāmet kopdu gökler çatladı yarıld[ı] yer
Ata oğlun bilmez oldu merd ü zen yeksān-idi

Yüzlerini görmeyen meh-pāreler yırtıp yüzün
Baş açup saçlar yolup göğsün döğen nalān-idi

Yüzlerin sürdi yere atdan inüp şehzādeler
Ol şeh önünde piyāde toprağa ğaltān-idi

Düşmüş-idi ayağā begler ağālar ḥor u zār
Giymiş-idi ḵara çullar her biri ḥayrān-idi

Hasretile dillerimde sözleri bu beyt idi
Zâr-ı giryân gözlerinde yaş yerine kıan-idi

Server-i evlād-ı ‘Osman Hâzreti Maḥmûda hayf
Virmedi devrân murâdın irmedi maḥşûda hayf

Ṭoldu ‘âlem dün gice yerden göge dek âh u vâh
Yandu hep yerler boyandı göklere dud-ı siyâh

[41b]

Menzili kıat‘ oldu itdi maḡrīb-i mevte ğurûb
Nâgehân ol mâh-ı tâb saltanat-ı Maḥmud şâh

Çâre ne ol ay ṭolandı burc-ı devletde zevâl
Görmesün şems-i sa‘âdet saye-i ‘âlem penâh

Nûr-ı sem‘ meclis-i ‘Osmân Sultân Bâyezîd
Âfitâb üç burc saltanat zıllullâh

Dünyede ‘uḡbâda etsün hâzreti ḥaḳ bir murâd
Eşigi olsun cihân ḥüsrevlerine secde-gâh

Âsumânı devletde eyledi bir meh ğurûb
Kaldı üç kevkeb yerinde müşterî ve mihr-i mâh

Her biri olsun şeref burcunda bir mihr-i münîr
Her biri şaḥn-ı zemîn taḥtında bir zerrîn külâh

... gibi feth eyleyüb evvel yedi ...
Rûmî şâhı zabt idüb mışrî idünsün taḥt-gâh

Olsun Orḥân pâdişâhı cümle cihân içre emîr
Mîr Süleymân ins ü cinnü ... ṭâyra pâdişâh

Dünyâ tırdukça cihanda Bākī be payende it
Yerde yatduğunca ol şāh bunları sen yā ilāh

Bir murādile cihanda olmadı ol şehir-i yār
Gitdi dünyā-yı denīden bulmadı maḫşūda rāh

Serveri evlād-ı ‘Osmān Hüsrevi Maḫmūd ḫayf
Virmedi devrān murād irmedi maḫşūda ḫayf

Velehū Eyzan

‘Āqıl oldur ki mevsim-i gülde müdām içer
Bir vaḫt zāyī eylemeyüb şubḫ şām içer

Zāhid riyā-ı ḫalīlī eyledi ḫarāb
‘Ārif şerābı mü‘terīf olub ḫarām içer

Gül mevsiminde sāḫī-i gül çehre şevḫine
Gör ‘aḫl u fikr ‘aşḫa düşer ḫās u ‘ām içer

Ḥaḫḫ pend nāşıḫa bize sen ... eyleme
Kim ... tutmaz ‘aşık zīrā ki ḫām içer

Zāhid şerābı içmege and içer velī
Gül yüzlülerle **Cāmi‘ī** gülşende cām içer

Ġazel-i Necātī⁴⁸⁷

[42a]

Müseddes-i Fevrī

(Fā ‘ilatün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Tengri her şaḫşa temennā-yı dīl ü cānan vire

Ḳāfire islām ve ehl-i dīne īmānın vire

⁴⁸⁷ Başlık olarak “Ġazel-i Necātī” yazılmış fakat diğer sayfaya geçildiğinde devamı yazılmamıştır. Kopuk sayfa olması muhtemeldir.

Şeyhi şūfiye cenānı hūrī rızvānın vire
 Mālike mülkūn ġarībe ġüvençi vīrānın vire
 İsterem haḳ haṣta-dil ‘uṣṣāḳa cānan vire
 Umaram derdün viren Allah dermānun vire

Çün beni çarḥ itdi ol şīrin dehānımdan cüdā
 Başum aldım k’ağa düṣdüm kūh-gen veş müptelā
 Nāgehān gördüm gelür bir hıẓr-veş pīr-Hüdā
 Himmet it didim didi el ḳaldurup itdi du‘ā
 İsterem haḳḳ haṣta-dil ‘uṣṣāḳa cānan vire
 Umaram derdün viren Allah dermānun vire

Vāḳı‘amda bir gice gördüm ki ḳayser pāk-bāz
 Toprağa urmuş yüzün ıẓhar idüb yüz güdāz
 Didüm ey ‘āşık nedir maḳşūduñ eyle keşf-i rāz
 Ağlayub sözile didi idiben haḳḳ niyāz
 İsterem haḳḳ haṣta-dil ‘uṣṣāḳa cānan vire
 Umaram derdün viren Allah dermānun vire

Huṣ gelür virdi muḥabbet baña şoḥbet istemem
 Zillete incinmezen iḳbāle devlet istemem
 Ḳānı‘im faḳra revāc ḳadr-i rıf‘at istemem
 Raġbetim ḳalmadı dünyāya sa‘ādet istemem
 İsterem haḳ haṣta-dil ‘uṣṣāḳa cānan vire
 Umaram derdün viren Allah dermānun vire

Virdi hicrān **Fevrī** şol deñlü ḳıldı haṣta ḥāl
 Kim gelüb gördükde aḥvālın ṭabīb ḥ‘oş ḥıṣāl
 Ṭutdu nabzım gördükim kendi ‘ilāc itmek muḥāl
 Haḳda ta‘vīz itdi ḥālīm didi ol şīrīn maḳāl

[42b]

İsterem haḳ haṣta-dil ‘uṣṣāḳa cānan vire
 Umaram derdün viren Allah dermānun vire

Murabba‘-ı Niyāzī*(Mefā‘ilün/Mefā‘lün/Fe‘ülün)*

Hevāile hevesinden dil kesilmez
 Çeküp bu ‘aşk-ı dil-berden çekilmez
 Ne kadar bend iderisem yeñilmez
 Yeñilmez bu deli gönül yeñilmez

Ġam-ı ‘aşkuñla maḥzūn olmağ ister
 Taşup şu gibi ceyḥūn olmağ ister
 Düşüb tağlara mecnūn olmağ ister
 Yeñilmez bu deli gönül yeñilmez

Virir başını her dem bir belāya
 Akar şu gibi her bir dil-rubāya
 İşitmez pend uymuşdur hevāya
 Yeñilmez bu deli gönül yeñilmez

Benüm gönlüm gibi avāre yokdur
 Levend ü ‘aşkı bī-çāre yokdur
 Aña uşlanmağa bir çāre yokdur
 Yeñilmez bu deli gönül yeñilmez

Dögünmez her dem anıñ āh u zārı
 Görünce bir yüzi gül serv-i nāzı
 Necīdim neyleyem bilem **Niyāzī**
 Yeñilmez bu deli gönül yenilmez

Murabba‘-ı Firākī*(Mefā‘ilün/Mefā‘lün)*

Felek bir māh-ı tābımdan
 Ayırduñ daḥı neylersin
 Beni bir āfitābımdan
 Ayırduñ daḥı neylersin

Gülümnden gülsitânımdan
 Dilimden dilsitânımdan
 Acıdup tatlu cānumdan
 Ayırdun daḥı neylersin

İki ‘ālemde varmadan
 Bulup dünyāda irmeden
 Ğarīb oldum diyarımdan
 Ayırdun daḥı neylersin

Gözi güzel nigāhımdan
 Güzeller pādişāhımdan
 Beni bir yüz[i] şāhımdan
 Ayırdun daḥı neylersin

Firākī bu firākıla
 ‘Acebmi yana yakıla
 Nigārımdan nifākıla
 Ayırdun daḥı neylersin

[43a]

Ġazel-i Ḥayretī Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Lağbāliyiz gedāyız gerçi sultānlar biziz
 Şūretā kim kadreyiz ma‘nīde ‘ummānlar bizüz

Birbirimizle belā bezminde dāim⁴⁸⁸ subḥa dek
 ‘Aşk odundan yanıcı şem‘-i şebistānlar bizüz

Gūşe-i meyḥānelerde gāh mestī gāh ḥumār
 Pīrehen çāk idici ālūde dāmānlar bizüz

⁴⁸⁸ dāim: her şeb, H.D.

Güşe-i meyhānede birkaç derd-mend zikr çekem
Kaçma bizden zāhidā derdüñe dermānlar bizüz

Gülşen-i rāz içre esrār-ı hākāyık söyleriz
Şimdilik ey **Hayretî** murğ-i h’oş ilhanlar bizüz”⁴⁸⁹

Ġazel-i Necātî

(Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün)

“Başuma ağdı⁴⁹⁰ derd nāleleri
Üstüme döndi ğam piyāleleri⁴⁹¹

Benüm için mi yaratduñ⁴⁹² Allāhım
Kırpıgi kara gözi elālari⁴⁹³

Bir yaña ğāmzeñüñ te‘addīsi
Bir yaña zülfüñ[ün] iṭāleleri⁴⁹⁴

Bu kuluñun⁴⁹⁵ ne borcu var şāhım
Ki müjeñ göndere havāleleri⁴⁹⁶

Ciğerini delerisen eflākuñ
Cekerek tut **Necātî** nāleleri^{497,498}

Ġazel-i Aḥmed

(Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün)

“Bir dil mi kalmışdır bu tîgi ğamzeden kıan olmamış

⁴⁸⁹ (Musluoğlu, 2022, s.386)

⁴⁹⁰ ağdı: çıktı, N.D.

⁴⁹¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Dîvânı* 'nda 2. mısra 1. sırada; 1. mısra 2. sırada yer almaktadır.

⁴⁹² yaratduñ: ettin, N.D.

⁴⁹³ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Dîvânı* 'nda 5. beyittir.

⁴⁹⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Dîvânı* 'nda 4. beyittir.

⁴⁹⁵ kuluñun: fakirin, N.D.

⁴⁹⁶ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı* 'nda 3. beyittir.

⁴⁹⁷ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necâtî Bey Dîvânı* 'nda 7. beyittir.

⁴⁹⁸ (Tarlan, 1992, s.405)

Bir cān mı vardır ol kemān ebrūya qurbān olmamış

Ne fitnedir yā Rāb bu kim bir dil-berin her ğamzesi
Bir demde biñ cān almasa dirlar bu fettān olmamış⁴⁹⁹

Añup çerāğ-ı hüsniñi pervāne gönlüm şem-vār
Meclis mi vardır <ki> gözüm sūzān giryān olmamış⁵⁰⁰

Mecmū‘-ı diller mecma‘ı zülfüñdür anı çöze bad
Cem‘iyet-i hātır mı var anda perişān olmamış⁵⁰¹

Zülfün gidermiş ol şanem kāfirliğin komaz bugün
Zünnārını kesmiş velī dāhı müselmān olmamış⁵⁰²

Şehrinde la‘lün şevkine şol deñlü kan ağlamamış
Kim bir derd ü dīvār yok yāķūt u mercān olmamış⁵⁰³

[43b]

Gülden қоһуñ alup seher āh itse **Aḥmed** derdile
Bülbül bulunmaz bağda kim bağı büryān olmamış^{504,505}

Muḥammes-i Firākī Fermāyed

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

Serkeşlikile tehmet ider hep cihān baña
Baş egmemek cihānda gelüpdür hemān baña
Devri zamāna uy dime var ey filan baña
Geçmez felek gibi dileğün bī-gümān baña
Ne ben zamāna uyarın ne zamān baña

⁴⁹⁹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 3. beyittir.

⁵⁰⁰ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 6. beyittir.

⁵⁰¹ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 7. beyittir.

⁵⁰² Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 4. beyittir.

⁵⁰³ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 5. beyittir.

⁵⁰⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Ahmet Paşa Dîvânı*’nda 8. beyittir.

⁵⁰⁵ (Tarlan, 1991, s.180)

Gerdünü dūna tābi‘ olurmuydu dün ü gün
 Merdāne deprenür bu haremde fūnūn olan
 Mecnūn gibi kenāra çıkar zū-fūnūñ olan
 Kimdir bu rūzgāra zelil ü zebūn olan
 Ne ben zamāne uyarın ne zamān baña

‘Ālemde her kimki k̄āni‘ ola kendü hāline
 Halkun ne malına uzanur ne maḳāline
 Çendān ... çendümüzün ilūñ şaḳalına
 Degmez zamāna devlet için ... eline
 Ne ben zamāne uyarın ne zamān baña

Erbāb-ı dehre menşub için minnet itmezen
 Mîr ü vezire bende olup hizmet itmezen
 Devr-i felekde cām-ı ceme raġbet itmezen
 Bezm-i cihānda kimseile şöḡbet itmezen
 Ne ben zamāne uyarın ne zamān baña

Gördüñ zamāna uymadı sen uy zamānaye
 Dirlerse tutma köşegi hiçbir fesāneye
 Ne dama düş **Firākī** ne meyl eyle dāneye
 Cārüb kılma çehreñi her āsitāneye
 Ne ben zamāne uyarın ne zamān baña

Muḥammes-i Ḳadrī Nazīre-i O

(Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

“Dehr-i denīki benzedi bir kār-hāneye
 Ne bendeye ḳalur bu ne şāh-ı yegāneye

[44a]

Aldanma tıfl-ı zīrek ol ey dil fesāniye

Devrān ne sâz düzerse⁵⁰⁶ sen uy terāneye
Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne

Deryā-yı fülke düşme gönül bir kenāra gel
Çün başa her ne yazsa gelür kâtib-i ezel
Çarḥ-ı setîr kârile lazım degil cedel
Kesmedigün eli öpe göz bu durur meşel
Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne

Derd ü bela zebānumı lâl eylemek neden
Ben mūrî za‘îfî pāyimāl⁵⁰⁷ eylemek neden
Kaşdı⁵⁰⁸ budur ki fikr-i muḥāl eylemek neden
Nādanlarile⁵⁰⁹ ceng ü cidāl eylemek neden
Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne

Dil virme ey nigār iken ‘izz ü nāza gel
Ta‘n itme āh ‘āşık-ı āhen-güdāza gel
Ger ihtirām iderse felek sen ihtirāza gel
Devrānçü nāza başladı sen niyāza gel
Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne

Ey dil hevā-yı nefsile gel ittiḥād қо
‘Ömrün eşāşı şudur aña i‘timād қо
Ḳadrî bu rüzgāra mūrîd ol murād қо
Aḥvāl böyledür güce görme i‘nād қо
Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne”⁵¹⁰

Murabba‘-ı ‘Azîzî

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Dostum cevri cefâyı çünkü bünyād eyledün

⁵⁰⁶ düzerse: tutar

⁵⁰⁷ za‘îfî pāyimāl: pāymāl[-i] melāl

⁵⁰⁸ kaşdı: pendüm

⁵⁰⁹ ile: içre

⁵¹⁰ (Erdoğan, 2000, s.8)

Vār ol ‘ömrüm yaķub göñlümi virān eyledüñ
 Dostum ķıldıñ melül düşmenlerüm şād eyledüñ
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

‘Aşķuñı terk itmezem cāna gözüm ıolsa türāb
 Gözlerim yaşı şerāb oldu baña bağrum kebāb
 Desti hicrile bu göñlüm hānesin itdim ħarāb
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

[44b]

Ehl-i dilsin dostum gel uyma düşmen sözine
 Saña yavuz şananı ‘ālemde toprak gözine
 Kaymak olur mı cihānda kişi kendi özine
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

Saña ķul olmaķdır cāna cihānda rif‘atım
 Dünyālar ıurduķça vār ol saña budur himmetim
 Dostum vallahi yokdur zerre deñlü ‘illetüm
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

Saña lāyıķdır sözüne uyasın her bir ...
 Kıl teraħħum pādişāhım ħālī mükedder bendenüñ
 Dīni yok īmānı yok kāfirler itmez itdüğün
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

Dinde dirlik ħarām olsun begim sensiz baña
 Kādriñi bilmezlere lāyıķmı yār olmaķ saña
 Göz ucuyla bir nazar itsen nola ben bendene
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

Bu ‘Āzīzī ķulıñı yād itme sultānım benim
 Dünyāda sensin efendim cān cānānım benim
 Ĥasretile ölür-isem boynıña ķanım benim
 Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ

Ġazel-i Sa'yī

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

“Āşık-ı üftâdedir düşse nola eş'āra cönk⁵¹¹

Açılur gönlü anınla n'eylesün bī-çāre cönk”⁵¹²

Benzemiş evrāk-ı rengīn ile sīm efşanile

Zāle düşmüş bir gülistāna ya bir gülzāra cönk

Yazuben 'arz itdü ki budur derūnı hālını

Yāre karşı cānı yokdur kim gele küffāra cönk

Şanmañız her şafhası üzre olupdur zer-feşān

Ateşi hasret şu 'ādır yenüpdür nāra cönk

Cedveli sīmīn-i eşk evrāk zerd-i çehresi

Beñzese Sa'yī nola bir 'āşıkı ğamhorā cönk

Ġazel-i Emrī

(Fe 'ilātün/Mefā 'ilün/Fe 'ilün)

“Yārsuz bu cihānda n'eylersin

Servi yok bostānda n'eylersin⁵¹³

[45a]

Ey gönül murğı yüce pervāz it

Söyle kūy-ı fülānda n'eylersin⁵¹⁴

Tīr-i āhuñ gibi felekden gice⁵¹⁵

Lā-mekān ol mekānda n'eylersin

⁵¹¹ cönk: ceng, T.Ş.

⁵¹² (Sungurhan, 2017, s. 439)

⁵¹³ Servi yok bostānda n'eylersin: Güli yok gülsitānda n'eylersin, E.D.

⁵¹⁴ söyle kūy-ı fülānda n'eylersin: bu turāb āşiyānda n'eylersin, E.D.

⁵¹⁵ gice: geç, E.D.

‘Aşk-ı Leylâyı iste gönülden
Hây Mecnûn yabanda n’eylersin

Çünkü ‘âşık degülsin ey **Emrî**
Bu turâb âşiyânda n’eylersin⁵¹⁶”⁵¹⁷

Ġazel-i Nizâmî

(Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilâtün/Fâ ‘ilün)

“Ey cemâlûñ cilvegâhi ravza-i huld-ı berîn
Ġüsnûññ⁵¹⁸ meşşâtası min ‘indehu ‘ilme’l-yakîn

Olalı ‘aşkın ħalîlî gözlerüm etmez nazâr

Āfitâb u mâha ائى لا اجب الافلين

Münhezim olur ‘ataşdan leşger-i mülk-i ħayât

Ger mu‘în irmezse la‘lînden baña من منن معين

Ṭal‘atun metn-i Kelāmullah ħaṭṭun şerĥdür

Şerĥâ-i şerĥ-i şaĥîḥ u metne-i metn-i metîn

Ķaşlaruññ mevzu‘unda يا له مكر صريح

Gözlerün şânında indi انه سحر مبین

Cennet-i gülzâr-ı حسرة للناظرین ħüsnüñ
لذة للشاربين

Şerbet-i şîrîn dehānuñ

Ey **Nizâmî** saña bu mu‘ciz kelāmuñ nazmını

Hâtif’ül-ğaybim⁵¹⁹ ta‘lîm itdi yâ Rûĥü’l-emîn”⁵²⁰

⁵¹⁶ bu turâb âşiyânda n’eylersin: söyle kūy-ı fülânda n’eylersin, E.D.

⁵¹⁷ (Saraç, ty., s.221)

⁵¹⁸ ħüsnüññ: ışkınıñ, K.N.D.

⁵¹⁹ hâtif’ül-ğaybim: hâtif-i ħaybî mi, K.N.D.

⁵²⁰ (İpekten, 2020, s.188)

Ġazel-i Kātibī*(Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn)*

Ey dil lebi cāndan ayırdı beni devrān
 Bir derdime dermandan ayırdı beni devrān

Bir kāmēt-i ra'nādan bir zūlf-ü muṭarrādan
 Bir kaşları ṭuġrādan ayırdı devrān

Bir ḥoḳḳa dehānımdan bir kaşı kemānımdan
 Bir rūḥ-ı revānımdan ayırdı beni devrān

Bir gözleri elādan bir ḳadd-i mu'ālādan
 Bir saçları leylādan ayırdı beni devrān

Bir serv-i sehī kaddden bir nāz-ı zerafetden
 Bir gözleri āfetden ayırdı beni devrān

Br kākül-ü sünbülde bir bŷy-ı ḳaranfilden
 Bir āfet-i ūengŷlden ayırdı beni devrān

[45b]

Ey **Kātibī** yārimden bir nāzlu nigārimden
 Vah cümle-i vārimden ayırdı beni devrān

Murabba' ...*(Mef'ūlū/Mefā'īlū/Mefā'īlū/Fe'ūlūn)*

Aġyārıla sen yār vefā-dār olmazsın
 Ol ḥārıla ben bŷlbŷle gŷl-zār olmazsın
 Çŷn terk idŷb anı gŷl-i bī-hār olmazsın
 ūimdengerŷ ūāġ ol efendim bana sen yār olmazsın

Aġyāra ūunarsın gŷzelim ġonçañı her bār
 Lāyık mı senŷñ dāmenŷñe el ūuna her ḥār
 Ben ḥasta ki ŷldŷrdŷñyā gözleri bīmār

Şimdengerü şağ ol efendim bana sen yār olmazsın

Ey gonçe baña bir gül-i ra‘na mı bulunmaz

Ey māh şakın şanma kim sensiz olunmaz‘

‘İsi yire ... Musa mı bulunmaz

Şimdengerü şağ ol efendim bana sen yār olmazsın

Vaşluñda gönül ateşi hicrāna uşandı

... ‘ömr diyü aña sünbül şandı

Seng-i ğam miñnetle gönül benim cāy sindi

Şimdengerü şağ ol efendim bana sen yār olmazsın

Ġazel-i Tālī‘ī

(Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün/Mefā ‘īlün)

“Ne bir dil-ber buluram ben güzeller içre senden yig

Ne bir ‘āşık bulursın sen cihān içinde benden yig

İşitdün⁵²¹ cenneti⁵²² zāhid kapuñdan yig durur dirmiş

Benüm çok sevdiğim ğurbet kaçan ola vaṭandan yīg

Bize sen hülle-i sündüsle şūfī iftiḥār itme

Bilürüz āḫiret ḥaqqın⁵²³ bize olmaz kefenden yig

Getür şāķi mey-i gül-gün bahār eyyamıdur zīrā

Şarāb itmek bize⁵²⁴ yokdur bugün⁵²⁵ sahn-ı çemende yig

‘Aceb mi Tālī‘ī reşk itse nażmuña Nizāmī kim⁵²⁶

Bugün saña kemāl ehli dirilür gel Selmāndan yig⁵²⁷”

⁵²¹ işitdün: işitdüm, T.D.

⁵²² cenneti: cennete, T.D.

⁵²³ ḥaqqın: tonını, T.D.

⁵²⁴ itmek bize: içmege yir, T.D.

⁵²⁵ bugün: yine, T.D.

⁵²⁶ ‘aceb mi Tālī‘ī reşk itse nażmuña Nizāmī kim: ‘aceb mi Tālī‘ī irse kemale lutf-ı eş‘ārun, T.D.

Ġazel-i İşhak

(Mefā ‘ilün/Fe ‘ilātün/Mefā ‘ilün/ Fe ‘ilün)

“Güneş yüzün göreli zerrece qarārum yok

Dem-ā-dem aġladuġum bu ki elümde⁵²⁸ ihtiyārum yok

Bilem ki ġarķ ide altuna baķmayam gümüşe⁵²⁹

Gedāsıyam n’ola dünyāya i ‘tibārum yok⁵³⁰

[46a]

Helāk olup giderem ben bu dār-ı dünyādan

Kimünle eġleneyin bir yār-ı gam-güsārim yok⁵³¹

Benümle tek şanma dürüst beyān ol

Şanırsa şışe-i nāmus inkisārim yok

Eniş olan dil-i bīmāra āh u nālemden

Ne çāre aña daķı şimdi iķtidārum yok

Senün benüm gibi ey gül ne ġam-ı hezāruñ vār

Benüm senün gibi bir serv-i gül ‘izārim yok

Kemāl ü ma ‘ġfıret ehli bilür seni **İşhak**

Egerçi şı ‘r ile ‘ālemde iřtihārum yok⁵³²

Velehū

(Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün)

“Egerçi cān u dil naķdin yoluñda rāyegān itdüm

Muķāyyed⁵³³ olmadı yanuñda taşavvurdan ziyān itdüm

⁵²⁷ bugün saña kemāl ehli dirilür gel Selmāndan yig: ki tab ‘-ı nāzükün Hassan nedür belki Hasandan yig, T.D.

⁵²⁸ elümde: Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İşhak Çelebi Dīvânı*’nda bu kelime yazılmamıştır.

⁵²⁹ gümüşe: güneşe, İ.D.

⁵³⁰ Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İşhak Çelebi Dīvânı*’nda 3. beyittir.

⁵³¹ Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İşhak Çelebi Dīvânı*’nda 2. beyittir.

⁵³² (Keklik, 2014, s. 224)

Niçe gündür ki yerüm zulmeti eyler felâketdür⁵³⁴
Cihânda mihrüñi tâ kim güneş gibi ‘ayân itdüm

Göz uciyla ırakdan bir selâma degmedüñ⁵³⁵ gerçi
Gice gündüz du‘â-yı devletüñ vird-i zibân itdüm

N’ola mey şöhetinde germ olub bir buseñ aldumsa
Behey zâlim nedür uşbu bakışlar tut ki kıan itdüm

Girüb hengâme-i ‘aşka yine Mecnûn gibi **İshak**
Tuyurdum kışsa-i derdüm cihâna dâstân itdüm’’⁵³⁶

Velehû

(Mef‘ûlû/Mefâ‘ilû/Mefâ‘ilû/Fe‘ûlûn)

“Benden gidicek gam-ı cânanile gitsün
Âmîn diyen dünyeden imânile gitsün

Çok dürlü gam u derd gerek sâlik-i ‘aşka
Ol yola giden zâd-ı firâvânile gitsün

Cânânı sevenler haţ-ı ruhsârı gelince
Âhîr nefes imânile Qur’ân ile gitsün

O yâr n’ider şöhetle iltüp rakîbi
Bir yere gider bâri müselmânile gitsün

Cânâna diñ **İshak** gibi bezm-i şerâba
Bir yâr-ı lebûñ-rûh⁵³⁷ u suhandânile gitsün’’⁵³⁸

⁵³³ mukayyed: müfîd, İ.D.

⁵³⁴ zulmeti eyler felâketdür: zulmet-abad-ı felaketdür, İ.D.

⁵³⁵ degmedüñ: degmedüm, İ.D.

⁵³⁶ (Keklik, 2014, s. 257)

⁵³⁷ lebûñ-rûh: sebük-rûh, İ.D.

⁵³⁸ (Keklik, 2014, s. 275)

Velehū*(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)*“Dilerem⁵³⁹ zād-ı gamuñ dilde firāvān olsun

Ki ceryāndan sefer itmek baña āsān olsun

[46b]

Gele ey gam bu gice şöhet-i hās eyleyelüm

Bir sen ol bir de hemān dīde-i giryān olsun

Gitdi şimden gerü benden saña kul oldu göñül

Elümüzden ne gelür başına sultān olsun

Komaduñ sīnede çün tırūñi ey kaşı kemān

Bāri peykānıñı ko bir derdüme dermān olsun

Gice gündüz rūḥ-ı cānāna⁵⁴⁰ neden bunca⁵⁴¹ ḥasedEy güneş var ne sen ol ne meh-i tābān olsun⁵⁴²

Ben degül niçe niçe cān-ı muḳaddes cānā

Şol muḳavves kaşa biñ cānıla ḳurbān olsun⁵⁴³

Lebūñ öpdüm uyanup nāzile dildār didi

Hele **İşhak** saña bu da ihsān olsun”⁵⁴⁴**Velehū***(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)*

“Ol büt-i sīmīni gördüm sinesi billūr imiş

Gün gibi başdan ayağa bir muşavver nūr imiş

⁵³⁹ dilerem: isterem, İ.D.⁵⁴⁰ cānāndan: cānāna, İ.D.⁵⁴¹ neden bunca: bu nice, İ.D.⁵⁴² Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı*’nda 6. beyittir.⁵⁴³ Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı*’nda 5. beyittir.⁵⁴⁴ (Keklik, 2014, s.281)

Gāh ser-mest ü gehī hayrān iden ‘āşıkları
Ol yañağı gül lebi mül gözleri maḥmūr imiş

Nev-bahār oldı begüm gel gitme kim bülbüllere
Gül cemāli seyrine şimden gerü destür imiş

Dār-ı dünyāda ḥaḳikāt gözlesem deyyār yok
‘Āşık-ı ser-dār olan ancak hemān Maṣṣūr imiş

Bir leb-i mey-gūnı görse ihtiyārı yok emer
Böyle bilmezdüm ben **İşḥakı** ‘aceb maḥmūr imiş”⁵⁴⁵

‘Amrī Fermāyed

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Gitdüñ ey derdim emi ben ḥastayı hayrān ḳoduñ
Cān viren dermanda ki ḡurbetde sergerdān ḳoduñ

“‘Āşık-ı zārı ölüm ḥaddende terk itdüñ diriḡ
Şem ‘ī gibi düşmenüm ḥandān beni giryān ḳoduñ”⁵⁴⁶

Her gice merhem şararken sīne-i mecruḥūma
Tīr-i ḡamzeñden ciğerde aḡulı merhem ḳoduñ

Dostum ben düşmenünidim senüñ kimsen benüm
Göñlümüñ virānesine ateşi suzān ḳoduñ

Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenen
‘Amrīnüñ egelencesin bülbul gibi efgān ḳoduñ

⁵⁴⁵ (Keklik, 2014, s. 217)

⁵⁴⁶ (Karakuş, 2018, s.157)

Murabba‘-ı Zibā Güft-ü Lātifī

[47a]

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

Dilā alçağa meyl itme ciḥānuñ bir hümāsın sev
Bülend it himmetüñ bir sidre-ḳamet müntehāsın sev
İşiginde ḳul ol mülki melāḥat pādişāsın sev
Severseñ mehlikālar içre nāyib-i Muştafāsın sev

O meh ṭal‘at durur burc-u melāḥat aḥteri ey dil
Metā‘-ı ḥüsnüne mihr oldu ... müşterī ey dil
O variken saḳın olmaya sevmek āhirin ey dil
Severseñ meh-liḳālar içre nāyib-i Muştafāsın sev

Melāḥat āsumānınuñ odur ḥ‘urşid-i raḥşānı
Münevver eyleyüz nūrı ruḥıdur māh-ı tābānı
Geçür mihrinde anuñ zerre-veş şevḳile devrānı
Severseñ meh-liḳālar içre nāib-i Muştafāsın sev

Nazīrī yokdurur hergiz anıñ ḥüsnī melāḥatde
Melekdür varise olmaz beşer için leṭāfetde
Ciḥānuñ ‘arz beyt ü nükte-dānıdır nüktedānıdır zerafetde
Severseñ mehlikālar içre nāyib-i Muştafāsın ...

Göz sīnidür ḳamu meh-ṭal‘at ḥ‘urşid-i ruḥsāruñ
İçinde intihāb idüp anı bu cümle dil-dāruñ
Yoğ eyle rāh-ı ‘aşḳında Laṭifī cümleten vārın
Severseñ mehlikālar içre nāyib-i Muştafāsın sev

Ġazel-i Āhī

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Ḥükm-i taḳdīrüne çün irmedi tedbīr senüñ
Fikr-i tedbīr benüm ḳısmet-i taḳdīr senüñ

Bir başum bir kılıcuñ bir sen ü bir ben berü gel
Bu ciḥān böyle olur bir benüm ü bir senüñ

Tirüñe karşı senüñ sîne siper eylemişem
Berü gel ‘iys⁵⁴⁷ idelüm sîne benüm tır senüñ

Birisi kana⁵⁴⁸ tanıkdur birisi ‘aşka güvāh
Şāhid-i ‘aşk⁵⁴⁹ benüm ol ḥaṭṭ-ı tezvīr senüñ

Küyınuñ dār-ı şifāsına varup **Āhī** didi
Uşta dīvāne benem bend ile zencīr senüñ”⁵⁵⁰

Ġazel-i Vaşfi

(*Mefā ‘ilün/Fe ‘ilātün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ilün*)

Göñül belā oḳına kıldılar nişāne seni
Belā içün mi getürdi ḥüdā ciḥāne seni

[47b]

İki ciḥānda çü cān bir olurmuş ey dil-ber
Necātile vireyin [ben] iki ciḥāna seni

Ḥüdādan isterem ey ḥūrī pīşe dil-dārım
Ki ‘aşık ide senüñ gibi bir civāna seni

Bahāne ‘aşkuñ idüb ben faḳīr-i ḥ’odḡam
Anuñ miḥnetiñi şehā itdi bī-bahāne seni

Kemān-ı ḥasret ü derd ü firāḳile **Vaşfi**
Felek çü tır çeküp itdi yabāne seni

⁵⁴⁷ ‘iys: ceng, Ah.D.

⁵⁴⁸ kana: cāna, Ah.D.

⁵⁴⁹ ‘aşk: eşk, Ah.D.

⁵⁵⁰ (Kaçalın, ty., s.25)

Selîkî Güft

(*Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün*)

“Binā-yı hāne-i dünyāyı bī-bünyādimiş bildüm

Fenā taşıyla yapılmış harāb-ābādımış bildüm

Süleymān tahtını virdi ile bu rūzgār ey dil

Bu ‘ālem mülküni āhır kāmı berbādımış bildüm

Egerçi huṭbe-i ‘aşkı okıtdı adına Husrev

Velī sultān mülk-i ‘aşk olan Ferhādımış bildüm

Mu‘ammā-yı rumūz-ı ‘aşk cānānda çıkardım ad

Cihānda kişiden bākī kalan bir ad-ımış bildüm

Selîkî her kimüñ dimāğı pūr-hevā çün ney

Nedāmet bezm-gāhında işi feryādmış bildüm”⁵⁵¹

Velehū

(*Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün*)

Gördi yine bugün beni eski yārānlaruñ biri

Didi nedür ḥalcağızun behey miskin gele beri

Bu ḳapuda şimdi senüñ direcegün kaç aḳçedür

Cevriden on eksikcek gel ḳasemüñ beraber

Didi şu sen nolaydın ırımacaḳ belāyidün

Ṭanbūr çok çalaydın şöyle kizbi serseri

Görmedi çün bu ḥālīñi babañ ḳoca olduñ

Kendüyi ḡamzen öldürür işidcek anıñ ḳarı

⁵⁵¹ (Zülfe, 2009, s.236)

Ġazel-i Necātī Fermāyed

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Sākiyā çünkü degül kimseye fırsat bākī
Gel sabūhu idelim elbet de var ola bākī⁵⁵²

‘Aşkı cāndan ileri sevdigimi tanlama kim
Umaram cān gide vü kıala bu hālet bākī⁵⁵³

Fırsat el virmiş iken bezm-i hayātı ḥoş gör
Dimedin cān-ı ‘azīzūñ sana şöhet bākī⁵⁵⁴

Nidelüm olmazise ‘arşa-i cināna maķām
İşte bak ‘ārifiseñ gūşe-i cennet bākī⁵⁵⁵

Kerem eyle dil-i bīmārımı ḥoş gör şāhım
Cān eger kıalır ise kıuluña kızmet bākī⁵⁵⁶

Dost bir şüretle göñlümüzü aldı velī
Hüsñ bir āyinedir kıalmaz o suret bākī⁵⁵⁷

Ger vefā itmez iseñ ‘ahde cefā-kār olasın
Ger devā etmez iseñ derdime ‘illet bākī⁵⁵⁸

‘İllet-i eyyām degil bezm-i hayātı ḥoş gör⁵⁵⁹
Dil ü cān bir gün ola kim diye şöhet bākī⁵⁶⁰

⁵⁵² elbet de var ola bākī: var ola elbet baki, N.D.

⁵⁵³ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda 8. beyittir.

⁵⁵⁴ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda 2. beyittir.

⁵⁵⁵ Derkenarda yazılıdır. Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda yer almamaktadır.

⁵⁵⁶ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda 5. beyittir. Derkenarda yazılıdır.

⁵⁵⁷ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda 6. beyittir. Derkenarda yazılıdır.

⁵⁵⁸ Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda 3. beyittir. Derkenarda yazılıdır.

⁵⁵⁹ Derkenarda yazılıdır. Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan *Necāti Bey Dîvânı* ’nda yer almamaktadır.

⁵⁶⁰ (Tarlan, 1992, s.420)

[48a]

Nim devr

(*Mefā ‘ilün/Fe ‘ilātün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ilün*)

“Cefāsı dehr-i ƙahruñ ğam-ı ‘aşƙa ƙalel virmez

Bizim bir⁵⁶¹ keyf-i māder zādımız vardır kesel virmez

Vişālūñ nīm-i cān-ı ‘aşƙa biñ cāna şatarsın sen

Bu bāzār iy büt-i şuĥ-ı cefā çün bize el virmez”⁵⁶²

Çenber

(*Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

“Ĥ’oş şafā idi vişāl-i yār-ı hicrān olmasa

Ĥub-ı cem‘iyyet itdi ĥatır perīşan olmasa

Derd-i ‘aşƙ-ı yārsuz ‘ālemde ādem görmedüm

Eglenilmez ĥaşılı dünyāda yārān olmasa”⁵⁶³

Ĥüseynī ‘Aşirān

Gözler ƙamaşur gül yüzüne baƙmağa cānā şems-i cihānum

Āyine-i ruĥsāruñı gösterme şitābān ƙaşı kemānım

Biñ naz ile reftāriyle destān perīşān serv-i revānım

Gül yüzüñi görsem olurum bülbul-i nālān ğonçe dehānım

Ĥüseynī

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

“‘Aşƙıla şerĥa çeküb sīneye ‘üryān olalum

Açalım rāz-ı dili dest giribān olalum

Ol ĥalīl-i dil ü cānuñ irelüm vuşlatına

Virelüm naƙd-ı dili bir gice mihmān olalum”⁵⁶⁴

⁵⁶¹ bizim bir: bezm-i, G.M.

⁵⁶² (Tüysüz, 2021, s.751)

⁵⁶³ (Tüysüz, 2021, s.749)

Hüseyinî

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

“Lebüñ peymāne-i ğam neş'emüz bir şu'leden terdür

Ki anuñ hem şerārı táb-süz-ı mihr-i enverdür

Girizān olma iy gam gāh u geh kāşāne-i dilden

Bilürsün hem-celīs-i sırrı-i ihzār olduğum yerdür”⁵⁶⁵

Hüseyinî

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

“Ayb ider hāl-i dil-āşufte sāmānum gören

Görmeden ol şūhı eṭvār-ı perişanum gören

Olmamak üftāde mümkün mi o naḥl-i 'işveye

Hāk rāh olmaz mı ol serv-i hırāmānım gören”⁵⁶⁶

[48b]**Semā 'ī Hüseyinî**

(Mef'ülü/Fā 'ilātü/Mefā 'ilü/Fā 'ilün)

“Ser-mest-i cām-ı 'aşk-ı mey piyāde vü piyāle

Güftem zemīn-i Keçevī ve'y güftāy-ı sūz-ı nāle

Meni ey dānī 'ālem-i ser-mest-i cām-ı 'aşkım

Mutrıb-ı bezen-i nevāyı sākī bide nevāye⁵⁶⁷”⁵⁶⁸

Hüseyinî

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

“Yağarsın hātırım her dem sebebsiz bī-mürüvvetsün

Qarāruñ yok zemīn-i dilde hercāyī ṭabī'atsün

⁵⁶⁴ (Susem, 2022, s.486)

⁵⁶⁵ (Susem, 2022, s.511)

⁵⁶⁶ (Susem, 2022, s.517)

⁵⁶⁷ nevāye: piyāle, G.M.

⁵⁶⁸ (Tüysüz, 2021, s.511)

Ne kadar hüsünü bildün ne mihr-i ‘âşıkı tıyduñ
‘Aceb âşüfte âlüfte ‘aceb âlüde şöhbetsün”⁵⁶⁹

Hüseynî

(*Mef‘ılün/Mefā’ilün/Mefā’ilün/Mefā’ilün*)

Terahhumdan eser yok ‘âşık-ı zār oldugum kaldı
Şikār-ı ğamzeñe ser-mest-i hūn- h‘ār oldugum kaldı

Ġubār-ı hāk-i pāye naqd-ı cānı virmedi cānā
Hemīn bāzār-ı ‘aşkında hūb-dār oldugum kaldı

Semā‘ī

(*Mef‘ülü/Fā’ilātü/Mefā’ilü/Fā’ilün*)

“Bir çäre eyle bār-ı hicrān firākıñā
Cānā taḥammül eyleyemem iştıyākıñā

Bizden ferāġat eyleme aġyāre meyl idüb
Görme revā ki mazhar olam iftirākıñā”⁵⁷⁰

Hüseynî

(*Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün*)

“Gıtdüñ emmā ki koduñ ḥasret ile cānı bile
İstemem sensiz olan şöhbet-i yārānı bile

Devr-i meclis baña gird-āb-ı belādur sensiz
Mey-i zehr-āb-ı sitem sāġar-ı gerdānı bile”⁵⁷¹

Hüseynî

(*Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün*)

“Āşık-ı miskīni tırmaz çeşm-i cānān agladur
Böyle kalursa o kāfir çok müselmān agladur

⁵⁶⁹ (Tüysüz, 2021, s.493)

⁵⁷⁰ (Tüysüz, 2021, s.518)

⁵⁷¹ (Tüysüz, 2021, s.487)

Nāvek-i dil-düz-ı ğamzeñ dilleri pür-ḥūn ider
Ol ḥarāmī ğamzeler ‘aşıklara ḳan agladur”⁵⁷²

Hüseynî

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Cevrile pür-zaḥm idüb güller derūnı bülbüli
İtdiler gülgüne-i ruḥsār-ıḥūn bülbüli

Mevce-i enhār zencîr-i cünün eyler şabā
Ser itdik bu demde ifrāt cünün bülbüli

Semā ‘î

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Hicr-i la ‘lūñle dem-ā-dem göz yaşı mey-gün olur
Dīde dilden dil ḥadeng-i ğuşşadan pür-ḥūn olur

Ehl-i ‘aşḳuñ nālesin bi ḳāmetin çeng eyledüñ
Padişahsın itdügüñ şimden-girü ḳānūn olur”⁵⁷³

[49a]

Semā ‘î

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

“Niçün sūz-ı derūnūm ‘aşık-ı bī-dil nihān eyler
Anı bād-ı nesīm şubḥ-ı vuşlat ḥod-‘ayān eyler

Şaḳın vaz ‘-ı teġāfūl güne-i dil-dāra incinme
Āh seni şāyed o nāḥl-ı nāz perver imtiḥān eyler”⁵⁷⁴

Semā ‘î

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

⁵⁷² (Susem, 2022, s.484)

⁵⁷³ (Tüysüz, 2021, s.232)

⁵⁷⁴ (Tüysüz, 2021, s.493)

“Şebistān-ı ğamun bezmümde şem ‘i enverüm yokdur
Fenā dünyādayım hicr bir müsellemler dil-ber yokdur

Niçe nālān olmayam çāk-ı girībān itmeme
Yanumda sākī gül-ruḥ elimde sāğarum yokdur”⁵⁷⁵

Hüseynî

(*Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün*)

“Leṭāfet var cemālünde serāpa nūra beñzersün
Açılmaz ḥābdan çeşmün bugün maḥmūra beñzersün

Nümāyān olmaz oldu naḳş-ı elf-i şüret-i vuşlat
Gönül mir ‘at-i ḳalbi dil-rübādan dūra beñzersün”⁵⁷⁶

Hüseynî

(*Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün/ Mefā ‘ilün*)

“Beni maḥrum iden ḥisārdan zülf-ü perişandur
Bu deryā-yı leṭāfet hicr ‘anber içre pinhāndur

Eger ḥurşid-tābān ile herdem hem şerāb olsam
Leb-i la ‘l-i mey-ālūdı gözime ḳanlı peykāndur”⁵⁷⁷

Semā ‘ī (Semā ‘ī-i ‘İṭrī)

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

“Biz ki dem-beste iken nāle vü efgān iderüz
Pāy-der dāmen iken ‘ālemi seyrān iderüz

Dil-beri her gice ağyār çeker sīnesine
Biz hemān yok yere mi çāk-ı girībān iderüz”⁵⁷⁸

⁵⁷⁵ (Tüysüz, 2021, s.506)

⁵⁷⁶ (Tüysüz, 2021, s.508)

⁵⁷⁷ (Tüysüz, 2021, s.506)

⁵⁷⁸ (Tüysüz, 2021, s.509)

Hüseynî

(Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilün)

“Sāḳiyā şāğar-ı şevkı bu ciger-ḥūnuña şun
 Āh ḳurbānuñ olam şāğarı meftūnuña şun

Pāy-mālar niçe demdür ser-i kūyinde derig
 Ele al göñlümüzü kākül-i şeb-gūnuña şun”⁵⁷⁹

Hüseynî

(Mef‘ūlü/ Fā ‘ilātü/ Mefā ‘ilü/ Fā ‘ilün)

“Bülbül fiğān u nāleye⁵⁸⁰ tekrāra başladı
 Beñzer şikāyet ü sitemi ḥāra başladı

Nevrūza⁵⁸¹ varuñ zümre peydā⁵⁸² olub yine
 Dilḥāhuñ üzreğest-i çemen-zāra başladı”⁵⁸³

Hüseynî

(Mef‘ūlü/ Mefā ‘ilü / Mefā ‘ilü/ Fe ‘ülün)

“Bezm ehline sāḳī bugün āmāde mi geldüñ
 Yā leb-i ḳadeḥ u bāde hemān sāde mi geldüñ

Keyfiyyet mi sende zühür eyledi bilmem
 ‘İşveyle meyüñ neşvesin icāde mi geldüñ”⁵⁸⁴

[49b]**Hüseynî**

(Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilātün/ Fā ‘ilün)

Sāyebān tutmuş ḳaşuñ bu zülf-ü meşkin üstüne
 Sāye şalmış sünbülüñ o ḥaṭt-ı nesrīn üstüne

⁵⁷⁹ (Tüysüz, 2021, s.492)

⁵⁸⁰ nāleye: zārını, G.M.

⁵⁸¹ nevrūza: nevrüzdür, G.M.

⁵⁸² peydā: pīrā, G.M.

⁵⁸³ (Tüysüz, 2021, s.503)

⁵⁸⁴ (Tüysüz, 2021, s.502)

Ḥüsnüñ mecmū‘asını kūşe-i gülzārdan
Şīve ile güli yaz evrāk-ı rengīn üstüne

Ḥüseynī

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Ḥüsnine bakmaz şarābı ḥayretī nūş itmege
Çeşmine hem... olmaz ‘aql-ı bī-ḥ’oş itmege

Der-kenār itmez ḥayālī şāhid ...
Fevt-i fikrin serāpā dest-i der āgūş itmege

Ḥüseynī

(Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün)

Bu āfet-i devrān nereden bunda düşübdür
Bu gonçe-i ḥandān nereden bunda düşübdür

Bu ruḥ-ı muşavver leb-i kevşer sözi gevher
Bu serv-i ḥırāmān nereden bunda düşübdür

Semā‘ī

(Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fā‘lün)

“Seni teşhīre gönül cānla tedbīrdedür
Nāle dāmān-ı beyān ḥıdmet-i te’şīrdedür

Dehenüñ tengine bir söz mi bulunmaz emmā
Hüner ol nükte-i ser-beste-i ta‘bīrdür
Ter yel lel lel li yel lel li vay beste-i ta‘bīrdedür”⁵⁸⁵

Semā‘ī

(Mefā‘ilün/Fe‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün)

Pīyāle mey dīde pür mey-fürüş olalım

⁵⁸⁵ (Tüysüz, 2021, s.508)

Ḳabāları deġişüb hırḳa-pūşolalım

Hemīşe ‘izzetile yār hemīşe cām olmaz

Piyāle elde iken durma bāde-nūş olalım

Hüseynī

(Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün/Mefā ‘ilün)

Sirişk-i çeşm-hūnı āteş-i mevc-i deryādır

Ki her dem ḳatre-i eşkimde biñ dūzah ...

Muḥabbet bezm-i ‘işret sākī şahbā-yı bī-‘ayş-ı dil

Dü çeşmüm anda gerdān iki cām bāde-peymādır

Semā ‘i (Muhammes Beste ‘İtrī)

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Elim irmez n’ideyim āh o boyı şimşāda

İdeyim minneti yirden göke dek feryāda

Bezmden ḥāl-ı ġaddāruñ müje-i ḥūn-ālūd

Ḳatı çok reng virübdür ḳalem-i behzāda

Ah yele lel lel le lel leli dost yā lā yelevli vāy yār o boyı şimşāda”⁵⁸⁶

Semā ‘i

(Mefā ‘ilün/Fe ‘ilātün/Mefā ‘ilün/Fe ‘ilün)

“Yaḳar mı nāle bizi⁵⁸⁷ yoḥsa yāre degmez mi

Niyāz-ı nālemüz⁵⁸⁸ ol ġam-güsāre degmez mi

Bizi untdı mı yoḥsa peyām-ı şoḥbet⁵⁸⁹-i yār

Bu memleketde ġarībūñ diyāre degmez mi”⁵⁹⁰

⁵⁸⁶ (Tüysüz, 2021, s.504)

⁵⁸⁷ nāle bizi: nāme-berin, G.M.

⁵⁸⁸ nālemüz: nāmemüz, G.M.

⁵⁸⁹ şoḥbet: sıḥḥat, G.M.

⁵⁹⁰ (Susem, 2022, s.568)

[50a]

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Bende Mecnūn'dan füzūn 'āşıklık istidādı var

'Āşık-ı şādık benem Mecnūn'ın ancak adı var

N'ola kan tökmekde māhir olsa çeşmüm merdümü

Nutfe-i [kābildür ü gāzen kimi üstadı var]⁵⁹¹

[51a]

Güfte-i Halīm-zāde 'Ali Paşa

'Uşşāk

Dildāre-i zūlfūñ şehā

Maḥlūka bahş itmiş Hüdā

Her tārına biñ cān fedā

Ey faḥr-i 'ālem Muştafā

Sensin şefi' rūz-ı kıyām

Ümmetlerinden ḥāş u 'ām

Lütfūñ diler cümle müdām

Ey faḥr-i 'ālem Muştafā

Rūşen çerāğ çeşm ü cān

Bende saña iki cihān

Üftādedir ins ile cān

Ey faḥr-i 'ālem Muştafā

Her bir kelāmuñ der baña

'Ālī recāeyler saña

Her ḥālde ol şefi' aña

Ey faḥr-i 'ālem Muştafā

⁵⁹¹ Fuzulî'nin bir gazelinin ilk beyitleri olan manzume ikinci beytin ikinci mısrasının ilk kelimesine yazılıp bırakılmıştır. Yarım kalan mısra tarafımızca tamamlanmıştır.

[51b]

Türkü Süleymān

Süleymānuñ bu kadar işi
Köşk altında yatar leşi
Āķibet kesdirdüñ bāşı
Müstehāk oldu amān amān Süleymān saña

Süleymānı bağladılar
Köleler [hep] ağladılar
Şehirliler oynadılar
Müstehāk oldu amān amān Süleymān saña

Altındandır odunları
Maħalldedür kadınları

Varuñ söyleñ beni sulṭān cānıma
Ḥālim şorsungelsun bir kez yanıma
Sulṭan Aḥmed girdi benim ḵanıma
Eziyyetle öldüğüme ağlarım

Yandı büryān oldu ciger kebāba
Yanıma cem‘ itdim cümle aḥbāb
‘Acem ile neler ... oldu ...
Düşmānlara ḵaldığına ağlarım

[52a]

Türkü İbrāhīm Paşa

Varuñ söyleñ benim sulṭān cānıma
Ḥālim şorsun gelsun bir kez yanıma

Sulṭan Aḥmed girdi benim ḵanıma
Eziyyet ile oldugumu ağlarım

Yandı püryân oldu ciger kebâbı
Yanıma cem ‘ itdim cümle aḥbâbı

‘Acem ile neler ... oldu ...
Düşmānlara kaldığına ağlarım

... kopdu büyük garabe
Oṭaqlarım oldu cümle ḥarābe

[52b]

Semā ‘ī

“Göñül dost kūyına varma
Ḥālūñ dildāre ‘arz olsun
Her güzele meyil virme
Sevdiğin ehl-i ‘ırz olsun

Baṇa ḳaldı yanub tütmeḳ
Bī-vefānuñ ‘ahdiñ güdmek
Seni sīneme sarmaḳ
Benim boynuma farz olsun

Beni ayırma yanından
Dūr itme gel kereminden
Bir buse vir gerdānından
Cābā olmaz farz olsun

Gevherī şanma atladın
‘Aşk ḳatarına ḳatladın
Yoḳla kendüni māt oldun
Sür piyāde farz olsun”⁵⁹²

⁵⁹² (Görgüler & Yağcıoğlu, 2025, s. 208)

[53a]

Allahümme ec‘al

Sene biñ iki yüz yigirmi toqızda ramāzānı-ı şerif salı günü

Ma‘lum olmaq için maḥşuş-ı kayd olundı

1229

DERKENARLAR

[1A]

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘iliün

Ey perīveş dil-berim nīçün girībān çāksın

Özgeler ğamgīn senüñçün sen nīçün ğamnāksın

[1B]

Ġazel-i Mesihī

(Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün)

“Ne kıldan kim evlāsın şāh ... ḥ‘oşnūd

Olur ol kışiden Allāh ḥ‘oşnūd

[2A]

‘İbādet baña güç geldüğü bu kim

Ṭarīkinden degil gümrah ḥ‘oşnūd

Raḳībi şūfī daḥı sevmez imiş

Ki olmaz kelbden rūbāh ḥ‘oşnūd

[2B]

Baña tūriyle gönderüp selāmı

Ḳılur dil-ber beni her gāh ḥ‘oşnūd

Cebīn ü ḥaddine cān vir Mesihī

Ki senden ola mihr ü mäh ḥoşnūd”⁵⁹³

[3A]

Müfred

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Bilmezem ki neyleyim ol gönçe-i handānile
Åşinālık eylemez ben bülbul-i şeydā ile

[3B]

Ġazel-i Ĥayretī

(Mef‘ūlü/Mefā ‘ilü/Mefā ‘ilü/Fe ‘ulün)

“Beñzetmiş özin kâmet-i dil-cūsına yāruñ
Başında kavaķ yeli eser gibi çenāruñ

[4A]

Biñ tāze açılmış güle virmez deli gönlüm
Bir dāğ-ı gamın sīnede ol lāle-‘izāruñ

Gözüm yaşını eyleme ırmaķ işigüñden
Aķar şu yüzi şuyı durur bāğ u bahāruñ

[4B]

Ey ġamze-i maħmūr-ı mey-i nāz u kirişme
İç bāde gibi ķanumı def‘ eyle ĥumāruñ

Ey **Ĥayretī** şimden gerü gel ġurbete yüz tūt
Terk eyledi yāruñ seni terk eyledi diyāruñ”⁵⁹⁴

[5B]

Murabba‘-ı Ĥayretī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

⁵⁹³ (Mengi,2020, s.130)

⁵⁹⁴ (Musluoğlu, 2022)

I

“İrmedi sem ‘üne hergiz gitdi ey māhum benüm
 Nāle-i şebgîr āh-ı sehergāhum benüm
 Şafha-i eflāke taḥrîr eyledi āhum benüm
 Āh şāhum dil-berüm rûhum ‘alim şāhum benüm

[6A]

II

Dutdı āfākı yine āh u figānum sevdüğüm
 ‘Āleme fāş oldu esrār-ı nihānum sevdüğüm
 Yazdı levḥ-i sīneme eşk-i revānum sevdüğüm
 Āh şāhum dil-berüm rûhum ‘alim şāhum benüm

[6B]

III

Gūşe-i miḥnet yine şimdi mekānumdur benüm
 Mūnisüm gam hem-demüm āh u figānumdur benüm
 Şubḥ olunca her gice vird-i zebānumdur benüm
 Āh şāhum dil-berüm rûhum ‘alim şāhum benüm

[7A]

IV

Ger ölürsem işbu derd ü ‘aşkla ben mübtelā
 Ḥaşra dek ḥāk-i mezārumda biten her bir giyā
 Söyleye diye zebān-ı ḥālle her dem şehā
 Āh şāhum dil-berüm rûhum ‘alim şāhum benüm

[7B]

Yüz şuyından el yuyuban terk idüben ‘ārını
Ḥayretî taḥrîr kılmış fāş idüp esrārını
 Bu müsāfîr-ḥāne-i dehrüñ der ü dīvārını

‘Āh şāhum dil-berüm rûhum ‘alīm şāhum benüm”⁵⁹⁵

[8A]

Ġazel-i Ĥayretī

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

“Dil-i āşüfte benüm zülf-i girih-gır senüñ
Ya ‘ni dīvāne benüm bendle zencır senüñ

Der-miyān eyleyeyin cānumı ben la‘lūñi sen
‘Ārifāne emelüm bir benüm bir senüñ

Tīg-i emrūñe boyun virdüm efendi kuluñam
Gerden-i cān benüm hūkm ile şemşır senüñ

[8B]

Bilmezem hiç günāhum ne durur kim haţtuñ
Yazdı katlüme benüm huccet-i tezvır senüñ

Ĥayretī mürşid-i ‘aşkuña mürīd oldı didi
Oş irādet benüm ü himmet āyā pır senüñ”⁵⁹⁶

[9A]

Ġazel-i Uşūlī

(*Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün*)

“Bu bāzār-ı cihānuñ kırı dükkānına yūf
Çenber-i çarhına vü günbed-i gerdānına yūf

[9B]

Olısar seyl-i fenādan çü harāb āhır-i kār
Günbed-ü çarhına vü kaşr ile eyvānına yūf

⁵⁹⁵ (Musluoğlu,2022, s.248)

⁵⁹⁶ (Musluoğlu,2022, s.468)

Dürilür çün kamu defterleri tûmâr gibi
Dehr sultânlarınuñ defter ü dîvânına yûf

[10A]

Olımaz çünki şebîhün-ı ecelden mâni‘
Hây ile hüyına vü leşker ü sultânına yûf

Çünkü mihmânına her loğmada biñ zehr virür
Felegüñ kâse-i çînîsine vü ẖânına yûf

[10B]

Bu cihân beglerinüñ ehl-i kemâle dâim
Kırî taşsînine vü itdügi ihsânına yûf

Derd ü miñnetle helâk oldı **Uşûlî** çün kim
Şimdiden soñra tabîbüñ dañı dermânına yûf⁵⁹⁷

[11A]

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün /Fā ‘ilün)

“Şubḥ-ı vaşlından ırağ olduğumuz
Güni göstermesün Allāh[ım] bize

Şeb-i hicrinden çerāğı n’idelüm
Pes düder meş‘âle-i âh bize

[11B]

Gündüzün kim görür ey nūr-ı başar
Bir gice konağıdır mäh bize

Şākî zülf ü ruḥ-ı dil-berden ırağ
Dün [ü] gün âh bize vâh bize⁵⁹⁸

⁵⁹⁷ (İsen, 1990, s.153)

⁵⁹⁸ Matla beyti yoktur. Bir önceki varak eksik olabilir.

[12A]

Murabba‘-ı Hâyeti*(Müfte ‘ilün/Müfte ‘ilün/Fā ‘ilün)*

I

“Göz görüben oldı gönül mübtelâ

Ey şanem-i sîm-ten ü meh-liķâ

Hey ne şanem nûr-ı hudâsın hudâ

Şalli ‘alâ seyyidinâ muştafâ

[12B]

II

Göz mi bu yâ ‘ayn-ı ‘anâ mı baña

Ġamze mi yâ tîr-i kazâ mı baña

Kaş mı bu yâ kavş-i belâ mı baña

Şalli ‘alâ seyyidinâ muştafâ”⁵⁹⁹⁶⁰⁰

[13B]

Müfred

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Yârimi gördüm diyin yâren bugün yârin görür

Yarın bugün yârin gören yâren kaçan yâren görür

[14A]

(Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün/Fe ‘ülün)

Güzellik nâz idendir müntehâsı

Güzel nâz itmedi bir pul behâsı

[14B]

Maḥlaş [Zâtî]*(Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün/Mefâ ‘ilün)*

⁵⁹⁹ Ferhat Musluoğlu tarafından hazırlanan *Hâyeti Dîvânı*’nda yer alan 3,4 ve 5. bölümler mecmuada yer almamaktadır.

⁶⁰⁰ (Musluoğlu, 2022, s.228)

Bu keşret perdesin def‘ it şafâ isterseñ ey Zātī
Yürü var mu ‘tekif ol hücre-i vaḥdetde tenhāca

[15B]

Müfred

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Yakdı yandırdı begāyet āteş-i hicrān beni
Yana yana ḥālīmī ‘arżitdigüm ‘ayb olmasun

[16A]

Ġazel-i Ḥayretī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Dünyede nem var ise didüm ki sulṭānum senüñ
Arada nem var benüm ‘ömrüm benüm cānum senüñ

[16B]

Baş açup el ḳaldurup yalvardum yirden göge
Ḥaḳ ta ‘ālā bir günüñ biñ eylesün ḥānum senüñ

[17A]

Tīg-i ḡamzeñ yarasında ölürem sağ olmazam
Ger teraḥḥum eylemezsen boynuña ḳanum senüñ

Yüzüñi gördükçe her dem Ḥayretī ider du ‘ā
Yarıcuñ olsun ḥudā devletlü sulṭānum senüñ”⁶⁰¹

[17B]

Ġazel-i Ḥayretī

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Serverā her ḥızmete ḳābil geçer ḳuluñ senüñ
Bende-i muḳbil niçün olmaya maḳbülün senüñ

⁶⁰¹ (Musuoğlu, 2022, s.484)

Fenn-i ‘aşkı şol kadar ma‘lûm idindün ey gönül
Bâb-ı gamda kalmadı bir harf-i meçhûlün senün”⁶⁰²⁶⁰³

[18A]

Müfred

Cemâlün üzre elinün ... şâhım

Göreñ gözün ...

... Müfred

...biñ gevher ... tûtiyâ ... kıl

Her ne deñlü zaḥmet ... kıl

... kalırsañ n’ola şâhum

Miḥenkdür ... ḥâne ...

Dil-berün ...

... yüz ...

[20A]

Ġazel-i Ḥayretî

(Mef‘ûlü/Fâ‘ilâtü/Mefâ‘ilü/Fâ‘ilün)

“Düz başdı yine meclis içinde ayagumuz

Elde ‘âşâ-yı bâde olaldan ṭayağumuz

[20B]

Yüz bulmaduk erenler içinde kılıc gibi

Kuşanmayınca çak iki yirden kuşağumuz

Dervişlerüz ki mülk-i süleymāna virmezüz

Bu kūy-ı faḫr u fāḫada kendü bucağumuz

⁶⁰² Ferhat Musluoğlu tarafından hazırlanan *Hâyretî Dîvânı*’nda yer alan 3, 4 ve 5. beyitler *mecmû’a*’da yer almamaktadır.

⁶⁰³ (Musluoğlu, 2022, s.476)

[21A]

Sultānlaruz ki h̃oş geçinür sâyemüzde halk
Olmuş durur bu hayme-i gerdün otağumuz

Ġavġādan oldu **Ĥayretīyā** başumuz emīn
Çün dāmen-i ferāġata çekdük ayağumuz”⁶⁰⁴

[22B]

Murabbā ‘-ı Ĥayretī

(Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilātün/Fe ‘ilün)

“Niçe bir zülfi gibi hāk ile yeksān olalum
Niçe bir turraları gibi perīşān olalum
Açılalum leb-i dil-ber gibi handān olalum
Cür‘adānı getür abdāl yine hayrān olalum

[23A]

Silelüm gel berü āyīne-i qalbūñ tozını
Açalum kühl-i ġubār ile yine cān gözini
Kulağa koymayalum hāce faḳīhūñ sözünü
Cür‘adānı getür abdāl yine hayrān olalum

[23B]

Vā‘iz-i huşk bizümle biñ iderse cengi
Budalāyuz olımazuz biz anuñ hem-rengi
Görimeziz cān gözi çaḳ olmayıcaḳ kör bengi
Cür‘adānı getür abdāl yine hayrān olalum

[24A]

Qalmayup ġülşen-i dilde eṣer-i hār-ı melāl
Yiridür açıla yer yer ġül-i ġülzār-ı hayāl
Müftī-i ‘aşḳ çü fetvā virüben didi ḫalāl
Cür‘adānı getür abdāl yine hayrān olalum

⁶⁰⁴ (Musluoğlu, 2022, s.377)

[24B]

Yıķuban zühđ ü verā‘ mülkini vīrān idelüm
 Girelüm cān u gönül şehrini seyrān idelüm
 Cem‘ olup bir araya şöħbet-i rindān idelüm
 Cür‘ adānı getir abdāl yine ħayrān olalum

[25A]

Niçe bir āyīne-i cām ile ħōd-bīn olalum
 Niçe bir bāde-i ħamrā gibi rengīn olalum
 Gel e yek-reng gedālar gibi miskīn olalum
 Cür‘ adānı getir abdāl yine ħayrān olalum

[25B]

‘Aşk esrārınınuñ añlamaya keyfiyyetini
 Ni‘met-i ħān-ı ğamuñ almağ için lezzetini
Ĥayretī’nüñ daħı arturmağ için ħayretini
 Cür‘ adānı getir abdāl yine ħayrān olalum”⁶⁰⁵⁶⁰⁶

[26B]

Müfred

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Yādlara meyl itdigin yāri görecek cāmlar
 Gözlerinden yaş aķıdub ağladı ħammāmlar

[27B]

Müfred

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

Dil-berüm bir buse virdi bir daħı kıldım talep
 Gül gibi güldi didi adım tama‘kār olmasa

⁶⁰⁵ Ferhat Musluoğlu tarafından hazırlanan *Ĥayretī Dīvānı*’nda yer alan 7,8 ve 9. Dörtlükler *mecmû’a*’da yer almamaktadır.

⁶⁰⁶ (Musluoğlu, 2022, s.202)

[28A]

Müfred

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Kararım kalmadı bir dem görelden sen dil-ārāyı

... lim katında sen oldum seni arayı arayı

[29B]

Müfred

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Dil-berim mektebdedir ben yollar üzre muntazır

Ey mu'allim luṭf idüb ol serv-i azād eylegil

[30A]

Müfred

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Mefā 'ilün)

Raḳībi öldi didiler segirttim ıssı ḥelvāya

Yedim ḥelvāsını ḥ'oş ḥ'oş didim cānı cehennemde

[31B]

Müfred

...

Fī ccidihā ...

32A

Müfred

...

Vāḥid ... min taḥt ... vāḥidun men ...

[32B]

Ġazel-i Ḥayretī*(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)*

“Mey-i nābuñ nice olmayalum ölümlüsi biz

Bir iki gün bu fenā evde anuñ dirisiyüz

[33A]

Bundan artuḡ daḡı vuşlat nice olur ‘ālemde
Bir gök altındayuz ol māh ile dāīm ikimüz

Āşinālardan eger kimse şorarsa ḡālüm
Aḡlamakdan gözinüñ yaşını baḡr deñüz

[33B]

Zāhidā gül gibi baş üzre tutarlar yer olur
Gelmezüz gerçi ki bir çöpçe senüñ gözüñe biz

Ḥayretī ḡaste-dile geldi ḡamuñ yār oldu
Ḳomadı ḡüşe-i miḡnetde ḡarībi yalıñuz’’⁶⁰⁷

[34B]

Müfred

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Sevdiḡüm kār itdi cevruñ ben faḡırüñ cānına
Bu cihānda kişinüñ itdüḡi ḡalmaz yanına

[35A]

Müfred

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Dil ḡamuñdan ayrı cānā daḡı miḡmān istemez
Cān lebüñ cāmından özge āb-ı ḡayvan istemez

[35B]

Müfred

(*Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün*)

Merḡabā ḡ’oş geldin ey rüḡ-ı revānum merḡabā
Ey şeker leb yār-i şīrīn lā-mekānum merḡabā

⁶⁰⁷ (Musluoḡlu, 2022, 380)

[36A]

Müfred

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ilün)

Çemende yüricek ardı etegün

Bulaşmasun çe arduña şokayın

[36B]

Müfred

(Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilātün/Fā 'ilün)

Her kitābuñ içre gelse senün adın ey şanem

Ol zamān görmez gözüm tutmaz elim yazmaz kalem

[37A]

Müfred

Her kemāli kemālile bilürler

Bilsem bu kemāli ne kemālile bilürler

[37B]

Müfred

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Derin 'ālemde kimse ğammaz olmaz

Anı gör kim benī ādemde olmaz

Müfred

(Mefā 'ilün/Mefā 'ilün/Fe 'ülün)

Lebüñ mercāna beñzer beñzemez mi

Koğun reyḥāna beñzer beñzemez mi

[38A]

Müfred

Aşayın zāviye-yi gönge girem ...

Şaklı tut etegin gördüğün er ...

[38B]

Müfred

(Mef‘ülü/Fā‘ilātü /Mefā‘ilü/Fā‘ilün)

İrmez bisât kurbâ tûtanlar vefâyulan

Ey ‘andelîb tırma fiğân eyle hâyulan

[39A]

Müfred

(Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün)

Ser-i kûyunda niçe bir aşılâyn tûrayın

Yâri bir buse ‘atâ kılyakalâyn gideyin

[39B]

Müfred

(Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün)

Dün râķîbi esev ile urdum ey şanem bir daşla

Bugün ol ite bulaşdum daķı bir yanın sorar

[40A]

Müfred

(Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Mefā‘ilün)

Şabāya hâlim ‘arz idüb seherde bir gün âh itdim

Ne yüzün döndürür baña şanasın biñ günah itdim

[40B]

Ġazel-i Ħayretî

(Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Mefā‘ilün)

“‘ Aceb serv-i ħirāmandur ķadd-i bālāsı İshāķuñ

İrişmiş mīve-i cāndur leb-i ħurmāsı İshāķuñ

[41A]

Ya tāk-ı ķaşr-ı cennetdür yāĥud andan ‘alāmetdür

Begüm yā rā-yı rahmetdür ķaşı tuğrāsı ishāķuñ

Ya bir alıcı laçindür ya yağmacı moğolçindür

Kıyar insāna bī-dīndür gözi şehlāsı işhākuñ

[41B]

Ya ra‘nā verd-i aḥmerdür ya nāzūk lāle-i terdür

Ya bir māh-ı münevverdür ruḥ-ı zībāsı İşhākuñ

Yine ey **Ḥayretī** n’itdi beni mecnūn-ı ‘aşk itdi

Düşürdi tağlara gitdi saçı sevdāsı işhākuñ”⁶⁰⁸

[42A]

(*Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

“Şimden girü üzüm şuyı lāzım degül bize

Biz cām-ı ‘aşk ile özümüzi cem‘ eyledük

Her mācerādan el yuyup ‘ālemden el çeküp

Ḥayrānla **Ḥayretī** yine bir ‘ālem eyledük”⁶⁰⁹⁶¹⁰

[42B]

Velehū

(*Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün*)

“Didüm güzellerüñ nesi gāyet güzel gerek

Bir pīr işitdi didi güzelde göz el gerek

[43A]

‘Arz eyleme mesā‘il-i fikhı bize faḫīh

Rindāna ter terāne vü rengīn ğazel gerek

Şi‘r ol durur ki ‘arz-ı ḥuşūl-i vişāl ola

Sözinde ḥāşılı kişinüñ mā-ḥaşal gerek

⁶⁰⁸ (Musluoğlu, 2022, s. 482)

⁶⁰⁹ Ferhat Musluoğlu tarafından hazırlanan *Hâyretî Dîvânı*’nda yer alan 1,2 ve 3. beyitler *mecmû’a*’da yer almamaktadır.

⁶¹⁰ (Musluoğlu, 2022, s.477)

[43B]

Bu şimdiki güzeller ile hem-dem olmağa
Bir oñmaduķ haķıķati yoķ mübtezel gerek

Didüm ecelsüz öldi ķuluñ **Ĥayretī** di di
Bir dirliğinde ölmüşe de ne ecel gerek”⁶¹¹

[44A]

Velehū

(*Mef‘ūlū/Fā‘ilātū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn*)

“Ey dil bu tīg-i hırşla efgār olmağıl
Bu kayd-ı hānumāna giriftār olmağıl

Pāk-i mücerredān dirilürken mesīḥ-vār
Uyup bu cīfe dünyeye murdār olmağıl

[44B]

Da‘vā-yı merdī ider iken nefse ķul olup
Bu pīre-zen cihāna perestār olmağıl

Yāruñ kara saçı gibi ḥāke ber-ā-ber ol
Līkin o turralar gibi tarrār olmağıl

[45A]

Ḥatṭı gibi ġubār ol eyā kara yazılı
Līkin kara ġoñüllü sitemkār olmağıl

Bülbül gibi hemişe dilā zār olursañ ol
Bāğ-ı cihānda dil-āzār olmağıl

[45B]

Her yüze ġülici ġül içün yanma odlara

⁶¹¹ (Musluoğlu, 2022, s. 454)

Her başı taşra serve hevādār olmağıl

Sırruñı ehl-i derde di ey **Hayretî** meded

Bî-derd olana kâşif-i esrār olmağıl”⁶¹²

[46A]

Velehū

(Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilātün/Fā ‘ilün)

“Vāşıl-ı cān olmağ isterseñ bedenden geç gönül

Gel şehīd-i ‘aşk-ı cānān ol kefenden geç gönül

Faşl-ı güldür gül gibi çāk eyle gel ten cübbesin

Mevsim-i dīvānelikdür pīrehenden geç gönül

Kal‘a-i ‘aşka girüp olmağ dilerseñ ger emīn

Hākle yeksān olup burc-i bedenden geç gönül

[47A]

Ger dilerseñ iresin dīdār-ı yāra şu gibi

Benligüñ maḥv eyle el yu mā vü menden geç gönül

Bir elif kad tāze-ḥaṭ dil-ber sevüpdür **Hayretî**

Fāriğ ol bi’llāhi gel serv-i çemenden geç gönül”⁶¹³

⁶¹² (Musluoğlu, 2022, s. 510)

⁶¹³ (Musluoğlu, 2022, s. 504)

III. BÖLÜM

3. Y 0820 NUMARALI MECMUA'NIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi	Nazım şekli/biri mi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1a	Yahyā	Derdā ki aldı ayağımı Sāki ecel Gel ey tabībim ayrılacak demler oldu gel	Dünyā metā' [i] 'ayn-ı ziyāndur ne fāyide Yahyā alur göziyle aña bakma gel	Gazel/5		Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün __./ __. __./ . __./ __. __	
1a	Yahyā	Her kim ki gördi nāzile ol serv dalını Cān gülşeninde dikdi maḥabbet nihālını	Cānlar virürdi olmaga Yahyā kuluñ şehā Eğlence kılmayaydı vişālūñ ḥayālını	Gazel/7		Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün __./ __. __./ . __./ __. __	
1a-1b	Yahyā	Dīzār Ḥaqqı görmeğe ten müsteḥaḳ degül Görüp işiden anı bu göz bu kulaḳ degül	Yahyā kimün ki gönli ide māhevāya meyl Da'vā-yı 'aşḳ iderse eger sözi Ḥaḳ degül	Gazel/6		Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün __./ __. __./ . __./ __. __	
1b	Yahyā	N'ola ben kurdı seversem ḳanı anuñ gibi yār Seveni öldürür ol koyun ala gözlü nigār	Ne mübārek sefer olur bu sefer ey Yahyā Gözüme ḥālet-i nez' de görense o nigār	Gazel/5		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün .. __./ .. __./ .. __./ . __	
1b	Yahyā	'aşḳ ehliyüz yoğ olsa ne var cümle varumuz Bād-ı maḥabbetle tağıldı gubārumuz	Yahyā helāk iderse eger tīg-i ḡamzesi Derd ehline nişān ola seng-i mezārumuz	Gazel/5		Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün __./ __. __./ . __./ __. __	
1b-2a	Yahyā	Bülbül-i bāḡ-ı belāḡatdur zebānı Aḥmedūñ	Minnet ol Allah[a] ey Yahyā kemāl-i luṭf ile	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	

		Şems içinde mîmdür gūyā dehānı Aḥmedūñ	Dostluđına yaratmışdur cihānı Aḥmedūñ			._._._/._._._/._._._/._._._	
2a	Yahyā	Cān virürken ḥaṇṇerūñden şun baña bir pāre şu Ḥālet-i nez' üzre ğāyet ḥ'oş gelür bīmāra şu	Şafḥa-i eş'āra altunlu cedveller gerek Aksa ey Yahyā virir zīnet çü her gülzāra şu	Gazel/7		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
2a	Yahyā	Ağyardan görüp yine ḥālī cihānı ben Pehlūya çekdüm ol şanem-i mihribānı ben	Yahyā nigārsuz neme yarar benüm cihān Bir dāḥı görsem iki olur bu cihānı ben	Gazel/5		Mef'ülū Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün ._._/._._/._._/._._	
2a-2b	-	Teraḥḥum eylemez dil-ber meded senden meded senden Eserki hālīmī kāfir meded senden meded senden	Göyündürdü beni ğayret kimesne eylemez şefkat Ne müşkilkār-imiş kırkda meded senden meded senden	Gazel/4		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._ —	
2b	Senāi	Sālimi feryādla tıttu figānı bülbülün Zāhir oldu nāleden rāzı nihanı bülbülün	Ey Senāi gülşeni 'ālemde gül çokdur velī Tāze bir ter goncedır şāhı cihānı bülbülün	Gazel/11		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
2b	Yahyā	Sāde pehlūya dirġā ol şanem kāyıl degül Kimsenün maḥsūdı yanında anuñ ḥāşıl degül	Dād-ı hayretde ey Leylī-sıfat her rüz [u] şeb Ḥālet-i 'aşkile Mecnūn olmayan 'ākil degül	Gazel/4		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	Gazel'in dīvānda yer alan son beyti Mecmū'a'da yoktur. Kopuk sayfa olabilir.
3a		Sevdiğümi 'arz iderim hiç baña virmez cevāb Ayrılığda ben gedānuñ ciğeri oldı kebāb		Rubāi		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	

		Dimez iseñ ol mehin evşāfını baña eger Tutdığın cānuñ adını bilüriben āfitāb					
3a		Şehr içinde sevdiğim ben bendenün bir kızdır Ağır altunıla tartarisen ucızdır Vaşlına irmek içün sen zār zār ağlayuben Yoluna cānlar virüp tutdığağñ balkızdır		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
3a		Lebleri mül dişleri dürr meh-cebîn Bu fenā dünyāda birdir ol hemîn Cān u dilden isteyuben tutduğñ Bu arada ādıdurur yāsemîn		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._	
3a		Sevdiğñ senün güzel cinsī midür Cinnī midir ol perī insī midür Gice gündüz dā'ima arayuben Tutduğñ yoğsa senün şemsī midür		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._	
3a		Gice vü gündüz demādem ağlarım ben zār zār 'aşk baħrine düşüben bulmadım hiç ben kenār Ger şorarsan ben gedānın tuttuğını sen ey yār Gözlerimün nūrı gönlümün sürürü lālezār		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	

		Key şaķın sevdüceğini eylemesün il şikār Yohsa gizli rāz mı itdüm hemāndem āşikār Nāzenīnler arasında ihtiyār eyleyūben Adile dirler senūñ tutdıcağıña dīşikār		Rubâî		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
3b		Şanmañuz 'āmāde siz maksūd olan mīhr ... Kimse hiç yokdur anı bilmeklige bir kimsedür Kimdurur diyū şorasañ a güzel maksuduñı Bu güzeller arasında tutdıcağıñ nefsdür		Rubâî		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
3b		Dā'imā dil-hastalaruñ işi āh [u] vāhdur 'Āşık-ı şādıklarūñ çağırdığı Allāhdur Nāzenīnler hūblar içre senūñ ey mehlikā Tutdığıñ senūñ burada ad faħrī şāhdur		Rubâî		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
3b		Benüm çok sevdigüm bir dil-rubādur Yolında cānumı virmek devādur Senūñ cān u gönülden tutdıcağın Güzel gözli şīrīn sözli hūmādır		Rubâî		Mefā' ilūn Mefā' ilūn Fe' ulūn . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
3b		Bendesı olmuşidim ben bu begūñ haylī zamān Gözlerime hiç görünmen dir benüm		Rubâî		Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

		işbu cihān Tutdığuñ naşıl efendidür aña şorarısañ Kendü ra' nā bir kimesnedir anuñ adı Cihān				
3b		Yolına cānlar virüp sevdücegüñ bir rūḥdur Nāzenīnler arasında dā'imā ol şūḥdur Bu arada şorarısañ adını sen ol mehūñ Tutdugu cān u gönülde sen gülüñ gül- rūḥdur		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._
3b		Gice gündüz ağlayuben itdigüm āh [u] enīn Ol melek yüzli nigaruñ ben elinde eglerin Tutdığuñ kimdurur bilmeklik isterseñ eger Dil-rubālar arasında nāzenīndür nāzenīn		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._
3b-4a		Bilmezen cānānumuñ gönli benüm mermer midür Benzemek rengi benüm aşfer mi yā aḥmer midür Dil-rubālar arasında sen şehi arayuben Tutdığun senüñ burada yoḥsa gül- aḥmer midür		Rubâî		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._

4a		Şehr içinde sevdigün bir ẖoş endām mıdur Şīvelūce nazlıca bir dīlārā mıdur ... beni arayup tıtdıcağūn a güzel Hūblar içre senūn yohsa gül endām mıdur		Rubâî			
4a		Dostlar sevdüceğümün kaşları çatma turur Kırpıgı oklarıyıla ol hemân atma turur Nāzenīnler pādīşāhlar begler içre arayup Tıtduğūn senūn burada a begüm Faṭma turur		Rubâî		Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn _._._/_._._/_._._/_._._	
4a		Gönlüme gelen benüm siz şanmañuz kim Zāhide Gice gündüz ağlarım ben āhile hem vāh ide Yoklayuben aradığūn bu güzeller içre sen Tıtduğūn senūn burada 'ābidedür 'ābide		Rubâî		Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn _._._/_._._/_._._/_._._	
		Yā Allāh diyübeni başlāyalum bir işe Bir ehl adam gerek ma'rifet geçen işe Şehr içre arayup güzeller içinde seni Cān u gönülden senūn tıtduğūn güzel Ā işe		Rubâî			

4a		Söylediğün sözceğiz bilmem netice midür Severin dediceğün ‘aceb Hatice midür Güzeller içre senün nazluca şıvelüce Şor beni tutduğün yoğsa Hatice midür		Rubâî			
4a		Gâh giderin gâh dönüben bazarın ben kerîme Lütf it Allâh severiseñ kimse kıoma yerüme Dostum sen pâdişâhlar begler içre arayub Tutduğun senün burada kerîmedür kerîme		Rubâî		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
4b		Gözlerimden tûr olalı benüm ol serv-i revân Rûz u şeb ben ağlamağdan hâli olmazam bir an Dil-rubâlar içre bir bir isteyüben arayup Tutduğun ol güzelün adıdurur genc-i nihân		Rubâî		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
4b		Ol melek yüzli elinden eyledigüm âh [u] zâr Yokdurur ağlamamağa ihtiyârım her nehâr Kim durur diyü şorarsanız adını ol		Rubâî		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

		mehûñ Nâzenînler pâdişâhı adıdurur gül-‘izâr					
4b		Gelûñ inşâf idûñ yâran severseniz şol Allah[1] Hiç ola mı ki sevmemek güzeller içre ol şâhı Şol evvel ki bu mışra‘ı okudum tutduğun tıydum Seviben tutduğun senûñ burada adıdur Mâhî		Rubâî		Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	
4b		Terk iderem yoluna ben başımı ol rûhđur Bunca dil-berler içinde cümlesinde şûhđur Bu efendî cân u dilden tıtdıcağûñı senûñ Yañlışı tıtmadıgise bilürem ol rûhđur		Rubâî		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ . _	
4b		Yemek ü içmek gerekmez baña dünyada ğidâ Hânumânumı yolında eyleridim ben fedâ Cânıla başı dağı yolında kodum ben gedâ Tıtduğum benüm çıkarsa dostlar ger cân fedâ		Rubâî		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ . _	
4b		Sıgındum dostlar ben ol kerîme		Rubâî		Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün	

		Böligi gelmeye hiç yād yerime Gice gündüz gezüben artıguñ Bulındı bu aralıkda raḥīme				. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
5a		Gice gündüz inleyüben eylerem āhile vāh Ne güzel yaratmış anı dostlar ol pādişāh Şol senüñ gönlinde tutducağın ben bilürem Tutduğın bu canlar içre addurur ‘ayn-ı şāh		Rubâî		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
5a		Deli gönlüm idemez bir dem ārām ... neyleyim kılmam hiç ārām Adın şorar isenüz ger siz anuñ Güzel gözlü şirin sözlü dilārām		Rubâî		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
5a		Gāh gāhi itdigüm cāna ... zevkīdür Böyle mecnūn oldıgum ben ...anuñ ‘avkıdur Nazlılar nāzenīnler arasında yoqlayup Tutduğun māhuñ adı bu aralıkda şevkīdür		Rubâî		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
5a		Olursan dembedem ‘ömrüm er ezeller ile mihmān Bu dünyāda bulımadum anı koçmaqlığa imkān Egerçi çoğdurur cānım güzeller bu şehir		Rubâî		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	

		iç[in]de Senüñ tutduğunu bildim buralıkda adı rızvân					
5a		Ne ẖoşca yaratmış a güzel seni ol Allāh Seni sevenüñ işleri oldu āhla hem vāh Hiç saña bedel dünyede yokdur a güzel şāh Tutduğun adını bilür hele kamu şāh		Rubâî			
5a		Ağlarisen dembedem ben bendeñi idüp cefā Nice bir eglerisen ben derdmendi kı1 vefā Görüben ben aşıkun cānı dahı kılsun şafā Tutduğun adı burada pür cefādur pür cefā		Rubâî		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
5a-5b	Yahyā	Mihr şubh gibi ol şādık Ola dirsən yüzün aķ alnuñ aķık	İçeli cām-ı ‘aşķ-ı yā... Kimse Yahyāy görmedi ayık	Gazel/5		Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _	
5b	Yahyā	Çözüp saçını ey meh-i nā-mihribān çeng Bezmünde kıldı mutrıb elinden figān çeng	‘Uşşāķdan şadā ile Yahyā figān idüp Bu şi‘ri her maķāmda okur revān çeng	Gazel/5		Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün _ _ . / _ . _ . / _ _ _ . / _ . _	

5b	Rahîkî	Ey gönül bûlbûli sen bir gülî nâzik bedenûñ Yeridir hâr cefâ üzre qalursuñ vañanuñ	Ger Rahîkî kimûñ âşüftesidür dirler- ise Cân u dilden senûñ ey şûh-ı sitemkâr senûñ	Gazel/7		Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün .. _ _ / . _ _ / . _ _ / . _ _	
5b-6a	Rahîkî	Kol kol uzandı kâkûl-i cânân bölük bölük Yer yer çözüldü zülf-i perîşân bölük bölük	Her dem Rahîkî kanlu yaşıundan biter senûñ Şahñ-ı çemende lâle-i nu‘mân bölük bölük	Gazel/6		Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün _ _ . / _ . _ . / _ _ _ . / _ . _	
6a	Rahîkî	Yol mıdır meyl eylemek dünyâya dil- ber var-iken ‘aşk gibi kişiye ‘âlemde rehber var- iken	‘Ârif olan la‘le meyl itmez Rahîkî dünyede Dürr-i nazmuñ gibi bir pâkize gevher vâr-iken	Gazel/5		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
6a	Rahîkî	Aşınalık isteyen sen zâlim bî-dâtdan Yâd olur dillerde âhîr anuñ adı yâtdan	Kimse ‘aşkı başa ilter mi Rahîkî sa‘yla Şan‘at-ı üstâddan görmek gerek üstâtdan	Gazel/5		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
6a-6b	Rahîkî	Nâr-ı gâmda dil kaçan derdüñle ateş- nâk olur Germ olur sînem tenevvür gözlerüm ğam-nâk olur	Çün vişâl<i> ummaz<ı> Rahîkî ğam yemez hicrândan Pâkpâz-ı ‘aşk olan pes yâ niçün ğam- nâk olur	Gazel/5		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
6b	Rahîkî	Toğrulan sînemize nâvek-i bîgân ancak Bağrımız gence gibi yine tolu kan ancâk	Ey Rahîkî okuyup şi‘rûñi meclisde bugün Diye her hüsrev-i hûbân be bu Selmân ancâk	Gazel/6		Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün .. _ _ / . _ _ / . _ _ / . _ _	

6b	Ahmed	Ca'd-i zülfün kim aşıldı dilārām üstüne Misk-i heykel taqdı bir serv-i gül- endām üstüne	Yazmazam parmaklar vaşında sözün Ahmedün Korkarum kâğıd yanar od düşer aqlām üstüne	Gazel/7		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7a	Ahmed	Biçtim kabāyı medh[i] çü dil-dārım üstüne Zöhre terāne bağladı eş'ārım üstüne	Didüm bu ne haţdır didi güftārın Ahmedün Miskile yazdım uş gül-i ruhsārım üstüne	Gazel/7		Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7a	Vişālî	Bülbül şadāsı şaldı yine bağ-ı zemzeme H'oş gör bahārı uymaz imiş çünkü demdeme	Seyyah-ı 'ālem olalı şî'ri Vişāl[i]nün Avāze-i cemālünü neşr itdi 'āleme	Gazel/5		Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7a-7b	Necātî	Yār işigidür bu güvāya menzil-i me'vā bu gün Yārile tursun tursun dostlar dünyā bu gün	Ey Necātî hançer-i hün-rîz-i yāre teşneyüz Şudan artuk nesne çekmez göñlimüz kaţ'a bu gün	Gazel/7		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7b	Necātî	Hāk-i pāyuñ tütiyāyı dide-i hün-bār imiş Hamdülillāh kim görececek gözlerimiz var imiş	Kendüye görmez Necātî büsenin lāyık velî Ey lebi sükker ne çare cāndur umār imiş	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7b	Necātî	Nola dökülse yaşım çeşme-i hayvān degil'a Yere geçsün nideyin dirliğüm andan degil'a	Ey Necātî güç imiş 'āşık terk itmeyi yār Bedene ruḥ vedā' eylemek asān degil'a	Gazel/6		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
7b-8a	Necātî	'aşk ile bīdarım şanma ki ḥālīm var benim	Ey Necātî umarum cennette yarın yer bulam	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	

		Gönlüm gözüm açıktır feth-i bâbım var benim	Der-geh-i âliye çünkim intisâbum var benüm			._._._/._._._/._._._/._._._	
8a	Necâtî	Küh-ken añlar ki Ferhâd itdi Şîrîn adına Sikkeyi mermerde kazdı aferîn üstâdına	Tevbeden zâhid Necâtî gibi andan yurdun el Gülşenüñ bir dem ayak başsañ behişt- abâdına	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
8a	Zâtî	Şevkle bir gün eger kim ol kâmer-tal'at baña Gösterürse yüzini yüz gösterür devlet baña	'Ayn-ı vaşla çâre yok göstermege ben teşneye Bilmezem Zâtî ne virdi alıma furkât baña	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
8a-8b	Zâtî	Her gice bu câyî rûşen eylemekdür niyyetüñ Meh gibi her-câyisin bildük senüñ mâhiyyetüñ	Minnet itme Zâtîyi öldürürüm bir gün diyü Furkât anı öldürür yanuñda qalsun minnetüñ	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
8b	Behiştî	Yâr-ı [bî] pervâ dirigâ guşşadan hâlim harâb Sevmesün 'âlemde kimse dil-beri 'âlî- cenâb	Şem'-veş ol şâh-ı hubân dön yakâr pervânesin Ey Behiştî beglere câ'iz degülmiş intisâb	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
8b	Lâmî	N'ola nâz itsen baña servi revânımsın benüm Cânım alsañ gam degül çün dil- sitânımsın benüm	Cânımuñ köynüklerin hâl-i lebinden şor gönül Lâmî'î demek ne hâcet râz-dânımsın benüm	Gazel/7		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
8b-9a	Şâkî	Lâle lebüñ şafâsına elde ayak tutar	Şâkî rakîbe şunma ayağı döker yere	Gazel/5		Mef'ülü Fâ'ilâtü Mef'îlü	

		Nergisle gül çemende saña göz kulağ tutar	Ne tutsa ol eli kuruyı şulağ tutar			Fā'ilün _ _ / _ . _ / . _ _ / _ . _	
9a	Revānī	'İyd-ı vaşla kim irişsem gam yimezdüm cān-içün Bu meşeldir didiler erkek kuzu kurbān- içün	Dostlar görsün Revānī nün bu garrā nazmını Bir yeñi üslub peydā eylemiş yārān- içün	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
9a	Revānī	Şu gönül şol tıflı kim künçek domurcak çağıdur Dağı ol açılmaduk bir taze gül yaprağıdur	Başına and içseler her dem 'aceb mi hūblar Çün Revānī bendeñ ey dil-ber ayak toprağıdur	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
9a-9b	Cāmi'ī	Bāğ-ı cennettür cemālün rūhlarıñ gül- zār aña Kim olupdır şad hezārān bülbul ü gül- zār aña	Cāmi' ñün ağzına şeker koyar şīrīn lebün Tatlu tatlu sögdüğünce ol şeker güftār aña	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
9b	Cāmi'ī	Ey müferrih leb ırakdan mest hayrān saña Gülşen-i hūsnünde bülbul gibi giryān saña	Kimi hāl [ü] hadd kimi çeşm ebrū güzel Cāmi' iyim ben hemān yoluñda hayrān saña	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
9b	Cāmi'ī	Nağş-ı dil-keş kim yazar nağğāş-ı kudret kaş aña Kaldı hayrān şad-hezārān Mānī-i nāğğāş aña	Bezm-i gamda muṭrib-i āhum terāne başlasa Nāle-i dil-sūzum eyler Cāmi'ī ferdāş aña	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
9b-10a	Cāmi'ī	Ḳāmetün tūbā didüm güldi nevā	Cāmi'ī bir zerre hāk-i pāyūñi	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün	

		Tā tef-i gaybīden ider mūntehā	On sekiz biñ ‘āleme virmez bahā			._._./._._./._._	
10a	Cāmi’ī	Gözlerūñ ‘āşıklar öldürmek idüpdür hū saña Kim yalvar dāhı neler olur der ol cāzu saña	‘İd-i vuslatda elin öpmek dilerdüm leblerin Şundi eydür Cāmi’ī bayrāmlık olsun bu saña	Gazel/5		Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn ._._./._._./._._/._._	
10a-10b	Cāmi’ī	Her cihetden cehdle sa’y eyledüm çün ey ṭabīb Ben gedāya olmadı vaşluñ zekātından naşīb	Gün yüzüñsüz Cāmi’ī bir lahza ārām eylemez Eglenimez gülsitān olmazsa cānā ‘andelīb	Gazel/5		Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn ._._./._._./._._/._._	
10b	Cāmi’ī	İhtiyācuñ yok baña cümle cihān kuldur saña Tengri birdür dostum dünyāda bir sensin baña	Gül yüzüñsüz Cāmi’ī nüñ nālišin ider gören Bülbül-i dil-ḥastedür olmuş gülistāndan cüdā	Gazel/5		Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn ._._./._._./._._/._._	
10b	Cāmi’ī	Güller bitürdi tāze bahāda ‘izār dost Yā rabb hemīşe ḥaram ola nev-bahār dost	Dāim ola ki Cāmi’ī dil ḥasta şifā Virdi seherde bñy-ı nesīm diyār dost	Gazel/5		Mef‘ülū Fā‘ilātū Mefā‘ilū Fā‘ilūn ._./._._./._._/._._	
10b	Cāmi’ī	Cemālūñ bağıdır eglencem ey dost Yanağūñ gül tutağūñ gonçem ey dost	Eglenmez Cāmi’ī nüñ gönlü sensiz Hemān sensin benüm eglencem ey dost	Gazel/5		Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Fe‘ülūn ._._./._._./._._	
10b	Cāmi’ī	Güzeller şāh itmezseñ baña dād İderin ben kıyāmet günü feryād	Gül ey ḥurşid bir zerre mihr it Kim olsun Cāmi’ī benden ferihşād	Gazel/5		Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Fe‘ülūn ._._./._._./._._	
11a	-	Geçersen Geçürsen bñ-vefā ‘ömrüñü ‘ömrüñi bir lahza tırılmazsın Gidersem görmeden hergiz vefānı vā	Kayırmaz dil-ber... öldüñse muḥibbi Muḥibbī kuluñ ağlatma Şaķın vallah şaķaluña güldü güldi			Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn ._._./._._./._._/._._	Kopuk sayfa olabilir matla beyti yok

		benim 'ömrüm	dünyâa benüm 'ömrüm				
11a-11b	Usûlî	Şükr Hakkı kim yine bir meh-likâdur sevdüğüm Nurdur başdan başa şems-i zuhâdur sevdüğüm Sâyesinde pâdişâhum bir hümâdur sevdüğüm Serv-kad mahbublarda müntehâdur sevdüğüm Ya Hasan yâhud Hüseyin-i Kerbelâdur sevdüğüm Laḥmüke laḥmi 'Aliyyü'l-Murtazâdur sevdüğüm Sûre-i rahman 'ale'l-'arş istevâdur sevdüğüm Kıble hakkı Ka'be-i ehl-i şafâdur sevdüğüm Hâşâ li'llâh dostlar nûr-ı Hudâdur sevdüğüm Deyr-i dilde bir pût-i lu'bet-nümâdur sevdüğüm Ben Muhammed ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm	Murğ-ı câna 'aşk odından âşiyân itdüm yine Ol cenâhı yanmışuñ yiriñ cinân itdüm yine Bu delü gönümi rüsvâ-yı cihân itdüm yine Gice gündüz hem-demüm âh u figân itdüm yine Şoldurup bâğ-ı vücûdumı hazân itdüm yine Tîğ-i ḥasretle yüregüm tolu kan itdüm yine Tîr-i miḥnetle büküp kıddüm kemân itdüm yine Ey Uşûlî ol şehûñ ismin beyân itdüm yine Ayağı toprağına derdüm 'ıyân itdüm yine Gün gibi fâş eyleyüp derdüm 'ıyân itdüm yine Ben Muhammed ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm	Muaşşer/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
11b-12a	-	Bir yaña cevri ü cefâ vü bir yaña zecr ü elem	Vâde-i sinemde rûhu leşkeri hicrân olur Gelmesün şabrum benüm dil-hânesi	Muhamm es/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	

		Bir yaña derd ü belâ vü bir yaña hecr ü sitem Kıldılar târ ecille dil mülkünü şehri ‘adem Hâne-i dilde ider cebrile da‘vayı kâdem Gâh fırkat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam	vîrân olur Bir dem içre gerçikim dil tahtına sultân olur Cân u dil mülki başımdan ‘âķibet nâlân olur Gâh fırkat gâh miñnet gâh hasret gâh ğam			._._._/._._._/._._._/._._._	
12a-12b	Ahmedi	Ey şîr-i haķķ ki ismi şerîfûñ durur ‘Alî Kevşer şarâbı saķsıdır himmetüñ eli Selmâna virdi añdıǵı dem deste-i gülî Evrâd indi ismiñi her mü’min ü velî <i>Yâ maẓharal ‘acâib, ‘avnen lenâ ‘Ali</i> <i>Ed‘ûke kulle hemmin ve ğammin</i> <i>seyencelî</i>	Mihri münîr-i zerresidir cümle evliyâ Bahır-ı şehâba gevherdir rûh etķiyâ Hâki mezar cevherdir ehl-i kimyâ Baķar olursa ismi nola kaderdir... <i>Yâ maẓharal ‘acâib, ‘avnen lenâ ‘Ali</i> <i>Ed‘ûke kulle hemmin ve ğammin</i> <i>seyencelî</i>	Müseddes/ 6		Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün ._._./._._./._._./._._	İsmi başlıkta yazıyor mahlas geçmiyor, Kopuk sayfa olabilir.
13a	Kadrî	Derd ü belâ zebânımı lâl eylemek neden Ben mur[1] za‘ifî pâymâl[i] eylemek neden Kasdum budur ki fîkr-i muhâl eylemek neden Nâdânlarile ceng ü cidâl eylemek neden Gördüñ zamâne uymadı sen uy zamâneye	Ey dil hevâ-yı nefsile gel ittiḥâdı ko ‘Ömrüñ eşâşı sudur aña i‘timâdı ko Kadrî bu rûzgâra mürîd ol murâdı ko Aḥvâl böyledür güce görme ‘inadı ko Gördüñ zamâne uymadı sen uy zamâneye	Muhamm es-i mütekerrî r/3		Mef‘ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün ._._./._._./._._./._._	

13a	Mecnûn	Halk-ı 'âlem bildi hep şûride vü şeydâlığım ...küy celâ minnet görüp rüsvâlığım	Şa'iri Mecnûna gelseydi iderdim biñ suâl Şol kâdardır 'ilm-i 'aşk-ı yarda dânâlığım	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
13a-13b	Atâ	Beñzeyimez serv-i bâlâ kıddüne reftârsuz Öykünimez şehd ü şekker la'lüne güftârsuz	Gül gözüñ şevkiyle yâreñ naleler eyler ' Atâ Mevsim-i gülde yaraşmaz bülbül âh u zârsuz	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
13b	Refikî	Ey şabâ var hâlimi ol ruhları gül-zâra di Zâr idüb ben bülbülün meyl itmesün hâra di	Her kişiye dostuñ virme cemâlindeñ haber Bu sözi dirseñ Refikî tâlib-i dîdâra di	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
13b	Behiştî	Gördüğümce yüzünde turra-i tarrârını Şanırım zeyn eylemiş sünbül adım gül- zârını	Bu Behiştî 'âşık-ı üftâdeñi yâd itmedüñ Hey vefâsız ... yâr her-gîz yarını	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
13b-14a	Şûfî	Merhabâsı olmyıcağ aşinâlıktan n'olar A benüm çok sevdiğim bu bî- vefâlıktan n'olar	Meblağ men' eyleme Şûfî şerâbı nâ beden Bu şafâdan müncebîr sen kethüdâlıktan nolar	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
14a	Fazlî	Gülşen-i nâz içre bir servi dil-ârâsın begüm Kâmeti bâlâ ile tûbadan a'lâsın begüm Müntehâsın müntehâ bî-mişl-i	Gülşen-i 'âlemde gerçi gonçeler çokdur şehâ Bir senüñ gibi mu'tarra tâze gül yokdur şehâ	Murabba/ 5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	

		hemtāsın begüm Vird-i zībāsın efendim server'anāsın begüm	Her niçe vaşf eylese hüsnüñ Faẓlī artıkdır şehā Vird-i zībāsın efendim server'anāsın begüm				
14a	Kemāl	Maṭla'-ı hūrşīd hāverdir girībānuñ senüñ Maḳṭa' da der serī zül-fü perīşānuñ senüñ	Ruḥları yaruñ ḳamerden ḥub ögmişsin Kemāl Berg-i gülden itdiler evrāk-ı divānuñ senüñ	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
14b	Kemāl	Ġuşşa-i 'aşḳunla şu göñlüm ḳayḡıludur dostum Derd-i dermān ile bu sīnem ṭoludur dostum	Ḳanını tā kim Kemālün yire dökdüñ bī-günāh Ḥançerüñ utandığından şurḥ-i rūdur dostum	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
14b	Kemāl	Benden örter yüzini ḡamze ḳalur düşmenüme Gözlerüm bağlayuben ḥançer urur gerdenüme	Bilmedüñ ḳadrini ey dost Kemālün diyesin Gelmedi bülbül anuñ gibi benüm gülşenime	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
14b	Raḥīḳī	Arızuñ şevḳiyle sīnem lü'lü'-i ter gösterür Ḳalb-i 'uşşāḳı ruḥun şem'i münevver gösterür	<u>Z</u> erre deñlü maḥvolur miskīn Raḥīḳī derd-mend Her ḳaçankim gün yüzün ol şem' ḥaver gösterür	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
15a	Cemālī	'aşḳ odına yanmaḡı öñdin dile pervāneden 'Āşīḳa ma'şūḳçün cān virmegi pervāneden	Ey Cemālī itme zinhār ehl-i ḥāle ḳıl ü ḳāl Mürde-dil olma şaḳın merdümlük al merdāneden	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

15a	Cemālī	Ol kân-ı kerem cāna cefâ kılsa vefâdır Lütf eyleyüben kahr ide ger ‘ayn-ı şafâdır	Gel imdi dürüş şafığa yaşıdanma Cemālī Fikr eyle ecel yaşadığını kim be-kaşadır	Gazel/5		Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün __./.__./.__./.__.	
15a	Kemāl	Bir ay oldu görünmedi ol yâr-ı cānumuz Kalmadı anı görmeyeli yarı cānumuz	Şimşir-i ‘aşk ile şehîd olavuz Kemāl Hâcetiñi cihân olsa hâkdānumuz	Gazel/5		Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fā‘ilün __./.__./.__./.__.	
16a	Cāmi‘ī	Ehl-i niyāza kūyuñ beytū’l-harām olupdur Mihrābı kaşuñ oldı çeşmüñ imām olupdur	Ey hüsvrev-i cihân baht-ı şîrîn lebüñ hadîş Ağzında Cāmi‘ī nüñ hayrū’s-selām olupdur	Gazel/5		Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün __./.__./.__./.__.	
16a	Cāmi‘ī	Ādeme cümle cihānuñ lezzetinden cān leziz Cāna şordum ben anı ider baña cānān leziz	Vird ü zillet Cāmi‘ī vasfunda cānā şî‘rine Mustafa vaşında söyler nitekim ... leziz	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün __./.__./.__./.__.	
16a	Cāmi‘ī	Rûz-ı ‘ıyd oldı hilāl ebrü güneş ruhsāralar Gün gibi zerrîn libası giydi ol meh- pâreler	Ġamzeler tıgın yâreler her biri ‘aşıkıların Cāmi‘ī kurbân idüp toprağa kınan kâralar	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün __./.__./.__./.__.	
16b	Cāmi‘ī	‘Aqlumı sevdâ-yı zülfüñ tār-mār Eyledi gönümü kıldı bî-karâr	Cāmi‘ī dervişüne ġamzeñ çeker Āh şehim hem didigünce zülfikâr	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün __./.__./.__./.__.	
16b	Cāmi‘ī	Cān tütisi tudağıñ vaşfın yerse şekker Tā kim cemālūñ aña āyinedir münevver	Şevkine la’l yârūñ kūyında cān virirseñ Ey Cāmi‘ī içersin cennetde āb-ı kevşer	Gazel/5			
16b		Ĥatt ü haddüñ āyeti kur‘an şaya ...		Mısra		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	

		Yâkût hoşkadan dürr-i âden şatar				_._./_._./_._.	
16b-17a	Cāmi'î	Hatt ü haddün ayeti kur'an yazar Nüşa-i ğubâr eyledi reyhan yazar	... Cāmi'îye bûlbülü guyâ din La'l-i lebûn gonçe-i handân yazar	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._./_._./_._.	
17a	Cāmi'î	Yazar hüsn-i canda lebleri misk-i hoten şatar Yâkûtî hoşkadan lebi dürr-i aden şatar	Gözedür rakibi Cāmi'î vir yok behaya kim Gezdirmeyince merkebi âdem neden şatar	Gazel/5		Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün _./_./_./_./_.	
17a	Cāmi'î	Gülistân-ı cemâlünde açılmış kırmızı güller Demidir başlasın şimden geri feryada bûlbüller	Açıldı Cāmi'î bezmi şafada gül gibi sağar Kim atsun bûlbülü bûlbül gibi feryad gulguller	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün . _._./ . _._./ . _._./ . _._ —	
17a	Cāmi'î	Miyânun vardığında nazar var Nazar itdüm nişan ancak kemer var	Civânsın Cāmi'î pîrûn duâsın Takın kulâğuñ şahım gevher var	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün . _._./ . _._./ . _._	
17b	Cāmi'î	Gül gerekmez aşıkâ cānâ cemâlün gül yeter Ağlasun bûlbül gibi aşıklarun sen gül yeter	Güller ile Cāmi'î yürüdü sağır meclisi Bûlbül anda bûlbülünün etdiği gülgül yeter	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._./_._./_._./_._	
17b	Cāmi'î	Bir perî gördüm bugün hamâm içinde câme yur Şahn-ı hamâm sendesi ... kıla ...yur	Ol perîye çok ezilme Cāmi'î şabun gibi Yüzün ağ olsun derin yüzün ayağına sür	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._./_._./_._./_._	
17b	Ahmed Paşa	Efkâr-ı aşkıñla dil-efgârımın senün Dermânda kim ki derde giriftaruñum senün	Yâr Ahmedî görüb didi ey 'andelib mest Zârilig ile turma ki gül- zârınım senün	Gazel/5		Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün _./_./_./_./_.	Divânda yer alan 3,6 ve 7. beyitler <i>Mecmû'a</i> 'da yer

							almamaktadır.
18a	...	Gelmeye dirsən dilā göñlün dünyānuñ ğamı Koyuben ādem yerine olma Türkün hemdemi Kadd olursa sā'atı vü 'ıyd olursa her demi Türk eger molla şevēd hergiz ne kerd ü ādemī	Kölenün şofusı Türkün 'avāmisi sevilür Dāima kişi-i laz kendüyi bir ādem şanur Māteḳaddemden bu söz Yaḫyā meselidir söylenür Türk eger molla şevēd hergiz ne kerd ü ādemī	Murabba/ 5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
18b	Sulṭān Muştafa	Çünki 'azm itdün şehā Tahmās-ı evbāş üstüne Rāfıziler başı ol bī-dīn-i kallāş üstüne Benan ... emrine nedir baş üstüne Şal beni bir gūşeden şāhım kızıl baş üstüne	Her ne tali'se İlāhī ol görür elbette ser Togmadan ḳalmadı ölmekden daḫı ḳalmaz kul er Şāhı sensin dem be demsiñ meydāna izhār teber Şal beni bir gūşeden şāhım kızıl bāş üstüne	Murabba/ 5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
18b	-	Āh kim seyr itmedi ol şuḫu yār ağyārsız Şāh gül gibi şalındıḳça şalınmaz ḫārsız	-	Gazel/3		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	Sayfa kenarında yatay şekilde yazılmıştır.
18b	-	Her şehirlerde esen yel Üstün Essün almadan elümden ne gelür Ḥasret bıçağı bağrumı Kessün elimden elümden ne gelür	-	Murabba/ 4			
18b	-	Muḫabbeddir 'alemiñ ḫālī ... yār Simīnün ... berḳ kemīnün dār		Müfred			

19a	Cāmi'ī	Ne kadar var-ise it cānıma cevri ü sitemüñ Söylesinler şanma dünyede lütf u keremüñ	Sa'y ider dergehü dergehi ki Cāmi'ī itmeye tavāf Ka'bedür ... aña ... şerefehullah şerefehullāh haremüñ	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._./._._./._._./._._	
19a	Cāmi'ī	Cihānı yakdu feryādıla bülbül Gülün dir bezme geldi mevsimi gül	Zehī dem Cāmi'inüñ derv-i gülde Olupdur bülbülü bezminde bülbül	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
19a	Cāmi'ī	Selām virsem olur ol gönçe epsem Selām almağa hüd yok zerrece fem	Selām virmez gedaya ol ciḥān-sāh Gedāsın Cāmi'ī dervişsin epsem	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
19b	Revānī	Bahār oldu yine lāle ile cām aldı rindāne Benefşe şeb-külāhını kıvrımışdur levendāne	Revānī koma elden 'ārifisen elden hātem-i cāmı Bilürsin kalmamışdur[çün] ciḥān mülki Süleymāna	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ —	
19b	-	'Alemin zevki şafāsın ... Pāk ... ancak fevri gāvga çeker		Müfred			
19b	Cāmi'ī	Kaşlaruñ fikri yazar ey zülf cim ü ağzı mim Muşhafı cān üzre bismillāhirrahmanirrahīm	Eşiginde ey melek cān virdi buldı Cāmi'ī Hem ḥayātı cāvidānī hem ravza-i dārü'n-na'īm	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ —	
19b	Cāmi'ī	Niçe bir yalvarayın ol güzel<leri> mestāne ben Cānımı al ey ecel kıydım bu tatlu cāna ben	Gördüm ol dil-ber yeter la'linden aldım büseler İmdi anı Cāmi'ī göz göre girdim kana ben	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._./._._./._._./._._	
19b-20a	Cāmi'ī	Bir oñulmaz derde uğradım baña şimden gerü	Mülk fānidir beḳāya Cāmi'ī eyler sefer Elvedā' ey bī-vefā dünyā saña şimden	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	

		Dünyede ölmekden özge yok devā şimden gerü	gerü			._._._/._._._/._._._/._._._	
20a	Cāmi'ī	Seyreder sebzde cānān yine yārānlarile Yaraşur serv-i revān serv-i hıramānlarile	Vaşf-ı hüsnuñle cihanı tutdur ş'ad gibi Cāmi'inūñ Gazeliyyāt-ı gülistānlarile	Gazel/5		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün .._._./.._._./.._._./.._._	
20a	Cāmi'ī	Olur mı devr-i gülde cāme tövbe Kim ider bāde-i gül-fāme tövbe	Çemende sākī gül-ruḥlar andan İder mi Cāmi'ī hiç cāme tövbe	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün ._._._/._._._/._._	
20a-20b	Cāmi'ī	Hurşid-i ciḥān hüsni ciḥān tapuña bende Tübā boyuna ravzda ravzada kul... serv-i çemende	Nüş eyleyelüm Cāmi'ī gül-bāde-i gülrenk Bir sākī-i gül çehrile bezm-i çemende	Gazel/5		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün _._./_._./_._./_._	
20b	Cāmi'ī	Dostum biñ cān feda bir kez yanağūñ öpmege On sekiz biñ 'ālemi virdim tuṭāğūñ öpmege	Cāmi'inūñ cānu bir kılıca kılupdur dostum Şalınur zülfūñ gibi bir kez ayağūñ öpmege	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
20b	Cāmi'ī	Yanağūñ bize cānā gül getürdi Letāfet virdi la'lūñ mül getürdi	Fiğān itmege cāni Cāmi'inün Ruḥūñ gül-zārına bülbul getürdi	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün ._._._/._._._/._._	
20b-21a	Cāmi'ī	Ḳuvvet-i cāndır sākīyā şol la'l-nāb kırmızı Şun berü nüş idelim cām şarāb kırmızı	Cāmi'ī bu itmek ister dirildikce 'ārzuñ Can bağışlar cānlara bñy-ı gülāb kırmızı	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
21a	Cāmi'ī	Yol üzre gördüm ol rñḥ-ı revānım benden incindi İlāhi bilmezen nitdim ben aña nemden	Yetişdi Cāmi'ī nez'e yetiş gel ey ṭabīb can Şarabı la'lūñ içür gül bu güldi ğamze	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._	

		incind	incindi			—	
21a	Cāmi'ī	Geldi kāfir keşi çekdi ğamzeñ çekdi tiġi qatı'ı Aldı can mülkin serārser kimdir anuñ māni'ī	Dün gice koyunda mihmān oldu oldu ol mehpārenüñ Ölmeden kendü yere ... gördü gördi Cāmi'ī	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
21a	Cāmi'ī	Yakduñ ey şūhı cefā pişte cefāıla beni Añmazın zerre kadar mihr ü vefāile beni	-	Gazel/4		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün .. _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _	Cami'ī'nin gazelinden sonra ve lehü diye devam etmiştir. Kopuk sayfa olması muhtemeldir. Makta beyiti ve mahlas yer almamaktadır.
21b	Cāmi'ī	Bir varakdır gül yanağında gülsitān Ahmedüñ Bir sebağdır gülşen hüsünde bostān Aḥmedüñ	Dehr içinde Cāmi'ī her dil-berün bir devri vār Dil-rubālar arasında şimdi devrān Aḥmedüñ	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
21b	Cāmi'ī	Ey dilinde neydeyin şimdi seni neyleyen āh Öldürürse gerek tiġ-ı cefāile sefer-şāh	Ġamzeñ oğuna cān vireyin Cāmi'ī öldü Sen çok yaşa 'ömrüñ uzun eylesün Allah	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
21b	Cāmi'ī	Yaturdum künc-i ḥasretde saġirden geldi Seydaḥmed Yüzüm üzre kadem başdı sa'ādet şaldı Seydaḥmed	Getürdi Cāmi'ī kalbe şafālar cāna ne şihhatler Seferden çok şükür sağ u selāmet geldi Seydaḥmed	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ —	
22a	Cāmi'ī	Bağ-ı hüsünüñden nişandur duzah-ı	Derdkeş 'āşıqlara sır defter oldu	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün	

		rızvân hemi Cur'adır cām-ı lebûnden çeşme-i hayvân hemi	Câmi'î Bî-vefâ dil-berlere sen bî-vefâ sultân hemi			Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
22a	Câmi'î	Nutk-ı la'linden ... cânıma cân isterin 'Âşık-ı dil hastayın derdüme dermân isterin	Didi ateş-bâz âhuñ küllerinden Câmi'î Meclisi şevkimde yanmağa kül-i ateşân isterin	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
22a	Câmi'î	Bülbül gibi figânım derdile yana yana Tutdı cihânı irmez gül yüzlü büstâna	Âhından ey yüzi gül incinme Câmi'inün Bülbül şadâsı revnağ virmez mi gülsitâna	Gazel/5		Mef'ülû Fâ'ilâtün Mef'ülû Fâ'ilâtün _._._/_._._/_._._/_._._	
22b	Câmi'î	Bülbülü şūrideyin ah[u] figânım var benüm Görmesün hergiz hazân bir büstânım var benüm	Câmi'î devrân içinde devletü iqbâlile İnşallah pir ola bir nev-civânım var benüm	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _._._/_._._/_._._/_._._	
22b	Câmi'î	Bir talda iki güldür gūya bu iki cânân Bağ-ı cemâl içinde seyyidile Süleymân	Derdine Câmi'inün seyd devâlar itmez Çok sevdiğim Süleymân sen bār[i] eyle dermân	Gazel/5		Mef'ülû Fâ'ilâtün Mef'ülû Fâ'ilâtün _._._/_._._/_._._/_._._	
22b	Câmi'î	Seni ey cân cāna göndereyin Gelberü bu sitâna göndereyin	Rahm ide şāyed ola Câmi'î ye Yār-i nā-mihribāna göndereyin	Gazel/5		Fâ'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ülün _._._/_._._/_._._	
22b-23a	-	Mihr burcu bahâ Hasan Çelebi Māh-ı lütf-u vefâ Hasan Çelebi	Cân-ı dilden yoluñda hebâ mu'îniñ Can olsun fedâ Hasan Çelebi	Gazel/5		Fâ'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ülün _._._/_._._/_._._	Câmi'î'nin gazelinden sonra ve lehü diyerek devam etmiştir. Mahlas beyti yer

							almamaktadır.
23a	Muhibbî	Delinibdür ğam-[ı] müjeñle yürek Birez kaşı yâ oquñ çekerek	İy Muhibbî dākīk-i nazmumdan ‘Aqd-ı pervîne tab‘um aşdı elek	Gazel/5		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün .. _ _ / . _ _ _ / . _ _	
23a	Āhî	İziñ tozına herk senüñ müşteri ise Kana boyansun iki gözümün biri ise	İki gözümçün Āhî izüñ tozını senüñ Virmez iki cihāna eger cevheri ise	Gazel/5		Mef‘ülü Fāilātü Mefāilü Fāilün _ _ / _ _ _ / . _ _ _ / _ _ _	
23a	Hayretî	Ayağün toprağı ser-tācımızdur Eşigün ‘arşumuz mi ‘rācımızdur	Harābāt erlerinün hāk-i pāyı Bizüm ey Hayretî ser-tācımızdur	Gazel/5		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
23b	Hayretî	Fülk-i dil çıkmadan kenāra dağı Mevc-i ğam şaldı bir diyāra dağı	Ölmeden özge ‘aşka yok çäre Kimse etmez bu derde çäre dağı	Gazel/7		Fā‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	Hayretî’nin gazelinden sonra “ve lehu” diyerek bu gazele başlanmış ancak gazelde mahlas yoktur.
23b	Ḳudsî	Bende şabr u tākāt u dil-berde şefkat yok mudur Yâ ilāhi miñnet ü hicre nihāyet yok mudur	Pādīşahım Ḳudsî ben bilmezem kimdür dime Bendelerdir dergāhıdır emrile hizmet yok mudur	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
23b-24a	Şem‘î	Kopdu meydān-ı vefāda iki serv-i dil- rubā Birinün Aḥmeddür adı birisiniñ Muştafā	Aḥmedün yolında Şem‘î vāruñı eyle sebīl Muştafa ‘aşkına ammā cānuñı eyle fedā	Gazel/6		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

24a	Me'ālī	Eyle cāna vefā efendicigim Niçe cev̄ ü cefā efendicigim	Şorarsıñ Me'ālī niñ hālīn Devletüñe du'ā efendicigim	Gazel/5		Fā'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün _ _ _ / . _ _ / . . _	
24a	Rızāyī	Fürkatüñ odı uraldan yüregimde tağlar Olur her bir pāresi sīnemde yüz biñ tağlar	Ey Rızāyī hicr-i dil-berden görecek hālīmī Raḥm idüb ağlar benümçün ḥasta ile şağlar	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ .	
24a-24b	Ferrūḥī	Hicrle öldüm yoluñda bī-vefāsın bī- vefā Kimseye ḥayrīñ ṭokunmaz pūr-cefāsın pūr-cefā	Ferrūḥī dünyāyı şanur bī-vefā ancak hemīn Sende dünyā gibi çün bī-vefāsın bī- vefā	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _	
24b	'Ulvi	Dil-i dermānda gibi 'aşkla bīmār oldum Yā ilāhī ne 'aceb derde giriftār oldum	'Ulvi yā fürkate şaldı beni bīçāre idüb Dil-i bīçāre gibi hicrile nāçar oldum	Gazel/5		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün _ _ _ / . _ _ / . _ _ / . . _	
24b	Usūlī	Yaraşmaz saña ağıyār ile gel yār olma sulṭānum Gül-i bāğ-ı cinānsın hem-dem-i ḥār olma sulṭānum	Bugün nūr-ı ilāhīsın Uşūlī nüñ penāhısın Güzeller pādīşāhısın cefākār olma sulṭānum	Gazel/8		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / _ _ —	
24b-25a	İşāḫ	Kişinüñ bir vefā ehli mülāyīm dil-beri olsa Cefā vü cev̄ [ü] miḥnetden bu ġamgīn dil berī olsa	Lebününden büse aldıkça қо sögsin ağızuña İşāḫ Ki senbüse lezīz olur be-ğāyet sūkkerī olsa	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / _ _ —	
25a	Muḥibbī	Cur'a-yi la'l-i lebinden eylerim nüş iy şanem	Gülşen-i ḥüsnünde kılsun bu Muḥibbī nāleler	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	

		Oldum tā ḥaşr olunca mest ü ser-ḥ'oş iy şanem	Vaqt-i gülde 'andelîb olur mı ḥāmuş iy şanem			._._._/._._._/._._._/._._._	
25a	İşhak	Yüzi gülse gülistānîñ açılsa nev-bahār olsa Teferrüc etmege gitsek ben olsam ol nigār olsa	Güzel öpmek güzel kucmak degül mi didügün İşhak Göreydüñ şoḥbet-i baht u sa'ādet baña yār olsa	Gazel/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._ —	
25a-25b	Revānî	Āşinālık senüñile ezelîdür ezelî Bize nāz itme önüñde be güzeller güzeli	Nazmuña ḥüblarun ağzı şuyı aksa nola Çün Revānî baña bir büseye dir her gazeli	Gazel/5		Fe'ilātün Feilātün Feilātün Feilün ._._._/._._._/._._._/._._._	Dîvânda yer alan 5. beyit <i>Mecmû'a</i> 'da yer almamaktadır.
25b	Fahrî	Ey lebi can baḥş-ı 'ālem cāna benzetdim seni Kim mesih-i şānisin cānāna benzetdim seni	Ol hilāl ebrü nigāruñ küyuna Fahrî yetiş Ka'bede maḳbûl olan kurbāna benzetdim seni	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._	
25b	Hüsāmî	Olup yadile hem sāye açılmasun gülistānım Beni bülbül gibi ağlatmasun ol vird-i ḥandānım Revān idüp almasun gözüm yaşını bostānım Şakınsun bād-ı ahımdan benüm serv-i	Odur ḥüsnile 'ālemde güzellik mülkinüñ şāhı Yeter zulm eyledi bir dem nola 'adl itse billāh Felekde yerde kalmazdı Hüsāmî 'āşıkıñ āhı Şakınsun bād ahımdan benüm serv-i	Murabba/ 5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün ._._._/._._._/._._._/._._._ —	

		hıramānım	hıramānım				
26a	‘Ubeydī	‘Aşka rahm itmekde iy dil-i sengin kaba Gönlüne sen yārsun gönlün dahı yarıdır saña Taşlarla döğünüp dirsem n’ola vā- hasretā Yarıma cānıma hāy hāy sultānuma Taş kayaya rāst geldim n’eyleyem ben müptelā	Gayrıya gönlün senün lutf u ‘aṭalar kılmada Taş kayasın bu ‘Ubeydīye vefālar kılmada Düşmenün gönliyle bir olduñ cefālar kılmada Yarıma cānıma hāy hāy sultānuma Taş kayaya rāst geldüm n’eyleyem ben mübtelā	Murabba/ 3		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
26a	Mihri	Kıl naşihat dostum çeşmüne lillah ‘aşkına Bī-günah kan itmesün hay hay billāh ‘aşkına	Mihri’yi cevruñle cānā āhir öldürseñ gerek Bāri tiz öldür belādan kırtar Allah ‘aşkına	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	Dîvânda yer alan 5. ve 7. beyitler Mecmû‘a’da yer almamaktadır.
26a-26b	Āhī	Kime feryād ideyin nāle vü efğānumdan Kime kan ağlayayın dīde-i giryānumdan	Saña maḥlaş yeter Āhī kim eder aduñı yād Her Gazelkim okına defter ü dīvānumdan	Gazel/5		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
26b	Necātī	Çün nev-bahar-ı nevbet-i Şāh-ı cihān ola Pīr-i za‘if olanlar içerse cevān ola	Düşmen Necātīle bir olmaz ‘ale’l- ḥuşuş Ben zülfüñün efgendesi ol bir fülān ola	Gazel/5		Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün _ _ . / _ . _ . / _ . _ . / _ . _	Dîvânda yer alan 5. ve 6. beyitler Mecmû‘a’da yer almamaktadır.
26b	Necātī	Sīnem üzre zaḥm-ı gamzeñ rāḥat-i cāndır baña	Buldı her pür şeyde zihnim gevher-i ma‘ni-i ḥāş	Gazel/8		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	

		Ġamzeñ oklarıyla ölmek ħāb-ı yārāndır baña	Değme bir katre Necātī baħr-i ‘ummāndır baña			_. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
27a	Necātī	Eşer itmez nidelim āh-ı seher-gāh saña Meger inşaf vire dostum Allah saña	Ey Necātī taş iken lā’l ide ħūrşīd bigi Bir nazar eyler ise himmetile Şāh saña	Gazel/7		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün .. _ _ / . _ _ / . _ _ / . _ _	Dîvānda yer alan 7. beyit <i>Mecmû‘a</i> ’da yer almamaktadır.
27a	Necātī	‘aşkıñı öldürmege sende mürüvvet Aħsend senüñ bāzuna kollaruña kuvvet	-	Gazel/6		Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	Dîvānda yer alan son beyit <i>Mecmû‘a</i> ’da yer almamaktadır.
27a-27b	Necātī	Ey cemālün ferruħ-i ferħunde-zāt Bir güzelsin ‘ömr gibi bî-şebāt	Bir iş eyle añılasın dünyede Ey Necātī fā‘ilātün fā‘ilāt	Gazel/7		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
27b	Necātī	Ben gedāyem pādīşahımdır nemed Ĥar zahmından penāhımdır nemed	Gerçi kim küstāhlık çok kılmışam Ey Necātī ‘izz-ü hā’hımdır nemed	Gazel/7		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
27b	Necātī	Şol kara ħālün zenahdānında ey ħurşīd- ħad Bir ħabeşdir Mısr zindanında maħbus-ı ebed	Her kişi bir mesned ile irişür bir devlete Pādīşāhım eşki тұrur Necātī ’ye sened	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	Dîvānda yer alan 3. ve 6. beyitler <i>Mecmû‘a</i> ’da yer almamaktadır.
27b-28a	Necātī	Eşiğinden gider oldu dil-i āvāre meded Dostlar olmaya mı bu ġama bir çāre meded	Zār zār aġlamaġa ħasta Necātī ħālin Dil-i ġam-dīde ile dīde-i ħūn-bāra meded	Gazel/8		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün .. _ _ / . _ _ / . _ _ / . _ _	
28a	Necātī	Lā’l-i ġüher-engizin şekker-şiken olmuşdur Ġisū-yi dil-āvizīñ misk-i ħoten olmuşdur	Ĥusrev ideli himmet bîçāre Necātī ’ye Şeyħi gibi eş‘arı ħūb ü ħasen olmuşdur	Gazel/8		Mef‘ülü Mefā‘ilün Mef‘ülü Mefā‘ilün _ _ . / . _ _ / _ _ . / . _ _	

28a	Necātī	Ben haste için la'li leb-i gül-şekerin var Ben müflis için zer kemeri sım-berin var	Dedim ki müjeñ türine sīnem siper olsun Taḥsinler idüp dedi Necātī cigerin var	Gazel/6		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün __./.__./.__./.__.	
28a-28b	Şubḥī	Ben 'aşıkı dil haste için la'l terk var Ben müflis-i bī-māya için zer kemerün var	Ahuñdan ide tır görüp çarḥ seherde Kuvvet koluña didiki Şubḥī cigerün var	6	Nazire	Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün __./.__./.__./.__.	
28b	Necātī	Kocmağa el vermeyen serv-i dil- arādan n olur A benüm çok sevdiğim kuru temāşādan n olur	Vākı'ayla bağlayamazsın Necātī 'nin gözün Düşün ise ḥayr ola şūfī bu rü'yādan n olur	Gazel/7		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. __/_. __/_. __/_. __	
29a	Necātī	Ḥaṭṭ-ı ruḥ-i yār ehl-i muḥabbet ecelidir Ġāfil yürüme aç gözünü gün gecelidir	Maḥbub u meye tevbe koyam dirse Necātī İnanmayasız sözüne zīrā ki delidir	Gazel/7		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün __./.__./.__./.__.	Dîvânda yer alan 6. beyit <i>Mecmû'a</i> 'da yazılmamıştır.
29a	Necātī	Cedvelden ineñ çıkma ki pergāra çekerler Toğru yoluna gitmeyi dāra çekerler	Gül devri тұrur sarḥ'oş ol utanma Necātī Ḥaclet raqamın çehre-i şeyāde çekerler	Gazel/9		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün __./.__./.__./.__.	
29a-29b	Necātī	Ol peri perçemlerinden çeñgine çevgān alur Her kimiñle ḥüsn topun oynaya meydān alur	Gerçi şaf çekdi Necātī 'aql [ü] nāmuş u şalaḥ Ġamze-i sākī bu resme düşmeni āsān alur	Gazel/6		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _. __/_. __/_. __/_. __	
29b	Necātī	Şol 'aşıkın ki dil-ber-i zibā cemāli var Şādolsun ol hemīşe ki dünyāca malı	Gāḥ dehānıñ aldı ele geh miyānını Giñe Necātī uñmadığın ne ḥayāli var	Gazel/5		Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün	Dîvânda yer alan 3. ve 6. beyitler

		var				__./__./__./__.	<i>Mecmû'a</i> 'da yer almamaktadır.
29b	Necâtî	Göñül öğrendi gam beyt-i hazenden çıkılmaz Degme bir nesne ile kişi vatandaş çıkılmaz	Çokdan öldürdü bu Necâtî derd ile ammâ Zâ'f gâlib oluben anın cân bedenden çıkılmaz	Gazel/5		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün ..__./..__./..__./..__	Dîvânda yer alan 4. beyit <i>Mecmû'a</i> 'da yer almamaktadır.
29b-30a	Necâtî	Ey rind-i harâbât bize 'âr gerekmez Mest-i 'aşk olana inkâr gerekmez	Olma yalnız diyü Necâtî 'ye ulaşmañ Bu 'aşk tarîkinde hevâ-dâr gerekmez	Gazel/5		Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün __./__./__./__.	
30a	Necâtî	Yine derd ile bir ah eyledim töldü cihân âteş Felek bir taşla dönmüşdür kim ola dermiyân ateş	Necâtî dili zehir lahza bir dildâr şevkine Şanasın Bursa şehridir ki yakar her zaman ateş	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün . __./. __./. __./. __ __./	Dîvânda yer alan 1. 2. ve 6. beyitler <i>Mecmû'a</i> 'da yer almamaktadır.
30a	Necâtî	Ṭotalım ol zülf 'anber misk efşân bûy imiş Ey göñül lâzım degil kim diyesin iş büyümiş	Bağladı göñlün Necâtî zülfünün zencîrine İşidenler didiler kim ol kişi uşlu imiş	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün __./__./__./__.	Dîvânda yer alan 5. beyit <i>Mecmû'a</i> 'da yer almamaktadır.
30a-30b	Necâtî	Yak[ı]aş kuluña cevri ü cefâ eyleme çokluk Ey mâh yaraşmaz güneşe ide şovukluk	Ġamzeñ der imis hecrden ağladı Necâtî Ol kâfir[i] görince virir kana tanıklık	Gazel/7		Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün __./__./__./__.	
30b	-	Ki nâzik olur güzelce cânâna şarılmağ Yok çâre lebûñ öpmege cânâna şarılmağ	Rûz olmasa şubhdañ ey dil-ber fettan 'Uryân oluben sen gül-i handâna şarılmağ	Gazel/5		Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün __./__./__./__.	Necâtî'nin gazelinden sonra ve lehü diye devam etmiştir ancak

							dîvânda yer almamaktadır ve mahlas bulunmamaktır.
30b	Âhî	Yerde kalmaz ateş-i âh-ı şehergâhum benüm Tökinur çarhuña bir gün ey felek âhum benüm	Odlara yan Âhî kim odlara yakduñ ‘âlemi Odlara yansun göreyin nâle vü âhum benüm	Gazel/5		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
30b-31a	Necâtî	Yine ferzâne gönül ‘aşkile bî-hüs olsun Yine divânelere cām-ı belâ nûş olsun	Ey Necâtî ya sa‘âdet günesi çesm-i ümd Pertev-i mihr-i ruhuñdan nice bir yoş olsun	Gazel/8		Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _	
31a	Necâtî	Fürkat odına yakma beni ey mâh esirge Çıkdı felege âh-ı şehir-gâh esirge	Hey derdünle bir gün ölür hasta Necâtî Gâh cevır [ü] cefâ eylerisen gâh esirge	Gazel/5		Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	
31a	Necâtî	Sevdi yine dil cân ile cânân olacağı Bî-çâre bilür derdine dermân olacağı	Genc-i ruhı katında gönül hâlini aınma Billahi Necâtî ko şu vîrân olacağı	Gazel/5		Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	
31b	Necâtî	Şol bî-vefâ ki cevırle terk itdi yarını Ger hüsn iline şâh ise terk et diyarını	Bir sîm ten firâkına ölen Necâtî nün Billahi mermerile yapasız mezarını	Gazel/5		Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	Dîvânda yer alan 3. ve 5. beyitler <i>Mecmû‘a</i> ’da yer almamaktadır.

31b	Mesîhî	Gerçi 'arûs-ı zülfûn hûsnûne niķâb olur Korķum budur ki arada dâim hicâb olur	Dirler Mesîhî vaşluña irişse kūyuña Bilür ki Ka'be içre du'â müstecâb olur	Gazel/5		Mef'ûlû Fâilâtü Mefâilü Fâilün _ _ / _ . _ . / . _ _ / _ . _	
31b	Mesîhî	Başum diyâr-ı ğamda bela kūhsâridur İki gözüm bi-'aynihi anuñ pînarıdur	Beytin ocağına şu koyan cümle şâ'irüñ Cânâ Mesîhî nüñ Gazel-i âb-dâridur	Gazel/5		Mef'ûlû Fâilâtü Mefâilü Fâilün _ _ / _ . _ . / . _ _ / _ . _	
32a	Mesîhî	Baňa dil-dâr 'arz-ı kâmet eyler Kulına gör ne 'âlî himmet eyler	Mesîhî 'arzû-yı kūy-ı dil-dâr Seni õñ soñra ehl-i cennet eyler	Gazel/6		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
32a	Mesîhî	Bâğa çün seyr eyleyüp ol sâye-i kâmet düşer Serv ü şimşâd u çenâruñ cânına hayret düşer	Raħmet itmek istedüģince Mesîhî ye kaşuñ Râh-ı raħmet üzre hâlüñ noķta kor zaħmet düşer	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
32a	Mesîhî	Âhû gözün ki nâz ile biñ ... öldürür Her bir nazarda hâķı hem oħşar hem öldürür	Nic'ideyin Mesîhî ben ol zâlim ile kim Tınmazsam añmaz ol beni söylersem öldürür	Gazel/6		Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün _ _ / _ . _ . / . _ _ / _ . _	
32b	Mesîhî	Çü 'arz-ı kâmet ide yâr kimdür ki türâb olmaz Cihân içre ne kalur kim kıyâmetde türâb olmaz	Mesîhî ye çü vaşl olduñ aña gel cevri çok itme Şefâ'at olana herģiz ayrılık disen kim 'azâb olmaz	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün _ . _ / _ . _ . / _ . _ / _ . _	
32b	Mesîhî	'Ayb itme şûfî meykede oldıysa yirümüz İrşadı bize böylece eyledi pîrümüz	Zülfîn getürse yüzine incinme ey Mesîh Bizden hicâb eyler o bedr-i münîrümüz	Gazel/5		Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün _ _ / _ . _ . / . _ _ / _ . _	
32b	Mesîhî	Sâģarından çeşmümüñ aķar dem-â-dem kanlu yaş	Ger bu defterden Mesîhî gide gelmez misli hıç	Gazel/6		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	

		La'l-i mey-günüñ hayâlin kılmag için halka fâş	Yirine ol deñlü yazılmaz olıcağ hat tırâş			. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
32b	Mesîhî	Leb-i la'lüñ gibi bir tûṭ-i şekker- feşânum yok Ser-i zulfûñ siyâhı gibi 'ömr-i câvidânum yok	Mesîhî bir gün ey dil-ber ölüñ yoluñda gerçekden İnan vallâhi billâhi vü tallâhi yalanum yok	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
32b	Mesîhî	Ben saña bülbül baña sen gülşen ol Ko beni ağlayayın sen gül şen ol	Ey Mesîhî gevhere yok müsterî Sen gerek deryâ gerekse ma'den ol	Gazel/5		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
32b	Mesîhî	Çekerdüm her ne kim kılsañ baña cevır ü cefâ 'ömrüm Egerçi 'âkıbet bilsem kılacağıñ vefâ 'ömrüm	Mesîhî haste-dil yâruñ vişâliyle kavî iken Didürme sonra yâ Rabbi aña vâ hasretâ 'ömrüm	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
33b	Mesîhî	Ne gizlersin şaçuñ bûyını bizden Şehâ umduğumuz bu mıydı sizden	Raķibe bilmezüz n'itdük Mesîhî Ki hîç ayrılmaz anuñ gözi bizden	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
33b	Mesîhî	Nigâruñ alnına kıblem didüm dün Didi yüzüme dirsın irta bir gün	Didüm gün yüzüñi görsem n'olaydı Mesîhî didi günüñ toğru olur ol gün	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
33b-34a	Mesîhî	Rüy-ı dil-dâra nazar eyle ki devletdür bu Kime yüz tatar ise ulu sa'âdetdür bu	Zahm urmağa Mesîhîye gelürken tîrûñ Cânı karşı çıkuban didi ne rahmetdür bu	Gazel/6		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . _ _	
34a	Mesîhî	Çü vaşl olmadı yâruñ sînesine Ko gitsün yana yana sînesine	Şaçuñ beñzedügiçün tolaşur Mesîhî zâhidüñ peşmînesine	Gazel/5		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
34a	Mesîhî	Süz ile âh ideydüm hâdden eger ziyâde Kuşlar kebâb olurdu döne döne havâda	Ta'lîm-i aşk ideydüm Ferhâda ger Mesîhî Kıomazdı iki taşî tağlarda bir arada	Gazel/5		Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün _ _ . / _ . _ _ / _ . / _ . _ _	

34a-34b	Mesîhî	Yâra bir tuhfe kanı medh u senâdan gayrı Aña lâyiğ nem ola hayr du'adan gayrı	Nazmîle hûsnüñi h'oş kıldı edâ ile Mesîhî Dağı şî'rûñ nesî var hûsn-i edâdan gayrı	Gazel/6		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . _ _	
34b	Mesîhî	Her dem güzelüm gamzeñ ider cāna cefāyı Zülfüñ getürür başuma her lahzā belāyı	Öldürecegin 'aşk Mesîhîyi bilürdüm Çokdan okımışdum güzelim ben bu du'ayı	Gazel/5		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	
34b-35a	Mesîhî	Mey-i yākūtîle gel cānı ferağ-nāk idelüm Bezmümüz bir mehile gayret-i eflāk idelüm Meyi ef'ā-yı gam u guşşaya tiryāk idelüm Mest-i lā-ya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm	Ey Mesîhî yûri biz kûy muğāna geçelüm Varalum sāğar ile kan yalaşup rāz açalum Her nemüz var ise cur'a gibi döküp şaçalum Mest-i lā-ya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm	Murabba/ 6		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . _ _	
35a-35b	Fevrî	Mekân-ı meclisi miñnet muhabbet yâr cânımdır Peri rû dil-berüm sâkî hayâli dâstânımdır Elifler şem' şevkim sînem altun şem'dânımdır Nola ger guşşa vü gam-ı dağ derd-i 'aşk nânımdır Kebâbım bağırmuñ yaşı rebâb-ı âh-u	Qılup gerdün bañā bir gözleri āhu çün cevrî Çü bildüm favr-ı vaşlından cezā itmek turur favrı Kemâli dağı ben dağı çü aldım destime fevrî Görünen encümi şanmañ felek gül- zârının nûrı Müşebbek eyledim tîre tutup ben sîne-i	Müsemme n/5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	

		fiğanumdur Dili pür hun .. dide cām guşşa dānemdir Şerābı bezm-i gāmda eşk-i çeşm hūn- feşānımdur Mey-i hamrā diyū nūş etdügüm hep kendi kanımdur	devri Şikār itdüm felekler tosunı gibi nice sevri Felekde gördüğün kavsi ... şanma ey Fevrī Hazā aḥzeniñ endāz-ı ‘aşkıñ cerr aşılmış kemānımdır			. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
35b-36a	Fazlī	‘aşkuña basdum qādem elḥāmdülillahi’l-kerīm نایا ایها الهادی صراط المستقیم Aḥsen-ī taqvānı Hakkın okur tāb‘ım selīm Muşḥafı ḥüsnünde ... cennāt ne‘am Ey cemālün ayeti ‘unvān dīvān qādīm Kaşlarıñ tuğrāsı bismillahirrahmānirrahim	Sevdı bin cānile dil ol piri meh ... Kim anıñ meh rûhına cümle ‘ālem müşteri Terk ider aḥir beni ... bu cānu serī Azlī gibi olup ol şāh cihānıñ pır... nizāmınıñ gözü tūtalı dilde maḳām ol kaşları ...	Müseddes/ 6		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
36a-36b	Necātī	Çarḥuñ güneş egerçi ki görki güvencidür Kūyuñda kapu kapu gezer bir dilencidür	Servi Necātī qaddüne benzer dedi ise Luṭf it sen añā kalma ki şā‘ir yalancidur	Gazel/5		Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / . _ _ _ / _ _	Dīvānda yer alan 2. ve 4. beyitler <i>Mecmû‘a</i> ’da yer almamaktadır.
36b	Hilalī	Tağıdub ruḥsārı üzre zülf-i dīzār-ı şabā Zeyn idüb sünbüller ile çünki gül-zār-ı şabā	Ey Hilalī irmekçün bûy-ı zülf-i dil- berün Çārşû-yı ‘aşk içre irse ‘atṭār-ı şabā	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
36b	Hilalī	Derd-mend oldı gönül dermāna olmaz āşinā	Halk-ı insān gerçikim ḥüsn-i cemāl içre perī	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün	

		Bu belā-yı miḥnete dīvān olmaz āşinā	Anuñiçün ey Hilāl insāna olmaz aşinā			._._./._._./._._./._._.	
36b-37a	Selīkī	‘aşķım cāna beni manī’ itme la‘li nā- beden Ey ṭabībim ḥasta-i mana’ itmek olmaz ebeden	Ey Selīkī cümle lezzāt-ı cihandan geçmişem Geçmedüm ammā ki mahbūb u şarāb-ı nābdan	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün ._._./._._./._._./._._.	
37a	Rumūzī	Ḥaķ baña göstermesün gül yüzlü cānān acısın Öleyin anuñ yolunda baña ol cān acısın	Ey Rumūzī bir Gazeldi okudukça gāh gāh Okısınlar derdile meclisde yārān acısın	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün ._._./._._./._._./._._.	
37a	İşhak	Günden güne ol ğonçe-dehen ḥūb olacakdur Devrān gibi pūr-fitne vü āşūb olacakdur.	Bir yer var imiş dil-beri ‘aşık-küş olurmuş İşhak yūri gidelüm varsa Üsküb olacakdur	Gazel/ 4		Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün ._._./._._./._._./._._.	Dīvānda yer alan 4. beyit <i>Mecmū‘a</i> ’da yer almamaktadır.
37a-37b	Seliki	Raḥmet kıl derd-i ‘aşķuñdan zebūn olmuşlara Kānlar ağlatma ğamuñdañ baĝrı ḥūn olmuşlara	Ey ṭabīb-i cān u dil raḥm it Selīkī ḥastaña Eşķuñ dār’ül-şināsīdūr cünün olmuşlara	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün ._._./._._./._._./._._.	
37b	Seliki	Pādişāhım devletūñde ‘ālemūñ	Kulların kurbān idermiş ol şeh-i ebrū	Gazel/5			

		sultānıyım Kim senüñ gibi nigāruñ zār-ı ser- gerdānıyım	kemān Ey Selīkī ben daḥı anda kulu kurbānıyım				
37b	Emrī	Cihān dil-berleri cānlar qaparlar Yıkarlar gönümüzü gāh yaparlar	Seni sevmez diyü Emrī nüñ a‘dā Yaqarlar gönlüñi bühtān yaparlar	Gazel/5		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
37b	Nizāmī	Baḥa yār itdi derd ü miḥneti yār Baḥa yār itdügini itmez ağıyār	Nizāmī çeşm ü zülfüñi yād idicek Olur kendü perīşān gönli bīmār	Gazel/5		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
38a	Yahyā	Üstüme geldi uyurken gice ol bedr-i tamām Şaḥasın meyyit namāzın kılmāğa oldı imām	‘Ayn-ı cānı ḥāb-ı ḡafletden açuk tut Tā ki ey Yahyā saḥa luṭf ide Ḥayy-i lā- yenām	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
38a	-	Beni ol şāh-ı cihān eyledi merdūd ebed Kim kabul eyleye ol kuluñı sultān ide redd Bir zamān eylerdi ḥalime ağıyār ḥased Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded	Ağladuğum bu ki ben kuluñı ol şāh-ı güzīn Kıldı bīmār beni ‘āşıkla arasında ḥazīn Elem olmaz ki irem dāmen dildāra yakīn Meded eyvāh meded vāh meded vāh meded	Murabba Ziba/5			
38a-38b	Cami‘ī	Bu zamān içre vefā yok gördi ol şāh-ı zemīn Rıḥlet eyledi cihāndan raḥtını derd-i hemīn	Cān u dilden günde yüz biñ kez selām olsun añā Sen yetiştür rüh-ı pākine anıñ yā rabbenā	Kaside/15	Mersiy e	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	Şehzade Mahmud’un ölümü üzerine yazıldığı tespit edilmiştir.
38b-39a	Cami‘ī	La‘l-i cān baḥşuñ ki dirler çeşme-i ḥayvān añā Āb-ı ḥayvān olmasa mey itmez idi cān	Niçe yüz biñ ‘āşıkuñ kanın içipdür la‘l- i dost Kim emerse Cami‘ī vallāhi düşmez	Gazel/5		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

		añā	қан аña				
39a	Cami'ī	Yañağıñ ravza-i rızvandır ey düşt Tuțağıñ çeşme-i hayvandır ey düst	Yoluñda Cāmi'ī ölünmez dimişler Senüñ başın içün yalandır ey düst	Gazel/5		Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	
39a	Cami'ī	Ey perī merdümlük it bir gice gel sīnemde yāt Dirgürüp ben ölmüş lütf ile cānı cāna kāt	Diş bilermiş üstüñān almagā kūyındān raqīb Cāmi'ī sende ol itñ ... başını kat	Gazel/5		Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün · _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	
39a-39b	Cami'ī	Raqībñ ölmüş ey dil haqқа minnet Oqı ol bu leheb üstüne tebbet	Şükür kıl Cāmi'ī haq rüz kıldı Saña yārole bī ağıyār şöhet	Gazel/5		Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	
39b-40a	Cami'ī	Ey hüsrev-i muzaffer sultān-ı heft kişver Devlet başında efser devlet қаpuñda çāker	Ömrüni pāyidār yā rabb bu şehir-i yāruñ Turdıqça şahñ-ı seylü döndükçe çarh ...	Kaside/28	Medhi ye	Mef'ülü Fā'ilatün Mef'ülü Fā'ilatün _ _ _ . / _ _ _ _ / _ _ . / _ _ _ _ /	Başlıkta yalnızca kasīde yazmaktadır. İçerisinde II. Bayezid'in oğlu Sultan Mahmud Şah'a övgüler yer almaktadır.
40a	-	Fānidür dünyāyı dūn itme fenāya i'tibār Ne beķā var kimseye bu mülk içinde ne karār Ādem ü Havvāyı bākī kılmadı ol cihān Gitdi varup Sikender kılmadı Efrāsiyāb		Rubāi		Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün · _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	
40a	-	Eger yārim benümle yār olursa Ne ğam baña cihan ağıyār olursa		Rubāi		Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	

		Baňa yārim gerek ğayrı gerekmez Cihān başdan bāş dil-dār olursa					
40a	-	Şabāya ḥālim ‘arz idüb seherde bir gün āh itdim Ne yüzün döndürür baňa şanasın biñ günah itdim		Müfred		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefāi‘lün ._._/_._._/_._._/_._._	
40b-41a	Cāmi‘ī	Fānidir dünyā-yı dūn itme fenaya i‘tibār Ne bekā var kimseye bu mülk içinde ne ķarār	Serveri evlād-ı ‘osmān ḥüsrevi_ Maḥmūd ḥayf Virmedi devrān murād irmedi maķşūda ḥayf	Kaside/48	Terci-i Bend	Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilün ._._._/_._._._/_._._/_._._	Başlıkta Kaside-i Cāmi‘ī şeklindedir. Fakat nazım şeklinden dolayı terci- i bend olarak tespit edilmiştir.
41a	Cāmi‘ī	‘Āķil oldur ki mevsim-i gülde müdām içer Bir vaķt zāyī eylemeyüb şubḥ şām içer	Zāhid şerābı içmege and içer velī Gül yüzlülerle Cāmi‘ī gülşende cām içer	Gazel/5			
42a-42b	Fevrī	Tengri her şahşa temennā-yı dil ü cānan vire Ķāfire islām ve ehl-i dine īmānın vire Şeyhi şūfiye cenānı ḥūrī rızvānın vire Mālike mülkün ğarībe güvençi vīrānın vire İsterem ḥaķ ḥasta-dil ‘uşşāķa cānan vire Umaram derdün viren Allah dermānun vire	Virdi hicrān Fevrī şol deñlü kıldı ḥasta ḥāl Kim gelüb gördükde aḥvālın ṭabīb ḥ‘oş ḥışāl tutdu nabzım gördükim kendi ‘ilāc itmek muḥāl ḥakda ta‘vīz itdi ḥālim didi ol şirīn maķāl İsterem ḥaķ ḥasta-dil ‘uşşāķa cānan vire	Müseddes/ 5		Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilün ._._._/_._._._/_._._/_._._	

			Umaram derdün viren Allah dermânun vire				
42b	Niyâzî	Hevaile hevesinden dil kesilmez Çeküp bu aşk-ı dil-berden çekilmez Ne kadar bend iderisem yeñilmez Yeñilmez bu deli gönül yeñilmez	Dögünmez her dem anıñ âh u zârı Görünce bir yüzi gül serv-i nâzı Necîdim neyleyem bilem Niyâzî Yeñilmez bu deli gönül yenilmez	Murabba/		Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
42b	Firâkı	Felek bir mäh-ı tâbımdan Ayırduñ dağı neylersin Beni bir âfîtabımdan Ayırduñ dağı neylersin	Firâkı bu firâkıla 'Acebmi yana yakıla Nigârımdan nifâkıla Ayırduñ dağı neylersin	Murabba/ 5		Mefâ'îlün Mefâ'îlün . _ _ _ / . _ _ _	
43a	Hayretî	Lağbâliyiz gedâyız gerçi sultanlar biziz Şûretâ kim kadreyiz ma'nîde 'ummânlar biziz	Gülşen-i râz içre esrâr-ı haķâyık söyleriz Şimdilik ey Hayretî murg-i h'oş ilhanlar biziz	Gazel/5		Fâ'îlatün Fâ'îlatün Fâ'îlatün Fâ'îlün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	
43a	Necâtî	Başuma ağdı derd nâleleri Üstüme döndi gam piyâleleri	Cîgerini delerisen eflâkuñ Cekerek tut Necâtî nâleleri	Gazel/5		Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	Dîvânda yer alan 2. ve 6. beyitler Mecmû'a'da yer almamaktadır.
43a-43b	Ahmed Paşa	Bir dal mı kalmışdır bu tîgi ğamzeden kan olmamış Bir cânımı vardır ol kemân ebrûya ķurbân olmamış	Gül den ķoķuñ alup seķer âh itse Ahmed derdile Bûlbûl bulunmaz baĝda kim baĝrı bûryân olmamış	Gazel/7		Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün _ _ _ . _ / _ _ _ . _ / _ _ _ . _ / _ _ . _	Dîvânda yer alan 2. beyit Mecmû'a'da yer almamaktadır.
43b	Firâkı	Serkeşlikile tehmet ider hep cihân baña Baş egmemek cihanda gelüpdür hemân	Gördüñ zamâna uymadı sen uy zamânaye	Muhamm es-i		Mef'ûlü Fâilâtü Mefârlü Fâilün	

		baña Devri zamāna uy dime var ey filan baña Geçmez felek gibi dileğün bî-gümân baña Ne ben zamāna uyarın ne zamân baña	Dirlerse tutma köşegi hiçbir fesāneye Ne dama düş Firāḳi ne meyl eyle dāneye Cārüb kılma çehreñi her āsitāneye Ne ben zamāne uyarın ne zamân baña	mütekerrir/5		__./__./__./__.	
43b-44a	Ḳadrī	Dehr-i denīki benzedi bir kārḫāneye Ne bendeye alur bu ne šāh-ı yegāneye Aldanma ı zīrūñ ol ey dil fesāniye Devran ne saz düzerse sen uy terāneye Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne	Ey dil hevā-yı nefesle gel ittiḥād o ‘Ömrūñ eşāşı şudur aña i’timād o Ḳadrī bu rüzgāra mūrīd ol murād o Aḥvāl böyledür güce görme i’nād o Gördün zamāne uymadı sen uy zamāne	Muhammes-i mütekerrir/5		Mef’ulü Fāilātü Mefāilü Fāilün __./__./__./__.	
44a-44b	‘Azīzī	Dostum cevri cefāyı çünki bünyād eyledüñ Vār ol ‘ömrüm yakub göñlümi virān eyledüñ Dostum ılduñ melül düşmenlerüm şād eyledüñ Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ	Bu ‘‘‘Azīzī ulıñı yād itme sulṭānım benim Dünyāda sensin efendim cān cānānım benim Ḥasretile ölür-isem boynıña anım benim Senden ummazdım şehā ben bendeki yād eyledüñ	Murabba/7		Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilün __./__./__./__.	
44b	Sa’yī	‘Āşıḳ-ı üftādedir düşse nola eş’ara cöñk Açılur göñlü anımla n’eylesün bî-çāre cöñk	Cedveli sīmīn-i eşḳ evrāk zerd-i çehresi Beñzese Sa’yī nola bir ‘āşıḳı ğamḥorā cöñk	Gazel/5		Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilün __./__./__./__.	
44b-45a	Emrī	Yārsuz bu cihānda n’eylersin Servi yok bostānda n’eylersin	Çünki ‘āşıḳ degülsin ey Emrī Bu turāb āşıyānda n’eylersin	Gazel/5		Fā‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün __./__./__.	

45a	Nizāmī	Ey cemālūñ cilvegāhi ravza-i huld-ı berīn Hüsnūñ meşşātası min ‘indehu ‘ilme’l-yaqīn	Ey Nizāmī saña bu mu‘ciz kelāmuñ nazmını Hātif’ül-ğaybim ta‘līm itdi yā Rūhū’l- emīn	Gazel/7		Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilatün Fā‘ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
45a-45b	Katibī	Ey dil lebi candan ayırdı beni devrān Bir derdime dermandan ayırdı beni devrān	Ey Kātibī yārimden bir nāzlu niğārimdan Vah cümle-i vārimdan ayırdı beni devrān	Gazel/7		Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün _ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ .	
45b	-	Ağyārıla sen yār vefā-dār olmazsın Ol hārıla ben bülbüle gül-zār olmazsın Çün terk idüb anı gül-i bī-hār olmazsın Şimdengerü şāğ ol efendim bana sen yār olmazsın	Vaşluñda gönül ateşi hicrāna uşandı ... ‘ömr diyü aña sünbül şandı Seng-i gam miñnetle gönül benim ... sendi Şimdengerü şāğ ol efendim bana sen yār olmazsın	Murabba/ 4		Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün _ _ . / _ _ . / _ _ . / _ _ .	
45b	Tali‘i	Ne bir dil-ber buluram ben güzeller içre senden yig Ne bir ‘āşık bulursın sen cihān içinde benden yig	‘Aceb mi Tali‘i reşk itse nazmuña Nizāmī kim Bugün saña kemāl ehli dirilür gel Selmāndan yig	Gazel/5		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
45b-46a	İşhak	Güneş yüzün görelî zerrece qarārum yok Dem-ā-dem ağladuğum bu ki elümde ihtiyārum yok	Kemāl ü ma‘ğfîret ehli bilür seni İşhak Egerçi şî‘r ile ‘ālemde iştihārum yok	Gazel/7		Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün . _ . _ / . _ _ _ / . _ _ _ / _ . _ _	
46a	İşhak	Egerçi cān u dil naqdin yoluñda rāyegān itdüm	Girüb hengāme-i ‘aşka yine Mecnūn gibi İşhak	Gazel/5		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	

		Muḳāyyed olmadı yanuñda taşavvurdan ziyān itdüm	Ṭuyurdum kışşa-i derdüm cihāna dāstān itdüm			. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
46a	İşhak	Benden gidicek ğam-ı cānanile gitsün Āmīn diyen dünyeden imānile gitsün	Cānāna dīn İşhak gibi bezm-i şerāba Bir yār-ı lebūn-rūḫ u suḫandānile gitsün	Gazel/5		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _	
46a-46b	İşhak	Dilerem zād-ı ğamuñ dilde fīrāvān olsun Ki ceryāndan sefer itmek baña āsān olsun	Lebūn öpdüm uyanup nāzile dildār didi Hele İşhak saña bu da ihsān olsun	Gazel/7		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün _ . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . _ _	
46b	İşhak	Ol büt-i sīmīni gördüm sinesi billür imiş Gün gibi başdan ayağa bir muşavver nūr imiş	Bir leb-i mey-gūnı görse ihtiyārı yok emer Böyle bilmezdim ben İşhakı 'aceb maḥmūr imiş	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
46b	'Amrī	Gitdūñ ey derdim emi ben ḥastayı ḥayrān ḳoduñ Cān viren dermanda ki ğurbetde sergerdān ḳoduñ	Hey yazuḳ gül yaprağı gibi hevaya yeltenen 'Amrinūñ eġelencesin bülbul gibi efġān ḳoduñ	Gazel/5		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	
46b-47a	Latīfī	Dilā alçağa meyl itme ciḥanuñ bir hümāsın ... Yolund-it himmetūñ bir sidre-ḳamet	Göz ... ḳamu meh-ṭal'at ḥurşiddir ḥisāruñ İçinde intihāb idüb anı bu cümle	Murabba/ 5		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	

		müntehāsın... İşiginde kul ol mülki melaḥat padişāsın Severseñ mehlikālar içre nāib-i Muştafāsın ...	dildāruñ Yoğ eyle rāh-ı ‘aşkında Laṭfī cümleten vārın Severseñ mehlikālar içre nāib-i Muştafāsın ...			—	
47a	Ahī	Hük-m-i taḳdīrūne çün irmedi tedbīr senūñ Fıkr-i tedbīr benüm kısmet-i taḳdīr senūñ	Ḳūyınuñ dār-ı şifāsına varup Āhī didi Uşta dīvāne benem bend ile zencīr senūñ	Gazel/5		Feilātün (Fāilātün) Feilātün Feilātün Feilün (Fa’lün) .. __ (. __) / .. __ / .. __ /. __ (__)	
47a-47b	Vaşfī	Göñül belā oḳına kıldılar nişāne seni Belā içün mi getürdi ḥudā cihāne seni	Kemān-ı ḥasret ü derd ü firāḳile Vaşfī Felek çü tır çeküp itdi yabāne seni	Gazel/5		Mefāilün Feilātün Mefāilün Feilün . __ . __ / .. __ . __ / . __ . __ / . __ . __	
47b	Selīḳī	Binā-yı ḥāne-i dünyayı bī-bünyād-ı mış bildüm Fenā taşıyla yapılmış ḥarāb-ābād-ı mış bildüm	Selīḳī her kimūñ dimāḡı pūr-hevā çün ney Nedāmet bezm-gāḥında işi feryādmış bildüm	Gazel/5		Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün . __ . __ / . __ . __ / . __ . __ / . __ . __ —	
47b	-	Gördü yine bugün beni eski yarānlaruñ biri Didi nedür ḥalcağızun behey miskin gele biri	Görmedi çün bu ḥalīñi baban ḳoca olduñ Kendüyi ḡamzen öldürir işidcek anıñ ḳadrī	Gazel		Müstef’ılün Müstef’ılün Müstef’ılün Müstef’ılün __ . __ / __ . __ / __ . __ / __ . __ . __	Selīḳī’den sonra Veleḥū diye devam etmiştir. Mahlas yer almamaktadır.

47b-48a	Necāti	Sākiyā çünkü degül kimseye fırsat bāki Gel sabūhu idelim elbet de var ola bāki	... eyyām degil bezm-i hayātı h'ş gör Dil ü cān bir gün ola kim diye şohbet bāki	Gazel/8		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün ... _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _	Gazel derkenarla devam etmiştir. Dîvânda yer alan 4., 7. ve 9. beyitler <i>Mecmû 'a</i> 'da yazılmamıştır, Derkenarda yer alan 1. ve 5. beyitler dîvânda yer almamaktadır.
---------	--------	---	--	---------	--	---	---

GÜFTELER -MESTAP TABLOSU

Sayfa no	İLK MISRA'I	ESERİN YAZMADAKİ BAŞLIĞI	ŞEKİL	MAKAM	VEZİN
48a	Cefâsı dehr kahruñ ğam-ı 'aşka hâlel virmez	Nim devr	Güfte		Mefâ'ilün Fe'ilâtü Mefâ'ilün Fe'ilün . _ _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _
48a	H'ş şafâ idi vişâl-i yâr-ı hicrân olmasa	Çenber	Güfte		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün . _ _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _
48a	Gözler kamaşur gül yüzüne bakmağa cânâ şems-i cihānum	Hüseynî 'Aşirân	Güfte	Hüseynî 'Aşirân	
48a	'aşkıla şerha çeküb sîneye'üryan olalum	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _
48a	Lebün peymāne-i ğam neş'emüz bir şu'leden terdür	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

48a	‘Ayb ider hāl-i dil-āşufte sāmānum gören	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
48b	Ser-mest-i cām-ı ‘aşk-ı mey piyāde vü piyāle	Semā‘ī Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
48b	Yağarsın hâtrım her dem sebebsiz bî- mürüvvetsün	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _
48b	...eser yok ‘aşık-ı zâr oldu ğam kaldı	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _
48b	Bir çare eyle bār-ı hicrân firākına	Semā‘ī	Güfte		Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
48b	Gittidüñ emmā kim koduñ hasret ile cânı bile	Semā‘ī	Güfte		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
48b	Āşık-ı miskîni tırmaz çeşm-i cânân ağladur	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ _ / _ _ / _ _ / _ _
48b	Cevrile pür-zahm idüb güller derünü bûlbûli	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ _ / _ _ / _ _ / _ _
48b	Hicr-i la‘lûñle dem-â-dem göz yaşı mey- gün olur	Semā‘ī	Güfte		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
49a	Niçün sūz-ı derünüm ‘aşık bî-dil nihân eyler	Semā‘ī	Güfte		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _
49a	Şeb-istân-ı gamım bezmümde enverüm yokdur	Semā‘ī	Güfte		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _
49a	Leţāfet var cemālünde serāpa nūra benzersün	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _
49a	Beni mahrum iden hısardan zûlf-ü	Ḥüseynī	Güfte	Ḥüseynī	Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

	perişandur				. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
49a	Biz ki dem-beste iken nâle vü efgân iderüz	Semâ'î	Güfte		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _
49a	Sâkiyâ şağar-ı şevkı bu ciger-hûnuña şun	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _
49a	Bülbül figân u zârını tekrâra başladı	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ _
49a	Bezm ehline sâkî bugün âmâde mi geldüñ	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / _ _ _ _
49b	Sâiebân tutmuş kaşuñ bu zülf-i meşkin üstüne	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _
49b	Hüsine bakmaz şarâbı hayretî nüş itmege	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _
49b	Bu âfet-i devrân nereden bunda düşübdür	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / _ _ _ _
49b	Seni teshîre gönül cânla tedbîrdedür	Semâ'î	Güfte		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fâ'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / _ _ _ _
49b	Pîyâle mey dîde pür mey-fürüş olalım	Semâ'î	Güfte		Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _
49b	Sirişk-i çeşm-hûnıo âteş-i mevc-i deryâdır	Hüseynî	Güfte	Hüseynî	Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _
49b	Elem irmez n'ideyim âh o büyi şimşâda	Semâ'î	Güfte		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _
49b	Yağar mı nâme-berîn yoğsa yâre degmez mi	Semâ'î	Güfte		Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _ / . _ _ _ _

SONUÇ

Çalışmanın konusunu, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde Y 0820 numarada kayıtlı bulunan *Mecmû'a* oluşturmaktadır. Giriş bölümünde mecmû'aların Türk edebiyatındaki yeri ve önemi üzerinde durulmuş, ardından incelenen eser hakkında yapılan tespitlere yer verilmiştir. İkinci bölümde *Mecmû'a*'nın transkripsiyonlu metni sunulmuş, üçüncü bölümde ise eser MESTAP çerçevesinde tasnif edilmiştir

Mecmû'ada; Ahmed Paşa, Âhî, Aḥmedî, Atâ, Azîzî, Behîştî, Camî'î, Cemâlî, Emrî, Fahrî, Fazlî, Ferrûhî, Fevrî, Firâkî, Ḥayretî, Hilâlî, Hüsâmî, İshâk, Kadrî, Kâtîbî, Kemâl, Kudsî, Lâmî, Latîfî, Me'âlî, Mecnûn, Mesîhî, Mihrî, Muhibbî, Necâtî, Niyâzî, Nizâmî, Rahîkî, Refîkî, Revânî, Rızâyî, Rumûzi, Sa'yî, Selîkî, Senâî, Sûfî, Subhî, Sâki, Sultan Mustafa, Şem'î, Tâli'î, 'Ubeydî, 'Amrî, 'Ulvî, Usûlî, Vasfî, Visâlî, Yahyâ, Zâtî gibi 54 farklı şairin gezeli tespit edilmiş ve en fazla şiiri yer alan şairler; Camî'î (52), Necâtî (32), Mesîhî (19) ve Taşlıcalı Yahyâ(12) sayılabilir.

Mecmû'ada şairlerinin XV. ve XVI. Yüzyıl şairleri olduğu tespit edilmiştir. İncelenen *Mecmû'a*'da Ahmedî'ye ait 1 müseddes, Azîzî'ye ait 1 murabba, Behîştî'ye ait 1 gazel, Camî'î'ye ait 47 gazel ve 1 kaside 2 terc-i bend, Cemâlî'ye ait 2 gazel, Emrî'ye ait 1 gazel, Fahrî'ye ait 1 gazel, Fazlî'ye ait 1 murabba, Ferrûhî'ye ait 1 gazel, Fevrî'ye ait 1 müseddes, Hilâlî'ye ait 2 gazel, Hüsâmî'ye ait 1 murabba, Kudsî'ye ait 1 gazel, Latîfî'ye ait 1 murabba, Me'âlî'ye ait 1 gazel, Mecnun'a ait 1 gazel, Muhibbî'ye ait 1 gazel, Niyâzî 1 murabba, Rahîkî'ye ait 6 gazel, Refîkî'ye ait 1 gazel, Rızâyî'ye ait 1 gazel, Rumûzî'ye ait 1 gazel, Sa'yî'ye ait 1 gazel, Sâki'ye ait 1 gazel, Selîkî'ye ait 2 gazel , Senâî ye ait 1 gazel, Subhî'ye ait 1 nazire, Sultan Mustafa'ya ait 1 murabba, Sûfî'ye ait 1 gazel, Ulvî'ye ait 1 gazel diğer kaynaklarda tespit edilememiş tarafımızca gün yüzüne çıkarılmıştır.

Sonuç olarak incelenen bu *Mecmû'a*, barındırdığı çeşitli şair kadrosu ve farklı nazım türleriyle klasik Türk edebiyatı açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. *Mecmû'a*'da hem edebiyat tarihinde tanınmış şairlere ait olup Dîvânlarında yer almayan şiirlere hem de kimliği tespit edilemeyen şairlerin manzumelerine rastlanmıştır. Bu durum, söz konusu *Mecmû'a*'nın yalnızca bilinen metinleri derleyen bir eser olmadığını, aynı zamanda edebî geleneğin henüz gün yüzüne çıkarılmamış yönlerini de yansıttığını göstermektedir. *Mecmû'ada* yer alan şiirler, dönemin estetik anlayışı, nazım türleri ve şiir dili hakkında önemli veriler sunmakta; özellikle kaynaklarda yer almayan ya da daha önce tespit edilememiş manzumelerin ortaya çıkarılması, edebiyat tarihi çalışmalarına anlamlı katkılar sağlamaktadır. Bu çalışmanın, klasik Türk edebiyatı araştırmalarına yeni açılımlar

kazandırması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahi. (t.y.). *Ahi Dîvânı* (M. S. Kaçalın, Haz.). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Ahmedi. (t.y.). *Ahmedi Dîvânı* (Y. Akdoğan, Haz.). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Altınova, M. (2019). *Azîzî Dîvânı ve İstanbul Şehrengizi'nin sözlüğü: Bağlamli dizin ve işlevsel sözlük* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.
- Arslan, M. (2014, 25 Mart). Mîhrî (Mîhrî Hâtun, Mîhrî, Mihrimâh). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mihri-hatun>
- Arslan, M. (Haz.). (2018). *Mîhrî Hâtun Dîvânı* (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları; Ana Yayın No. 3580). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Arslan, Ö. (2013). *Ubeydî Dîvânı (metin ve inceleme)* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Avşar, Z. (Haz.). (2017). *Revani Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Aydemir, Y. (Haz.). (2018). *Behîştî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Burmaoğlu, H. B. (1983). *Lâmî Çelebi Dîvânı (Hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvânı'nın tenkidli metni)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Canım, R. (2020, 30 Ekim). Latîfî. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/latifi>
- Coşkun, V. (2013). Zâtî. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 44, ss. 150–151). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. <https://islamansiklopedisi.org.tr/zati>
- Çağlar, A. (2013). *Üsküplü Atâ ve Dîvânçesi (inceleme-tenkitli metin-sözlük)* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi].
- Çapan, P. (2008). Eski Türk edebiyatı meseleleri. İçinde A. F. Bilkan vd. (Haz.), *Eski Türk edebiyatı çalıştay bildiriler kitabı* (1. bs., ss. 61–64). Grafiker Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. (Haz.). (2023). *Taşlıcalı Yahya Bey Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Derdiyok, İ. Ç. (1988). *Cemali Dîvânı* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Durmaz, G. (2013, 10 Kasım). Muhibbî. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi>
- Durmuş, T. (2014). Hayretî. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde->

detay/hayreti

- Durmuş, T. (2014, 5 Aralık). İshâk Çelebi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ishak-celebi>
- Görgüler, G., & Yağcıoğlu, S. (2025). Gevherî'nin bilinmeyen iki şiiri ve bilinen altı şiirindeki farklılıklar. *Nesir: Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (8), 201–218. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15261136>
- Gürbüz, M. (2012). Şiir mecmûaları üzerine bir tasnif denemesi. İçinde *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (ss. 108–112). Turkuaz Yayınları.
- İsen, M. (Haz.). (1990). *Usûlî divânı: (inceleme-tenkitli metin-tıpkıbasım)*. Akçağ Yayınları.
- Kadaş, S. (2021, 4 Aralık). Dîvân (Ahmed). *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. <http://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/Divân-ahmed-pasa>
- Kalpıklı, M. (2014). Fevrî, Ahmed (d. ?? – ö. 978/1571). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed>
- Kaplan, Y. (2015, 28 Şubat). Sûfî. *TEİS – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sufi>
- Kaplan, Y. (2018). Manisalı bir XVI. yüzyıl Dîvân şairi: Câmî'î ve şiirleri. İçinde *Geçmişten günümüze Manisa: Şehzade II. Mehmet ve Manisa tarihi, kültürü, ekonomisi* (C. 2). Manisa Büyükşehir Belediyesi.
- Kaplan, Y. (2020, 31 Ekim). Kadrî, Kadrî Bey. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kadri-kadri-bey>
- Kaplan, Y., & Kardaş, S. (2013, 6 Aralık). Tâlî'î. *TEİS – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talii>
- Karabey, T. (2014). Veliyyüddîn-zâde Ahmed Paşa. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr>
- Karakuş, Z. (2018). *Amrî Dîvânı'nın tahlili* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Karavelioğlu, M. A. (Ed.). (2014). *Şem'î Dîvânı (inceleme, metin, tıpkıbasım)*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Kartal, A. (2015, 5 Ocak). Ahmedî, Tâceddîn İbrâhîm bin Hızır. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmedi-taceddin-ibrahim-bin-hizir>
- Kaya, B. A. (2012). Usûlî (ö. 945/1538–39). İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 42, ss. 213–214). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- Keklik, M. (2014). *Üsküplü İshak Çelebi Divan (Metin-çeviri-açıklamalar-dizin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Kırğızistan-Türkiye Manas Üniversitesi.
- Kesik, B. (2013). Kemâl, Kemâl-i Zerd, Sarıca Kemâl. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kemal-kemali-zerd-sarica-kemal>
- Kesik, B. (2021, 2 Temmuz). Dîvân (Visâlî). *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. <https://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/Dîvân-visali>
- Korkmaz, H. (2021). *Türk musiki tarihinin kaynağı olarak güfte mecmû'aları* [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Köksal, M. F. (2012). Şiir mecmû'alarının önemi ve mecmû'aların sistematik tasnifi projesi (MESTAP). İçinde *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmû'a: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (ss. 409–431). Turkuaz Yayınları.
- Köksal, M. F. (2013). Refikî/Refî. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. Ahmet Yesevi Üniversitesi. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/refiki>
- Köksal, M. F. (2017). Şiir mecmû'alarının önemi ve mecmû'aların sistematik tasnifi projesi. İçinde *Eski Türk edebiyatında tenkit ve teori*. Kesit Yayınları.
- Köksal, M. F. (2020). Berlin Devlet Kütüphanesi'nde XVI. yüzyılda derlenmiş kıymetli bir mecmû'a: Mecmû'a-i Nezâyir. *KÜLTÜRK*, (1), 49–71.
- Köksal, M. F. (Haz.). (2017). *Edirneli Nazmî: Mecma'u'n-Nezâir (inceleme-tenkitli metin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kurnaz, C., & Aydemir, Y. (2013). Mecmû'alara sorulması gereken sorular. *Turkish Studies*, 8(1), 51–64.
- Kut, G. (1986b). Mecmûa. İçinde *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (devirler, isimler, eserler, terimler)* (C. 6). Dergâh Yayınları.
- Levend, A. S. (2008). *Türk edebiyatı tarihi* (C. 1, ss. 166–167). Türk Tarih Kurumu.
- Mengi, M. (2020). *Mesîhî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Musluoğlu, F. (2022). *Hayretî Dîvânı (tenkitli metin-dil içi çeviri)*. Paradigma Akademi.
- Ördek, Ş. (2014, 19 Haziran). Muhlisî, Şehzâde Mustafâ b. Kânûnî Sultân Süleymân. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhlisi-schzade-mustafa-kanuni>
- Öte, E. (2000). *Senâî Dîvânı* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Özkat, M. (2005). *Kara Fazlî'nin hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve Dîvânı* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Saraç, M. A. Y. (Haz.). (t.y.). *Emrî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve

Yayımlar Genel Müdürlüğü.

- Saraç, Y. (2020, 5 Aralık). Emrî, Emrullâh. *TEİS*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah>
- Savran, Ö. (2020, 5 Kasım). Karamanlı Nizâmî, Nizâmî-i Karamanî. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi – Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/karamanli-nizmi-nizamii-karamani>
- Savran, Ö. (2022, 16 Temmuz). Niyâzî, Niyâzî-i Kadîm. *TEİS – Türk İslâm Edebiyatı İndeksi*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/niyazi-niyazii-kadim>
- Sevim, Y. (1999). *Vasfî Dîvânı'nın tahlili* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Sungurhan, A. (Haz.). (2017). *Tezkiretü's-şu'arâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Susem, M. (2022). *Güfte mecmû'ası (inceleme-metin-sözlük): Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazma Eserler Koleksiyonu No. 1057* [Yayımlanmamış Doktora tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Tarlan, A. N. (1992). *Ahmet Paşa Dîvânı*. Akçağ Yayınları.
- Tarlan, A. N. (Ed.). (1968). *Zâtî Dîvânı*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Tarlan, A. N. (Ed.). (1992). *Necatî Bey Dîvânı*. Akçağ Yayınları.
- Tüysüz, F. (2021). *Buhûrîzâde Mustafâ İtrî'nin Mecmûa-ı eş'âr isimli güfte mecmû'ası (inceleme-metin)* [Yayımlanmamış Doktora tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Uzun, M. İ. (2003). Mecmû'a. İçinde *Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 28, ss. 265–268). TDV İslâm Araştırmaları Merkezi. <https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/28/C28009178.pdf>
- Yağmur, B. (1998). *Hilâlî Dîvânı (inceleme-metin)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Yaman, Y. (2014). *Âhî dîvânı (inceleme-tenkitli metin)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Zavotçu, G. (2020). Fazlî (d. ?? – ö. 971/1564), Dîvân şairi. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fazli>
- Zülfe, Ö. (2009). *On altıncı yüzyıl şairi Selikî ve şiirleri*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Ek 1. (15B)

اقتاب	پایمین	شمی	نخری	خلیج
یاسین	بالقیم	لاله زار	جایوه	ختیجہ
لالہ زار	مہات	دلکار	برہاد	کریہ
لالہ رخ	کودہ روخ	منہ	کلرخ	کنج نفل
نہ	دلکار	نارین	نارینہ	عابر
جایون	نہ	ماچ	کل احمد	ما
کودہ روخ	کودہ انور	کل احمد	فاطمہ	لالہ رخ
کول احمد	فاطمہ	فاطمہ	کل انور	جاء فدا
پرچینا	کریہ	کل انور	جاء فدا	رجیہ
فاطمہ	ختیجہ	کنج ہما	رجیہ	عینی
سایہ	عینی	لالہ رخ	عینی	دلارام
کریہ	دلارام	شعبہ	دلارام	شوفی
رجیہ	قرشہ	رضواہ	شعبہ	رضواہ
رضواہ	پرچینا	قرشہ	رضواہ	قرشہ
دلارام	ماچ	پرچینا	قرشہ	پرچینا
کلفزار	لالہ روخ	کلفزار	پرچینا	کلفزار

Ek 2. (28B)

ÖZ GEÇMİŞ**MELEK RÜMEYSA PİŞKİN****Öğrenim Bilgisi**

Yüksek Lisans	Amasya Üniversitesi
2023-2026	Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt İLHAN)
Lisans	Amasya Üniversitesi
2017-2021	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü